

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ

นักศึกษาวิชาชีพอครู

โดย

ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON COOPERATIVE
LEARNING THEORY AND CRITICAL THINKING PROCESS TO ENHANCE THE
ABILITY TO ANALYZE LANGUAGE STRATEGIES AND MEDIA LITERACY OF
TEACHER-PROFESSIONAL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy CURRICULUM AND INSTRUCTION

Department of Curriculum and Instruction

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทัน
สื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

โดย ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา จันทร์ชูสกุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธุ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ พิมพ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา จันทร์ชูสกุล)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิวัฒน์ บุญสม)

630630001 : หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน, ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, กลวิธีการใช้ภาษา, การรู้เท่าทันสื่อ

ว่าที่ร้อยตรี กิรติ นันทพงษ์: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน 26 คน ในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ใช้เวลาในการทดลอง 37 ชั่วโมง 30 นาที ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนของการพัฒนารูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน และเครื่องมือในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน (R1 และ D1) และ 2) ส่วนของการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน (R2 และ D2) ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบการสนทนากลุ่ม แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ ซึ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparing) ขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge)

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) ประกอบด้วย 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) 3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) 3.4 สรุปข้อมูล (Summarizing information) 3.5 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) และ 6 ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.54$) และให้ชื่อว่า PC Model

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า 2.1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก 2.2) ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางและหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก และ 2.3) ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

630630001 : Major CURRICULUM AND INSTRUCTION

Keyword : Instructional Model, Cooperative Learning Theory, Critical Thinking Process, Language Strategies, Media Literacy

Acting Sub Lt. Kirati NANTAPONG : THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON COOPERATIVE LEARNING THEORY AND CRITICAL THINKING PROCESS TO ENHANCE THE ABILITY TO ANALYZE LANGUAGE STRATEGIES AND MEDIA LITERACY OF TEACHER-PROFESSIONAL STUDENTS Thesis advisor : Assistant Professor Dr. Ubonwan Songserm

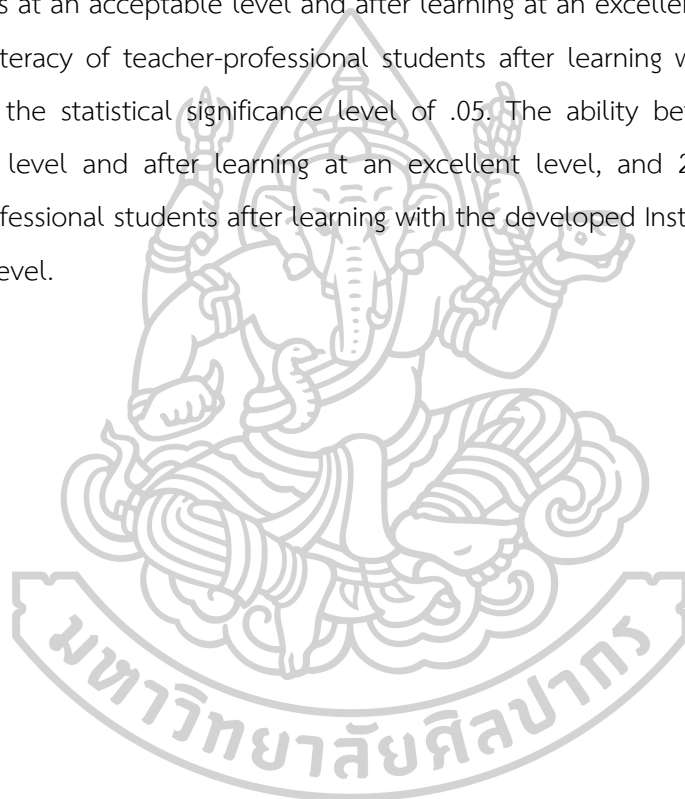
The objectives of this research were 1) to develop and determine the quality of the Instructional Model based on the cooperative learning theory and critical thinking process. 2) to study the effectiveness of the Instructional Model based on the cooperative learning theory with the critical thinking process to promote the ability to analyze language strategies and media literacy in teacher-professional students. The research method is Research and Development (Research & Development: R&D) with a sample group of 26 first-year teacher-professional students in a classroom in a higher education institution. They were derived from cluster sampling using the classroom as a random unit. The time spent in the experiment was 37 hours and 30 minutes. The research process was divided into 2 phases: 1) the development of the model and supporting documentation of the instructional model. and tools for evaluating the effectiveness of the instructional model (R1 and D1) and 2) the period of the study of the effectiveness of the instructional model (R2 and D2), which consisted of research tools, namely, a document analysis form, an interview form, a focus group discussion form, an assessment form ability to analyze language strategies, a media literacy ability assessment form and a satisfaction assessment form. Data were analyzed using content analysis, the arithmetic mean (*M*), standard deviation (*SD*), and t-test (dependent).

The results showed that:

1. The developed instructional model consisted of five elements 1) the principles of the instructional model 2) the objectives of the instructional model 3) the process of instruction 4) measurement and evaluation, and 5) factors contributing to the success of the instructional model in relation with six stages of the instructional model, which were Stage 1) Preparing, Stage 2) Providing Knowledge, Stage 3) Practicing Group Work

Experience included 3.1) Identify issues, 3.2) Collecting and Understanding, 3.3) Analyzing and Interpreting, 3.4) Summarizing information, and 3.5) Appraising, Stage 4) Productive Creating, Stage 5) Presenting, and Stage 6) Conclusion. The developed instructional model was at the highest level of appropriateness ($M = 4.67$, $SD = 0.54$), named it the PC Model.

2. The results of the study of Instructional Model effectiveness showed that 2.1) the ability to analyze language strategies of teacher-professional students after learning was higher than before learning at the statistical significance level of .05. The ability before learning was at an acceptable level and after learning at an excellent level. 2.2) the ability to media literacy of teacher-professional students after learning was higher than before learning at the statistical significance level of .05. The ability before learning was at a reasonable level and after learning at an excellent level, and 2.3) the satisfaction of teacher-professional students after learning with the developed Instructional Model was at a superior level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้วยความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทั้งในศาสตร์ความเป็นนักวิชาการทางการศึกษา ศาสตราจารย์ทางการทำงาน การเป็นนักวิชาการที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งยังเป็นพลังสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการตั้งเป้าหมายงานวิจัยให้มีคุณภาพและสำเร็จสมตามปรารถนา ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมอีก 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยญา จันทร์ชูสกุล ผู้สนับสนุนความสำเร็จ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัย และเป็นแบบอย่างของการเป็นครูผู้ทรงคุณค่า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมายังโอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พิมพ์ิ ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัฒน์ บุญสม ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ที่ให้ความเมตตาและความอนุเคราะห์ในการให้ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาเพิ่มเติม กระบวนการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนางานวิจัยฉบับนี้ ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และขอขอบคุณนักศึกษาวิชาชีพครูทุกคนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยเล่มนี้ ทั้งนักศึกษาวิชาชีพครูที่ร่วมให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วิมล วังแก้วทิริฐุ คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในหลายมิติ ทั้งในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ อีกทั้งขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่เป็นสถานที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัย จนสำเร็จเป็นเล่มสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา อีกทั้งครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความรู้ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องผู้ที่คอยสนับสนุนในภาคส่วนต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน ทุกส่วน เป็นอย่างสูง

ว่าที่ร้อยตรี กิรติ นันทพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	11
3. คำถามการวิจัย.....	19
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
4. สมมติฐานการวิจัย.....	20
5. ขอบเขตของการวิจัย.....	20
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	23
6. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	25
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	27
1. หลักสูตรครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี).....	28
2. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	44
3. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	61
4. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	72
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา.....	85

6. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการรู้เท่าทันสื่อ	100
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	154
1. ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A).....	158
2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) การออกแบบและพัฒนา (Design & Development: D & D).....	173
3. ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I)	199
4. ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) การประเมินผล (Evaluation: E)	210
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	213
1. ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู	214
2. ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model)	243
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	251
1. สรุปผลการวิจัย	252
2. อภิปรายผล.....	254
3. ข้อเสนอแนะ.....	269
รายการอ้างอิง.....	271
ภาคผนวก	284
ภาคผนวก ก เอกสารประกอบการวิจัยขั้นการวิจัย (Research: R1).....	285
ภาคผนวก ข เอกสารประกอบการวิจัยขั้น 2 การพัฒนา (Development: D1).....	305
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการวิจัยขั้นการวิจัย (Research: R2) (หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้รูปแบบการเรียนการสอน).....	377
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	443

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	56
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	69
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	81
ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ.....	110
ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ”	114
ตารางที่ 6 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ”	116
ตารางที่ 7 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ”	117
ตารางที่ 8 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการประเมิน”	120
ตารางที่ 9 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพ”	122
ตารางที่ 10 แสดงการสรุปความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	123
ตารางที่ 11 แสดงรายละเอียดตัวแปรและตัวชี้วัดจากองค์ประกอบของความรู้ และทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	126
ตารางที่ 12 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและพฤติกรรมชีวิต.....	137
ตารางที่ 13 แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน	143
ตารางที่ 14 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	153
ตารางที่ 15 การสรุปประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร	162
ตารางที่ 16 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A).....	171
ตารางที่ 17 โครงสร้างข้อสอบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา.....	182
ตารางที่ 18 (ร่าง) โครงสร้างเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	183

ตารางที่ 19 องค์ประกอบของเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	184
ตารางที่ 20 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา.....	185
ตารางที่ 21 (ร่าง) โครงสร้างเกณฑ์การให้คะแนนกับพฤติกรรมชี้วัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	187
ตารางที่ 22 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 1 การเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)	188
ตารางที่ 23 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 2 การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน).....	189
ตารางที่ 24 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 3 การตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ (12 คะแนน).....	190
ตารางที่ 25 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 4 การประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน).....	191
ตารางที่ 26 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) การออกแบบและการพัฒนา (Design & Development: D & D).....	196
ตารางที่ 27 แบบแผนการทดลองในการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	203
ตารางที่ 28 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model.....	205
ตารางที่ 29 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I).....	209
ตารางที่ 30 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) การประเมินผล (Evaluation: E).....	212
ตารางที่ 31 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญหลังจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 230	
ตารางที่ 32 สรุปบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model	237
ตารางที่ 33 แสดงผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษารายด้านก่อนและหลังเรียน .	243

ตารางที่ 34 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model.....	244
ตารางที่ 35 แสดงผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อรายด้านก่อนและหลังเรียน.....	245
ตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model.....	246
ตารางที่ 37 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model)	247

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	18
แผนภาพที่ 2 การออกแบบระบบการเรียนการสอนแบบสามัญ.....	47
แผนภาพที่ 3 การออกแบบระบบการเรียนการสอนโดยใช้แบบจำลอง ADDIE Model.....	48
แผนภาพที่ 4 แสดงการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Tyler.....	49
แผนภาพที่ 5 แสดงการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Glaser.....	50
แผนภาพที่ 6 กรอบการดำเนินการวิจัย.....	157
แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร.....	165
แผนภาพที่ 8 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์.....	168
แผนภาพที่ 9 ขั้นตอนการสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม.....	170
แผนภาพที่ 10 ขั้นตอนการพัฒนาหาคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ.....	180
แผนภาพที่ 11 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ.....	192
แผนภาพที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน.....	195
แผนภาพที่ 13 ขั้นตอนการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง.....	208
แผนภาพที่ 14 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	211
แผนภาพที่ 15 รูปแบบ PC Model ฉบับร่าง.....	224
แผนภาพที่ 16 รูปแบบ PC Model ฉบับก่อนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ.....	226
แผนภาพที่ 17 รูปแบบ PC Model ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงหลังการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ).....	233

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจากสังคมยุคอนาล็อก (Analog) เป็นสังคมแห่งยุคดิจิทัล (Digital) เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงของประเทศที่กำลังพัฒนา และต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางเรียนรู้และการเข้าถึงองค์ความรู้ที่แตกต่างไปจากอดีต ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (2561: 8) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่มีเป้าหมายพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ และสติปัญญาซึ่งอยู่ภายใต้ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564: 25) ได้ศึกษาผลและแนวทางการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยในทุกช่วงวัย เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21 ว่าต้องพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ (Information Literacy) ซึ่งเป็นการเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินอย่างมีวิจารณญาณ สามารถใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ และพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสื่อ (Media Literacy) ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์หิวเคราะห์สื่อ เพื่อเข้าใจกระบวนการและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร มีความเข้าใจพื้นฐานทางจริยธรรมและกฎหมาย เพื่อการเข้าถึงการสร้างผลผลิตทางสื่อ เช่นเดียวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 (2562) ได้จัดทำกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ให้สอดคล้องและบูรณาการกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ ตามแผนแม่บทและนโยบายของรัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อ “เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนวหน้าในสากล เพื่อนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” ซึ่งมีการปรับบทบาทของมหาวิทยาลัย ให้เป็นสถาบันที่มุ่งเน้นและส่งเสริมให้เป็นสถานศึกษาที่เป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างคน สร้างองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความท้าทายของประเทศผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัย เปลี่ยน

หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบและการบริหารจัดการ โดยในแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 ส่วนที่ 3 มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต (Upskill/Reskill) ได้กล่าวถึง Transformative Learning การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองว่า

“เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากผู้เรียนในอดีตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้อมูลความรู้ที่มีมากมายในแต่ละวันจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) และอินเทอร์เน็ต (Internet) ดังนั้น ปัญหาของผู้เรียนในปัจจุบันจึงไม่ใช่การขาดแคลนความรู้อีกต่อไป แต่เป็นการทำอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ข้อมูลความรู้ ค้นหาและเลือกรับความรู้ด้วยการใช้สติปัญญาอย่างรู้เท่าทัน เรียนรู้เนื้อหาที่นั้นควบคู่ไปกับการคิดวิพากษ์ จนนำไปสู่การสังเคราะห์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 3-5) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในด้านการเป็นผู้ที่สามารถร่วมสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะการข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ และมาตรฐานของกระบวนการเรียนรู้ ในมิติของความสามารถด้านสติปัญญาที่ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ การสืบค้น และการระบุข้อเท็จจริงจากสารสนเทศและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน มีความสามารถในการเผชิญหน้าและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล มีจิตสำนึกสากลและเป็นพลเมืองตื่นรู้ รวมถึงมีความสามารถในการนำกระบวนการวิเคราะห์พิจารณาประเมินค่าและการแก้ไขปัญหาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้หลักการทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงในด้านทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ว่าต้องมีการฝึกฝนให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี ได้กล่าวถึงการสืบค้นหาข้อมูลผ่านสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการจัดการและสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ รับและส่งข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ดุลยพินิจที่ดีในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและสารสนเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (2561: 9) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับการปฏิรูประบบการเรียนรู้ที่สอดคล้อง

กับสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการที่ศึ่ต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการปรับกระบวนการของบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูให้กลายเป็นผู้สอนที่ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมอันส่งผลกระทบต่อธรรมชาติทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดย สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2564: 10-11) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งดิจิทัลว่า การผลิตครูพันธุ์ใหม่ที่มีสมรรถนะทางด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์สาร รูปแบบการใช้ภาษาในสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นในการปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู

การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสารหรือในสื่อต่าง ๆ จึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันที่เป็นโลกแห่งดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการใช้ภาษาในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายที่มีอิทธิพลต่อความคิดและวิถีชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้ามาศึกษาในระบบการอุดมศึกษาเพื่อเป็นการบ่มเพาะและพัฒนาตัวเองให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นแบบหรือแม่พิมพ์ของชาติในการพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณภาพต่อไป ดังนั้นความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น 1) ความสามารถในการวิเคราะห์การใช้คำ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์โวหาร และ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ภาพพจน์ (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รักษ์มณี, 2559; ธรรมพร หงส์ทอง, 2557; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556; และอนงค์ จันทรวงศ์, 2551) ก็ล้วนแล้วแต่ช่วยให้รับสารสามารถวิเคราะห์ เข้าใจและรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นจากสื่อหรือข้อความต่าง ๆ ผ่านตัวภาษาที่ผู้รับสารได้รับ เพราะกลวิธีการใช้ภาษาเป็นรูปแบบของการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้การใช้เทคนิคทางภาษาในการสร้างความสนใจ หรือเร้าอารมณ์ของผู้รับสารให้เข้าถึงเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อ ซึ่งวิธีการเหล่านี้เรียกว่ากลวิธีการใช้ภาษาหรือรูปแบบการสร้างภาษาให้น่าสนใจ ซึ่งวิธีการใช้ภาษาว่ามีประโยชน์ในการทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ ซึ่งทำให้ผู้รับสารนั้นสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นึกเห็นเป็นภาพได้อย่างชัดเจนผ่านถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหารมีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิดความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา หรืออาจเรียกว่าเป็นรูปแบบของการผลิตภาษา เพื่อการโน้มน้าว และสร้างให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย (จิรวัดน เพชรรัตน์, 2556 : 36; พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554; Durand, 1987) นอกจากนี้ราชบัณฑิตยสถาน (2552: 357-358)

ได้กล่าวถึงภาพพจน์ว่า เป็นตัวช่วยที่หนุนเสริมให้สิ่งที่เป็นนามธรรมกลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งอาจผ่านจิตภาพของการได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัสและมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมเฉกเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร และเป็นตัวทำให้เกิดความเข้มข้นทางอารมณ์แก่ผู้อ่านมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และเข้าใจผู้ส่งสารได้ดียิ่งขึ้น โดยธารีรัตน์ มุลเครือคำ (2560: 16) ยังได้กล่าวอีกว่าในปัจจุบันมีการนำโวหารภาพพจน์ซึ่งเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาได้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของคำปราศรัยทางการเมือง งานวรรณกรรม ข่าวสาร สารคดี หรือแม้แต่ในงานโฆษณา เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงเนื้อหาและอารมณ์ความรู้สึกของสารนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

ภารตี โพธิ์ราม (2560) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาว่าเป็นการฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานของการประเมินค่า อันจะนำไปสู่การวิพากษ์และวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนหรือผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงอารมณ์และอารมณ์ความรู้สึกของการรับสารนั้นอย่างแท้จริง สอดคล้องกับธรรมปพร หงส์ทอง (2557) ที่ได้กล่าวว่าการรู้จักและเข้าใจถึงกลวิธีการใช้ภาษาว่าสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้ โดยกลวิธีการใช้ภาษาและความสำคัญของการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา จะเห็นได้ว่าล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและความจำเป็นในการเรียนรู้ เข้าใจและพัฒนาเป็นอย่างไร เพราะกลวิธีทางภาษานั้นจะช่วยให้การส่งสารนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อมากขึ้นในขณะเดียวกันกลวิธีทางภาษายังช่วยสร้างให้เนื้อหาซึ่งเป็นสารที่ผู้รับต้องทำความเข้าใจมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังเป็นการเสริมสร้างความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจถึงทัศนคติและจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสารได้อย่างแท้จริงผ่านการวิเคราะห์ภาษาเพื่อการรู้เท่าทัน

การสื่อสารในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ที่ไร้ขอบเขตและไร้พรมแดนข้อมูลข่าวสาร ๆ ถูกส่งผ่านจากสื่อหรือแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสารไม่ว่าจะเป็น หนังสือ ตำรา หรือเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับการกลั่นกรองข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ แต่ในปัจจุบันอันเนื่องมาจากการพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ทุกคนสามารถกลายเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ จนทำให้ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ทุกที่สามารถสืบค้นและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ผ่านโลกของเทคโนโลยีและการสื่อสารแบบไร้พรมแดน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลข่าวสารหรือองค์ความรู้ที่ได้รับนั้นจำเป็นต้องอาศัยการ

พิจารณาการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ พิจารณถึงความน่าเชื่อถือของสื่อประเภทต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เป็นกระบวนการหนึ่งแห่งทักษะความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่ในกระแสสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทัน โดยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศแคนาดา และต่อมาถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในแถบยุโรป ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Media Studies ที่ถูกใช้ในประเทศอังกฤษ และ Media Education ที่ถูกใช้ในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552: 9) โดยการเรียนรู้เท่าทันสื่อถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งสมาชิกของ Aspen Media Literacy Leadership Institute ได้ให้คำจำกัดความของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง คิดวิเคราะห์ ประเมิน และรวมถึงการสร้างสรรค์สื่อในกลายรูปแบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการให้การศึกษแก่นักเรียน นักศึกษาในยุคแห่งเทคโนโลยีศตวรรษที่ 21 (อุษา บิ๊กกินส์, 2559: ออนไลน์) โดยการเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อที่ต้องการนำเสนอข้อมูลมาได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน ซึ่งผู้รับสารสามารถวิเคราะห์ถึงจุดประสงค์ของสื่อ การตีความและประเมินคุณค่าของข้อมูลที่ได้รับอย่างถูกต้อง และตระหนักถึงผลกระทบของสื่อที่มีผลต่อตัวบุคคลและสังคมรอบข้าง รวมถึงการรู้จักเลือกรับและสามารถเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ (บุบผา เมฆศรีทองคำ, 2554; เท็ดคักดี ไม้เท่าทอง, 2557; สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; Baran, 2004) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ต้องผ่านการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าและผลกระทบของสื่อ โดยไม่ตกอยู่ในการชี้นำหรือการครอบงำของสื่อ (Scheibe & Rogow, 2012; Bazzalgette, 2007; Tallim, 2005) โดยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออันประกอบด้วย 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อที่มีประสิทธิภาพ 2) การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ 3) การวิเคราะห์สารในสื่อ 4) การตีความสารในสื่อ 5) การประเมินผลตัดสินสื่อ และ 6) การสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560; สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2559; สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, 2558; สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2558; Scheibe & Rogow, 2012; Euro Media Literacy, 2009; Center for Media Literacy, 2008; และ Hobbs, 2007) ซึ่ง 6 องค์ประกอบข้างต้นเป็นความสามารถที่จำเป็นในการสนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำให้เกิดความสามารถในการเข้าถึงสื่ออย่างเข้าใจ และรู้เท่าทันถึงจุดประสงค์ของสื่อ นั้น ๆ ทั้งความหมายทางตรงและความหมาย

ที่เป็นนัยอย่างไม่ถูกครองจำ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ดีความและประเมินค่า รวมถึงสามารถนำสื่อไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และการสร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของสื่อ นั้น ๆ หรือที่เรียกว่าเป็นการรู้เท่าทันสื่อ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นอีกทักษะหนึ่งในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีซึ่งเต็มไปด้วยความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารที่มีความสลับซับซ้อนทั้งในโครงสร้างเนื้อหา แหล่งที่มาของข้อมูลและจุดประสงค์ที่มีอิทธิพลของผู้รับสารในสื่อ ดังนั้นการตระหนักถึงบทบาทของสื่อที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรู้เท่าทันจึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันทางความคิดไม่ให้คนในยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตกอยู่ภายใต้อำนาจและการครอบงำของสื่อ และทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจของตนเพื่อให้สามารถใช้สื่อที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อการดำเนินชีวิตต่อตนเองและครอบครัว ชุมชน และรวมไปถึงสังคม (บุบผา เมฆศรีทอง, 2559; เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557: 79) หากพิจารณาถึงความสำคัญความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อกับการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ทางความรู้ให้แก่เยาวชนในชาติ ปลุกฝังความคิด ค่านิยมและศีลธรรมที่ดีงาม เพื่อให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรของโลกและพลเมืองของประเทศที่มีศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ ดังนั้นทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูหรือนักศึกษาครูจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างรู้เท่าทันอย่างมีวิจรรย์ญาณ เพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ได้รับข้อมูลและนำข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการพิจารณากลับกรองอย่างถี่ถ้วนนำไปส่งต่อให้กับเยาวชนของชาติ อันเป็นการปลุกฝังทัศนคติหรือความคิดหรือค่านิยมที่ผิดเพี้ยน อันนำไปสู่ความเสียหายของประเทศในอนาคต

อุษา บิ๊กกิ้นส์ (2555: 2) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการรับสารสารสนเทศและความสามารถเข้าถึงสื่ออย่างรู้เท่าทันสื่อจะทำให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ขยายความรู้ในการเสริมพลังแห่งเยาวชนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นพลเมืองของสังคมในอนาคต การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจึงให้ความรู้สำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของช่องทางสารสนเทศและสื่อในสังคมประชาธิปไตยและความเข้าใจอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีความจำเป็นในการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและทักษะที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการประเมินการทำงานของผู้ถ่ายทอดสื่อและสารสนเทศ ดังนั้นทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นความสามารถหนึ่งในทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารสอดคล้องกับที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2564) ได้ส่งหนังสือที่ อว

0204.2/ว11239 เรื่องขอความร่วมมือในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงการสร้างเสริมความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลให้กับนักศึกษามายังมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งสำคัญกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ดังนั้น วิจารณ์ญาณในการรับสื่อและการพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของสื่อก่อนนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวเองหรือเพื่อการส่งต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อทั้งสิ้น เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในการครอบงำของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรทางการศึกษา ครู และนักศึกษาวิชาชีพครูที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเติบโตไปเป็นแบบหรือแม่พิมพ์ของชาติให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป หากนักศึกษาวิชาชีพครูเหล่านี้ไม่มีทักษะแห่งการรู้เท่าทันสื่อที่เพียงพอแล้วนั้น อาจถูกชักนำหรือชี้นำทางความคิดให้หลงผิดและเกิดการผลิตซ้ำความคิดที่ผิดพลาด ส่งต่อและถ่ายทอดความรู้และความคิดที่เป็นอันตรายเหล่านี้ไปยังนักเรียนรุ่นใหม่หรือเยาวชนรุ่นต่อไป อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายให้แก่สังคมหรือประเทศชาติต่อไปในอนาคตได้ หากนักศึกษาวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และพลเมืองในสังคมบริโภคสื่ออย่างไม่รู้เท่าทัน จึงเป็นสิ่งที่ระบบการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนที่จะเติบโตไปเป็นแบบอย่างของเยาวชนและแม่พิมพ์ของชาติต่อไป

การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูที่จะเติบโตไปเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป ได้มีภูมิคุ้มกันจากสารหรือภาษาและสื่อที่มีมากมายหลากหลาย ทั้งที่เป็นความจริงและเป็นเท็จ เพื่อไม่ให้ส่งต่อทัศนคติหรือความผิดพลาดของข้อมูลต่าง ๆ อันอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิด ความเกลียดชัง หรือปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสังคม อันเกิดจากการขาดวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์สารและความไม่รู้เท่าทันสื่อ โดยการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณร่วมกันโดยผลการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ได้ออกมาว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะแบบผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการถักทอความรู้ ทักษะ คุณลักษณะผู้เรียนเข้าด้วยกันผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจและมีความสุขสู่การพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน (สุภัทร จำปาทอง, 2564) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการร่วมด้วยช่วยกันเรียน

และทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันที่ได้กำหนดไว้ และจะเน้นให้ความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมองข้ามจากวิธีการสอนแบบอื่น ๆ (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 81) ซึ่งการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเป็นลักษณะของการร่วมกันเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันช่วยกันเรียน โดยสมาชิกแต่ละคนต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 121; และ Abuseileek, 2007)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมนำมาศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างแพร่หลายในทุกระดับการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปกติทั่วไปมักมองข้ามหรือไม่ให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียนมากนัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากกว่า ทำให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนถูกลดบทบาทลง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะทางปัญญาร่วมกันสร้างองค์ความรู้ผ่านการร่วมมือกันทำกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นเพียงแค่การพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียมผู้เรียนในการพัฒนาทักษะทางสังคมอีกด้วย (ทีศนา แคมมณี, 2562: 98-99) ซึ่งสอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเองซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจผ่านกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถาม แล้วหาคำตอบ รวมถึงการใช้ภาษาในกระบวนการทางสังคม และสร้างให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นการฝึกรับฟังความคิดเห็น และยอมรับผลการตัดสินใจร่วมกัน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานและเข้าสังคมขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการเข้าสู่ระบบการทำงานที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรับฟังความเห็นและรู้จักการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (เรวดี ศรีสุข, 2562: 11) โดยจุฬารัตน์ บุขงก์ (2561: ข) ได้ทำการศึกษาทฤษฎีการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการร่วมกันทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators และมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานกลุ่ม เน้นทักษะทางสังคมเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการร่วมกันค้นหาคำตอบ (Enquirers) ผ่านกระบวนการร่วมกันคิด (Thinking Skills) โดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือเป็นโค้ชที่ปรึกษาทางกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ได้รับระหว่างการทำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (เรวดี ศรีสุข, 2562: 15) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนการวิเคราะห์ถกเถียงการใช้ภาษา และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในมิติต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลตามข้อมูลที่ได้รับและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนแต่ละคน กระบวนการกลุ่มตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นส่วนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ถกเถียงการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิด พิจารณาวิเคราะห์ถึงบริบทโดยรอบ ทั้งบริบทที่เป็นตัวภาษา และบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการผลิตข้อความในภาษาซึ่งเป็นกลวิธีการใช้ภาษาในสารต่าง ๆ และการผลิตสื่อต่าง ๆ ออกมาที่มีจุดประสงค์ที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งการฝึกการสังเกตและคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ (อุลิสซา ครุฑเสนา, 2556: 282; และวรวิชัย ครุจิต, 2555: 102) เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่พิจารณาถึงหลักของเหตุและผล ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยการไตร่ตรองใคร่ครวญจากประสบการณ์ของตนเองประกอบร่วมกับอาศัยข้อมูลบริบทรอบด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบรวมเพื่อการตัดสินใจในการพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (ทิตินา แคมมณี, 2562; ชมพูนุช จันทร์แสง, 2557: 36; ดรณนภา นาชัยฤทธิ, 2557: 59; บรรจง อมรชีวิน, 2556) ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้ความคิดอย่างรอบคอบเพื่อการตรวจสอบข้อมูลอย่างมีเหตุผลว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรหรือไม่ควรกระทำ (McIntosh, 2013; Ennis, 2011; The open University, 2008; Paul and Elder, 2006; Niedringhaus, 2001) โดยงานวิจัยของจุฬารัตน์ บุชชงก์ (2561: ข) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผลการศึกษาพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการรู้เท่าทันสื่อที่ต้องมีกระบวนการของความเข้าใจ

แล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปรายเนื้อหาในสื่อรวมถึงการใช้สื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ (UNESCO, 2010) ในยุคดิจิทัลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ จากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรับสื่อ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการใช้สื่อ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สื่ออย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถเข้าถึงสื่อสังคมทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้อง (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2558)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งนอกห้องเรียนและนอกสถานที่ทำงานในหลายสถานการณ์ หลายเหตุการณ์ จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาหรือหาทางออกโดยเป็นการช่วยไม่ได้เกิดการตัดสินใจผิดพลาด ช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้กับสังคม โดยในการพิจารณาเชื่อหรือไม่เชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลมาสู่การคิดและการตัดสินใจลงมาสู่ระดับพฤติกรรมหรือการกระทำ ซึ่งถ้าผ่านการคิดตามหลักเหตุผลอย่างไตร่ตรอง มีซึ่งวิจารณญาณแล้วการตัดสินใจของคนในสังคมหมู่จะนำพาประโยชน์และสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม (Bassham, & Wallace, 2005: 8-11) ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดตามหลักของเหตุและผลผ่านบริบทที่เป็นจริงโดยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบรอบของตัวบุคคล ส่งผลออกมาผ่านพฤติกรรมการกระทำและสร้างสังคมแห่งวิจารณญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางโลกของเทคโนโลยีและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย หากคนในสังคมไม่ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างถี่ถ้วนและละเอียดรอบคอบแล้วอาจสร้างความเสียหายไม่ใช่ว่าแต่ตนเองหรือคนรอบข้างเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบเป็นวงกว้างออกสู่สังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในสังคมปัจจุบัน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกลวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยกันคิดค้นหาคำตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นกระบวนการทางความคิดขั้นสูงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วนตามหลักเหตุผล เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้ตัวอักษรในการสื่อความหมายและอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้รับสารเกิดความคล้อยตาม และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจและเข้าถึง วิเคราะห์ ตีความ

ประเมินค่า และสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันของสังคมดิจิทัลและการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนควรมี ซึ่งการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ จึงเป็น การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ เป็นนักศึกษาวิชาชีพครูผู้เติบโตและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งยุคของข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นปกติสุขอย่างรู้เท่าทัน และสามารถเติบโตไปเป็น บุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน ผู้ส่งต่อความรู้ ความคิดและทัศนคติที่ถูกต้องและ งดงามอย่างรู้เท่าทัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

2. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัย แนวคิด หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอน 2) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แนวคิด หลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 4) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการ วิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษา 5) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development: R & D) เป็นงานวิจัยที่นิยม นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการของการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นระบบในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือการ นำความรู้เดิมที่มีอยู่มาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการคิดค้น ออกแบบ และ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230-254) ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นขั้นตอนของ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการปฏิบัติจริง ปัญหาและประเด็นที่น่าสนใจ หรือเป็นการประเมิน ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ และ

สังเคราะห์ข้อมูลออกมาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการออกแบบและการพัฒนานวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียน การสอน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R1) มาออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการของการพัฒนา เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R: 2) ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนผ่านการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนจากการนำไปใช้งานว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ หลังจากนั้นเป็นขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น มาพัฒนาปรับปรุง ให้มีความสอดคล้องและเกิดผลสำเร็จต่อการใช้งานรูปแบบการเรียนการสอนมากขึ้น (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟิงส์วีสดี, 2552: 6-7) โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิจัยและการพัฒนาประสานร่วมกับแบบจำลองในการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการ ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้อง หลังจากนั้นเป็นการออกแบบ (Design) ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามข้อมูลพื้นฐานที่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะของการระบุงค์ประกอบของ แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเข้ากระบวนการของการพัฒนา (Development) ซึ่งเป็นการแผนการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพ และเมื่อพัฒนาเสร็จแล้วจึงนำไปใช้ (Implementation) ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังจากนั้นจึงประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการรวบรวมและตัดสินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ทิตินา แคมมณี, 2560; Arends, 2011: 7; Richey, Klein & Tracey, 2011; และ Dick & Carey, 2005) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันขององค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ (ทิตินาแคมมณี, 2562; Arends, 2011: 7; Dick & Carey, 2005; Remley, 2002; Anderson, 1997) ได้แก่ 1) หลักการ หมายถึง ส่วนของหลักการคิดที่เป็นหัวใจของการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการนำปรัชญา ทฤษฎี หรือแนวคิดทางวิชาการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์มาประกอบใช้สนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนนั้นให้มีประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้ออกแบบไว้

2) วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัด การเรียนการสอนหรือวิธีการปฏิบัติที่มีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถและทักษะที่มุ่งหวัง 4) การวัดและการประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์จากรูปแบบการเรียนการสอน 5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ หมายถึง ปัจจัยประกอบที่ควรพิจารณาเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนนั้นไปใช้ในบริบทจริงให้ประสบความสำเร็จ

2. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสร้างความรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนร่วมเรียนในการหนุนเสริมและร่วมกันกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะทางปัญญาด้วยกัน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะความสามารถ ความรู้ และทัศนคติผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเน้นพฤติกรรมการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันทำ ร่วมด้วยช่วยกันรับผิดชอบ ซึ่ขมยินดีในความสำเร็จ และเมื่อมีความผิดพลาดก็ร่วมกันรับผิดชอบแก้ไข โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้เต็มกำลังความสามารถ เน้นบทบาทการช่วยเหลือกันของสมาชิกภายในกลุ่มและมีการดำเนินกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายเดียวกันในการทำงานหรือการเรียนรู้ นั้น ๆ และสมาชิกทุกคนที่หน้าที่ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 81; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 121; ไสว พักขาว, 2544: 193; Abuseileek, 2007; และ Slavin, 1995: 287) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (นภวรรณ ยอดสิน, 2562; จุฬารัตน์ บุชบงก์, 2561: ข; สุลักษณ์ ใจองอาจ, 2561; และปัทมา รอดประพันธ์, 2558) เพราะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ประเด็นสงสัยหรือประเด็นที่สนใจ โดยมีผู้สอนเป็นเสมือนโค้ชหรือที่ปรึกษาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (เรวดี ศรีสุข, 2562: 15)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมลักษณะสำคัญของการร่วมมือกันในการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกันในเชิงบวก (Positive Interdependence) เป็นลักษณะของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน 2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive) เป็นลักษณะของสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการสนับสนุนทางความคิดและความรู้ ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน 3) การมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ซึ่งเป็นลักษณะของการตรวจสอบหน้าที่หรือภาระงานของสมาชิกแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จที่สมาชิกทุกคนต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด 4) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) ซึ่งเป็นลักษณะของความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการทำงานกลุ่ม 5) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้การจำแนกเพื่อดูกระบวนการทำงานในการปรับปรุงระบบของการทำงานกลุ่มให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (Johnson and Johnson, 1994: 31-37) โดยขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ได้จากการสังเคราะห์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550; วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545; Johnson and Johnson, 2003; Slavin, 1995) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการเรียนรู้ จึงสามารถสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) 2. ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) 4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) 5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) 6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

3. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดขั้นสูงรูปแบบหนึ่งที่มีความซับซ้อนทางกระบวนการคิด และต้องอาศัยทักษะความสามารถในหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้กระบวนการทำงานของสมองผ่านการคิด ส่งผลลัพธ์ทางการคิดออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ที่ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบ ในการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าของสารในสื่อ นั้น ๆ เพื่อการรู้เท่าทัน ตัดสินใจว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร โดยการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการคิดไตร่ตรองข้อมูล

อย่างเป็นเหตุเป็นผล พิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผลของการคิดนั้น
 ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการตัดสินใจหรือการประเมินคุณค่าจากการคิดนั้น ๆ (ทิตนา
 แชมมณี, 2562; ชมพูนุช จันทร์แสง, 2557: 36; ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ์, 2557: 59; วัชรภ เล่าเรียนดี,
 2556: 20; บรรจง อมรชีวิน, 2556; McIntosh, 2013; Ennis, 2011; และ Sandywell, 2011)
 ซึ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของ
 ผู้เรียนได้ (อุลิสซา ครุฑเสนา, 2556: 282; และวรัชญ์ ครุจิต, 2555: 102) เพราะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่พิจารณาถึงหลักของเหตุและผล ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์
 และประเมินค่า โดยการไตร่ตรองใคร่ครวญจากประสบการณ์ของตนเองประกอบร่วมกับอาศัยข้อมูล
 บริบทรอบด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบรวมเพื่อการตัดสินใจในการพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ
 (ทิตนา แชมมณี, 2562; ชมพูนุช จันทร์แสง, 2557: 36; ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ์, 2557: 59; บรรจง
 อมรชีวิน, 2556) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอนที่
 เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสาร (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2556; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ, 2550;
 ทิตนา แชมมณี, 2544; The national Council for Excellence in Critical Thinking, 2021;
 Ennis, 2011; Paul and Elder, 2006) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์
 ผู้เชี่ยวชาญ จึงสามารถสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 2. รวบรวมและทำความเข้าใจ
 ข้อมูล (Collecting and Understanding) 3. วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and
 Interpreting) 4. สรุปข้อมูล (Summarizing information) และ 5. ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล
 (Appraising)

4. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา เป็นลักษณะของการพิจารณาถึงรูปแบบหรือกล
 วิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่อยู่ในสารซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะสำคัญ (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และ
 สมเกียรติ รักษมณี, 2559; ธรรมปพร หงส์ทอง, 2557; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556; และอนงค์
 จันทร์วงศ์, 2551) ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์การใช้คำ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์
 โวหาร และ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ภาพพจน์ โดยกลวิธีการใช้ภาษานั้นเป็นเทคนิคหรือ
 รูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาอย่างมีชั้นเชิงผ่านตัวภาษาในการดึงดูดใจผู้รับสารให้สนใจเนื้อหา
 หรือเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ความคิด อารมณ์
 ความรู้สึก หรือทัศนคติ ตามจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการในเกิดแก่ผู้รับสาร ผ่านกระบวนการของ

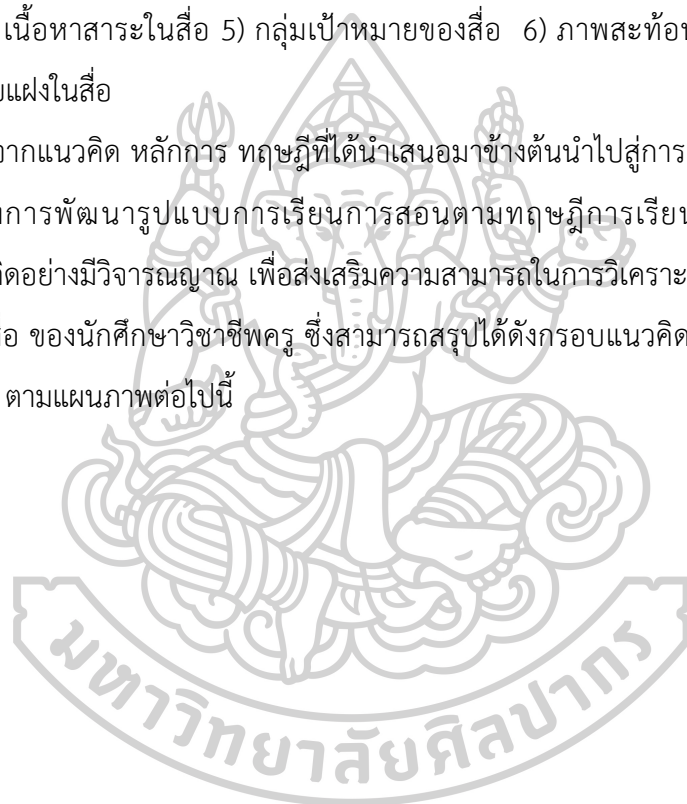
การใช้ภาษาในการสื่อสาร (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รักษมณี, 2559: 57; ปวรรัตน์ แดงไฟ, 2559: 3; ธรรมปพร หงษ์ทอง, 2557: 4-5; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556: 7-8) ซึ่งการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจะช่วยให้การส่งสารนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาและจุดประสงค์ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อมากขึ้นในขณะเดียวกันกลวิธีทางภาษายังช่วยสร้างให้เนื้อหาซึ่งเป็นสารที่ผู้รับต้องทำความเข้าใจมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังเป็นการเสริมสร้างความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจถึงทัศนคติและจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสารได้อย่างแท้จริงผ่านการวิเคราะห์ภาษา (จิรวัดน์ เพชรรัตน์, 2556: 36; พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554; ราชบัณฑิตยสถาน, 2552: 357-358; Durand, 1987) โดยการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษานั้นเป็นการฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานของการประเมินค่า อันจะนำไปสู่การวิจักษณ์และวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนหรือผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของการรับสารนั้นอย่างแท้จริง (ภารตี โพธิ์ราม, 2560)

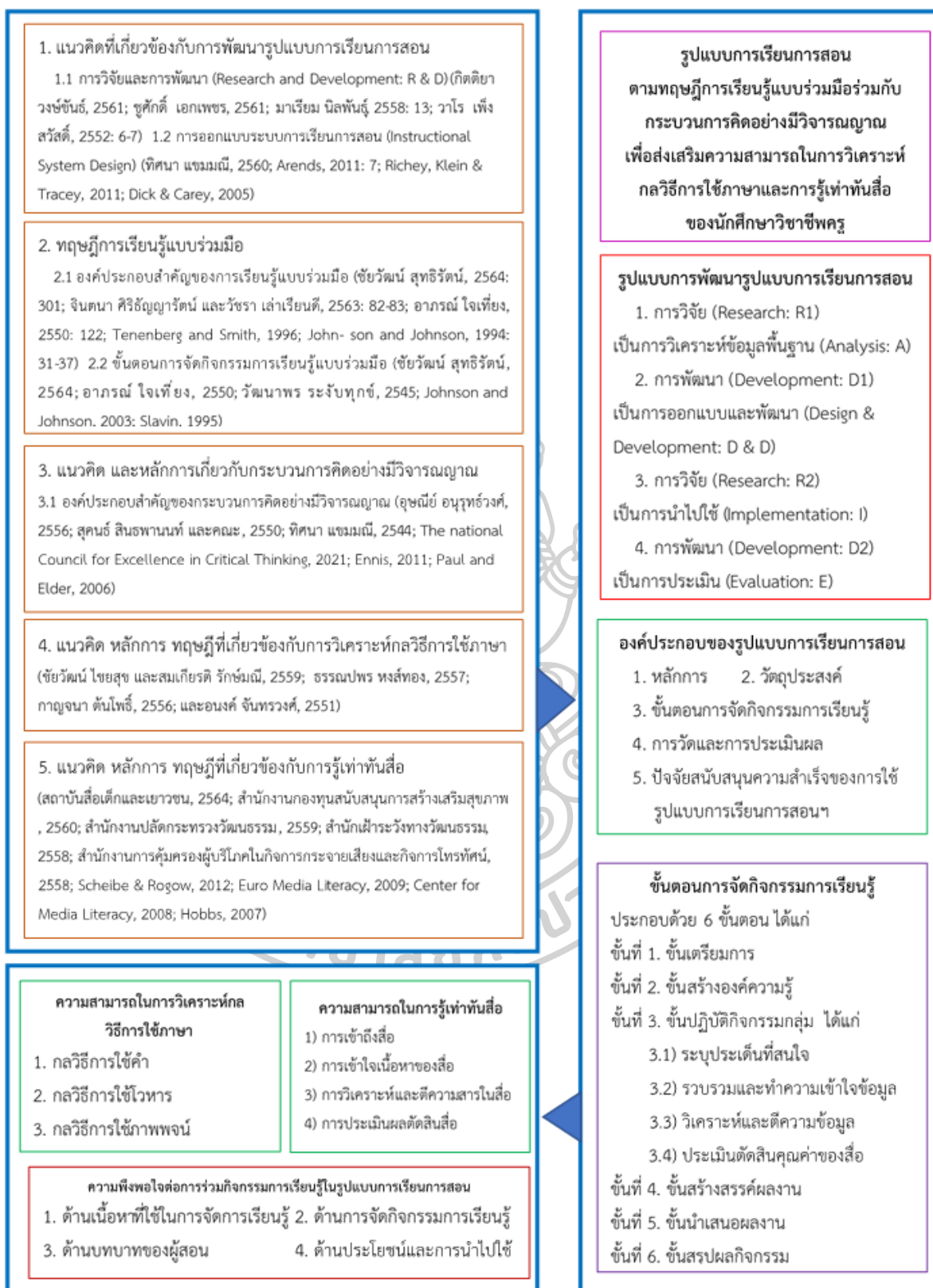
5. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายจากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นเท็จปะปนกันไปในกระแสข่าวผ่าน ช่องทางการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการพัฒนาทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อความเข้าใจ โดยการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นความสามารถในการเข้าถึงสื่ออย่างเข้าใจ และรู้เท่าทันถึงจุดประสงค์ของสื่อ นั้น ๆ ทั้งความหมายทางตรงและความหมายที่เป็นนัยยะอย่างไม่ถูกครอบงำ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตีความและประเมินค่า รวมถึงสามารถนำสื่อไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และการสร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของสื่อ นั้น ๆ ที่เพื่อการสร้างสรรค์สังคมในศตวรรษที่ 21 (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; อูซา บักกินส์, 2559: ออนไลน์; เท็ดคัทดี้ ไม้เท้าทอง, 2557; บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2554; Scheibe & Rogow, 2012; Bazzalgette, 2007; Tallim, 2005; Baran, 2004) โดยผลการศึกษาจากการสังเคราะห์เอกสาร (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2560; สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2559; สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2558; สำนักงานการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, 2558; Scheibe & Rogow, 2012; Euro Media Literacy, 2009; Center for

Media Literacy, 2008; Hobbs, 2007) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุป คุณลักษณะสำคัญ 4 ประการที่บ่งบอกถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ 2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ 3) ความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ และ 4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ โดยแนวทางในการพิจารณาสื่อเพื่อการรู้เท่าทันสามารถพิจารณาวิเคราะห์ได้ใน 7 ประเด็นสำคัญ (ปฐมภรณ์ ปันอินทร์, 2555; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2547; Center for Media Literacy, 2011) ได้แก่ 1) องค์กรหรือสถาบันผู้ผลิตสื่อ 2) ประเภทของสื่อ 3) กลวิธีในการจูงใจ 4) เนื้อหาสาระในสื่อ 5) กลุ่มเป้าหมายของสื่อ 6) ภาพสะท้อนความจริงจากสื่อ และ 7) จุดมุ่งหมายแฝงในสื่อ

จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งสามารถสรุปได้ดังกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ตามแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเพื่อตอบคำถามการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู มืองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

2. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู มีประสิทธิผลเป็นอย่างไร ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และอยู่ในระดับใด

2.2 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และอยู่ในระดับใด

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับใด

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีคุณภาพอยู่ในระดับมากขึ้นไป

2. นักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น

3. นักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น

4. นักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 7 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ 2) สาขาวิชาสังคมศึกษา 3) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา 4) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์

ศึกษา 5) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 6) สาขาวิชาการสอนภาษาจีน 7) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ รวมจำนวน 11 ห้องเรียน เป็นนักศึกษาทั้งสิ้น 241 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนซึ่งเป็นลักษณะของสาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น คือ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ
- 2) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์
- 3) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร

2.2.2 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ
- 2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- 3) ความสามารถในการวิเคราะห์และการตีความสื่อ
- 4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ

2.2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านบทบาทของผู้สอน และ 4. ด้านประโยชน์และการนำไปใช้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5) ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้

เหมาะสมตามสถานการณ์ วิเคราะห์ และสรุปประเด็นหลักจากเรื่องที่ฟัง ตัวอย่างมีวิจารณ์ญาณ พูดสื่อสารเชิงบวกในโอกาสต่าง ๆ ระดับของภาษา การใช้น้ำเสียงในการพูดสื่อสาร อ่านออกเสียงตามอักขรวิธี อ่านจับใจความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ เขียนผลงานประเภทต่าง ๆ ตามหลักการเขียน มีมารยาทในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางปัญญาในด้านที่ 1 ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการของการค้นหา คิดวิเคราะห์ และการประเมินข้อมูล และข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทันการพัฒนาของโลกอนาคตและยุคดิจิทัล รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้และความสามารถไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด บรรทัดฐาน และค่านิยม รวมถึงนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ฟังไว้ใช้ว่าใส่บาแบกหาม (เป็นการพัฒนาความสามารถในการฟัง) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เปิดโลกกว้างด้วยการอ่าน(เป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่าน) โดยมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 32 ชั่วโมง ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู รวมทั้งสิ้น 37 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งแบ่งเป็นการทดสอบก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง 30 นาที โดยเป็นการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา 1 ชั่วโมง และการทดสอบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ 1 ชั่วโมง 30 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบก่อนเรียนจะเป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ใน 2 วงรอบ โดยใช้ระยะเวลาตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 6 ขั้นตอน วงรอบละ 16 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะเป็นการทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบฯ โดยใช้เวลา 3 ชั่วโมง แบ่งเป็นทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา 1 ชั่วโมง ทดสอบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ 1 ชั่วโมง 30 นาที และการทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ อีก 30 นาที รวมระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 37 ชั่วโมง 30 นาที

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู มินิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบขององค์ประกอบต่าง ๆ บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ร่วมกับกระบวนการออกแบบระบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ซึ่งเป็นการออกแบบและพัฒนา (Design & Development: D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ซึ่งเป็นการนำไปใช้ (Implementation: I) ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ซึ่งเป็นการประเมินผล (Evaluation: E)

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ระบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ โดยองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นสร้างองค์ความรู้ 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย 3.1) ระบุประเด็นสนใจ 3.2) รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล 3.3) วิเคราะห์และตีความข้อมูล 3.4) ประเมินตัดสินคุณค่าของสื่อ 4) ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน 5) ชื่นนำเสนอผลงาน และ 6) ขั้นสรุปผลกิจกรรม

ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะถึงรูปแบบของกลวิธีการใช้ภาษา สามารถบอกถึงลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงความสามารถวิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาและความสามารถในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเลือกใช้กลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบและประเภทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทและวัตถุประสงค์ของสาร ซึ่งวัดและประเมินจากแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

ซึ่งประกอบด้วย

1. ความสามารถในการแยกแยะกลวิธีการใช้คำ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 5 ประเภท ได้แก่
1) การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย 2) การใช้คำแสดงอารมณ์ 3) การใช้คำมีศักดิ์ 4) การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง และ 5) การใช้คำภาษาต่างประเทศ

2. ความสามารถในการแยกแยะกลวิธีที่ใช้ภาพพจน์ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 10 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้อุปมา 2) การใช้อุปลักษณ์ 3) การใช้สัญลักษณ์ 4) การใช้นามนัย 5) การใช้อดีตพจน์ 6) การใช้บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต 7) การใช้ปฏิพจน์ 8) การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ 9) การใช้สัทพจน์ และ 10) การใช้การกล่าวอ้าง

3. ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้โวหาร ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 3 ประเภท ได้แก่ 1) การใช้บรรยายโวหาร 2) การใช้พรรณนาโวหาร 3) การใช้เทศนาโวหาร

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงอิทธิพลของสื่ออย่างเข้าใจตนเองและเข้าใจสื่อที่วัดและประเมินจากแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน ที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่

1. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 1.1) การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์ 1.2) การพิจารณาถึงแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

2. ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 2.1) การจดจำและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในสารได้ และ 2.2) การทราบถึงจุดประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสารในสื่อ นั้น ๆ

3. ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 3.1) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกันได้ 3.2) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารได้ 3.3) การบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้อย่างมีหลักหลักฐาน หรือหลักการแนวคิด ข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุสมผล

4. ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4.1) การตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ 4.2) การตัดสินประโยชน์ของสื่อ และ 4.3) การบอกถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ซึ่งวัดระดับความพึงพอใจจากมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์กำหนด เพื่อจัดระดับความพึงพอใจของผู้เรียน

ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง ผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา 2) ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

นักศึกษาวิชาชีพครู หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ก่อให้เกิดการพัฒนาในวงการศึกษาศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตออกไปพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตครูโดยตรงในการออกไปเป็นต้นแบบและแม่พิมพ์ของชาติในการพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้เติบโตไปเป็นพลเมืองของสังคมที่มีคุณภาพ ได้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาบัณฑิตครูให้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญของศตวรรษที่ 21

2. อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ได้มีแนวทางหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้หลักการ แนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะความสามารถแห่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่

3. ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ซึ่งเป็นทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. นิสิตนักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ ทางด้านการศึกษามีความสามารถนำแนวทางในการ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู ไปต่อยอดพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือการนำแนวทางการ เรียนรู้แบบร่วมมือ หรือกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณไปออกแบบนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในรูปแบบอื่น เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพอครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักรัฐครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี)
 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
 มาตรฐานผลการเรียนรู้
 รายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication)
2. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน
 ความหมายของการออกแบบการเรียนการสอน
 การวิจัยและการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน
 แบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน
 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
 ความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน
 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
 การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน
3. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 ความสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา

ความหมายของกลวิธีการใช้ภาษา

ความสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษา

ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษา

การวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

6. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการรู้เท่าทันสื่อ

ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ

ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน

แนวคิดสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

การวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

1. หลักสูตรครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี)

หลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เป็นศาสตร์วิชาที่ว่าด้วยกระบวนการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบุคคลก่อนที่จะเข้าไปสู่ระบบการศึกษาในการทำหน้าที่เป็นบุคลากรผู้ขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องดำเนินไปด้วยคุณภาพและตอบสนองความต้องการและสภาพบริบทความเป็นจริงของสังคมในปัจจุบันให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยม อุดมการณ์ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ซึ่งประกอบกับรัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยเน้นเป้าหมายในการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นคนเก่งและคนดี และเนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของมนุษย์ทุกคน ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการใหม่ ๆ ที่เป็นลักษณะของศาสตร์บูรณาการ และข้ามวัฒนธรรม ดังนั้นหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี) จึงมีจุดเน้นในการพัฒนาเพื่อเตรียมบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันต่อสังคมโลก (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์, 2562: 2)

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี) ที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาขึ้นมา นั้น มุ่งเน้นให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้มีทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อความยั่งยืนของประเทศต่อไป

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ได้มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ 6 ประการสำคัญ (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์, 2562: 2-3) ดังต่อไปนี้

1. มีค่านิยมร่วม ตระหนักและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการทำงานของการพัฒนาความรู้ถึงตัวตนความเป็นครูและมีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่เข้มแข็ง มีจิตบริการต่อวิชาชีพครูและชุมชน

2. เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณครูและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมการณ์ความเป็นครูด้วยความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ อุทิศตนและทุ่มเทในการเอาใจใส่ สร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาการเรียนรู้ และผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีความพอเพียงรวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ

3. เป็นผู้เรียนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีความฉลาดรู้และเป็นผู้มีปัญญาดี รวมถึงการมีและรู้ความสามารถในกระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดขั้นสูง และรวมถึงมีความรอบรู้ทั้งในด้านวัฒนธรรม สุขภาพ การเงิน สุขทรียภาพ มีการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมและบริบทโลก รวมถึงมีการสร้างสัมมาชีพ มีความมั่นคงในคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม และมุ่งมานะ ภาคเพียร และใฝ่เรียนรู้ รวมถึงต้องมีทักษะในการดำรงชีวิต และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีกระบวนการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้และมีความรอบรู้ทันสมัยที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ตลอดเวลา

4. เป็นบุคคลผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นผู้ที่มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อประเภทต่าง ๆ รู้จักการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะความเข้าใจในลักษณะของการข้ามวัฒนธรรม และเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียน เสริมสร้างความเป็นนวัตกรรม และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพโดยคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. เป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้มีความสามารถในการจัดเนื้อหาสาระ ออกแบบกิจกรรม วางแผนและจัดการเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน โดยใช้ศาสตร์การสอน รวมถึงวิธีการใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อ แหล่งเรียนรู้ ชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชนที่เหมาะสมกับสาระวิชาและผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม และการวิจัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์การสอน ความรู้เนื้อหาสาระ และเทคโนโลยี (TPCK) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาตนเอง ผู้เรียนและสังคม

6. เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และใส่ใจสังคม มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกไทยและจิตสำนึกสากล รู้คุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น มีจิตอาสาและดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย มีความยุติธรรมและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้ถูก รู้ผิด รู้ชอบ ชั่วดีกล้าปฏิเสธและต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เคารพสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

สรุปได้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ได้มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ 6 ประการสำคัญ ได้แก่ 1) มีค่านิยมร่วม 2) เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณครูและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพครู 3) เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้และมีปัญญา 4) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) เป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ และ 6) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และใส่ใจสังคม มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกไทยและจิตสำนึกสากล รู้คุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาให้

เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาซึ่งเป็นผู้เรียนในหลักสูตรครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิตตามความต้องการของประเทศ

มาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ได้มีการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ 6 ด้านสำคัญ (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์, 2562: 3-6) ดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

1.1 รัก ศรัทธาและภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

1.2 มีจิตอาสา จิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติและเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3 มีค่านิยมและคุณลักษณะเป็นประชาธิปไตย คือ การเคารพสิทธิ และให้เกียรติคนอื่น มีความสามัคคีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลและปัญญาในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจ

1.4 มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรมจริยธรรม สามารถวินิจฉัย จัดการ และคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยความถูกต้องเหมาะสมกับสังคม การทำงานและสภาพแวดล้อม โดยอาศัยหลักการ เหตุผลและใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ความรู้สึกของผู้อื่นและประโยชน์ของสังคมส่วนรวม มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคมและประเทศชาติ ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และความไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ข้อมูลบิดเบือน หรือการลอกเลียนผลงาน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วย

2.1 มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู อาทิต่านิยมของครู จิตวิญญาณครู จรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม ปรัชญาของความเป็นครู จิตวิทยา การเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสำหรับครู และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และการเรียนรู้ การวัดประเมินการศึกษาและการเรียนรู้ การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรและวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา และภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู ทักษะการนิเทศและการสอนงาน ทักษะการทำงานวิจัยและวัดประเมิน ทักษะการร่วมมือสร้างสรรค์ ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล และความสามารถในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นลักษณะของการมีความรู้ และ ความเข้าใจในลักษณะของการบูรณาการทักษะความรู้ร่วมกับการลงมือปฏิบัติจริงและมีการบูรณา การในลักษณะของการข้ามศาสตร์ เช่น การบูรณาการการสอน (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) เป็นต้น รวมถึงมีการนำความรู้ในศาสตร์ประยุกต์นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ตามบริบทและสถานการณ์ จริงต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

2.2 มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอน สามารถวิเคราะห์ ความรู้ และเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิทยาการและนำไป ประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ผู้เรียน โดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ของแต่ละสาขาวิชา

2.3 มีความรู้ เข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชน เข้าใจโลกและการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความ แตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถเผชิญและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถนำ แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตน พัฒนางานและ พัฒนาผู้เรียน

2.4 มีความรู้และความสามารถในการใช้ประยุกต์ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร ตามมาตรฐาน

2.5 ตระหนักถึงเห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืนและนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียน พัฒนางานและพัฒนาชุมชน

3. ด้านทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย

3.1 คิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูล สื่อ สารสนเทศจาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน เป็นพลเมืองตื่นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญและก้าวทันกับ การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีข้ามแพลตฟอร์ม (Platform) และโลกอนาคต นำไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและวินิจฉัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึง ความรู้ หลักการทางทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ บรรทัดฐานทางสังคมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

3.2 สามารถคิดริเริ่มและพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์

3.3 สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้จากการทำวิจัยและสร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนและสังคม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

4.1 เข้าใจและใส่ใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น มีความคิดเชิงบวก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคม

4.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครองและคนในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

4.3 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

4.4 มีภาวะผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ มีความเข้มแข็งและกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถชี้แนะและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและสังคมอย่างสร้างสรรค์

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

5.1 มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเข้าใจองค์ความรู้หรือประเด็น ปัญหาทางการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

5.2 สื่อสารกับผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและสังคม และผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม

5.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลหรือความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การทำงาน การประชุม การจัดการและสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศ รับและส่งข้อมูลและสารสนเทศ โดยการใช้คลุยพินิจสำหรับการตรวจสอบระบบของความน่าเชื่อถือในข้อมูลต่าง ๆ และสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการมีความตระหนัก และให้ความสำคัญถึงการไม่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือการลอกเลียนผลงานต่าง ๆ

6. ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

6.1 สามารถเลือกใช้ปรัชญาตามความเชื่อในการสร้างหลักสูตรรายวิชา การออกแบบเนื้อหาสาระ มีกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบการสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร รวมถึงมีการวัดและประเมินผู้เรียนที่เป็นระบบ มีลักษณะของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี และการจัดการเรียนโดยใช้แหล่งสื่อกลางทางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้แบบเปิด ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ที่มีความต่างกัน ระหว่างผู้เรียน ชุมชน สังคม พื้นที่ และบริบทแวดล้อมอื่น ๆ

6.2 สามารถในการนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม การจัดเนื้อหาสาระ การบริหารจัดการ และกลไกการช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางกาย

6.3 จัดกิจกรรมและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติและการทำงานในสถานการณ์จริง ส่งเสริมการพัฒนาการคิด การทำงาน การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น โดยการ บูรณาการในการทำงานกับการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบต่อผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด

6.4 สร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน แหล่งวิชาวิทยาการ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการประสานงานและสร้างความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่ออำนวยความสะดวกและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีปัญญา รู้คิดและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้เต็มตามศักยภาพ

6.5 สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการรู้เรื่อง ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานแบบร่วมมือ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทักษะเทคโนโลยี และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำทักษะเหล่านี้ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาตนเอง

เห็นได้ว่ามาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ได้มีการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ 6 ด้านสำคัญด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข และด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ก็ล้วนแล้วแต่มุ่งพัฒนาให้นักศึกษาวิชาชีพครูให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่ขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ ผ่านการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถที่จำเป็น และมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ อย่างมีวิจารณญาณ และรู้เท่าทันและก้าวข้ามการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงเรียนรู้และปรับตัวกับโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่จะเติบโตไปเป็นครูที่มีคุณภาพสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติต่อไป

รายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างรู้เท่าทัน โดยในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้มีทักษะความสามารถเพื่อการเติบโตไปเป็นครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ผ่านแนวทางที่แสดงในโครงสร้างของรายวิชา ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication)
2. จำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต (2-2-5)
3. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาต้นและปลาย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ครุศาสตร์
4. รายวิชาที่เรียนมาก่อน (pre-requisite) ไม่มี
5. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (co-requisites) ไม่มี

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายรายวิชา

- 1.1 เพื่อให้มีความรู้ และความเข้าใจ ถึงเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมไทย รวมถึงเห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเครื่องมือสื่อสารที่เป็นภาษาประจำชาติ

1.2 เพื่อให้มีความรู้ และความเข้าใจ รวมถึงมีความสามารถในการกระบวนการสื่อสาร ทั้งการรับสารและการส่งสาร ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนถึงสามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ในการนำเสนอและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

1.3 มีทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และทักษะความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างรู้เท่าทัน

1.4 เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาษาไทยทั้งการรับสาร และการส่งสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

2.1 เพื่อปรับปรุงให้เนื้อหาที่มีความทันสมัยสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคม และบริบทของการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในยุคปัจจุบัน

2.2 เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยการใช้กระบวนการ ทักษะสัมพันธ์ ทั้งหลักการ ทฤษฎี และการลงมือปฏิบัติจริง ในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์การอ่าน การฟังสารต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ตีความ และประเมินค่าอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่าง สอดคล้องตามหลักการ ขั้นตอน และสามารถนำเสนอผ่านรูปแบบการพูดและการเขียน

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

การบรรยาย / การฝึก	สอนเสริม	ปฏิบัติงาน/งานภาคสนาม /การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
60 ชั่วโมง / ภาค การศึกษา	ตามความต้องการ ของนักศึกษาเฉพาะ ราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงาน ภาคสนาม	75 ชั่วโมง / ภาค การศึกษา

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้บริการและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา เป็นรายบุคคล

อาจารย์ผู้สอนประจำตอนเรียนกำหนดวัน เวลา ในการให้คำปรึกษา รายกลุ่มและ
รายบุคคล ตามความต้องการของนักศึกษาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง/ต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- 1) ตระหนักถึงคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรม
- 2) มีพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและมีจิตสาธารณะ
 - 2.1) มีจริยธรรมในการศึกษาสอดคล้องกับหลักวจีธรรม ได้แก่ การสื่อสารมี
สาระประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญา
 - 2.2) มีวินัย เคารพกฎกติกาของการเรียนการสอนในรายวิชา
 - 2.3) สามารถนำความรู้จากรายวิชาไปบูรณาการสู่ชุมชนได้
- 3) มีภาวะผู้นำเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ต่อผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
 - 3.1) ยึดหลักความสามัคคีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงาน
 - 3.2) เข้าใจ และยอมรับในธรรมชาติ และความแตกต่างของคน
- 4) มีความเคารพในสิทธิและควมมีคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

1.2 วิธีการสอน

- 1) ปฐมนิเทศผู้เรียนเพื่อรับทราบกฎกติกาในรายวิชา อาทิ สิ่งที่ต้องทราบ และพึง
ปฏิบัติ ประเด็นในการทำรายงาน เกณฑ์การประเมิน เป็นต้น
- 2) ให้ผู้เรียนฝึกทักษะต่าง ๆ ในการสื่อสาร โดยใช้ทักษะการเขียนไปบูรณาการกับ
ทุกทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน
- 3) มอบหมายให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำรายงานกลุ่ม
- 4) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษา และประมวลปัญหาจากการทำงานกลุ่ม
พร้อมให้คำชี้แนะ และให้ผู้เรียนสรุปปัญหา เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เคารพในความเห็นที่
แตกต่างแต่สามารถบรรลุเป้าหมายของงานได้

5) ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของการมีคุณธรรม และจริยธรรม และสอดแทรกในกระบวนการการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากการอ่านและการฟัง

6) ผู้สอนเป็นต้นแบบที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักในคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น ได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนในทางวิชาการ การสร้างศรัทธาในความเป็นครูผู้ให้คำปรึกษาการให้ผู้เรียนตระหนักและเคารพสิทธิทางปัญญา เช่น การอ้างอิงข้อมูล การค้นคว้า

1.3 วิธีการประเมินผล

1) การประเมินจากความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน และการส่งงานตรงตามกำหนดของปฏิทินวิชาการ

2) การสังเกตจากความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม และการสอบถามความก้าวหน้าของงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3) การสังเกตจากการขอคำปรึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม จากการนำเสนอ และประสิทธิภาพของรายงาน และโครงการที่นำเสนอ

4) การสังเกตจากพฤติกรรมโดยรวม เช่น การสื่อสาร การทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างและความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

5) การตรวจสอบการอ้างอิงข้อมูลในการค้นคว้า การทำรายงาน

2. ความรู้ที่ต้องได้รับ

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

1) มีความรู้ และเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1.1) หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางภาษาไทย

1.2) การประยุกต์ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางภาษาไทยเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

อย่างมีสัมฤทธิ์ผล

2) สามารถจำแนกและอธิบายองค์ความรู้ที่ศึกษา

2.1) สามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ไปบูรณาการกับทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

3) สามารถบูรณาการและประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

2.2 วิธีการสอน

- 1) อธิบายทฤษฎี นำเสนอตัวอย่าง และฝึกปฏิบัติในแต่ละทักษะการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน
- 2) ศึกษากรณีศึกษาจากชีวิตประจำวัน จากสื่อมวลชน และ ฯลฯ โดยนำทฤษฎีไปวิเคราะห์เพื่อหาเหตุ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารทางภาษาไทย
- 3) ฝึกการนำเสนอสารจากการประมวลความรู้ ได้แก่ การนำเสนองานด้วยลายลักษณ์อักษร เช่น ชิ้นงานสร้างสรรค์ การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การนำเสนองานผ่านวาจา และ/หรือผ่านสื่อประสม เป็นต้น

2.3 วิธีการประเมินผล

- 1) การทดสอบจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน
- 2) การสอบปลายภาคเรียน
- 3) การประเมินจากรายงานหรือชิ้นงานที่นักศึกษาจัดทำ
- 4) การประเมินจากการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- 1) สามารถคิดอย่างเป็นระบบ
- 2) สามารถค้นคว้า ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
 - 2.1) รู้จัก และเลือกสรรแหล่งสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการนำเสนองาน
- 3) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะของตนเองในการดำเนินชีวิตได้
 - 3.1) สรุปมโนทัศน์ของความรู้ได้และนำมาใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
- 4) สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์
 - 4.1) สามารถคิดเชื่อมโยง และบูรณาการความรู้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ได้

3.2 วิธีการสอน

- 1) แนะนำแหล่งข้อมูล ช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล และสาธิตการเลือกสรรข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สอนการทำผังความคิด และสามารถขยายความผังความคิดได้จากการฝึกทักษะการถอดรหัสสาร อาทิ การแปลความ การตีความ การย่อความ การสรุปความ และการขยายความ และวิธีการนำเสนอ และนำเสนอได้อย่างสร้างสรรค์

3) ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษาแล้ว ให้ผู้เรียนนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา และการนำมาปรับใช้ในชีวิตของตน

3.3 วิธีการประเมินผล

1) ประเมินจากการอ้างอิงข้อมูลในรายงาน ได้แก่ ความถูกต้องทางวิชาการ ความหลากหลายของแหล่งสารสนเทศ

2) ประเมินจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

3) ประเมินจากการอภิปราย การสอบถาม

4) การประเมินจากชิ้นงาน/ผลงานของผู้เรียน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

1) มีความสามารถทำงานเป็นกลุ่มในฐานะผู้นำและผู้ตามได้

2) สามารถริเริ่มสร้างสรรค์ แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

4) ความเคารพสิทธิและควมมีคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

5) สามารถวางแผนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4.2 วิธีการสอน

1) จัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันระหว่างการเรียนรู้กับนักศึกษาผู้อื่นในชั้นเรียน

2) มอบหมายงานกลุ่มและมีการเปลี่ยนกลุ่มทำงานตามกิจกรรมที่มอบหมาย เพื่อให้ นักศึกษาทำงานได้กับผู้อื่น

4.3 วิธีการประเมินผล

1) ประเมินจากพฤติกรรม การแสดงออกของนักศึกษาในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

2) ประเมินจากผลงานที่ได้รับมอบหมายจากการทำงานกลุ่ม

3) ประเมินจากการดำเนินงานในการจัดทำชิ้นงานหรือผลงาน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- 1) มีทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์
- 2) สามารถสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 3) สามารถเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และทัศนคติร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- 4) สามารถนำเสนอและสื่อสารโดยใช้สารสนเทศทางคณิตศาสตร์หรือการแสดงสถิติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) สามารถเลือกใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

- 1) แนะนำเทคนิคการสืบค้นข้อมูล แหล่งข้อมูลและวิธีการเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- 2) ผู้เรียนทำงานด้วยการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อเทคโนโลยี
- 3) มอบหมายงานที่ต้องมีการนำเสนอทั้งในรูปแบบเอกสารหรือวาจา หรือการสร้างผลงานในลักษณะต่าง ๆ ที่อาจประกอบสื่อเทคโนโลยี

5.3 วิธีการประเมินผล

- 1) ประเมินรายงานการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) ประเมินทักษะการใช้ภาษาจากรายงาน
- 3) ประเมินทักษะการใช้สื่อในการนำเสนอโครงการบูรณาการหรือชิ้นงานบูรณาการ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย	สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เวลา
1	1-2	สื่อสารตีมีชัย ไปกว่าครึ่ง	<p>ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย และศาสตร์และศิลปะการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาษากับวัฒนธรรมความเป็นไทย - ความหมายของการสื่อสาร - ความสำคัญของการสื่อสาร - วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร - องค์ประกอบการสื่อสาร - ประเภทของการสื่อสาร - แบบจำลองในการสื่อสาร 	<p>1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจ ถึงเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมไทย รวมถึงเห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเครื่องมือสื่อสารที่เป็นภาษาประจำชาติ</p>	8 ชั่วโมง

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย	สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เวลา
			- ทักษะการรับส่งสาร		
2	3 – 6	ฟังไว้ใช่ว่าใส่ ป่าแบกหาม	<p>ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการฟัง การฟังอย่างมี วิจารณ์ญาณ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อการ เลือกรับสารที่เป็นประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกสารและสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการฟัง - การจับประเด็นเรื่องที่ฟังได้ - การวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่อง ตีความ ประเมินค่า เรื่องที่ฟัง - ข้อบกพร่องในการฟัง - ทักษะการฟังสารในชีวิตประจำวัน เช่น การฟัง ข่าว ฟังโฆษณา ฟังเพลง ฯลฯ 	<p>2. เพื่อให้มีความรู้ และความเข้าใจ รวมถึง มีความสามารถใน กระบวนการสื่อสาร ทั้ง การรับสารและการส่ง สาร ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน ได้อย่างมี วิจารณ์ญาณ ตลอด จนถึงสามารถใช้ทักษะ ต่าง ๆ ในการนำเสนอ และสื่อสารได้อย่าง เหมาะสม</p>	16 ชั่วโมง
3	7 – 10	เปิดโลกกว้าง ด้วยการอ่าน	<p>ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการอ่าน ใน ชีวิตประจำวัน สามารถเลือกนำความรู้ที่เป็น ประโยชน์ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดมุ่งหมายในการอ่าน - กระบวนการอ่าน เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านสรุปความ การอ่านตีความ การอ่านขยาย ความ - การอ่านสารประเภทต่าง ๆ เช่น การอ่าน เอกสารวิชาการ การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่าน สารคดี การอ่านบันเทิง 	<p>3. มีทักษะในการคิด อย่างเป็นระบบ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และทักษะ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้ง ในเชิงวิชาการและการ ดำเนินชีวิตประจำวันได้ อย่างรู้เท่าทัน</p>	16 ชั่วโมง
4	11-12	พูดดี เป็นศรีแก่ตัว	<p>ความรู้และทักษะการพูดที่จำเป็นต่อการ สื่อสารในชีวิตประจำวันตามโอกาสและ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพูด เช่น องค์ประกอบของการพูด จุดมุ่งหมายของการพูด ความสำคัญของการพูด - ประเภทของการพูด เช่น การกล่าวสุนทรพจน์ การพูดอภิปราย การนำเสนองาน การโน้มน้าวจูง ใจ ฯลฯ - มารยาทในการพูด และการวิเคราะห์ผู้ฟัง 	<p>4. เพื่อให้สามารถใช้ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ในการสื่อสารภาษาไทย ทั้งการรับสารและการ ส่งสารได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p>	8 ชั่วโมง

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย	สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เวลา
5	13 – 15	ลิจิตเขียน เปลี่ยนชีวิต	<p>ความรู้และทักษะการเขียนที่จำเป็น เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในทางวิชาการและการดำรงชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลวิธีในการเขียน เช่น การเขียนนิยาม การเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนา การเขียนสรุปความ และอภิปรายผล - ประเภทของการเขียน เช่น การเขียนรายงานเขียนโครงการ เขียนอ้างอิง 		12 ชั่วโมง
	16	สอบปลายภาค			

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เป็นวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะทางภาษาทั้งการรับสาร ได้แก่ ทักษะการฟังและการอ่าน และทักษะการส่งสาร ได้แก่ ทักษะการพูดและการเขียน ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 สื่อสารที่มีชัยไปกว่าครึ่ง เป็นการเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ “ภาษาและวัฒนธรรมไทย” และศาสตร์และศิลปะการสื่อสาร หน่วยที่ 2 ฟังไว้ใจว่าใส่ป่าแบกหาม เป็นการเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะ “การฟัง” การฟังอย่างมีวิจารณญาณ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อการเลือกรับสารที่เป็นประโยชน์ หน่วยที่ 3 เปิดโลกกว้างด้วยการอ่าน เป็นการเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะ “การอ่าน” ในชีวิตประจำวัน สามารถเลือกนำความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้ หน่วยที่ 4 พูดดีเป็นศรีแก่ตัว เป็นการเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะ “การพูด” ที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันตามโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และหน่วยที่ 5 ลิจิตเขียน เปลี่ยนชีวิต เป็นการเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะ “การเขียน” ที่จำเป็น เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในทางวิชาการและการดำรงชีวิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นในหน่วยการเรียนรู้ที่ หน่วยที่ 2 ชื่อหน่วยฟังไว้ใจว่าใส่ป่าแบกหาม อยู่ในสัปดาห์ที่ 3 – 6 สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และหน่วยที่ 3 ชื่อหน่วยเปิดโลกกว้างด้วยการอ่าน อยู่ในสัปดาห์ที่ 7 – 10 สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

รวม 16 ชั่วโมง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการรับสาร (จากการฟัง ดู และการอ่าน) ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง

2. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน

“รูปแบบการเรียนการสอน” เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สำคัญทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายผ่านการจัดรูปแบบลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองในมิติของคุณภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรรู้และน่าสนใจ มีดังนี้

ความหมายของการออกแบบการเรียนการสอน

การออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเข้ามาประกอบหนุนเสริม ไม่ว่าจะเป็น แนวคิดหลักการ ทฤษฎีหรือปรัชญาที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการออกแบบการสอนนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างขั้นตอนหรือกระบวนการในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความสำคัญและเป็นปัจจัยหรือแห่งความสำเร็จ โดยการออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design) อาจถูกเรียนได้ในหลายชื่อ เช่น การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional design) หรือ การออกแบบและการพัฒนาการสอน (Instructional design and Development) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมทางการสอนเหล่านี้ล้วนมาจากแนวคิดในการใช้กระบวนการของวิธีการเชิงระบบ (System approach) ที่เป็นลักษณะของการออกแบบกิจกรรมการสอนให้เป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในแต่ละชั้น เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563) ซึ่งในการออกแบบระบบการเรียนการสอนมีหลักสำคัญที่ควรคำนึง คือ 1) กลุ่มเป้าหมายในการออกแบบการเรียนการสอนคือใคร 2) ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นต้องออกแบบให้ผู้เรียนต้องรู้และต้องทำอะไรได้บ้าง 3) การพัฒนาความรู้หรือทักษะที่ต้องการให้ดีที่สุดควรทำอย่างไร และ 4) สุดท้ายแล้วประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (กาญจนา คุณารักษ์, 2558: 34) โดยในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นตัวที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จของการออกแบบในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ต้องอาศัยปัจจัยป้อนเข้า (Input)

กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์หรือผลผลิต (output) มาเป็นแนวทางในการเชื่อมความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยจะต้องกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้ชัดเจน (วัชรา เล่าเรียนดี, 2558: 28)

จากความหมายของการออกแบบระบบการเรียนการสอนข้างต้น สามารถสรุปได้เป็นกระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เรียนกว่ารูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยในการออกแบบต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความเชื่อมโยงกันขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

การวิจัยและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการวิจัยหนึ่งที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในวงการวิชาการ ทั้งในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จทางเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เป็นลักษณะหนึ่งที่สามารถนำกระบวนการวิจัยตามแนวของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นนวัตกรรมส่งเสริมศักยภาพและความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาขึ้นได้จากกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นกระบวนการของการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง หรือการศึกษาสภาพปัญหา สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของปรากฏการณ์สภาพความต้องการ เป็นต้น ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นกระบวนการในการสร้างออกแบบ และรวมถึงการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากข้อมูลในขั้นแรก ขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นกระบวนการที่นำนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อจุดประสงค์ในการศึกษาผลตามวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นกระบวนการในการประเมินประสิทธิผลของตัวนวัตกรรมว่าสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความสามารถตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการได้หรือไม่ ซึ่งการวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการของการศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระที่มีกระบวนการที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายของการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยที่ชัดเจน ในการพัฒนานวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เพราะแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นลักษณะของการศึกษาวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ที่มุ่งศึกษาความรู้และความจริง เกี่ยวกับทฤษฎี

กฎเกณฑ์ หรือหลักการต่าง ๆ ทางวิชาการ และการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งเป็นลักษณะการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นการนำผลการวิจัยที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13) โดยลักษณะของงานการวิจัยและพัฒนา มักมีลักษณะ 1) เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นนวัตกรรม 2) เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ 4) มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัย 5) มุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2552: 6-7)

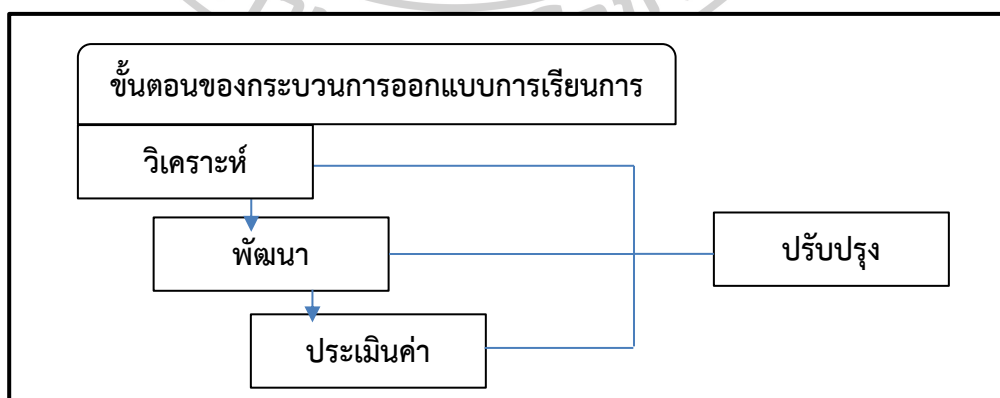
การวิจัยและพัฒนาเป็น เป็นกระบวนการของการค้นหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงการนำนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ที่ได้ค้นพบหรือสร้างขึ้นมานั้นไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการผลิตนวัตกรรมที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน เนื่องจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้มีความเกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ หรือผู้ที่คาดว่าจะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย โจทย์การวิจัย และสนับสนุนการวิจัย ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่เป็นไปได้สูงที่จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมาย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงถึงความต้องการจำเป็นของการใช้งานองค์ความรู้ ซึ่งเป็นแนวทางของการวิจัยและพัฒนา อาจใช้ระยะเวลาในการทดลองเพื่อทดสอบนวัตกรรมนั้นค่อนข้างนาน และรวมถึงการใช้สติปัญญาและความเข้มแข็งของจิตใจก็เป็นประเด็นหนึ่ง รวมทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง โดยส่วนใหญ่งานวิจัยในลักษณะนี้มักต้องใช้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างนาน รวมถึงนักวิจัยมักจะต้องใช้องค์ความรู้สูง ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง อดทน มุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการทำงานอย่างต่อเนื่อง (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2552: 8)

ดังนั้น การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development: R&D) จึงเป็นกระบวนการในการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เพื่อการค้นหาหลักการ แนวคิด ตามทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพและเห็นผลของการวิจัยที่เป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการดำเนินงานใน 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) และขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development: D2)

แบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน

การออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามความมุ่งหวังได้นั้น ผู้วิจัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจถึงระบบแบบจำลองของการออกแบบระบบการเรียนการสอนจากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบบจำลองการเรียนการสอนได้มีนักวิชาการเสนอไว้ในระบบต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ระบบการเรียนการสอนแบบสามัญ (a common model of instructional design) การออกแบบระบบการเรียนการสอนที่มาจากแนวคิดของ Mager (1975: 2) มุ่งเน้นการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต้องตอบใน 3 ประเด็นได้แก่ อะไรคือเป้าหมายของการสอน อะไรคือสื่อกลางหรือกลยุทธ์แห่งความสำเร็จ และเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลคืออะไร และมีลักษณะเป็นอย่างไรซึ่งนำมาสู่การกำหนดเป็นการออกแบบกิจกรรมทางการเรียนรู้ใน 3 ขั้นตอนที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์การเรียนการสอน โดยเป็นการพิจารณาบริบทในการเรียนรู้ ตัวผู้เรียน และภาระหน้าที่ของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ และสิ่งที่ผู้เรียนควรทำได้ 2) ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอน เป็นขั้นที่พิจารณาถึงลำดับของกิจกรรม เนื้อหาสาระต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมซึ่งกันและกัน 3) ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นส่วนของการตรวจสอบความสำเร็จของการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อสรุปตัดสินผล โดยการออกแบบระบบการสอนแบบสามัญเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตามแผนภาพต่อไปนี้

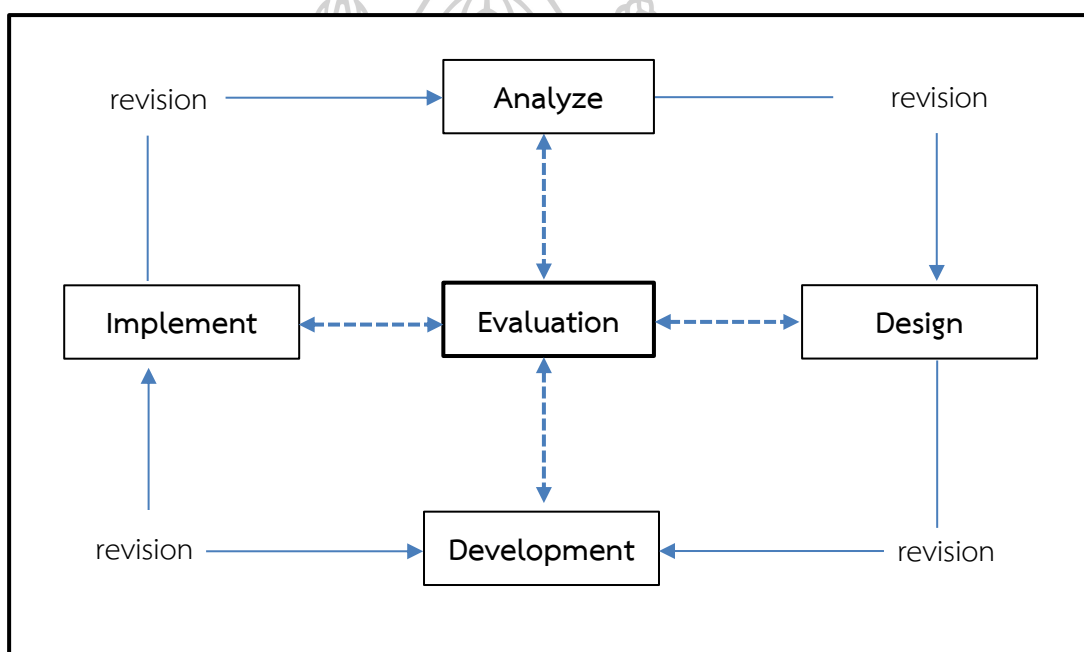

แผนภาพที่ 2 การออกแบบระบบการเรียนการสอนแบบสามัญ

ที่มา: Smith & Ragan (1999: 11)

2. ระบบการเรียนการสอน ADDIE Model

การออกแบบระบบการเรียนการสอนตามแนวของ ADDIE Model ซึ่งมาจากแนวคิดเดิมของมหาวิทยาลัยฟลอริดา (University of Florida) ที่ได้รับการปรับปรุงโดย Kevin Kruse (2011) จึงทำให้ขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอนถูกแบ่งออกเป็น 5 ลำดับชั้น ได้แก่ 1) ขั้นตอนของการวิเคราะห์ (Analysis) 2) ขั้นตอนของการออกแบบ (Design) 3) ขั้นตอนของการพัฒนา (Development) 4) ขั้นตอนของการนำไปใช้ และ 5) ขั้นตอนของการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามลำดับชั้น สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างเป็นระบบดังในแผนภาพต่อไปนี้

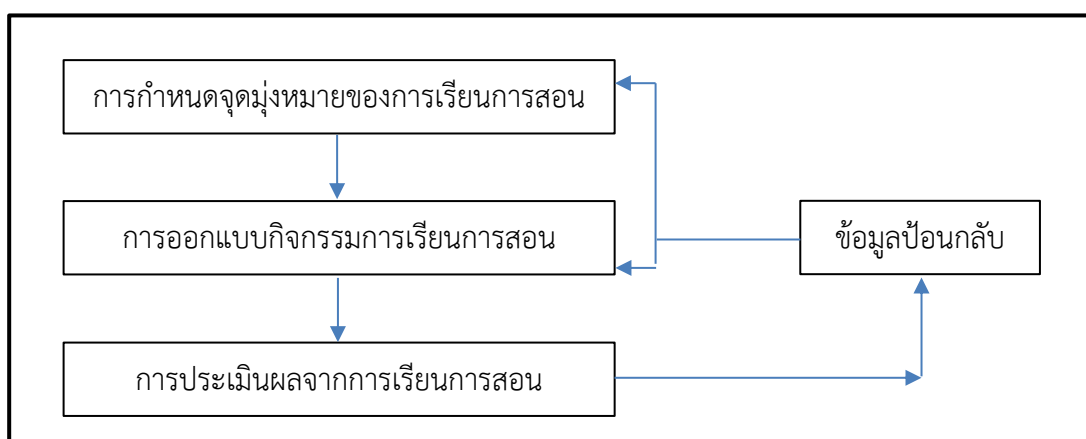
แผนภาพที่ 3 การออกแบบระบบการเรียนการสอนโดยใช้แบบจำลอง ADDIE Model

ที่มา: Richey, Klein & Tracey, 2011

3. ระบบการเรียนการสอนของ Tyler

ระบบการออกแบบการเรียนการสอนของ Tyler (1950) ซึ่งเป็นนักวิชาการที่สำคัญผู้มีความชำนาญในเรื่องของการจัดระบบการเรียนการสอน ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนที่สำคัญไว้ 3 ลำดับขององค์ประกอบสำคัญด้วยกัน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ว่ามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไร 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ว่ากิจกรรมมีอะไรบ้าง แต่

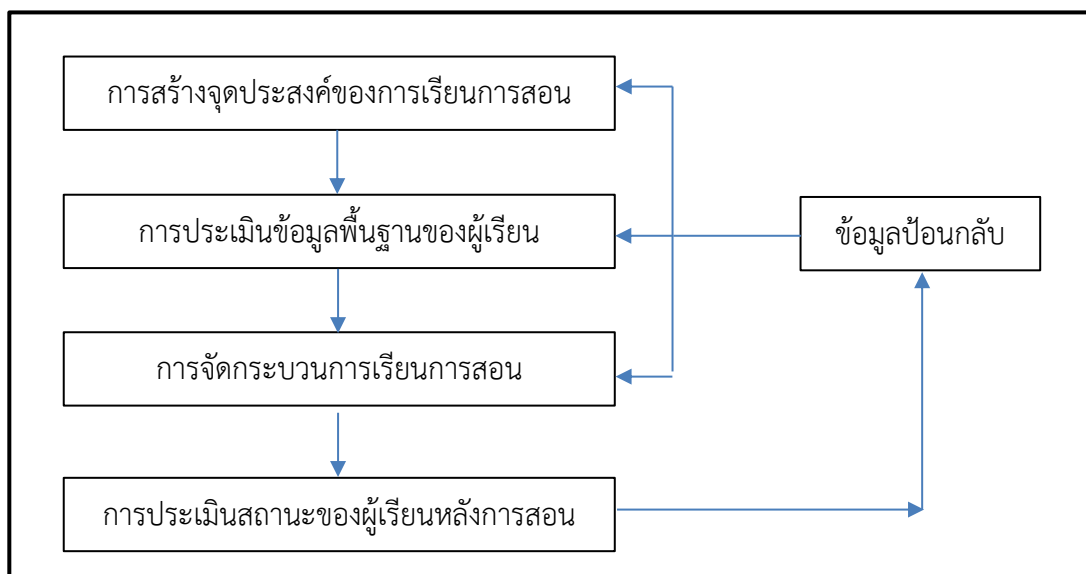
ละชั้นเป็นอย่างไร และลำดับที่ 3) การประเมินผลการเรียนการสอน ว่ามีวิธีการ เทคนิค กระบวนการ ประเมินตามวัตถุประสงค์อย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นจำเป็นต้องเป็นข้อมูลที่สามารถมาใช้เป็น “ข้อมูลย้อนกลับ” ไปยังส่วนประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นของรูปแบบการสอนได้ เพื่อเป็นการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับบริบทจริงที่เกิดขึ้นและมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา โดยสามารถอธิบายได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Tyler
ที่มา: ทิศนา แคมมณี (2560: 22)

4. ระบบการเรียนการสอนของ Glaser

การออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Glaser (1965) เป็นการออกแบบระบบที่มีความสอดคล้องกับแนวทางของ Tyler ค่อนข้างมาก โดยมีการกำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาออกเป็น 5 ขั้นตอน เพื่อให้มีความละเอียดและมีความชัดเจนในขั้นตอนต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การสร้างจุดประสงค์ของการเรียนการสอน 2) การประเมินข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มกิจกรรม 3) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 4) การประเมินสถานะของผู้เรียนหลังการเรียนการสอน 5) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งองค์ประกอบตามลำดับขั้นของการออกแบบการเรียนการสอนสามารถนำมาอธิบายตามแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 แสดงการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ Glaser

ที่มา: ทิศนา แชนมณี (2562: 206)

จากตัวอย่างการออกแบบระบบการเรียนการสอนของนักวิชาการทางการศึกษาศาสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแนวคิด ทฤษฎีที่มาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐานในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจากบุคคลและ/หรือหน่วยงาน 2) การออกแบบพัฒนาและการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน 3) การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ 4) การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นลักษณะของการออกแบบและพัฒนานวัตกรรม (Design and Development : D and D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นลักษณะของการทดลองใช้นวัตกรรม (Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นลักษณะของการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน (Evaluation : E)

ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่นำเข้ามาเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ชนาธิป พรกุล (2543: 101) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแนวคิด หรือวิธีการ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบจุลภาค และการเรียนรู้แบบร่วมมือ หรืออาจอยู่ในรูปสื่อการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ และชุดการสอน เป็นต้น สำหรับรูปแบบการเรียนการสอนได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายในมิติต่าง ๆ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2562: 222) ได้อธิบายความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หรือ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นลำดับขั้น สอดคล้องเชื่อมโยงและหนุนเสริมกันและการทางการเรียนรู้ รวมถึงมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎี หรือแนวปฏิบัติตามหลักวิชาการมารองรับ โดยองค์ประกอบเหล่านี้จะประกอบกันส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ Joyce and Weil (2009) ยังได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบหรือแผนที่น่าไปใช้เพื่อเป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหา ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูผู้สอนพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และค่านิยมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่ง Gagne, Wager, Golas & Keller (2005: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นลักษณะของการนำหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เข้ากับบริบทจริงทางการใช้งานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเช่นเดียวกับที่สมจิต จันทรฉาย (2557: 7) ได้กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมที่เป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่หรืออาจเป็นการสร้างสิ่งใหม่โดยนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนมาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งเป้าหมายของการออกแบบการเรียนการสอนคือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง ระบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยหลักการ ทฤษฎี หรือแนวคิดทางวิชาการมาจัดรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอน ซึ่งเป็นการจัดสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันให้มีลำดับขั้นตอนให้มีระเบียบวิธีการในแต่ละองค์ประกอบและขั้นตอนนั้น ๆ อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อที่จะให้เห็นภาพรวมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการจัดกระบวนการเรียนการสอนทั้งระบบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ

ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (affective domain) ด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) ด้านกระบวนการ (process skills) และการบูรณาการ (integration) จะเห็นได้ว่า “รูปแบบการเรียนการสอน” เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่มีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นนวัตกรรมที่มีแนวคิด ทฤษฎี หลักปรัชญาตามหลักวิชาการมารองรับ
2. เป็นนวัตกรรมที่มีการกล่าวถึงลักษณะหรือแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนนั้น ๆ
3. เป็นนวัตกรรมที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นระบบ และสัมพันธ์ต่อเนื่อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยความสอดคล้องสัมพันธ์นี้จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนต้องอาศัยกระบวนการหรือวิธีการออกแบบที่เป็นระบบ คำนึงถึงความสอดคล้องและความเชื่อมโยงตามหลักทฤษฎีและบริบทสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จึงเป็นลักษณะการพัฒนาในสิ่งที่เป็นนามธรรม ให้ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และง่ายต่อการเข้าใจและการนำไปใช้งาน ซึ่งเป็นลักษณะของรูปธรรมที่อยู่ในรูปแบบของหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีนักวิชาการได้ให้มุมมองและประเด็นที่น่าสนใจ ดังที่ เอกสิทธิ์ ชินทรภูมิ (2564: 25); สมจิต จันทรฉาย (2557: 7) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนการสอนว่าเป็นการสร้าง นวัตกรรมทางการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อจุดประสงค์ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิธีการหรือการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนในครั้งนั้น ๆ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จึงมีความสำคัญในลักษณะของการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน เช่นเดียวกับยุทธกรณ์ ก้อนศิลป์ (2562: 62) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนว่าเป็นการจัดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกระบวนการสอนให้เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนที่เป็นระบบไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ สุเทพ อ่วมเจริญ (2559) ได้กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีความสำคัญในลักษณะของการเป็นนวัตกรรม เพื่อให้ผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของตนผ่านรูปแบบการสอนที่ตอบสนองเนื้อหา ผู้เรียน และแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้จิตนา ศิริธัญญารัตน์ และวีชรา เล่าเรียนดี (2563: 29) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนการสอนว่าเป็นวิธีการเชิงระบบ

เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตลอดจนถึงการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านของกระบวนการคิด ทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ในปัจจุบันของศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ในอนาคต

จากความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนโดยนักวิชาการทางด้านการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความสำคัญในลักษณะของการเป็นนวัตกรรมทางการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการเรียนเรื่องต่าง ๆ ที่ กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการออกแบบขั้นตอนกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีและ หลักการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเป็นลักษณะของนามธรรม มาออกแบบให้กลายเป็นรูปธรรม ทำให้ง่าย ต่อความเข้าใจและการนำไปประยุกต์ใช้งานของครูผู้สอน ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจึงมี ความสำคัญในฐานะของการเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มี คุณภาพ

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ และผล การเรียนรู้ของผู้เรียนนวัตกรรมหนึ่งที่มีความนิยมในการนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อัน เนื่องมาจากความสะดวกในการใช้งานที่สามารถนำเข้าไปสู่กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือในคาบเรียนปกติได้ทันที โดยดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการและแนวทางของรูปแบบการ เรียนการสอนนั้น ๆ ที่ได้กำหนดและออกแบบขึ้น ดังนั้นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจึง เป็นส่วนที่สำคัญในการออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และง่ายต่อความเข้าใจและการใช้งาน ของครูผู้สอน การพิจารณาและเข้าใจถึงองค์ประกอบเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษา โดยมี นักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2562: 221-222) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนที่ จำเป็นต้องมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน สรุปได้ดังนี้

1. ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิด ที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นแนวทางของหลักการ สำคัญในรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและการอธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ หลักการที่ยึดถือ

3. มีการจัดระบบ คือ เป็นลักษณะของการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้มีความเชื่อมโยงกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามกระบวนการนั้น ๆ ประสบความสำเร็จทางการเรียนรู้

4. มีลักษณะของการบรรยายหรืออธิบายรายละเอียดของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือเทคนิคประกอบที่ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ มีผลสำเร็จสูงสุด

โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการทดสอบ พิสูจน์ และสามารถคาดเดาผลที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงต้องมีความสามารถในการสร้างเสริมกระบวนการและความคิดรวบยอดและแสดงถึงความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

Arends (2011: 7) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของนวัตกรรมที่เป็นประเภทรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่ามี 4 องค์ประกอบสำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของหลักการ ตามทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นผลผลิตทางการเรียนรู้ที่ต้องการหรือความมุ่งหมายของผลสำเร็จจากการเรียนนั้น ๆ

3. ขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

4. เงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จหรือส่งผลไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

Dick and Carey (2005) ได้เสนอถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้ใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เป้าหมายของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนที่อธิบายถึงสิ่งที่ต้องการพัฒนา

2. หลักการหรือพื้นฐานแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ ว่ามีอะไรบ้าง
อย่างไร

3. ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยมีลักษณะเป็นลำดับขั้น

4. การประเมินผล เป็นการแสดงให้เห็นถึงผลที่สำเร็จของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ

Remley (2002) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนว่ามีลักษณะที่ควรคำนึง 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่เชื่อมโยงความเชื่อ แนวคิดและ

ทฤษฎีเข้ามาประกอบกัน ซึ่งถือเป็นฐานที่สำคัญให้กับองค์ประกอบส่วนอื่น ๆ

2. เป้าหมาย ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ระบุความคาดหวังทางการเรียนรู้ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องกำหนดให้ชัดเจน เพราะจะส่งผลต่อการออกแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

3. สารการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาสำคัญที่ถูกกำหนดหรือออกแบบขึ้น เพื่อใช้ในกระบวนการของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

4. การสอน สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอนของการทำกิจกรรม และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ใช้ทำกิจกรรม

5. การวัดและการประเมินผล เป็นส่วนที่ตัดสินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินกระบวนการ หรือประเมินจากทักษะที่เกิดขึ้นเป็นต้น

Anderson (1997: 521) ได้ระบุถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบไปด้วย 3 ส่วนประกอบดังกัน ดังนี้

1. หลักการ เป็นส่วนที่แสดงที่มาและความสำคัญของรูปแบบการสอนนั้น
2. วัตถุประสงค์ เป็นส่วนที่ระบุถึงเป้าหมายของรูปแบบการสอน ว่าต้องการพัฒนาอะไร
3. หลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนั้น

นักวิชาการทางการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เสนอองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ทิตินา แชมมณี (2562)	Arends (2011: 7)	Dick and Carey (2005)	Remley (2002)	Anderson (1997)	ผู้วิจัย (2565)
ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิด	องค์ประกอบของหลักการ	หลักการหรือพื้นฐานแนวคิด	หลักการ	หลักการ	หลักการ
การจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เป้าหมายของรูปแบบการเรียนรู้	เป้าหมาย	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์
			สาระการเรียนรู้		
ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ อธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	ขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนการสอน	ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	การสอน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ		ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		การประเมินผล	การวัดและการประเมินผล	หลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนั้น	การวัดและประเมินผล
	ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนการสอน				ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ

จากตารางการสังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1) หลักการ หมายถึง ส่วนของหลักการคิดที่เป็นหัวใจของการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการนำปรัชญา ทฤษฎี หรือแนวคิดทางวิชาการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์มาประกอบใช้สนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนนั้นให้มีประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้ออกแบบไว้

2) วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ

3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีการปฏิบัติที่มีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ และทักษะที่มุ่งหวัง

4) การวัดและการประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์จากรูปแบบการเรียนการสอน

5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ หมายถึง ปัจจัยประกอบที่ควรพิจารณาเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนนั้นไปใช้ในบริบทจริงให้ประสบความสำเร็จ

การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน

จิตติมา เขียวพันธุ์ (2563: 40) ได้กล่าวถึง กลวิธีการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายวิธีการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในศาสตร์ด้านนั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เป็นลักษณะของการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนกับแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักปรัชญาที่นำมาใช้หรือไม่อย่างไร รวมถึงเป็นลักษณะของการตรวจสอบความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ได้จริง ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการประเมินไปที่ตัวองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ไม่ว่าจะ เป็น คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีการประเมิน การวัดและการประเมินผล ในรูปแบบของเอกสาร เช่น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารการวัดและการประเมินผล วิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล ว่าถูกต้องสอดคล้องหรือไม่ โดยในการดำเนินการเพื่อการตรวจสอบสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นไปตามปรัชญา ทฤษฎี หรือแนวคิด โดยต้องมีการกำหนดประเด็นการประเมินให้ชัดเจน เช่น ประเมินความสอดคล้องของทฤษฎีกับทักษะความสามารถที่ต้องการพัฒนา ตรวจสอบเอกสารประกอบรูปแบบถึงความชัดเจน สมบูรณ์ การเขียนวัตถุประสงค์ การนำไปใช้จริงได้ เป็นต้น

1.2 สร้างเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมและตรงตามประเด็นที่ต้องการประเมิน โดยเครื่องมือที่ใช้อาจเป็น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือแบบประเมิน ซึ่งต้องออกแบบมาให้สอดคล้องกับความจำเพาะของรูปแบบการสอนนั้น ๆ

1.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์นั้น ๆ พิจารณา โดยอาจเริ่มจากกรอบแนวคิดการวิจัยโดยภาพรวม ลงมาสู่เอกสารและการสร้างเครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมทางการสอนซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอน และประเมินแบบประเมินต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลลัพธ์จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ

1.4 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตรวจสอบพิจารณาอย่างละเอียดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. การนำไปใช้หรือการทดลองเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง มีการดำเนินกระบวนการตามระเบียบวิธีวิจัย เพื่อความมุ่งหวังในการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ซึ่งเป็นการดำเนินการกับกลุ่มทดลอง และเมื่อดำเนินการตามระเบียบขั้นตอนวิธีการอย่างครบถ้วนแล้ว จึงเป็นการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ประเมินคุณภาพและนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนนั้นต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมเป็นอย่างมากในระบบของการจัดการเรียนรู้อยู่ เพราะสามารถนำเข้ามาประยุกต์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสอนตามปกติได้ โดยได้มีนักวิชาการและนักวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

ปรีดา หนูชู (2562) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อสร้างเสริมการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเรียกว่า IPAT Model โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ ซึ่งเป็นหลักการของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาเกี่ยวข้อง 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ที่ใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน และ 3) การจัดการเรียนรู้อยู่ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 3.1) สร้างความสนใจ 3.2) สำรวจและ

สืบค้น 3.3) อธิบายและสรุป โดยใช้หลักการ ส. จ. ป. ล. (ที่เรียกว่าหัวใจนักปราชญ์) และการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom ประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ได้แก่ 3.3.1) การวิเคราะห์ความสำคัญ หรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่าสิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ หรือสิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด 3.3.2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นลักษณะของการสืบค้นความเชื่อมโยงตามบริบทหาความสัมพันธ์ สามารถบอกสาเหตุและความเชื่อมโยงของความสัมพันธ์นั้น ๆ ได้ 3.3.3) การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organizational Principles) หมายถึง เป็นลักษณะของการแยกแยะความสัมพันธ์ และองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ออกจากกันได้ 3.4) ขยายความรู้ และ 3.5) ประเมินผล เพื่อเป็นการส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้เท่าทันสื่อใน 4 คุณลักษณะ ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ (เกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ) การวิเคราะห์สื่อ (เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อ) การประเมินค่าสื่อ และการสร้างสรรค์

นภินทร์ แยมประยูรสวัสดิ์ (2560) ได้พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมบนคลาวด์ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อสำหรับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเป็นลักษณะของการใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมผ่าน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากร โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ ได้ด้วยตนเอง มีอิสระในเรื่องเวลา สถานที่ และ ช่วยให้ความสะดวกสบายต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องจริงหรือสมมติขึ้น โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนข้อมูล แล้วนำมาคิดวิเคราะห์และตัดสินใจปัญหา พิจารณาคำถามหาหนทางแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 2) ผู้เข้าฝึกอบรมและผู้ดำเนินการฝึกอบรม 3) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบนคลาวด์ 4) กระบวนการฝึกอบรมด้วยกรณีศึกษา 5) การประเมินผล และขั้นตอนจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมบนคลาวด์ด้วยกรณีศึกษาฯ แบ่งได้เป็น 3 ระยะประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการฝึกอบรม 2) ขั้นตอนการฝึกอบรม ประกอบด้วย 2.1) ทำความเข้าใจในเนื้อหาของกรณีศึกษา 2.2) วินิจฉัยปัญหา 2.3) การสร้างทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหา 2.4) การพยากรณ์ผลลัพธ์ 2.5) การประเมินทางเลือกต่าง ๆ และ 2.6) การสรุปผลการวิเคราะห์ 3) ขั้นตอนติดตามผลการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เท่าทันสื่อ 4 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึง 2) การวิเคราะห์ 3) การประเมิน และ 4) การสร้างสรรค์

ณัชชา ปกิจเฟื่องฟู (2559) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐานด้วยสื่อเครือข่ายสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีองค์ประกอบ

ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น 5 ประการ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) การวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา 3) สื่อเครือข่ายสังคมและสื่อการเรียนการสอน 4) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐาน และ 5) การประเมินผล โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐานฯ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2) ตั้งคำถามชวนคิด 3) การเรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 4) สืบค้นจากสื่อ 5) พัฒนาการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์สื่อ 6) แลกเปลี่ยนความคิด อภิปรายร่วมกัน 7) สรุปความคิดร่วมกัน และ 8) การวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อที่เป็นทักษะสำคัญทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึง 2) การวิเคราะห์ 3) การประเมิน และ 4) การสร้างสรรค์

นิธิตา วิวัฒน์พาณิชย์ (2559) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทัน สื่อสังคมออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลยุทธ์การสอนแบบกรณีศึกษาและเพื่อนคู่คิดผ่านจุดมุ่งหมายการเรียนรู้แบบดิจิทัลของ Bloom โดยมีองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมใน 5 ประการ ได้แก่ การตระหนักถึงผลกระทบของสื่อสังคม การเข้าใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอ การวิเคราะห์ตีความเนื้อหาสาระนัยแฝงที่อยู่ในสาร การประเมินคุณค่าสารในสื่อ และการสร้างสรรค์สื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีชื่อโมเดลเรียกว่า “4ACA Model” (AAAACA) ซึ่งเป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสร้างความรู้ตระหนัก (Awareness) ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา (Analyze) ขั้นพิจารณาทางเลือก (Alternative) ขั้นประเมินคุณค่า (Assessment) ขั้นสรุปความคิด (Conclude) และขั้นพินิจใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ (Apply) เพื่อพัฒนาระดับการรู้เท่าทันสื่อสังคมในประเด็น ดังนี้ 1) ความตระหนัก 2) ความเข้าใจ 3) การวิเคราะห์ 4) การประเมิน และ 5) การสร้างสรรค์สื่อ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเป็นลักษณะของการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการจัดระเบียบองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบจากฐานทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แนวการใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom แนวทางการเรียนรู้แบบสุ. จี. ปุ. ลี.(หัวใจนักปราชญ์) การใช้กรณีศึกษา การใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือแม้แต่การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบร่วมมือซึ่งแนวทาง แนวคิดหรือทฤษฎีเหล่านี้สามารถพัฒนาความรู้และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ทั้งสิ้น

3. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการร่วมกันเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนไปพร้อมกัน อาศัยความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน โดยมีประเด็นน่าสนใจที่ประโยชน์สำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากฐานทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสร้างความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนร่วมเรียนในการหนุนเสริมและร่วมกันกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะทางปัญญาร่วมกัน โดย จินตนา ศิริธัญญรัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี (2563: 81) ได้กล่าวว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative or Collaborative Learning Theory) เป็นรูปแบบการเรียนรู้อันเน้นการร่วมด้วยช่วยกันเรียนและทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันที่ได้กำหนดไว้ และจะเน้นให้ความสำคัญหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่มักถูกมองข้ามจากวิธีการสอนแบบอื่น ๆ ซึ่ง อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกันเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ช่วยกันเรียน โดยสมาชิกแต่ละคนต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ไสว พักขาว (2544: 193) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นลักษณะของการเรียนผ่านการทำงานกลุ่ม ที่สมาชิกในกลุ่มมีหลายระดับความสามารถ ซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องช่วยกันดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อความสำเร็จตามหน้าที่ของตน โดยนักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือในทำนองเดียวกัน ดังที่ Slavin (1995: 287) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการของผู้เรียนในลักษณะของกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เดียวกัน และช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น เช่นเดียวกับ Abuseileek (2007) ที่ได้กล่าวว่าการร่วมมือ เป็นกลวิธีที่ให้ผู้เรียนได้มาร่วมกันคิดร่วมกันทำ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ผ่านการร่วมกันทำงานของสมาชิกทุกคน

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะความสามารถ ความรู้ และทัศนคติผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเน้นพฤติกรรมการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันทำ ร่วมด้วยช่วยกันรับผิดชอบ ซึ่ขมยินดีในความสำเร็จ และเมื่อมีความผิดพลาดก็ร่วมกันรับผิดชอบแก้ไข โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของ

คนให้เต็มกำลังความสามารถ เน้นบทบาทการช่วยเหลือกันของสมาชิกภายในกลุ่มและมีการดำเนินกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายเดียวกันในการทำงานหรือการเรียนรู้นั้น ๆ และสมาชิกทุกคนที่หน้าที่ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมนำมาศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างแพร่หลายในทุกระดับการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยทศนา แคมมณี (2562: 98-99) ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปกติทั่วไปมักมองข้ามหรือไม่ให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียนมากนัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากกว่า ทำให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนถูกลดบทบาทลง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะทางปัญญาร่วมกันสร้างองค์ความรู้ผ่านการร่วมมือกันทำกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นเพียงแค่การพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียมผู้เรียนในการพัฒนาทักษะทางสังคมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเองในประเด็น ๆ คือ 1) เป็นการสร้างและฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย 2) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจผ่านกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถาม แล้วหาคำตอบ รวมถึงการใช้ภาษาในกระบวนการทางสังคม 3) เป็นการสร้างให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเป็นการฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็น การยอมรับผลการตัดสินใจร่วมกัน เช่นเดียวกับเรวดี ศรีสุข (2562: 11) ที่ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานและเข้าสังคมขนาดเล็ก ซึ่งจะยังเป็นประโยชน์ต่อไปในการเข้าสู่ระบบการทำงานที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการรับฟังความเห็นและรู้จักการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยจุฬารัตน์ บุชงก์ (2561: ข) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เรวดี ศรีสุข (2562: 15) ยังได้กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ประเด็นสงสัยหรือประเด็นที่สนใจ โดยมิผู้สอนเป็นเสมือนโค้ชหรือที่ปรึกษาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จดจำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากเอกสารข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงมีความสำคัญทั้งต่อตัวผู้เรียนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ความสำคัญต่อตนเองคือเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ขึ้น รู้จักการเรียนรู้สังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การขึ้นมาเป็นผู้นำที่มีความสามารถ และในขนาดเดียวกันก็สามารถกลายเป็นผู้ตามที่ดี โดยความสำคัญต่อสังคมคือ เป็นการลดความขัดแย้งหรือการทะเลาะเบาะแว้งกันในสังคม เพราะทุกคนมีทักษะทางสังคมที่ดี รู้จักขอโทษในความผิดพลาด และรู้จักการให้อภัยกัน ซึ่งมาจากทักษะ ความคิดทางสังคมที่มาจากภายในตัวบุคคล และความสำคัญต่อประเทศชาติ เมื่อเยาวชนซึ่งจะเติบโตไปเป็นพลเมืองของสังคมและของประเทศ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามหลักของเหตุผล การมีจิตใจที่ร่วมด้วยช่วยกันในการหาทางออกหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การไม่โทษต่อความผิดพลาด การร่วมกันพัฒนาและเติมโต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกันประเทศชาติให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางสังคม ให้ผู้เรียนได้เจริญเติมโตไปเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยที่ Johnson and Johnson (1994: 31-37) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าต้องมีองค์ประกอบสำคัญครบทั้ง 5 ประการด้วยกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกันในเชิงบวก (Positive Interdependence) เป็นลักษณะของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายให้เต็มศักยภาพมากที่สุด รวมถึงเกื้อหนุนสมาชิกอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปด้วยความราบรื่น เช่น การส่งต่อสนับสนุนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน การแบ่งปันอุปกรณ์การทำงาน ช่วยกันตัดสินใจ เพื่อความสำเร็จ

ร่วมกันของการทำงาน

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive) เป็นลักษณะของสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการสนับสนุนทางความคิดและความรู้ ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำงาน และแนวทางในความสำเร็จของงานรวมทั้งการช่วยเหลือกันในการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความตั้งใจ

3. การมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ซึ่งเป็นลักษณะของการตรวจสอบหน้าที่หรือภาระงานของสมาชิกแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จที่สมาชิกทุกคนต้องทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อให้ส่งผลมายังภาพรวมของการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ซึ่งความรับผิดชอบในการทำงานของสมาชิกต้องมีการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยวิธีการส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้มีบทบาทหน้าที่ และสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อการทำงานอย่างทั่วถึง การทำแบบทดสอบรายบุคคล การใช้แบบสังเกตเชิงพฤติกรรม เป็นต้น

4. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) ซึ่งเป็นลักษณะของความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถทางภาษา และทักษะทางสังคมอื่น ๆ ที่มาประกอบกันเพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้การจำแนกเพื่อดูกระบวนการทำงานในการปรับปรุงระบบของการทำงานกลุ่มให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการวิเคราะห์สามารถครอบคลุมถึงกระบวนการวิเคราะห์เกี่ยวกับกลวิธีการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และผลงานของสมาชิกแต่ละคน รวมถึงผลงานในภาพรวม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ในลักษณะทำนองเดียวกันว่า เป็นการเรียนรู้แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกระบวนการทำงานสู่ความสำเร็จ ผ่านการทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในการรับผิดชอบงานส่วนบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดระบบในการทำงานแบบกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มที่มีลำดับขั้นตอนที่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นซึ่งเอื้อต่อความสำเร็จในการทำงาน

(ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564: 301; จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 82-83; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 122; Tenenberg and Smith, 1996)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้น ต้องประกอบไปด้วยลักษณะหรือองค์ประกอบที่มีความจำเป็นคือ ต้องมีกระบวนการทำงานร่วมกันของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งทุกคนจะต้องช่วยเหลือกันสนับสนุนกันทั้งในกระบวนการสร้างความรู้และความสามารถภายในกลุ่มรวมถึงต้องช่วยเหลือสนับสนุนกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบถึงหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในการทำงานได้ อีกทั้งยังต้องมีการวิเคราะห์ถึงระบบกระบวนการของการทำงานครั้งหนึ่ง ๆ เพื่อให้เกิดศักยภาพของการดำเนินงานของสมาชิกในการส่งผลต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการทำงาน

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักวิชาการทางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้หลายลำดับขั้นตอนสำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564: 302-305) ได้กล่าวถึงการบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ประกอบด้วยขั้นตอนของลำดับกิจกรรมใน 4 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนร่วมกัน และจัดกลุ่มเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน
2. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้กลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ให้กลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม เช่น 2.1) เทคนิคการพูดเป็นคู่ (Rally robin) 2.2) เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) 2.3) เทคนิคการพูดรอบวง (Round robin) 2.4) เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) 2.5) เทคนิคเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous round table) 2.6) เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs check) 2.7) เทคนิคคร่อมกันคิด (Numbered heads together) 2.8) เทคนิคการเรียงแถว (Line-ups) 2.9) เทคนิคกลมซ้อน (Inside – Outside circle) 2.10) เทคนิคมุมสนทนา (Corners) ฯลฯ

3. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นจึงเป็นการทดสอบผู้เรียน

4. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่คุณเรียนไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม แล้วครูและผู้เรียนจึงช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน อะไรคือสิ่งที่ยังต้องปรับปรุง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 122-123) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย 5 ลำดับขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นเริ่มแรกที่ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน โดยผู้สอนจะเริ่มจัดกลุ่มย่อยให้ผู้เรียน โดยส่วนใหญ่จะไม่เกิน 6 คน ที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นผู้สอนจะแนะนำกระบวนการทำงานกลุ่มและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนพึงปฏิบัติ

2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนชี้แจงถึงปัญหา หรือประเด็นสำคัญที่ต้องการให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดวิเคราะห์ และหาคำตอบ โดยครูผู้สอนอาจทำหน้าที่ในการแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อการสืบค้น รวมถึงการแบ่งหน้าที่การทำงานให้ชัดเจน

3. ขั้นการทำงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามหน้าที่ของคนที่ได้รับมอบหมาย และทำหน้าที่สนับสนุนสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปอย่างราบรื่น โดยอาศัยการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นต่าง ๆ อาจร่วมกันทำ ร่วมกันตรวจสอบ ในประเด็นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์กระจ่างชัด

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันทำหน้าที่ในการรายงานผลการทำงานในกลุ่ม โดยหลังจากรายงานถึงหน้าที่ตนและผลสำเร็จของงาน ผู้สอนและสมาชิกต่างกลุ่มสามารถสอบถามเพื่อความชัดเจนของงานและกระบวนการทำงานได้ ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลงานและการทำงานของกลุ่ม รวมถึงการทำงานของรายบุคคล

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนทุกคนช่วยกันสรุปความรู้ เนื้อหาทักษะที่ได้จากการร่วมกันเรียนรู้ โดยผู้สอนอาจช่วยเสริมความรู้บางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งในส่วนดีและส่วนที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 197-198) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ในแต่ละขั้นตอนซึ่งสามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ขั้นประสบการณ์** เป็นขั้นของการเริ่มกระบวนการเรียนการสอน โดยการให้ประสบการณ์ทางความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งเริ่มต้นด้วยการปฐมนิเทศ การให้กรณีศึกษา บทบาทสมมติ การเล่าประสบการณ์เดิม การใช้คำถามนำการคิด เป็นต้น

2. **ขั้นการสะท้อนและการอภิปราย** เป็นขั้นของการนำผลของกระบวนการคิดในแต่ละบุคคลเข้ามาร่วมกันสะท้อน ถกเถียง และแลกเปลี่ยนประเด็นที่น่าสนใจซึ่งกันและกัน โดยแนวการสอนในขั้นนี้ อาจใช้กระบวนการคิดแบบกลุ่มเล็ก การจับคู่ปรึกษา แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าและอภิปรายร่วมกัน หรือการระดมสมอง เป็นต้น

3. **ขั้นความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด** เป็นขั้นของการสรุปผลจากการคิดและการถกเถียงกันของสมาชิก ซึ่งแนวการจัดกิจกรรมในขั้นนี้จะเน้นให้เกิดการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเล็กไปเป็นข้อสรุปของกลุ่มใหญ่ และจัดทำรายงานผลการสรุปสิ่งที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. **ขั้นการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด** เป็นขั้นของการทำกิจกรรมต่อยอดบูรณาการจากองค์ความรู้ แนวคิด หรือสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ อภิปราย และสรุปรวบรวมมาในขั้นตอนก่อนหน้า ซึ่งแนวทางในการจัดกิจกรรม อาจเป็นการสร้างผลงานจากองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้ เช่น การเขียนเรียงความ การออกแบบชิ้นงาน การจัดบอร์ด เป็นต้น

นอกจากนี้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้มีนักวิชาการอธิบายถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้อย่างน่าสนใจ ดังที่ Johnson and Johnson (2003) ได้เสนอขั้นตอนของการจัดกิจกรรมไว้ทั้งหมด 5 ขั้นตอนด้วยกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ขั้นเตรียม** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนแบ่งกลุ่มของผู้เรียนตามความเหมาะสม หลังจากนั้นเป็นการแนะนำบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนที่พึงกระทำ พร้อมกับการแจ้งรายละเอียดของจุดประสงค์และกิจกรรมที่สอดคล้อง

2. **ขั้นสอน** เป็นขั้นของการเริ่มทำกิจกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ต้องประกอบด้วย การนำเข้าสู่บทเรียน การแนะนำเนื้อหาที่สำคัญ การแนะนำแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น และการมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละคนไปปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งกิจกรรมหรือหัวข้องานที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มไปทำนั้นมีประเด็นและจุดประสงค์เป็นข้อ ๆ ไป เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้คิดตัดสินใจบริหารการทำงานภายในกลุ่ม

3. **ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และเมื่อภาระหน้าที่ของตนเองเสร็จสิ้นก็มาช่วยสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จ

ของงาน อีกทั้งทุกคนในกลุ่มยังทำหน้าที่ในการให้กำลังใจ และคำปรึกษาซึ่งกันและกัน

4. ขั้นการตรวจสอบผลงาน และตรวจสอบผู้เรียน เป็นขั้นของการตรวจสอบความสำเร็จของผลงานที่เสร็จสิ้น และตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนว่าสมบูรณ์พร้อมด้วยความพยายามหรือไม่ ซึ่งเน้นตรวจสอบระบบกลุ่มและระบบรายบุคคล หลังจากนั้นจึงเป็นการทดสอบ

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงาน เป็นขั้นตอนที่นักเรียนและครูร่วมกันเสนอความคิดรวบยอดที่ได้จากการทำงานทั้งระบบ หากความเข้าใจส่วนตัวของผู้เรียนที่ยังไม่ชัดเจน ผู้สอนจะทำหน้าที่เสริมความรู้อีกครั้งหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการช่วยกันแสดงความเห็นถึงผลงานว่ามีจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงพัฒนาอย่างไร

Slavin (1995: 73-80) ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้แก่ผู้เรียนใน 3 ลำดับขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นกระบวนการที่ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทราบและอธิบายถึงบทบาทของการเรียนรู้แบบร่วมมือให้แก่ผู้เรียนเข้าใจ พร้อมจัดกลุ่มผู้เรียนแบบหลากหลายระดับความสามารถในกลุ่มเดียว

2. ขั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการของการนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบายเนื้อหาให้ความรู้ และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

3. ขั้นการประเมินผล เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากการสร้างผลงาน ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลการทำงานและการทำกิจกรรมกลุ่ม

จากการศึกษาวิเคราะห์ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นลำดับขั้นตอนของการจัดกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชัยวัฒน์ สุทธิ- รัตน์ (2564)	อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550)	วัฒนาพร ระวัง ทุกข์ (2545)	Johnson and Johnson (2003)	Slavin (1995)	ผู้วิจัย (2565)
1. ขั้นเตรียม	1. ขั้นเตรียมการ		1. ขั้นเตรียม	1. ขั้นเตรียม	1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นกิจกรรม กลุ่ม อาจใช้เทคนิค 2.1) เทคนิคการ พูดเป็นคู่ 2.2) เทคนิคการ เขียนเป็นคู่ 2.3) เทคนิคการ พูดรอบวง 2.4) เทคนิคการ เขียนรอบวง 2.5) เทคนิคเขียน พร้อมกันรอบวง 2.6) เทคนิคคู่ ตรวจสอบ 2.7) เทคนิค ร่วมกันคิด 2.8) เทคนิคการ เรียงแถว 2.9) เทคนิคกลม ซ้อน 2.10) เทคนิคมุม สนทนา, ฯลฯ มาประกอบรวม	2. ขั้นสอน	1. ขั้น ประสบการณ์	2. ขั้นสอน	2. ขั้นกำหนด กิจกรรมการเรียน การสอน	2. ขั้นให้ ประสบการณ์ ความรู้
			2.1 การนำเข้าสู่ บทเรียน	2.1 กระบวนการ ของการนำเข้าสู่ บทเรียน	2.1 การนำเข้าสู่ บทเรียน
			2.2 การแนะนำ เนื้อหาที่สำคัญ	2.2 การอธิบาย เนื้อหาให้ความรู้	2.2 การนำเสนอ ข้อมูลความรู้
			2.3 การแนะนำ แหล่งข้อมูลที่ใช้ใน การสืบค้น		
			2.4 การมอบหมาย งาน	2.3 การลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่ม	2.3 การมอบหมาย งาน
	3. ขั้นการทำงาน กลุ่ม	2. ขั้นการ สะท้อนและการ อภิปราย	3. ขั้นทำกิจกรรม กลุ่ม		3. ขั้นการร่วมกัน ทำงานกลุ่ม
		3. ขั้นความ เข้าใจและเกิด ความคิดรวบ ยอด			
		4. ขั้นการ ทดลองหรือ ประยุกต์แนวคิด			4. ขั้นการสร้าง ผลงาน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชัยวัฒน์ สุทธิ- รัตน์ (2564)	อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550)	วัฒนาพร ระงับ ทุกข์ (2545)	Johnson and Johnson (2003)	Slavin (1995)	ผู้วิจัย (2565)
3. ชั้นตรวจสอบ ผลงานและ ทดสอบ	4. ชั้นตรวจสอบ ผลงานและ ทดสอบ		4. ชั้นการตรวจสอบ ผลงาน และ ตรวจสอบผู้เรียน	3. ชั้นการ ประเมินผล	5. ชั้นการ ตรวจสอบชิ้นงาน และกระบวนการ ทำงานกลุ่มของ สมาชิก
4. ชั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	5. ชั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผล การทำงานกลุ่ม		5. ชั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการ ทำงาน		6. ชั้นสรุปบทเรียน และประเมินผล

จากขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือในเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 2.1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2.2) การนำเสนอข้อมูลความรู้ 2.3) การมอบหมายงาน 3) ขั้นการร่วมกันทำงานกลุ่ม 4) ขั้นการสร้างผลงาน 5) ขั้นการตรวจสอบชิ้นงาน และกระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิก และ 6) ชั้นสรุปบทเรียน และประเมินผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ถือเป็นทฤษฎีร่วมสมัยอีกทฤษฎีหนึ่งที่มีความนิยมในการนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน อันเนื่องมาจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเห็นได้เป็นรูปธรรม ประกอบกับการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สังคมในปัจจุบันต้องการ โดยได้มีนักวิชาการ นักวิจัยได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

นภาพรณ์ ยอดสิน (2562) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ 1) เป้าหมายการเรียนรู้ 2) วิธีการเรียนรู้ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) บทบาทผู้เรียน 5) บทบาทผู้สอน 6) วิธีปฏิสัมพันธ์บนเว็บ 7) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย 8) ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้บนเว็บ และ 9) การประเมินผล

การเรียนรู้ ส่วนขั้นตอนการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การปฐมนิเทศ 2) การดำเนินกิจกรรมบนเว็บ และในห้องเรียน และ 3) การประเมินผล สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกประเด็น 2) วางแผนการค้นคว้า 3) การสืบค้นและประเมินสารสนเทศ 4) การนำเสนอภายในทีม 5) การเตรียมนำเสนอผลงานของทีม และ 6) การประเมินผลงาน เพื่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าถึง (ability to access) 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ (ability to analyze) 3) ความสามารถในการประเมินคุณค่าสื่อ (ability to evaluate) และ 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์หรือสื่อสาร (ability to create or communicate information in a variety of form)

สุลักษณ์ ใจองอาจ (2561) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายหลังจากทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ และมีความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ข้อมูลที่ได้รับจากสื่อ รู้จักการประเมินค่า แปลความหมายจากสื่อ สามารถแสดงความคิดเห็น และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่สู่ผู้อื่นได้ 3) นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับมาก

ปัทิตตา รอดประพันธ์ (2558) ได้พัฒนาหลักสูตรเยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อที่ต้องผ่านทักษะในการเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมินเนื้อหาสาระ การสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม โดยการเรียนรู้จะประกอบด้วยความรู้/ความคิด ความตระหนัก และพฤติกรรมกรู้เท่าทันสื่อ โดยเน้นกระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (think-pair-share) และลงมือวิเคราะห์ด้วยตนเอง ตลอดจนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อจะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถเข้าใจ ประเมินค่า สร้างสรรค์ และประยุกต์ใช้เนื้อหาสื่อโดยไม่ถูกครอบงำจากสื่อ รู้จักการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม โดยหลักสูตรจะประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1) สภาพปัญหาและความต้องการของหลักสูตร 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้าง 5) คำอธิบายรายวิชา 6) สารระการการเรียนรู้ 7) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ 8) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9) แนวการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 10) แนวการวัดและประเมินผล โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom Taxonomy) ในการได้มาซึ่ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำ เรียนรู้ เข้าใจสื่อ 2) ชี้นำวิเคราะห์ ตีความ ตามสื่อ 3) ชี้นำประเมินค่า ตรวจสอบคุณภาพสื่อ และ 4) ชี้นำประยุกต์ใช้ ใส่ใจป้องกันสื่อ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมประเภทรูปแบบการเรียนการสอน หรือหลักสูตรที่มีฐานการพัฒนาจากแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้ทั้งสิ้น โดยอาจผสมหรือร่วมกับแนวทางอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ใช้ทรัพยากรเป็นฐาน หรือการผสมร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom (Bloom Taxonomy) เป็นต้น

4. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดขั้นสูงรูปแบบหนึ่งที่มีความซับซ้อนทางกระบวนการคิด และต้องอาศัยทักษะความสามารถในหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้กระบวนการทำงานของสมองผ่านการคิด ส่งผลลัพธ์ทางการคิดออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ที่ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบ ในการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าของสารในสื่อ นั้น ๆ เพื่อการรู้เท่าทัน ตัดสินใจว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร โดยประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณนับว่าเป็นทักษะความฉลาดจำเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การประยุกต์ใช้เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ เพราะเป็นทักษะของการคิดขั้นสูงเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) อันประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Bloom's taxonomy ที่มีแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านปัญญาในระดับต่าง ๆ ซึ่งเริ่มจากระดับขั้นที่เป็นรูปธรรม (Concrete Thinking) อันประกอบไปด้วยความรู้ความจำ การเข้าใจ และการนำไปใช้ ซึ่งเป็นระดับพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความสามารถทางปัญญาขั้นสูง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (วัชรรา เล่าเรียนดี,

2556: 20) โดยได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณไว้อย่างสอดคล้องกันว่า เป็นกระบวนการคิดที่พิจารณาถึงหลักของเหตุและผล ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยการไตร่ตรองใคร่ครวญจากประสบการณ์ของตนเอง ประกอบร่วมกับอาศัยข้อมูลบริบทรอบด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบพร้อมเพื่อการตัดสินใจในการพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (ทิตินา แคมมณี, 2562; ชมพูนุช จันทร์แสง, 2557: 36; ดรณนภานาชัยฤทธิ์, 2557: 59; บรรจง อมรชิวิน, 2556)

นักวิชาการในต่างประเทศได้กล่าวถึงการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณในทำนองเดียวกันว่าเป็นลักษณะของการใช้ความคิดอย่างรอบคอบเพื่อการตรวจสอบข้อมูลอย่างมีเหตุผลผ่านการประเมินโดยใช้การพิจารณาถึงเนื้อความ แนวคิด และบริบทแวดล้อมประกอบการคิดเพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรหรือไม่ควรกระทำ (Ennis, 2011; The open University, 2008; Paul and Elder, 2006; Niedringhaus, 2001) นอกจากนี้ใน Cambridge Advanced Learners Dictionary (McIntosh, 2013) ได้กล่าวถึงการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณว่าเป็นกระบวนการของระบบการคิดอย่างระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินเนื้อหาหรือแนวคิดโดยจัดการใช้ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่มากกระทบการไตร่ตรอง นอกจากนี้ใน Dictionary of visual Discourse: A dialectical Lexicon of teams (2011) (Sandywell, 2011) ยังได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณนั้นเป็นทั้งกระบวนการและผลผลิตของการคิดแบบสืบสอบที่เกิดคิดจากการปฏิบัติอย่างรอบคอบของการคิดและมีการอภิปรายความคิดตามหลักเหตุผล

จากความหมายของการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณของนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศจากเอกสารข้างต้น เห็นได้ถึงการนิยามความหมายของการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณที่สอดคล้องกันว่าเป็นความสามารถในการคิดไตร่ตรองข้อมูลอย่างเป็นเหตุเป็นผล พิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผลของการคิดนั้นออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการตัดสินใจหรือการประเมินคุณค่าจากการคิดนั้น ๆ

ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มากมายอย่างไร้ขอบเขตและพรหมแดน การหลั่งไหลเข้ามาของข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีคิด ส่งผลไปสู่ชีวิตของคนยุคใหม่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับตัวและการพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อกระแสสังคมโลกในการรับและพิจารณาข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ จึงเป็นแนวทางและวิธีการอยู่รอดในสังคมแห่งข่าวสารผ่านการคิดและการพิจารณาอย่างไตร่ตรอง เพื่อตัดสินใจคุณค่าและเลือกนำ

ความรู้ข่าวสารเหล่านั้นที่เป็นประโยชน์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป โดยงานวิจัยของจุฬารัตน์ บุชชงก์ (2561: ข) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผลการศึกษาพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับอูลิซซา ครุฑเสนา (2556: 282); และวรัชญ์ ครุจิต (2555: 102) ที่ได้กล่าวน่านองเดียวกันว่า การฝึกการสังเกตและคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ เช่นเดียวกับที่องค์กร UNESCO (UNESCO, 2010) ได้กล่าวถึงการรู้เท่าทันสื่อว่าต้องมีกระบวนการของความเข้าใจแล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปรายเนื้อหาในสื่อรวมถึงการใช้สื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ สิริญา มารศรี (2562: 107) ยังได้กล่าวอีกว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะทำให้เป็นผู้เรียนมีวุฒิภาวะในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และไม่ยึดติดกับความคิดหรือเชื่อมั่นในความคิดของตนเองเกินพอดี รู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยต้องนำเอาข้อมูลหลักฐานมาประกอบการพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล เช่นเดียวกับที่สุรศักดิ์ ปาเฮ (2558) กล่าวว่า ยุคดิจิทัลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ จากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรับสื่อ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการใช้สื่อ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ ตรงประเด็น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สื่ออย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถเข้าถึงสื่อสังคมทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องสอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าว การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล และมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งผลให้ผู้คิดมีความสามารถในการคิดกว้าง คิดถูกต้อง คิดลึก คิดชัดเจน คิดถูกทาง และคิดอย่างมีเหตุผล โดยในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารการใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

- 1) ช่วยในการคิด ทำงานและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหตุผล และได้งานที่มีคุณภาพ
- 2) ช่วยให้เกิดกระบวนการประเมินผลงานทั้งของตัวเองและของผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล และมีความสมเหตุสมผล
- 3) ส่งเสริมให้รู้จักมีการประเมินตนเองอย่างสมเหตุสมผลในเชิงลึกอย่างไ้ตรงตรง และฝึกการตัดสินใจตามเหตุผล

- 4) ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้เนื้อหาอย่างมีความหมาย
- 5) ช่วยฝึกทักษะการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
- 6) ช่วยในการกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ค้นหาความรู้ ทฤษฎี หลักการ ตั้งข้อสันนิษฐาน การตีความหมาย และการให้ข้อสรุป
- 7) ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จผ่านการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย พัฒนาทักษะความสามารถทางภาษาในการอ่าน การฟัง การพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดีผ่านกระบวนการคิด
- 8) ช่วยพัฒนาทักษะการคิดให้ชัดเจน คิดอย่างถูกต้อง คิดอย่างแจ่มแจ้ง คิดอย่างลุ่มลึก และคิดอย่างกว้าง ตลอดจนคิดอย่างสมเหตุสมผล
- 10) ช่วยในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องท่ามกลางสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารสนเทศ

Bassham, & Wallace (2005: 8-11) ได้กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกสถานที่ทำงานในหลายสถานการณ์หลายเหตุการณ์ จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาหรือหาทางออกในสิ่งเหล่านั้น โดยประโยชน์ของการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมโลกปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางกระแสข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมาย การมีวิจารณญาณในการคิดวิเคราะห์ กลวิธีการนำเสนอการใช้ภาษา เพื่อการรู้เท่าทันก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยไม่ได้เกิดการตัดสินใจผิดพลาด เพราะว่าในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น จำเป็นต้องใช้การตัดสินใจเพื่อเลือกหรือไม่เลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการอุปโภค บริโภค การตัดสินใจเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูลข่าวสารผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีการประเมินค่าเพื่อผลของการกระทำที่สมเหตุสมผล
2. ช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้กับสังคม โดยในการพิจารณาเชื่อหรือไม่เชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลมาสู่การคิดและการตัดสินใจลงสู่ระดับพฤติกรรมหรือการกระทำ ซึ่งถ้าผ่านการคิดตามหลักเหตุผลอย่างไตร่ตรอง มีซึ่งวิจารณญาณแล้วการตัดสินใจของคนในสังคมหม่อมจะนำพาประโยชน์และสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม
3. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงคุณค่าอย่างเข้าถึง เช่น การรู้จักพิจารณาถึงคุณค่าของความเป็นคน คุณค่าของชีวิต หรือการเข้าใจถึงความเป็นไปของมนุษย์ การมีวิจารณญาณในลักษณะนี้จะทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น เห็นได้ว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นเป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวบุคคล สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดตามหลักของเหตุและผลผ่านบริบทที่เป็นจริงโดยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบรอบของตัวบุคคล ส่งผลออกมาผ่านพฤติกรรมกระทำและสร้างสังคมแห่งวิจารณญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางโลกของเทคโนโลยีและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย หากคนในสังคมไม่ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างถี่ถ้วนและละเอียดรอบคอบแล้วอาจสร้างความเสียหายไม่ใช่แค่ต่อตนเอง หรือคนรอบข้างเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างออกสู่สังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็น สำคัญ และมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในสังคมปัจจุบัน

องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบของกระบวนการคิดขั้นสูงประเภทหนึ่งที่มีองค์ประกอบของกระบวนการที่เป็นลักษณะเฉพาะในการสร้างให้บุคคลสามารถพิจารณารายละเอียดผ่านกระบวนการคิดอย่างรอบคอบ โดยมีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้นำเสนอองค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวทางดังต่อไปนี้

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2556: 101 - 102) ได้นำเสนอองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ 6 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหา เป็นการสร้างประเด็นของการคิดในมิติต่าง ๆ เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางของการรวบรวมข้อมูล ให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการหาคำตอบผ่านการคิด
2. การรวบรวมข้อมูล เป็นการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ หลังจากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นมารวบรวมเป็นคลังความรู้และครึ่งข้อมูลเพื่อการอ้างอิงตามความคิด
3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนการจัดระบบข้อมูลในการจำแนกแยกข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายของการจัดกลุ่มและใช้งานข้อมูล
4. การตั้งสมมติฐาน เป็นการกำหนดแนวโน้มหรือทิศทางความเป็นไปได้ของผล โดยวิเคราะห์ดูจากข้อมูลอ้างอิงที่ได้รวบรวม
5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักเหตุผลทางตรรกศาสตร์ เป็นการกำหนดความคิดรวบยอดจากการคิดตรวจสอบข้อมูลจากผลของการคิดอย่างไตร่ตรอง

6. การประเมินและสรุป เป็นการตัดสินใจจากการคิดอย่างไตร่ตรอง โดยต้องพิจารณาเชื่อมโยงกับข้อมูลประกอบที่ได้ เพื่อประเมินและสรุปผล

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ และคณะ (2550) ได้อธิบายถึง 4 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจถึงประเด็นปัญหา เป็นการตั้งคำถาม ข้อสงสัย หรือการสังเกตจากสถานการณ์ที่พบเจอหรือจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นการสะสมแหล่งความรู้หรือที่มาให้มีความครบถ้วนเพื่อใช้ประกอบกระบวนการคิดเพื่อการไตร่ตรอง

3. การวิเคราะห์ พิจารณาถึงความมีเหตุผลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการคิดอย่างไตร่ตรองให้มีประสิทธิภาพ

4. การสรุปเพื่อการตัดสินใจ เป็นการประมวลผลของกระบวนการคิดอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อนำมาสู่การสรุปผลของความคิดนั้น ๆ

ทิสนา แคมมณี (2544) ได้เสนอกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในองค์ประกอบสำคัญ 9 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตั้งเป้าหมายของการคิด การพิจารณาความหรือเรื่องราวสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต้องเริ่มจากการตั้งเป้าหมายของการคิดว่าเพื่อจุดประสงค์อะไรเป็นสำคัญโดยมีข้อมูลใดบ้างที่มาช่วยประกอบเสริมกระบวนการคิดนั้น เพื่อให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้

2. การประมวลข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องทั้งกว้างและลึกและไกล โดยเป็นการเริ่มกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบด้านทั้งในมิติของข้อมูลและมิติของความคิดเห็นอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน

3. วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูลและเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้หลังจากที่ผ่านการพิจารณาข้อมูลอย่างละเอียดแล้ว จึงเป็นลักษณะของการคัดเลือก เพื่อจัดระบบและจัดแยกข้อมูลต่าง ๆ ออกเป็นประเภทอย่างเป็นระบบ

4. ประเมินข้อมูลที่ใช้ในแง่ความถูกต้องและเพียงพอ เมื่อมีการพิจารณาแบ่งแยกประเภทและจัดระเบียบของข้อมูลแล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาประเมินความถูกต้องหรือข้อเท็จจริงประกอบต่าง ๆ

5. ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณา การวิเคราะห์จากข้อมูลและบริบทต่าง ๆ เป็นขั้นตอนที่ใช้หลักเหตุและผลมาประกอบ

6. เลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงเหตุผลที่จะตามมา และคุณค่าหรือความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น เมื่อพิจารณาตัดสินผลจากการคิดอย่างไตร่ตรองแล้วนั้นจึงเป็นการเลือกหรือการตัดสินเพื่อทางใดทางหนึ่งตามหลักของหลักการความเป็นเหตุผลสัมพัทธ์กัน

7. คิดถึงผลได้ – ผลเสีย คุณ – โทษ ในระยะสั้นและระยะยาว เป็นการคำนึงถึงผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งพิจารณาทั้งผลระยะสั้นและระยะยาวที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้

8. ไตร่ตรองทบทวน เป็นลักษณะของการพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความรอบคอบและป้องกันความผิดพลาดที่เกิดจากกระบวนการคิด

9. ประเมินทางเลือกและลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด เป็นการตัดสินพิจารณาครั้งท้ายสุดในกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเห็นได้ว่านักวิชาการชาวไทยเสนอองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกันเช่นเดียวกับนักวิชาการชาวต่างประเทศ อย่างที่ Ennis (2011) ได้แบ่งองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน 5 ระยะ ซึ่งประกอบด้วย 15 ประการ โดยในประการที่ 1-3 เป็นความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ประการที่ 4-5 เป็นความสามารถในการตัดสินใจโดยมีข้อมูลมาประกอบ ประการที่ 6-8 เป็นความสามารถในการสรุปผลของการคิด ประการที่ 9-10 เป็นความสามารถในการอธิบายการคิดให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ชั้นที่ 11-12 เป็นความสามารถในการบูรณาการของกระบวนการคิด และประการที่ 13-15 เป็นลักษณะของปัจจัยที่มาช่วยเสริมให้เกิดกระบวนการทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 15 ประการ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การระบุประเด็นคำถาม เป็นลักษณะของการจำแนกข้อมูลหรือการกำหนดคำถามเพื่อการตัดสินใจที่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในกระบวนการคิดเริ่มแรก

2. การวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง เป็นลักษณะของการจำแนกข้อสรุป การจำแนกเหตุผล ซึ่งเป็นลักษณะของการให้เหตุผลหรือการจำแนกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น

3. การถามตอบ เพื่อความกระจ่างชัด หรือการตั้งคำถามเพื่อการคิดหาคำตอบที่ท้าทาย

4. การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

5. การสังเกตและการตัดสินผลการสังเกตการณ์ ผ่านกระบวนการคิดอย่างไตร่ตรอง

6. การใช้ความคิดเพื่อหาข้อสรุปจากหลักทั่วไป และการตัดสินข้อนิรนัย ซึ่งประกอบด้วยประเภทและเงื่อนไขของตรรกะ การตีความอย่างมีเหตุผล

7. การสรุปอ้างอิง หรือการอุปนัย ซึ่งเป็นลักษณะของการสรุปอ้างอิงทั่วไป การอธิบาย

สมมติฐานที่เกิดขึ้น และการกำหนดเกณฑ์ในการสรุป

8. การตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการตัดสินจากข้อเท็จจริงพื้นฐาน ผลลัพธ์ของการยอมรับหรือการปฏิเสธข้อตัดสิน มีหลักฐานที่มีความเพียงพออยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้หรือไม่

9. การให้นิยามและการตัดสินความหมาย ซึ่งมาจากการใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม

10. การพิจารณาถึงสมมติฐานอื่น หรือประเด็นที่ถูกมองข้ามซึ่งยังไม่ได้ถูกกล่าวถึง

11. การคาดคะเน การพิจารณาและการให้เหตุผลตามหลักฐาน

12. การบูรณาการแนวโน้มและความสามารถอื่น ๆ

13. การกระทำอย่างมีระบบระเบียบตามแบบแผนที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์

14. ความรับรู้และไวต่อความรู้สึก เพื่อการคิดและพิจารณา

15. การใช้กระบวนการพูด วาทศิลป์ที่เหมาะสมในการนำเสนอผลของการคิด

The national Council for Excellence in Critical Thinking (2021) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. ตั้งประเด็นคำถาม ซึ่งเป็นปัญหาหลัก เป็นลักษณะของการกำหนดปัญหาและคำถามให้มีความชัดเจนและตรงประเด็น

2. รวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นลักษณะของการใช้ความคิดที่เป็นนามธรรมในการตีความ เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปของการแก้ไขปัญหาที่สมเหตุสมผล โดยใช้วิธีการหรือกฎเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือ

3. คิดอย่างเปิดใจกว้างด้วยการคิดที่เป็นระบบ เป็นลักษณะของการเกิดความตระหนักรู้ และเป็นระดับของการเกิดการประมวลผลว่าอะไรควรเป็นสมมติฐาน อะไรคือความหมายโดยนัยที่แท้จริง และผลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

4. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นลักษณะของการส่งต่อ บอกเล่าเรื่องราวการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Paul & Elder (2006) ได้จัดองค์ประกอบของกระบวนการทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณออกเป็น 8 ประการ ดังนี้

1. การตั้งวัตถุประสงค์ เป็นการวางเป้าหมายของการคิดว่าเพื่อสิ่งใด ซึ่งเป็นประเด็นพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. การตั้งประเด็นคำถาม เป็นประเด็นที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นสิ่งชี้นำทิศทางของการค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้กำหนดขึ้น

3. การรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้สนับสนุนและใช้ประกอบในการหาคำตอบของคำถาม

4. การตีความและการอ้างอิง เป็นการพิจารณาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการสรุปและการแก้ปัญหาในการหาคำตอบของประเด็นนั้น ๆ

5. การวางมโนทัศน์ เป็นลักษณะของความคิดรวบยอดเบื้องต้นของปัญหาหรือคำถามนั้น ๆ

6. ข้อเสนอพื้นฐาน เป็นการกำหนดแนวโน้มหรือข้อสันนิษฐานที่อาจเกิดขึ้น และความเป็นไปได้ตามหลักเหตุและผลในความสัมพันธ์ของข้อมูล

7. การพิจารณาความหมาย รวมถึงผลสืบเนื่องของการนำไปใช้

8. การสร้างมุมมอง ซึ่งเป็นมุมมองของตนเองในประเด็นคำถามนั้น โดยต้องคำนึงถึงหลักฐานอ้างอิงที่ได้รวบรวมไว้ด้วย

องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเห็นได้ว่ามีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ข้อมูลและอธิบายถึงกระบวนการเหล่านี้ไว้เป็นองค์ประกอบประการต่าง ๆ ที่แสดงออกมาในรูปของลักษณะสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

อุษณีย์ อนุ รุทธ์วงศ์ (2556)	สุคนธ์ สิ้นธ พานนท์ และคณะ (2550)	ทีศนา แชม มณี (2540)	The national Council for Excellence in Critical Thinking (2021)	Ennis (2011)	Paul and Elder (2006)	ผู้วิจัย (2565)
1. การกำหนด ปัญหา	1. การทำ ความเข้าใจ ถึงประเด็น ปัญหา	1. การ ตั้งเป้าหมาย ของการคิด	1. ตั้งประเด็น คำถาม	1. การระบุ ประเด็น คำถาม	1. การตั้ง วัตถุประสงค์ 2. การตั้ง ประเด็น คำถาม	1. ระบุ ประเด็น ปัญหา
2. การ รวบรวมข้อมูล	2. การ รวบรวม ข้อมูลที่ เกี่ยวข้อง	2.การประมวล ข้อมูลทั้งด้าน ข้อเท็จจริง และความ คิดเห็นที่ เกี่ยวข้องทั้ง กว้างและลึก และไกล	2. รวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้	3. การ รวบรวมข้อมูล	2. รวบรวม ข้อมูล	
3. การ วิเคราะห์ ข้อมูล	3. การ วิเคราะห์ พิจารณาถึง ความมี เหตุผลและ ความ น่าเชื่อถือ ของข้อมูล	3. วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะข้อมูล	3. คิดอย่างเปิด ใจกว้างด้วยการ คิดที่เป็นระบบ	2. การ วิเคราะห์ข้อ โต้แย้ง เป็น ลักษณะของ การจำแนก ข้อสรุป การ จำแนกเหตุผล 3. การ พิจารณา ความ น่าเชื่อถือของ แหล่งข้อมูล	3. วิเคราะห์ ความ น่าเชื่อถือ ของข้อมูล	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อูษณีย์ อนุ รุทธ์วงศ์ (2556)	สุคนธ์ สินธพา นนท์ และ คณะ (2550)	ทิตินา แชมมณี (2540)	The national Council for Excellence in Critical Thinking (2021)	Ennis (2011)	Paul and Elder (2006)	ผู้วิจัย (2565)
4. การ ตั้งสมมติฐาน					4. การวาง มโนทัศน์ 5. ข้อสันนิ ฐาน	
		4. ประเมิน ข้อมูลที่ใช้ในแง่ ความถูกต้อง และเพียงพอ	3. คิดอย่างเปิดใจ กว้างด้วยการคิด ที่เป็นระบบ	4. การ สังเกตและ การตัดสินใจ ผลการ สังเกตการณ์	6. การตีความ และการ อ้างอิง	4. ตีความ ข้อมูลและ สรุปผล
5. การสรุป อ้างอิงโดยใช้ หลักเหตุผล ทาง ตรรกศาสตร์	4. การ สรุปเพื่อ การ ตัดสินใจ	5. ใช้หลักเหตุผล ในการพิจารณา		5. การใช้ ความคิด เพื่อหา ข้อสรุปจาก หลักทั่วไป		
6. การ ประเมินและ สรุป		6. เลือก ทางเลือกที่ เหมาะสมโดย พิจารณา 7. คิดถึงผลได้ – ผลเสีย คุณ – โทษ ในระยะสั้น และระยะยาว 8. ไตร่ตรอง ทบทวน		6. การสรุป อ้างอิง 7. การ ตัดสิน คุณค่า 8. การให้ นิยามและ การตัดสิน ความหมาย	7. การ พิจารณา ความหมาย รวมถึงผล สืบเนื่องของ การนำไปใช้	5. ตัดสิน คุณค่าของ ข้อมูล
			4. มีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นอย่างมี ประสิทธิภาพ		8. การสร้าง มุมมอง	

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ได้นำเสนอกระบวนการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ในรูปแบบและแนวทางต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การระบุประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 4) การตีความข้อมูลและสรุปผล และ 5) การตัดสินใจคุณค่าของข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำขั้นตอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถือเป็นระบบกระบวนการคิดขั้นสูงประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยความสามารถในการประมวลผลของสมองโดยอาศัยข้อมูลและการคิดไตร่ตรองอย่างรอบด้านเพื่อการประมวลผลออกมาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนตามหลักการและเหตุผลที่มาสสนับสนุนผลของการตัดสินใจนั้น ๆ โดยได้มีนักวิจัยใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

อุลิสซา ครุฑเสนา (2556) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน ศึกษากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน และสร้างแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน โดยแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน จากผลการศึกษาพบว่ามี 4 แนวทาง คือ 1) แนวทางการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันอิทธิพลของสื่อ 3) แนวทางการเรียนรู้จากกระบวนการผลิตสื่อ 4) แนวทางการรู้เท่าทันตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชนทั้งหมด 4 องค์ประกอบ คือ 1) กระบวนทัศน์การเรียนรู้ 2) ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ 3) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3.1) การเรียนรู้เชิงรุก 3.2) กระบวนการกลุ่มและการวิเคราะห์อภิปรายแลกเปลี่ยน 3.3) การมีส่วนร่วม 3.4) การใช้สื่อที่เหมาะสมในกิจกรรมการเรียนรู้ 3.5) กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3.6) เนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลายและบูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต 3.7) บรรยากาศการเรียนรู้แนวนอน และ 4) ความต่อเนื่องในกระบวนการเรียนรู้

วรรษัญ คุรุจิต และฉัตรฉวี คงดี (2554) ได้สำรวจการเรียนการสอนความรู้เท่าทันสื่อในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การสอนทักษะความรู้เท่าทันสื่อที่มีความเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อตัวเอง ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ สามารถสรุปผลการสำรวจเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้อยู่บนพื้นฐานที่สามารถตอบสนองและสอดคล้องใน 10 ประเด็นสำคัญคือ

- 1) ฝึกการสังเกต การคิดเชิงวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) การวิเคราะห์ การเปลี่ยน มุมมอง และทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เรียน ด้วยวิธีการสอนให้ผู้เรียนเคยชินกับการตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับในแต่ละวัน โดยสื่อการสอนที่นำมาใช้จะเป็นข่าว คลิปวิดีโอ ละคร ภาพยนตร์ หรือโฆษณา ก็ได้ตามความเหมาะสม
- 2) ใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในหัวข้อใหม่ๆ ด้วยวิธีการให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อในการค้นหาข้อมูลในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- 3) อภิปรายแนวความคิดหรือทัศนคติที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดรับสื่อ ด้วยวิธีการยกตัวอย่างข้อมูลที่มีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงที่ผู้เรียนหรือประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้จากสื่อบันเทิงประเภทต่าง ๆ
- 4) ใช้สื่อเป็นเครื่องมือประจำในการสอน ด้วยวิธีการออกแบบการบ้าน
- 5) สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของที่มา กลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในสื่อ
- 6) เปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอข้อมูลโดยสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องหนึ่ง ๆ ด้วยวิธีการยกตัวอย่างข้อมูลเรื่องเดียวกันที่นำเสนอแตกต่างกันในสื่อต่าง ๆ
- 7) วิเคราะห์ผลกระทบที่สื่อมีต่อเรื่องต่าง ๆ ต่อผู้คนต่างวัฒนธรรมและ/หรือต่อประวัติศาสตร์
- 8) ใช้สื่อในการช่วยฝึกทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการใช้สื่อที่มีข้อความ เช่น เว็บไซต์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ ในการช่วยฝึกการอ่านและการทำความเข้าใจ
- 9) ใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและความเข้าใจต่อโลก
- 10) เชื่อมผู้เรียนเข้ากับชุมชน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ด้วยวิธีการหาโครงการที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หรือผลิตสื่อให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

จิตนา ต้นสุวรรณนนท์ (2550) ได้ศึกษาผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งเป็นผลงานวิจัยระดับปริญญาเอกของสาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดฝึกอบรมสำหรับพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมีความเชื่อมโยงสอดคล้องและสัมพันธ์ซึ่งกันละกันกับความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งพบว่ามีกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครั้งของการวัดรูปแบบการฝึกอบรมต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาในด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ การเลือกรับและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

Feuerstein (Feuerstein, 1999) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลของหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อต่อการส่งเสริมทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่มีอายุระหว่างช่วง 10-12 ปี ในอิสราเอลตอนเหนือ ซึ่งเป็นการประเมินผลหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวัดเริ่มจากระดับของภาคการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ต่อเนื่องของสื่อในระดับผิวเผินตลอดจนถึงวัดในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งเป็นเนื้อหาในระดับที่แฝงนัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนผ่านหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อสามารถวิเคราะห์สื่อได้ดีขึ้นตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้ผ่านหลักสูตร และเมื่อนักเรียนได้ผ่านประสบการณ์สำหรับการรู้เท่าทันสื่อมากขึ้น จะทำได้ดีขึ้น ซึ่งกล่าวได้ว่า การเข้าร่วมหลักสูตรที่นานขึ้นจะส่งผลให้เกิดความสามารถในการวิเคราะห์สื่อได้ดีมากยิ่งขึ้นและได้ใช้กระบวนการของทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มากยิ่งขึ้น

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อความคิด การดำเนินชีวิต และความรู้สึคนึกคิดต่าง ๆ โดยกลวิธีการนำเสนอ หรือรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ หรือดึงดูดใจผู้รับสารนั้นถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของของภาษาที่ผู้รับสารควรให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเหล่านี้ไปควบคู่กัน เพื่อรู้ทันอิทธิพลและบทบาทของภาษาที่เข้ามาในชีวิตผ่านกระบวนการรับภาษาสู่การคิด โดยมีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษาที่น่าสนใจ ดังนี้

ความหมายของกลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีการใช้ภาษาหรือกลวิธีทางภาษาเป็นกระบวนการหรือกลยุทธ์หนึ่งทางภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีนักวิชาการทางด้านภาษาได้ให้ความหมายไว้ดังที่ ธรรมปพร หงษ์ทอง (2557: 4-5) ได้ให้คำนิยามของกลวิธีการใช้ภาษาไว้ว่า หมายถึง กรรมวิธีของการใช้ภาษาเพื่อแสดงหรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลในเชิงภาษาถ้อยคำ เิงกลไกหรือขั้นตอนได้อย่างเรียบร้อยงดงามด้วยความรู้และความชำนาญอย่างมีแบบแผนในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจถ่องแท้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สอดคล้องกับกาญจนา ต้นโพธิ์ (2556: 7-8) ได้กล่าวว่า กลวิธีการใช้ภาษา เป็นการเลือกรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระมาสู่ผู้รับสารด้วยศิลปะการใช้ภาษาที่เลือกสรรมาเป็นอย่างดี เพื่อการสื่อความหมายให้มีความชัดเจน อีกทั้งยังเพิ่มความสละสลวยงดงามทางการใช้ภาษาผ่านกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาอีกด้วย นอกจากนี้ ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รักษ์มณี (2559: 57) ได้กล่าวถึงกลวิธีการใช้ภาษาว่า เป็นลักษณะของรูปแบบกลวิธีการใช้คำ กล

วิธีการใช้ประโยค กลวิธีการใช้สำนวน และกลวิธีการใช้ภาพพจน์ สอดคล้องกับปวรรัตน์ แต่งไฟ (2559: 3) ได้กล่าวว่า กลวิธีการใช้ภาษาเป็นเทคนิคของการใช้ภาษาในงานที่มีลักษณะเฉพาะตน ที่ประกอบด้วย ระดับของภาษา การใช้คำ การใช้สำนวน การใช้โวหารและการใช้ภาพพจน์

จากความหมายที่นักวิชาการทางด้านภาษาได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กลวิธีการใช้ภาษา หมายถึง เทคนิคหรือรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาอย่างมีชั้นเชิงผ่านตัวภาษาในการดึงดูดใจผู้รับสารให้สนใจเนื้อหาหรือเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก หรือทัศนคติ ตามจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการในเกิดแก่ผู้รับสาร ผ่านกระบวนการของการใช้ภาษาในการสื่อสาร

ความสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีทางภาษาเป็นรูปแบบของการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้การใช้เทคนิคทางภาษาในการสร้างความสนใจ หรือเร้าอารมณ์ของผู้รับสารให้เข้าถึงเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อ ซึ่งวิธีการเหล่านี้เรียกว่ากลวิธีการใช้ภาษาหรือรูปแบบการสร้างภาษาที่น่าสนใจ โดยจิรวัดน์ เพชรรัตน์ (2556 : 36) ได้กล่าวถึงกลวิธีการใช้ภาษาว่ามีประโยชน์ในการทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ ซึ่งทำให้เห็นภาพอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ Durand (1987) ที่ได้กล่าวถึงโวหารภาพพจน์ (Rhetorical Figures) ว่ารูปแบบของการผลิตภาษาเพื่อการโน้มน้าว และสร้างให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่นเดียวกับพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพพจน์โวหารซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของกลวิธีการใช้ภาษาว่ามีความสำคัญในลักษณะที่ทำให้ผู้รับสารนั้นสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นึกเห็นเป็นภาพได้อย่างชัดเจนผ่านถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิง ซึ่งเป็นลักษณะของโวหารที่มุ่งให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเข้าใจ ส่งเสริมให้เกิดจิตภาพ และการรับรู้ถึงความรู้สึกในหลายมิติ ซึ่งสามารถเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกได้มากกว่าการถ่ายทอดแบบตรงไปตรงมา ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2552: 357-358) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพพจน์ว่า

1) เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้รับสารได้ใช้ความคิดและจินตนาการซึ่งเปรียบได้กับการที่ได้ก้าวออกจากจุดหนึ่งมายังอีกจุดหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะของความเคลื่อนไหวตื่นตัว ไม่เฉยชาซึมเซาในระหว่างการรับรู้เนื้อหา ซึ่งฝึกให้สมองกระตือรือร้นในการรับสาร

2) เป็นตัวช่วยที่หนุนเสริมให้สิ่งที่เป็นนามธรรมกลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งอาจผ่านจิตภาพของการได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัสและมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมแอกเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร

3) เป็นตัวทำให้เกิดความเข้มข้นทางอารมณ์แก่ผู้อ่านมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และเข้าใจผู้สนสารได้ดียิ่งขึ้น

4) ช่วยให้เกิดการกระชับความ กระชับอารมณ์ถ่ายทอดความเข้าใจสาร

นอกจากนี้ภารตี โพธิ์ราม (2560) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาว่าเป็นการฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานของการประเมินค่า อันจะนำไปสู่การวิพากษ์และวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดประสงค์และทัศนะของผู้เขียนหรือผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของการรับสารนั้นอย่างแท้จริง สอดคล้องกับธรรมปพร หงษ์ทอง (2557) ที่ได้กล่าวว่าการรู้จักและเข้าใจถึงกลวิธีการใช้ภาษาจะสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้

จากความสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษาและความสำคัญของการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา จะเห็นได้ว่าล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและความจำเป็นในการเรียนรู้ เข้าใจและพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เพราะกลวิธีทางภาษานั้นจะช่วยให้การส่งสารนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อมากขึ้นในขณะเดียวกันกลวิธีทางภาษายังช่วยสร้างให้เนื้อหาซึ่งเป็นสารที่ผู้รับต้องทำความเข้าใจมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังเป็นการเสริมสร้างความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจถึงทัศนะแนวคิดและจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสารได้อย่างแท้จริงผ่านการวิเคราะห์ภาษา นอกจากนี้ธีรรัตน์ มุลเครือคำ (2560: 16) ยังได้กล่าวอีกว่าในปัจจุบันมีการนำโหราศาสตร์ซึ่งเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของคำปราชัยทางการเมือง งานวรรณกรรม ข่าวสาร สารคดี หรือแม้แต่ในงานโฆษณา เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงเนื้อหาและอารมณ์ความรู้สึกของสารนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษา

ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาซึ่งเป็นรูปแบบหรือวิธีการสร้างสรรค์ภาษาให้มีความน่าสนใจ และดึงดูดใจผู้รับสาร โดยได้มีนักวิชาการเสนอถึงลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาไว้อย่างน่าสนใจในหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

ธรรมปพร หงษ์ทอง (2557) ได้กล่าวว่า ภาษานั้นเกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยมีภาษาเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจระหว่างกันของบุคคลทั้งสองฝ่ายที่ผู้ในฐานะผู้สื่อสารและผู้รับสารจะเข้าใจ วิเคราะห์และตีความเนื้อหาของสาร ซึ่งผู้รับสารจะต้องใช้กลวิธีทางภาษาใน

การนำเสนอเนื้อหาให้ผู้อ่านได้เข้าใจที่สุดผ่านกลวิธีการใช้ภาษาที่ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาเชื่อมโยงความ เป็นลักษณะของการเชื่อมโยงความหมายของคำเพื่อให้เกิดจินตภาพ ให้ผู้รับสารเชื่อมโยงความเข้าใจ ทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น 2) การใช้ภาษาในโวหารภาพพจน์ เป็นลักษณะของการใช้ภาษาและถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง เพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2.1) การใช้โวหาร หรือกลวิธีการใช้ข้อความในลักษณะต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน และ 2.2) การใช้ภาพพจน์ เป็นลักษณะของการใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเกิดภาพ เพื่อสร้างความชัดเจนขึ้นในการสื่อความหมาย โดยลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาเหล่านี้ ล้วนสร้างให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องสื่อการได้ดียิ่งขึ้น

ชัยวัฒน์ ไชยสุข และ สมเกียรติ รัชมณี (2559: 57) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาไว้ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้คำ เป็นลักษณะของการใช้คำประเภทต่าง ๆ เข้ามาประกอบในประโยคเพื่อให้คำเหล่านั้นทำหน้าที่ในการสื่อความหมาย สื่ออารมณ์ของเนื้อความให้ชัดเจนขึ้น 2) กลวิธีการใช้ประโยค เป็นลักษณะของการใช้ข้อความที่เป็นประโยคมาประกอบช่วยในการสื่อความ เช่น การใช้ประโยคที่เป็นส่วนขยายความเพื่อยกตัวอย่างสร้างความเข้าใจ การใช้ประโยคที่สั้นเพื่อสร้างความประทับใจ 3) กลวิธีการใช้สำนวนซึ่งเป็นการใช้ถ้อยสำนวนเพื่อย่นย่อข้อความบ่งบอกนัยของสาร ขยายความเข้าใจ หรือแทนถ้อยคำที่ไม่ต้องการกล่าวโดยตรง นอกจากนี้การใช้สำนวนยังเพื่อเพิ่มความสละสลวยของถ้อยคำอีกด้วย และ 4) กลวิธีการใช้ภาพพจน์ เป็นการใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจิตภาพและการเข้าถึงเนื้อหาของผู้รับสาร

กาญจนา ตันโพธิ์ (2556) ได้แบ่งประเด็นลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ ดังนี้ 1) การใช้คำ เป็นลักษณะของการใช้คำเพื่อก่อให้เกิดอารมณ์อารมณ์กระทบความรู้สึกของผู้รับสารผ่านถ้อยคำ เพื่อให้ผู้รับสารนั้น ๆ เข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น 2) การใช้ประโยค เป็นกลวิธีการสื่อสารด้วยประโยค เรียงร้อยประโยค หรือสร้างประโยคให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ต้องการนำเสนอ 3) การใช้ภาพพจน์ เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความลักษณะของสิ่งที่นำเสนอ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายเชิงนัยชัดเจนมากยิ่งขึ้น

อนงค์ จันทรวงศ์ (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำ ซึ่งเป็นกลวิธีของการเล่นคำทั้งคำที่มีความหมายโดยตรง และคำที่มีความหมายโดยนัย รวมถึงคำประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แตกต่างกัน 2) การใช้ประโยค ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้ข้อความในลักษณะของประโยคเพื่อการสื่อความ 3) การใช้สำนวน เพื่อการสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ ในเข้าใจได้อย่างกระชับ สร้างความประทับใจโดยไม่ต้องอธิบายยืดเยื้อ 4) การ

ใช้โวหาร ซึ่งเป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำในเนื้อความอย่างมีชั้นเชิงตามวัตถุประสงค์ของการสื่อความตามบริบทนั้น ๆ

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าลักษณะของกลวิธีทางภาษาได้ถูกแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงหรือสอดคล้องกันตามบริบทต่าง ๆ ของการใช้ภาษาในการสื่อสารเนื้อหาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจและเข้าถึงเนื้อความได้อย่างลึกซึ้งซึ่งมาโยงขึ้น ดังนั้นผู้ส่งสารจึงต้องใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย สำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นการมุ่งประเด็นหนึ่งของการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดในการวิเคราะห์ภาษาที่ปรากฏอยู่ในสารหรือข้อความต่าง ๆ โดยเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อความของสารนั้น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่มีความสอดคล้องกับลักษณะหรือธรรมชาติของภาษาในสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ดังที่ พระมหาสันติราษฎร์ ฌานสนุด (2562: 238) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาษาในการโฆษณาทางโทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางการใช้ภาษาในการสื่อสารโฆษณาทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยสรุปแล้วมี 11 กลวิธี คือ การใช้ภาษาในการเน้นจุดเด่น การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขบขัน การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ร่วมและจินตนาการ การใช้คำขวัญ การใช้ภาษาภาพพจน์ การใช้ภาษาโดยใช้บุคคลรับรองและสาธิต การใช้ภาษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การใช้ภาษาเปรียบเทียบ การใช้ภาษาจูงใจให้สิ่งตอบสนอง การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข และการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา โดยที่ปาริฉัตร พิมล (2562: 130) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาษาของธีมะ กาญจนไพโรจน์ ในรายการข่าว “จิต ชัดทุกความจริง” ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาในการเสนอข่าวถูกใช้ทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ การใช้ภาษาไม่เป็นทางการ การใช้ภาษาชวนให้ติดตาม การใช้คำที่แสดงอารมณ์และความรู้สึก การใช้คำเฉพาะกลุ่ม การใช้ถ้อยคำนัย ผกผัน การให้รายละเอียด การแนะนำที่ดีความ การยกตัวอย่าง และการใช้อวัจนภาษา เช่น การแต่งตัว เป็นต้น และธีรวรา แสงอินทร (2562: 170) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาษาพาดหัวข่าวออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่าภาษาในพาดหัวข่าวมักเป็นการใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะของกลวิธีการนำคำไปใช้ในลักษณะเชิงอ้อมหรือเชิงนัย ซึ่งส่งผลให้ผู้รับสารต้องพิจารณาบริบทโดยรอบก่อนจะรู้ความหมาย โดยแท้จริงของคำเหล่านั้นจากบริบท นอกจากนี้ปวรรัตน์ แดงไฟ (2559: ข) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาษาในคอลัมน์ “จุดไฟในใจคน” ของหลวงพ่่าน้ำฝน ซึ่งเป็นบทความหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ที่

อยู่ในช่วงระหว่างเดือนกันยายน 2558 ถึง เดือนกันยายน 2559 ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้กลวิธีการใช้ภาษา ได้แก่ ระดับของภาษา ซึ่งมีระดับภาษาทางปาก ระดับภาษาถึงแบบแผน และระดับภาษาทางการ การใช้คำ ซึ่งมีคำที่มีความหมายโดยตรง คำแสดงอารมณ์ คำรูปธรรม คำนาม คำภาษาปาก คำที่มีความหมายโดยนัย คำภาษาต่างประเทศ การใช้สำนวน การใช้โวหาร ซึ่งมีบรรยายโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และการใช้โวหารภาพพจน์ ซึ่งมีการใช้ภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่ถูกนำมาใช้ในภาษาของสื่อ

ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลวิธีการใช้ภาษาในสื่อประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบันสามารถจัดกลุ่มหรือแบ่งประเภทของรูปแบบการใช้ภาษาออกได้เป็นทั้งหมด 3 ลักษณะหรือกลวิธีสำคัญ ได้แก่

1. การใช้คำ

เป็นลักษณะของการนำคำมาใช้ในการประกอบประโยคในการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกมากระทบต่อผู้รับสารซึ่งอาจเป็นการอ่าน การดูหรือการฟัง เพราะบทบาทหน้าที่ของคำนั้นทำหน้าที่ในการสื่อความหมายและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับสารผ่านการแปลความหมายของคำ ดังนั้นการเลือกใช้คำในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นกลวิธีการใช้ภาษาอย่างหนึ่งเพื่อสร้างความให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อ ซึ่งกาญจนา นาคสกุล (2524: 21) ได้กล่าวว่า “การใช้คำ” เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งคำอาจก่อให้เกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนอารมณ์ผู้ฟังหรือผู้อ่าน เพราะ “คำ” คือเสียงที่เป็นเครื่องมือที่แสดงออกมาความหมายต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นสื่อกลางในการรับรู้ แลกเปลี่ยนความคิด และทัศนคติของกันและกัน โดยลักษณะของการใช้กลวิธีทางภาษาในด้านการใช้คำได้มีนักวิชาการทางด้านภาษาไทยได้กล่าวไว้ดังนี้

ชำนาญ รอดเหตุภัย (2522: 68-79) ได้กล่าวถึงประเภทของการใช้คำ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของกลวิธีการใช้ภาษาว่าถูกจำแนกออกเป็น 20 ประเภท ดังนี้

1) คำที่มีความหมายโดยตรง หมายถึง การสื่อความหมายของคำในข้อความตรงตามความหมายทั่วไปที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน ตรงตามพจนานุกรม เช่น “กิน” หมายถึง การเคี้ยวและกลืน

2) คำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง คำที่สื่อความหมายไม่ตรงกับความหมายที่เป็นที่เข้าใจกันโดยส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะต้องใช้บริบทหรือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้รับสารในการตีความหมายของคำนั้น ๆ ซึ่งในภาษาไทยมักใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะของคำความหมายโดยนัยที่ค่อนข้างเป็นที่นิยม เช่น “กิน” หมายถึง การโกง ในบริบทของประโยคที่ว่า นักการเมืองบางคนชอบกินหินกินทราย

- 3) คำแสดงอารมณ์ หมายถึง คำที่สื่อความหมายถึงอารมณ์ของผู้ส่งสาร เช่น โว้ย! เฮ้ย!
- 4) คำเสียงเสียวที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ เช่น เปรี๊ยะ! โครม! ตูม!
- 5) คำมีศักดิ์ หมายถึง การใช้คำที่บ่งบอกความรู้สึกถึงระดับของบุคคลที่มีการยกสูง หรือมีลำดับชั้น เช่น คำราชาศัพท์ คำสุภาพ คำสามัญ
- 6) คำรูปธรรม คือคำที่มีความหมายสามารถจับต้องได้ทางสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น และประสาทสัมผัสทางกาย
- 7) คำนามธรรม หมายถึง คำที่มีลักษณะของการสื่อความในสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ ซึ่งสื่อความเป็นรูปแบบของทางใจ เช่น บุญคุณ บาปบุญ โทษ เป็นต้น
- 8) ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์บัญญัติ หมายถึง คำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อการสื่อความหมายใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน
- 9) คำเฉพาะกลุ่ม หมายถึง คำที่บุคคลในแต่ละกลุ่มคิดและใช้ขึ้นเฉพาะกลุ่มนั้น ๆ เช่น ในกลุ่มนักศึกษาคำว่า “โตดรัม” หมายถึง การไม่เข้าเรียน
- 10) คำคะนองหรือคำแสลง หมายถึง คำที่ถูกนำมาใช้ให้มีความแตกต่างไปจากคำปกติ ซึ่งอาจเป็นการสแลงด้านเสียง การเขียนหรือความหมาย เช่น สะเหล่อ วันเบา ๆ เป็นต้น
- 11) คำภาษาตลาด หมายถึง คำที่เป็นภาษาพูดของคนทั่วไปในบริบทที่ไม่ได้คำนึงถึงความสมบูรณ์ในการสื่อสารมากนัก แต่เป็นที่เข้าใจกัน เช่น กิโละ เมียน้อย เล่นหนัง เป็นต้น
- 12) คำหยาบ เป็นลักษณะของคำที่ผู้รับสารตัดสินใจว่าไม่เหมาะสมต่อการสื่อสาร
- 13) คำภาษาถิ่น หมายถึง รูปคำหรือลักษณะของคำที่ถูกใช้เฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีความแตกต่างกัน เช่น ภาษากลาง ภาษาใต้ ภาษาเหนือ เป็นต้น
- 14) คำภาษาต่างประเทศ หมายถึง คำภาษาต่าง ๆ ที่ถูกใช้ร่วมกับภาษาไทย โดยเพื่อการสื่อความหมาย โดยส่วนใหญ่เป็นคำที่ยังไม่กลมกลืนในภาษาไทยมีนัก เช่น ภาษาอังกฤษ
- 15) คำภาษาหนังสือพิมพ์ หมายถึง การใช้คำในลักษณะของสำนวน เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของสารนั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเนื้อความจากหนังสือพิมพ์
- 16) คำภาษาพาณิชย์ หมายถึง คำที่ใช้ในภาษาโฆษณาเพื่อการจูงใจอาจเป็นคำที่ดูยิ่งใหญ่ สร้างความเปลี่ยนแปลง เพื่อดึงดูดใจผู้รับสาร
- 17) คำพวน หมายถึง คำที่อ่านแล้วสลับกันแล้วทำให้เกิดความหมายใหม่ เช่น แยกดอย
- 18) คำล้อเลียนภาษาต่างประเทศ เป็นการนำคำมาใช้ทับศัพท์โดยเฉพาะการพูดเพื่อให้เกิดอารมณ์ที่ขบขัน

19) คำย่อและการใช้ไปยาลน้อย เป็นลักษณะของการใช้คำที่เขียนอย่างย่อ เพื่อการประหยัดการใช้ถ้อยคำหรือเพื่อให้ไม่เปลืองพื้นที่ในการพิมพ์ เช่น ด.ช. ร.พ. หรือ นายฯ เป็นต้น

20) คำเลียนเสียงพูด หมายถึง คำที่เขียนถ่ายทอดออกมาให้เหมือนเสียงพูดมากที่สุด จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะของการใช้คำได้ถูกแบ่งประเภทย่อยของการใช้คำในหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์รูปแบบภาษาของสามารถต่าง ๆ เพื่อเข้าใจกลวิธีการสื่อความของสารนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารหรือเนื้อความที่อยู่ในสื่อของยุคปัจจุบันที่มีความหลากหลาย ดังนั้นการวิเคราะห์การใช้คำจึงเป็นส่วนสำคัญที่ผู้รับสารต้องให้ความสำคัญเพื่อการรู้เท่าทันกลวิธีการนำเสนอสารในสื่อเหล่านั้นเพื่อการรู้เท่าทัน โดยกลวิธีการใช้คำในภาษาที่สอดคล้องกับบริบทของการวิเคราะห์สารในสื่อปัจจุบัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 11 ลักษณะ ได้แก่ 1) คำที่มีความหมายโดยตรง 2) คำที่มีความหมายโดยนัย 3) คำแสดงอารมณ์ 4) คำมีศักดิ์ 5) คำรูปธรรม 6) คำนามธรรม 7) คำเฉพาะกลุ่ม 8) คำหยาบ 9) คำภาษาถิ่น 10) คำภาษาต่างประเทศ และ 11) คำย่อและการใช้ไปยาลน้อย

2. การใช้โวหาร

การสื่อสารในภาษาโดยการใช้โวหารถือเป็นกลวิธีทางการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งเพื่อการสื่อความให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการผ่านการเลือกสรรคำใช้รูปแบบของโวหารให้เหมาะสมกับเนื้อความและจุดมุ่งหมายของการสื่อสารนั้น ซึ่งท่วงทำนองของการใช้โวหารนั้นจะทำให้การสื่อสารสร้างความเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยการใช้ภาษาที่มีชั้นเชิง มีความหมาย และมีการเรียบเรียงความคิดที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งได้มีนักวิชาการทางด้านภาษาได้ให้ความหมายของของโวหารไว้ ดังที่ สิริวรรณ นันทจินฑูล (2556: 79); และพระยาอุปกิตศิลปสาร (2548: 78) ได้ให้คำจำกัดความของโวหารไว้ว่า เป็นลักษณะของการใช้ชั้นเชิงทางภาษาในการสื่อสาร หรือเป็นการใช้สำนวนภาษาในการแต่งเนื้อความ ถ้อยคำที่เล่นกับสำบัดสำนวน เช่นเดียวกับที่ จริญญา ตีบุญมี ณ ชุมแพ (2555: 70) ได้กล่าวถึงโวหารว่าเป็นกลวิธีการใช้ภาษาอย่างมีชั้นเชิงและมีศิลปะ ซึ่งผู้ที่ใช้ภาษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารให้ตรงตามความมุ่งหมายของเนื้อหาที่ต้องการสื่อในแต่ละชนิดนอกจากนี้ ตรีศิลป์ บุญขจร (2535: 762) ได้กล่าวว่า โวหารเป็นท่วงทำนองของการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารได้อย่างแจ่มชัด ผ่านกลวิธีการใช้ภาษาที่สื่อผ่านเนื้อหา โดยโวหารแต่ละประเภทนั้นมีกลวิธีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป ดังที่

วิเศษ ชาญประโคน (2550: 71-82); และชำนาญ รอดเหตุภัย (2522: 85-89) ได้กล่าวว่า “โวหาร” เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่จำแนกตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบทางภาษาเพื่อตอบสนอง

วัตถุประสงค์ในการสื่อความที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปลักษณะของโวหารตามเนื้อความถูกแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. บรรยายโวหาร หรือโวหารเชิงบรรยาย เป็นกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะของการบอกเล่าเรื่องราวตามที่ได้รู้ ได้เห็นเพื่อสร้างความเข้าใจตามบริบทที่เป็นรูปธรรมเสมือนหนึ่งผู้รับสารได้อยู่ในสถานการณ์นั้นจริง ๆ ซึ่งกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นการพยายามทำให้ผู้รับสารเห็นภาพตาม นึกภาพออก เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในมโนภาพผ่านการสื่อสารภาษาโดยการบรรยาย

2. พรรณนาโวหาร หรือโวหารเชิงพรรณนา เป็นกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกตามที่สารต้องการสื่อ ซึ่งเป็นลักษณะของการสร้างความต็มตำผ่านจิตภาพทางอารมณ์และความรู้สึกเสมือนหนึ่งผู้รับสารเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์และมีอารมณ์ร่วมกับสร้างนั้นจริง โดยการสื่อความในลักษณะนี้ เป็นการใช้ภาษาที่เป็นถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์และทำให้เกิดการกระทบกระเทือนจิตใจของผู้ฟังเพื่อการเข้าถึงสารนั้น ๆ

3. เทศนาโวหาร เป็นกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าวใจผู้รับสารในการให้กระทำหรือไม่กระทำการต่าง ๆ ที่สื่อต้องการ ผ่านการกระตุ้นให้คิดโดยใช้ถ้อยคำที่เข้าถึงอารมณ์แห่งความอึกเหิม ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้ภาษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อดีของการกระทำหรือไม่กระทำการนั้น ๆ ตามหลักของเหตุและผล รวมถึงมีข้อเท็จจริงประกอบ

4. สาธกโวหาร เป็นลักษณะของการใช้ภาษาเพื่อให้เหตุความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับสารผ่านกลวิธีการทำกรณีศึกษาบอกล่าผ่านภาษา เพื่อให้ผู้รับสารเรียนรู้และความเข้าใจเนื้อหาจากกรณีตัวอย่างเหล่านั้น

3. ภาพพจน์

ภาพพจน์หรือบางกรณีอาจเรียกว่าโวหารภาพพจน์ ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้ภาษาหนึ่งที่เป็นที่นิยมใช้ช่วยในการสื่อความหมายให้ชัดเจนขึ้น โดยจูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัดณ์ อินทรพร (2556: 68); และดวงใจ ไทยอุบุญ (2550: 73) ได้ให้ความหมายของภาพพจน์ (Figures of speech) ไว้ว่าเป็นการใช้ถ้อยคำเพื่อให้เกิดภาพหรือจินตนาการแก่ผู้รับสาร เพื่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อสารนั้นได้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับที่วารุณี พลบูรณ์ (2550: 10) ได้ให้ความหมายของภาพพจน์ไว้ว่า เป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดผลทางจิตภาพ ซึ่งทำให้เกิดความซาบซึ้งและความประทับใจที่เกิดขึ้นจากสารนั้น ๆ ได้มากกว่าสารแบบปกติธรรมดา โดยประเภทของภาพพจน์มีนักวิชาการทางด้านภาษาได้จัดแบ่งประเภทไว้ในหลายลักษณะที่มีความแตกต่างและใกล้เคียงกันตามบริบทของการใช้ภาษา ซึ่งจูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัดณ์ อินทรพร (2556: 68-

74); และชุมสาย สุวรรณชมภู (2540) ได้กล่าวอย่างสอดคล้องถึงกลวิธีการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ในส่วนของการใช้ภาพพจน์เพื่อการสื่อสารว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 12 ประเภทสำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะของภาพพจน์ในรูปแบบที่แรกเรียกว่า Tropes ที่เป็นการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนความหมายพื้นฐานของคำนั้น ๆ (Corbett and Connors, 1999) ได้แก่

1) อุปมา (Simile) ซึ่งเป็นลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีความแตกต่างกัน แต่อาจมีลักษณะเด่นร่วมกัน ซึ่งมักปรากฏคำว่า เหมือน ดุจ คล้าย แม่น ประหนึ่ง แสดงการเปรียบเทียบระหว่างสองสิ่ง คือสิ่งเปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบ

2) อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นลักษณะของการบ่งบอกสิ่งหนึ่งให้กลายเป็นสิ่งอื่นโดยสมบูรณ์แบบ ซึ่งมักใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” แสดงการเปรียบเทียบ

3) สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นลักษณะของการใช้สิ่งอื่นมาแทนที่สิ่งนั้น เพื่อการแสดง ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ให้ผู้รับสารเกิดการตีความ และอาจถูกใช้มาจนกลายเป็นความเข้าใจกัน โดยทั่วไปในปัจจุบัน เช่น นกพิราบเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์แห่งความรัก สีดำเป็นลักษณะแห่งความตาย เป็นต้น

4) นามนัย (Metonymy) เป็นลักษณะของการใช้คำหรือวลีในการบ่งบอกถึงคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแสดงแทนความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด เช่น ตราครุฑ หมายถึง พระราชอำนาจของกษัตริย์ไทย หรือ มือขวา หมายถึง คนสนิทที่รู้ใจและไว้วางใจ

5) อติพจน์ (Hyperbole) เป็นลักษณะของการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบที่เกิดความเป็นจริง ซึ่งเป็นการเพิ่มความรู้สึกให้กับผู้รับสารเกิดความหนักแน่นในสื่อมากยิ่งขึ้นหรือเป็นการกล่าวที่ ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังเกิดความหนักแน่นจริงจัง เช่น อิมจะตายอยู่แล้ว อร่อยจนคุณบินได้ เป็นต้น

6) บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต (Personification) เป็นลักษณะของการใช้คำสมมติให้สิ่ง ที่ไม่มีชีวิต หรือสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์แสดงกริยาท่าทางหรือมีอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเช่นมนุษย์ เช่น พระจันทร์สีขาวนวลสว่างไสวโดนดวงดาวผู้มีแสงอันน้อยนิดอจฉา โตะและเก้าอี้ต่างรำไห้ด้วยความ เจ็บปวดและเสียใจ เป็นต้น

7) ปฏิทรรศน์ (Paradox) เป็นลักษณะของการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงข้ามกันหรือ ขัดแย้งกันมาอยู่ด้วยกันเพื่อให้เกิดการเน้นความหมายที่ชัดเจนขึ้น เช่น ยิ่งถีบก็ยิ่งซ่า ชนะศึก แพ้ สงคราม เป็นต้น

8) ปฏิพจน์ (Oxymoron) เป็นลักษณะของการใช้คำที่ไม่สอดคล้องกันหรือมีความขัดแย้งกันมารวมอยู่ด้วยกัน เพื่อให้ความหมายโดยรวมมีความรู้สึกขัดแย้งและเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรก ซึ่งภาพพจน์ประเภทนี้มักใช้เพื่อชื่อเรื่องหรือเป็นถ้อยคำประโยคที่เรียกกรองความสนใจ เช่น น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย ยิ่งก้าวไปข้างหน้ายิ่งถอยหลัง ความเจ็บปวดที่แสนมีความสุข เป็นต้น

9) คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question) เป็นลักษณะของการตั้งคำถามที่ไม่ได้หวังผลที่เป็นคำตอบของคำถามนั้น แต่เป็นการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับสาร เป็นการกระตุ้นให้คิดและเห็นภาพตามคำถามนั้น เช่น รู้หรือไม่ว่ามีประโยชน์มากแค่ไหน เราไปเที่ยวกันนะครับ เป็นต้น

10) สัทพจน์ (Onomatopoeia) เป็นลักษณะของการเลียนเสียง สี่ เสียงตามธรรมชาติให้มาอยู่ในรูปถ้อยคำภาษา เพื่อให้ผู้รับสารเห็นภาพตามชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น นกร้องจิบ ๆ ฟ้าผ่าเปรี้ยง ๆ

11) สัมพจน์ (Synecdoche) เป็นลักษณะของการกล่าวถึงส่วนย่อยของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงส่วนเดียว แต่ต้องการสื่อความหมายให้เต็มหรือครบทุกส่วน เช่น “ยายกินหมาก” ในที่นี้หมายถึงการกินทั้งหมากและพลู แต่ในถ้อยคำกล่าวเพียงหมากเท่านั้น

12) การกล่าวอ้าง (Allusion) เป็นลักษณะของการกล่าวทำความหรือการกล่าวอ้างถึงอ้างอิงถึงบุคคล สถานที่ เวลา เหตุการณ์ต่าง ๆ ก่อนหน้า หรือกล่าวอ้างถึงข้อความใดข้อความหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้อง

ในการใช้ภาพพจน์เพื่อการสื่อความหมายในสารจึงเป็นการช่วยเสริมให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของเนื้อความที่ผู้สื่อสารต้องการสื่อได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของข้อความได้อย่างเข้าถึง ผ่านกลวิธีการใช้ภาพพจน์ในภาษาประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการสื่อสารในสารนั้น ๆ เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับผู้ส่งสาร ในขณะที่ผู้รับสารก็สามารถวิเคราะห์กลวิธีการจูงใจหรือการเร้าความสนใจผ่านตัวภาษาเพื่อให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ความรู้สึกเห็นด้วยและคล้อยตาม ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้รับสารรับและบริโภคสารจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน

ดังนั้น จากข้อมูลในเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลวิธีการใช้ภาษาที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการสื่อสารซึ่งอยู่ในสื่อประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบันนั้น ประกอบด้วยกลวิธีการใช้ภาษาใน 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ การใช้คำ การใช้โวหาร และการใช้ภาพพจน์ ซึ่ง

นักวิชาการทางภาษาได้ว่าลักษณะเหล่านี้เป็นรูปแบบของการกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลโดยทั่วไป ดังนั้น ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาจึงหมายถึง ระดับของความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถในการวิเคราะห์การใช้คำ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ และ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ภาพพจน์

การวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีการใช้ภาษาเป็นลักษณะหนึ่งของรูปแบบการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้รับสารเกิดภาพความชัดเจนของข้อความที่ผู้ส่งสารต้องการสื่ออีกทั้งยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามสารนั้น ๆ (ณัฐชยา พอพิน, 2555: 7) ดังนั้นความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาจึงเป็นทักษะแห่งการรู้เท่าทันอารมณ์และความรู้สึกของตัวเอง รู้ถึงสาเหตุและที่มาของอารมณ์ความรู้สึกของตนที่เกิดขึ้นจากสารนั้น ๆ ว่าสาเหตุใดผู้รับสารจึงมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมหรือคล้อยตามขณะที่รับสาร ซึ่งนักการศึกษาได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสารต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบและเกณฑ์ในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งมีลักษณะสำคัญของรูปแบบและเกณฑ์ในการวัดและการประเมิน (ภารดี โพธิ์ราม, 2560; นาดตะยา จันทร์โพธิ์ศรี, 2555; และณัฐชยา พอพิน, 2555) ดังนี้

1. การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเป็นลักษณะของการวัดและการประเมินใน 2 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาในสาร ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับความหมายของกลวิธีการใช้ภาษาประเภทต่าง ๆ ลักษณะสำคัญ หรือรูปแบบของกลวิธีการใช้ภาษา เช่น การใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้ภาพพจน์โวหาร เป็นต้น

1.2 ด้านทักษะ (Practice) เป็นลักษณะของการวัดและประเมินผลโดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์รูปแบบหรือลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษาประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในสารนั้น ๆ ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และตอบคำถามที่ถูกต้องลงไป ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อสอบแบบปรนัยที่เป็นตัวเลือกให้ผู้เรียนได้เลือกตอบจากสิ่งที่ตนเองได้วิเคราะห์จากโจทย์คำถาม และตรงกับตัวเลือกจากโจทย์นั้น หรือเป็นลักษณะของการเขียนตอบจากสิ่งที่ตนเองได้วิเคราะห์จากโจทย์คำถาม พร้อมอธิบายสาเหตุบอกที่มาของคำตอบว่าทำไมจึงเป็นวิเคราะห์เป็นเช่นนั้น และทำไมผู้ส่งสารเลือกใช้กลวิธีทางภาษาเช่นนี้ เพราะอะไร เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของการวัดและการประเมินทักษะความสามารถของการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของผู้เรียนผ่านแบบวัดและประเมินผล

2. ลักษณะของแบบวัดและแบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ส่วนใหญ่จะมี 2 ลักษณะ ซึ่งเป็นแบบปรนัยและแบบปรนัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ลักษณะของแบบวัดและแบบประเมินผลที่เป็นลักษณะของปรนัย โดยมีโจทย์คำถามให้ผู้เรียนเลือกตอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษา และเป็นการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสารที่โจทย์กำหนดและเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

2.2 ลักษณะของแบบวัดและแบบประเมินผลที่เป็นลักษณะของอัตนัย โดยมีโจทย์คำถามที่มีการใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เขียนคำตอบด้วยตนเอง และอาจมีการบอกเหตุผลของคำตอบนั้นด้วย ซึ่งถ้าเป็นแบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์ในลักษณะจะมีการประเมินความถูกต้องของคำตอบโดยการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) มาเป็นตัวประเมินระดับความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสารของผู้เรียน

ดังนั้น จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา การสร้างและพัฒนา รูปแบบและเกณฑ์การประเมินการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบ แบบวัดและแบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นดังนี้

1. แบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเป็นการวัดและการประเมินทั้งความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

2. แบบประเมินเป็นลักษณะข้อข้อคำถามและคำตอบที่เป็นแบบปรนัยให้ผู้เรียนเลือกตอบ และเป็นแบบอัตนัยให้ผู้เรียนได้เขียนคำตอบด้วยตัวเอง

3. ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังนี้

(1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ

(2) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์

(3) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร

4. ประเด็นในการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาถูกสะท้อนออกมาผ่านลักษณะสำคัญเชิงวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสารนั้นใช้กลวิธีทางภาษาลักษณะใด เช่น การใช้ภาพพจน์แบบอภิปจน์ และมีการใช้โวหารแบบการพรรณนา รวมถึงมีการใช้คำแสดงอารมณ์ คำมีศักดิ์ คำแสดง และคำภาษาถิ่น ร่วมด้วย

(2) ผู้เรียนสามารถบอกเหตุผลของคำตอบที่ตนเองตอบได้ว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น เช่น มีคำสำคัญบ่งบอก ได้แก่ เหมือน ดุจ รวากับ เป็นต้น

(3) ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าทำไมผู้ส่งจึงเลือกใช้กลวิธีการภาษาในรูปแบบนี้ในการสื่อความกับผู้รับสาร เช่น เป็นสารที่ใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะของภาพพจน์แบบอภิปจน์ที่เป็นการกล่าวเกินจริง “ผิวขาวขึ้นได้ภายใน 1 วัน” เพื่อให้ผู้รับสารรู้สึกประทับใจ เห็นภาพอย่างชัดเจนและรู้สึกคล้อยตามอยากที่จะซื้อ เพราะเป็นสารในสื่อโฆษณา จึงเป็นการใช้กลวิธีทางภาษาในการกล่าวเกินจริง หรือเป็นกลวิธีการกล่าวอ้าง ที่อ้างถึงบุคคลที่น่าเชื่อถือ เช่น แพทย์ บุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น “ญาญ่าใช้แล้วเห็นผล/รับรองโดยผู้เชี่ยวชาญระดับโลก” เป็นการกล่าวอ้างบุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้ผลิตภัณฑ์น่าสนใจและน่าเชื่อถือ เป็นต้น

(4) ผู้เรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสารนั้น ๆ หรือไม่ เพราะอะไร ซึ่งข้อคำถามเหล่านี้จะสะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาผ่านการทำแบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่เป็นลักษณะของข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) เพื่อประเมินระดับความรู้และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีการใช้ภาษา ถือว่าเป็นรูปแบบหรือกระบวนการหนึ่งของการใช้ภาษาในการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเป็นการสร้างความน่าสนใจในตัวภาษา ทำให้ผู้รับสารให้ความสนใจ ติดตามและเข้าใจเนื้อหาในสารได้เป็นอย่างดี ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้นั้นนอกจากจะช่วยให้ผู้รับสารนั้นเข้าใจและซาบซึ้งถึงเนื้อหารวมถึงอารมณ์ที่ผู้ส่งสารสื่อแล้ว ยังเป็นการพัฒนาให้ผู้รับสารรู้ทันและเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อสารนั้น สามารถคิดวิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาเพื่อสร้างความน่าสนใจของสารเพื่อการรู้เท่าทันสารและสื่อประเภทต่าง ๆ โดยได้มีนักวิจัยได้ศึกษาพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ดังนี้

ภารดี โพธิ์ราม (2560) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม ในการส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์วิเคราะห์โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดการสอนด้วยการตั้งคำถามของบลูมในการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเชิงวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ ในวรรณคดี

ไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิเคราะห์ภาพพจน์ในวรรณคดีไทยระหว่างการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูมสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นาถตะยา จันทร์โพธิ์ศรี (2555) ได้พัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วิเคราะห์ภาพพจน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของนวัตกรรมทางการเรียนรู้ที่นำเอาสื่อหลายชนิดมาผสมรวมกัน ได้แก่ ภาพกราฟฟิก ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร เสียงและคำบรรยาย แล้วออกแบบตามโครงสร้างและองค์ประกอบที่กำหนด ซึ่งรวบรวมและผลิตโดยโปรแกรม Adobe Flash ซึ่งเป็นสื่อที่เป็นลักษณะของบทเรียนชัดเจนเข้าใจง่าย ความสอดคล้องของภาพ และเนื้อหา สีและขนาดของตัวอักษร การลำดับเนื้อหาในบทเรียนได้เหมาะสม ผู้เรียนควบคุมบทเรียน ได้สะดวกขนาดของภาพมีความเหมาะสม เสียงบรรยายชัดเจน ความสัมพันธ์ของภาพและเสียง การสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา มีความถูกต้องเหมาะสม และการให้ผลป้อนกลับเหมาะสมตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์วิเคราะห์ภาพพจน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยสื่อประสมเชิงโต้ตอบสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐชยา พอพิน (2555) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์เรื่องการวิเคราะห์วิเคราะห์ภาพพจน์ในเพลงไทยลูกทุ่ง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะในวิเคราะห์ภาพพจน์ในตัวภาษาซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของกลวิธีการใช้ภาษาบนพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วิเคราะห์ภาพพจน์ โดยการประเมินผลผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.75 แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น 13.44 คิดเป็นร้อยละ 67.20

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วิเคราะห์การใช้ภาษาซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการใช้คำ หรือการใช้โวหารภาพพจน์ เป็นลักษณะของการใช้แนวคิดทฤษฎี ร่วมกับการพัฒนานวัตกรรมประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อประสมเชิงโต้ตอบ หรือแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ

แนวคิดการสอนด้วยการตั้งคำถามของบลูม เป็นต้น เพื่อการพัฒนาทักษะหรือความสามารถในการวิเคราะห์ภาษาในเนื้อความถึงกลวิธีการใช้ภาษาที่ถูกลำเสนอในสารนั้น ๆ

6. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ ถือเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายจากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นเท็จปะปนกันไปในกระแสข่าวผ่านช่องทางการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการพัฒนาทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อความเข้าใจ เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศแคนาดา และต่อมาถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในแถบยุโรป ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Media Studies ที่ถูกใช้ในประเทศอังกฤษ และ Media Education ที่ถูกใช้ในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552: 9) โดยการรู้เท่าทันสื่อถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งสมาชิกของ Aspen Media Literacy Leadership Institute ได้ให้คำจำกัดความของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง คิด วิเคราะห์ ประเมิน และรวมถึงการสร้างสรรค์สื่อในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการให้การศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาในยุคแห่งเทคโนโลยีศตวรรษที่ 21 (อุษา บิ๊กกินส์, 2559: ออนไลน์) โดยการรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อที่ต้องการนำเสนอข้อมูลมาได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน ซึ่งผู้รับสารสามารถวิเคราะห์ถึงจุดประสงค์ของสื่อ การตีความและประเมินคุณค่าของข้อมูลที่ได้รับอย่างถูกต้อง โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการครอบงำของสื่ออื่น ๆ มีการตระหนักถึงผลกระทบของสื่อที่มีผลต่อตัวบุคคลและสังคมรอบข้าง รวมถึงการรู้จักเลือกรับและสามารถเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ (บุบผา เมฆศรีทองคำ, 2554; เทิดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557; สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564) สำหรับมุมมองของนักวิชาการและนักการศึกษาต่างประเทศ ได้มีการให้คำนิยามของการรู้เท่าทันสื่อในทำนองเดียวกันว่า เป็นความสามารถในการทำ ความเข้าใจและการนำสื่อไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ (Baran, 2004) ซึ่งต้องผ่านการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าและผลกระทบของสื่อ โดยไม่ตกอยู่ในการชี้นำหรือการครอบงำของสื่อ

(Tallim, 2005; Bazzalgette, 2007; Scheibe & Rogow, 2012) ซึ่งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออันประกอบด้วย การเข้าถึง (Access) เข้าใจ (Understanding) ประเมิน (Evaluation) และสร้างสรรค์ (Create) เนื้อหาและกลวิธีการนำเสนอของสื่ออย่างรู้เท่าทัน เป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (เท็ดคักดี ไม้เท้าทอง, 2557; บุปผา เมฆศรีทองคำ และดนุลดา จามจรี, 2559)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า “ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ” หมายถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่ออย่างเข้าใจ และรู้เท่าทันถึงจุดประสงค์ของสื่อ นั้น ๆ ทั้งความหมายทางตรงและความหมายที่เป็นนัยอย่างไม่ถูกครอบงำ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตีความและประเมินค่า รวมถึงสามารถนำสื่อไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และการสร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของสื่อ นั้น ๆ ที่เพื่อการสร้างสรรค์สังคมในศตวรรษที่ 21

ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่มีความสำคัญและความจำเป็นอีกทักษะหนึ่งในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีซึ่งเต็มไปด้วยความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารที่มีความสลับซับซ้อนทั้งในโครงสร้างเนื้อหา แหล่งที่มาของข้อมูลและจุดประสงค์ที่มีอิทธิพลของผู้รับสารในสื่อ ดังนั้นการตระหนักถึงบทบาทของสื่อที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรู้เท่าทันจึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันทางความคิดไม่ให้คนในยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตกอยู่ภายใต้อำนาจและการครอบงำของสื่อ ดังที่ บุปผา เมฆศรีทอง (2559) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสามารถช่วยให้บุคคลไม่ถูกครอบงำจากสื่อ และทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจของตนเพื่อให้สามารถใช้สื่อที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อการดำเนินชีวิตต่อตนเองและครอบครัว ชุมชน และรวมไปถึงสังคม นอกจากนี้อุษา บิ๊กกินส์ (2555: 2) ได้กล่าวถึงความสามารถการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญสำหรับคนในยุคปัจจุบัน ซึ่งการส่งเสริมให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเป็นการขยายศักยภาพของคนในด้านสิทธิมนุษยชนตามแนวทางของ Article 19 ของ The Universal Declaration of Human Rights ซึ่งกล่าวว่า “ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอย่างเสรีสิทธินี้รวมทั้งเสรีภาพในการออกความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซงและการค้นหา การรับ ข้อมูลข่าวสารและความคิดผ่านทางสื่อมวลชนอย่างไร้พรมแดน”

โดยหากทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่ออย่างรู้เท่าทันสื่อจะทำให้เกิดประโยชน์ในการไม่ไปหลงเชื่อข้อมูลที่เห็นเท็จหรือไม่น่าเชื่อถือที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายของประเทศได้

เช่นเดียวกับที่เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง (2557: 79) ได้กล่าวว่าทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อมีความสำคัญในฐานะการให้อำนาจแก่พลเมืองในประเทศในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะ ทักษะค่านิยมและทักษะที่จำเป็นต่อกาเข้าใจในบทบาทของสื่อ เพื่อเป็นผู้ที่มีทักษะของการคิด วิเคราะห์ และประเมินผล รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งหากบุคคลไม่มีความสามารถทั้งในด้านการเลือกรับสื่อที่มีคุณภาพ การส่งต่อสื่ออย่างมีวิจารณ์ญาณ ไม่ว่าจะ เป็น ภาษาเนื้อหา ภาพ เสียง วิดีโอ ฯลฯ ก็อาจเกิดผลกระทบหรือผลเสียต่อสังคม มีการครองอำนาจความคิด สร้างความเกลียดชังอย่างไม่สมเหตุผล และอาจถูกทำให้ผู้รับสารอย่างไม่รู้เท่าทันกลายเป็นเครื่องมือในการบั่นทอนทำลายกลุ่มคน หรือประเทศชาติ สร้างการผลิตซ้ำความเกลียดชังอันส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างต่อไป นอกจากนี้ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อยังเป็นหนึ่งในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะแห่งโลกยุคใหม่ที่ควรมีและควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมแห่งความก้าวหน้าได้อย่างก้าวหน้าและมีความสุขทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (วิภาพรรณ พินลา และวิภาดา พินลา, 2564; วัชรา เล่าเรียนดี, 2558: 12)

หากพิจารณาถึงความสำคัญของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อกับการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ทางความรู้ให้แก่เยาวชนในชาติ ปลุกฝังความคิด ค่านิยมและศีลธรรมที่ดีงาม เพื่อให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรของโกและพลเมืองของประเทศที่มีศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ ดังนั้นทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูหรือนักศึกษาครูจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างรู้เท่าทันอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ได้รับข้อมูลและนำข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการพิจารณากลั่นกรองอย่างถี่ถ้วนนำไปส่งต่อให้กับเยาวชนของชาติ อันเป็นการปลุกฝังทัศนคติหรือความคิดหรือค่านิยมที่ผิดเพี้ยน อันนำไปสู่ความเสียหายของประเทศในอนาคต สอดคล้องกับ อูซา บิ๊กกินส์ (2555: 2) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการรับสารสารสนเทศและความสามารถเข้าถึงสื่ออย่างรู้เท่าทันสื่อจะทำให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ขยายความรู้ในการเสริมพลังแก่เยาวชนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นพลเมืองของสังคมในอนาคต การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจึงให้ความรู้สำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของช่องทางสารสนเทศและสื่อในสังคมประชาธิปไตย และความเข้าใจอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีความจำเป็นในการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและทักษะที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการประเมินการทำงานของผู้ถ่ายทอดสื่อและสารสนเทศ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นความสามารถหนึ่งในทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มี

ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นวิจารณ์ญาณในการรับสื่อและการพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของสื่อก่อนนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวเองหรือเพื่อการส่งต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่ง สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อทั้งสิ้น เพื่อให้ไม่ให้เกิดอยู่ในการครอบงำของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลกรทางการศึกษา ครู และนักศึกษาวิชาชีพครูที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเติบโตไปเป็นแบบหรือแม่พิมพ์ของชาติให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป หากนักศึกษาวิชาชีพครูเหล่านี้ไม่มีทักษะแห่งการรู้เท่าทันสื่อที่เพียงพอแล้วนั้น อาจถูกชักนำหรือชี้นำทางความคิดให้หลงผิดและเกิดการผลิตซ้ำความคิดที่ผิดพลาด ส่งต่อและถ่ายทอดความรู้และความคิดที่เป็นอันตรายเหล่านี้ไปยังนักเรียนรุ่นใหม่หรือเยาวชนรุ่นต่อไป อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายให้แก่สังคมหรือประเทศชาติต่อไปในอนาคตได้ หากนักศึกษาวิชาชีพครู บุคคลกรทางการศึกษา และพลเมืองในสังคมบริโภคสื่ออย่างไม่รู้เท่าทัน

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะความสามารถหนึ่งในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยสำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558) ซึ่งเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารหรือสื่อในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

1. การเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ หมายถึง การมีทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ กล่าวคือการมีทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นเพื่อที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคม ทักษะการค้นข้อมูล ทักษะการรวบรวมและจัดการและทักษะการท้วงสื่อข้ามประเภทที่มีความน่าเชื่อถือ
2. การประเมินผลและการทำความเข้าใจสื่อและสารสนเทศ การทำความเข้าใจ คือ การเห็นถึงผลกระทบของสื่อและสารสนเทศต่อปัจเจกบุคคลและสังคม และยอมรับว่าสื่อและสารสนเทศมีนัยทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการทำความเข้าใจในรูปแบบสื่อและสารสนเทศ สถาบันสื่อและสารสนเทศ และผู้รับฟัง/ชมสื่อและสารสนเทศ รวมทั้งการชื่นชมเนื้อหาและรูปแบบของสื่อและสารสนเทศในแง่สุนทรีย์ยะ และการประเมินผล คือ การประเมินความเกี่ยวข้อง ความทันกาล ความเชื่อถือได้ ความสมบูรณ์ความเที่ยงตรง และคุณภาพของสื่อและสารสนเทศ รวมถึงการตั้งคำถามว่าในบริบทสังคม-วัฒนธรรมอำนาจทางการเมือง ความเป็นเจ้าของ แนวปฏิบัติวิชาชีพ กฎระเบียบ และโดยมีเทคโนโลยีที่เป็นตัวชี้นำสื่อต่าง ๆ ซึ่งผู้รับสารต้องมีระบบ

ของการวิเคราะห์ วิพากษ์สาร มีกระบวนการของการกลั่นกรองข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงจากสื่อกลางนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข่าวสารที่ไม่มีต้นตอ เป็นต้น

3. การใช้สื่อ รวมถึงการสร้างสื่อสารสนเทศ การใช้สื่อและสารสนเทศต้องใช้ อย่างมีจรรยาบรรณ ตระหนักถึงร่องรอยทางดิจิทัลของตนเอง รวมถึงความเป็นส่วนตัวและการรักษาความปลอดภัย และการรับรู้ถึงผู้ชมที่มองไม่เห็นตัว ส่วนการสร้างสื่อและสารสนเทศนั้นต้องมีทักษะการผลิตสื่อ และสารสนเทศ เป็นการแก้ไขปัญหาแบบสร้างสรรค์ต่อสังคม ทักษะการสร้างความรู้ร่วมกัน และการติดตามการทำงานขององค์กรสื่อและบริษัทเทคโนโลยี เพราะองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรที่ขยายตัวใหญ่ขึ้นทุกขณะ และโดยมากแล้วเป็นองค์กรที่เป็นผู้ให้บริการเนื้อหา

สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะความสามารถทางการเรียนรู้เพื่อการเท่าทันสื่อ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การเปิดรับสื่อ หมายถึง การสื่อสารที่ว่าด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ตัวกลางที่เป็นสื่อกลาง ในการส่งผ่านสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับอันได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น สัมผัส จะเป็นการเข้าถึงสารผ่านช่องทางที่มีประสิทธิภาพของผู้รับสื่อ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าการสื่อสารนั้นจะส่งผ่านสื่อใด ถ้าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลจะใช้ครบ กรณีของสื่อมวลชนทั้งหลายจะใช้ประสาทสัมผัสแค่ ตากับหู เป็นส่วนใหญ่ มากกว่าประสาท สัมผัสด้านอื่น ๆ

2. การวิเคราะห์สื่อหรือการอ่านสื่อ หมายถึง การแยกแยะองค์ประกอบในการนำเสนอของสื่อ การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เราเห็นภาพความเป็นจริงของสื่อได้อย่างชัดเจนขึ้น

3. การเข้าใจสื่อ และการตีความสื่อ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของผู้รับสาร โดยผ่านการทำความเข้าใจภาษาและข้อความในสื่อชิ้นนั้น ๆ ซึ่งแต่ละคนจะเข้าใจความหมายแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการตีความและประสบการณ์ของผู้รับสารที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้การแปลความของสารที่ต้องการสื่อเชิงนัยต่างกันไปด้วย

4. การประเมินค่าสื่อ หมายถึง การประเมินค่าจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ และวิธีการที่นำเสนอของสื่อก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีหรือไม่ดีต่อผู้รับสื่ออย่างไร ผลการนำเสนอชิ้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใดบวกหรือลบ

5. การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ หมายถึง เมื่อผู้รับสื่อได้ใช้การวิเคราะห์และทำความเข้าใจใน องค์ประกอบต่าง ๆ ของสื่อ สามารถนำสื่อชิ้นนั้นมาใช้หรือการสร้างสื่อขึ้นมาเพื่อใช้งานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้ผลิตสื่อเองเพื่อที่จะก่อให้เกิดสื่อที่ดี ๆ ขึ้นในสังคมได้โดยการ วางแผนการจัดการเพื่อใช้

สื่อที่เหมาะสม ใช้ภาพและเสียงให้มีประสิทธิภาพ ตามลักษณะเฉพาะของสื่อ เลือกข้อมูลเพื่อการคิด เขียนและพูดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการและผลิตสื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559) กล่าวว่า การส่งเสริมวิถีภาวะของการรู้เท่าทันสื่อ จึงสิ่งที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคมแห่งยุคของความหลากหลายในข้อมูลข่าวสาร ซึ่งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ นั้น มี 4 ประการ โดยสามารถนำมาใช้ประยุกต์ใช้กับการรู้เท่าทันสื่อ ในทุกประเภท ได้แก่

1. การเข้าถึงสื่อ (Access) เป็นขั้นตอนของการค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเพราะถ้าเข้าไม่ถึงสื่อก็จะมีวันรู้จักสื่อ และทำให้ไม่มีทางรู้เท่าทันสื่อเลย การเข้าถึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เมื่อคนเข้าถึงสื่อได้แล้ว ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อก็จะพัฒนาขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการปรับให้ทันสมัย ยกกระดับและเพิ่มขีดความสามารถการใช้งาน

2. การวิเคราะห์ (Analysis) การเข้าถึงสื่อได้แล้วก็ต้องมีทักษะหรือความสามารถวิเคราะห์สื่อและหาความหมายที่สื่อสารออกมา ผู้รับจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องผลประโยชน์และความมุ่งหวังของเจ้าของเนื้อหาหรือรายการต้องรู้จักวิเคราะห์ว่าเนื้อหานั้นมาจากใคร เป็นตัวแทนของใคร เขาต้องการอะไรจึงส่งสารนั้น ๆ มา เช่น จะมาชวนให้ซื้อของ จะโฆษณาแฝงหรือโฆษณาตรง หรือมาชักนำให้เข้าพวกทางการเมือง หรือเพื่อให้ร้ายฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น การวิเคราะห์อาจต้องทำหลายด้าน เช่น ต้องรู้จักหมวดหมู่ประเภทรายการ สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ ให้ได้สูงสุด หรือป้องกันตัวเองจากพิษภัยที่มากับสื่อ

3. การประเมิน (Evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าของสื่อ ผู้ใช้สื่อจำเป็นจะต้องประเมินสื่อไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากต่อการตัดสิน เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐ ข้อกำหนดกฎหมายหรือเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ความงาม บรรทัดฐานทางการเมือง ค่านิยมอุดมคติ หรือเศรษฐกิจ ขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการประเมิน ดังนั้น ต้องพิจารณาให้ดีว่าการประเมินคุณภาพสื่อที่บนพื้นฐานอะไรตัวอย่างเช่น ประชาธิปไตยที่ส่งเสริมความอิสระเสรี ความหลากหลาย ความเท่าเทียมกัน หรือขนบธรรมเนียมแบบดั้งเดิมที่แสดงถึงการแบ่งแยกระหว่างความดีและความชั่วอย่างชัดเจน เป็นต้น

4. การสร้างสรรค์เนื้อหา (Content creation) ความสามารถทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อ คือ 1) เข้าใจกระบวนการผลิตสื่อและสร้างสรรค์สื่ออย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและจริยธรรมในการผลิตเนื้อหาที่ไม่เป็นลบหรือปลอดภัยกับคนอื่นไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม 2) ใช้โอกาสในการสร้างสรรค์เนื้อหาและใช้สื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการที่ จะเท่าทันสื่อได้นั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. มิติการรับสื่อ หมายถึง การเปิดรับการเข้าใจการวิเคราะห์สื่อจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการรู้เท่าทันการเปิดรับสื่อของประสาทสัมผัส หู ตา จมูก ลิ้น สัมผัสของเรา ซึ่งเมื่อเปิดรับแล้วสมองจะสั่งการให้คิด และปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ตามมา การรู้เท่าทันสื่อในชั้นของการรับรู้อารมณ์ตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องแยกความคิดและอารมณ์ออกจากกัน และความคิดจะทำให้เรารับรู้ความจริงว่า อะไร เป็นสิ่งที่สื่อสร้างขึ้น เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง การแยกแยะองค์ประกอบในการนำเสนอของสื่อ ในประเด็น ของวัตถุประสงค์ของสื่อ กลุ่มเป้าหมายของสื่อ สิ่งทีื่อนำมาเสนอส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างไร รูปแบบการนำเสนอของสื่อ ข้อมูลที่นำมาเสนอเป็นข้อเท็จจริงหรือ ความเห็น ปัจจัยเกี่ยวกับบริบททางสังคม ศีลธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี ค่านิยม ทีื่อนำเสนออยู่ ในกรอบ ของจรรยาบรรณหรือไม่ ส่งเสริมคุณธรรมให้กับสังคมหรือไม่ และการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้เราเห็นภาพความเป็นจริงของสื่อได้อย่างชัดเจนขึ้น

3. การเข้าใจสื่อ การอ่านสื่อ ตีความสื่อ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร หลังจากเปิดรับสื่อไปแล้ว เพื่อที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอ เข้าใจภาษาเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท* และ รู้จักที่มาและความต้องการของสื่อและของข้อมูลโดยพื้นฐาน ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนจะมีความเข้าใจสื่อ ได้ไม่ เหมือนกัน ตีความไปคนละแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม พื้นฐานการศึกษาและคุณสมบัติ ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากันมาก่อน

4. การประเมินค่า หมายถึง การที่ผู้รับสารผ่านการวิเคราะห์และการทำความเข้าใจ สื่อ แล้ว ผู้รับสารควรที่จะทำการประเมินค่าสิ่งที่สื่อ นำมาเสนอว่ามีคุณภาพและคุณค่ามากน้อยเพียงไร ไม่ ว่าจะเป็นเนื้อหาที่สื่อ นำเสนอ หรือวิธีการนำเสนอในรูปแบบใดก็ตาม สื่อได้ใช้เทคนิคอะไรก่อให้เกิด ความสนใจความพอใจขึ้นหรือทำให้หลงเชื่อไปโดยขาดการวิเคราะห์อย่างถ่องแท้

5. การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ หมายถึง การนำสื่อมาวิเคราะห์ตีความและนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ อีกทั้งยังหมายรวมถึงสามารถผลิตสร้างสื่อเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สามารถส่งต่อสิ่งที่ตน สร้างสู่สังคม

สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564) ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่ผลักดันประเด็น “เท่าทันสื่อ” ให้ใช้กับครูและสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีการผลิตครูได้มีการเชื่อมกระบวนการรู้เท่าทันสื่อ เข้าสู่การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย 3 ทักษะ

องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การเข้าถึง เป็นการได้มาซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เริ่มตั้งแต่การระบุความต้องการ ไปถึงการค้นหา จนถึงการเข้าถึงสารสนเทศนั้น และถือครองไว้เพื่อนำไปใช้ในอนาคต

2. การประเมิน เป็นช่วงการประเมินคุณค่าของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาจากช่วงแรก เริ่มตั้งแต่การเข้าใจประเภทของสื่อ ไปถึงการประเมินผล และประเมินทั้งตัวสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเอง และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศเหล่านั้น และยังรวมถึงการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาด้วย

3. การสร้างเป็นช่วงการนำสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาจากช่วงก่อนหน้ามาสร้างและสื่อสาร เพื่อการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิผล เป็นประโยชน์และมีจริยธรรม รวมถึงการเฝ้าสังเกตผลที่เกิดจากการกระจายสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้สร้างไปด้วย

Hobbs (2007) ได้ศึกษาและกำหนดคุณลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อที่สำคัญไว้ทั้งหมด 3 ประการซึ่งส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่ออย่างมีประสิทธิภาพดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเข้าถึงสาร (Ability to Access Message) หมายถึง ทักษะกระบวนการของความสามารถในการเข้าใจสัญลักษณ์แทนในสื่อต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถเก็บข้อมูล รวมถึงการแสวงหาและจัดการข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งแบบออนไลน์ และแบบออฟไลน์ เป็นต้น

2. ความสามารถในการวิเคราะห์สาร (Ability to Analyze Message) หมายถึง ทักษะในการแยกแยะ ผ่านกระบวนการความเข้าใจ ซึ่งเป็นลักษณะของการพิจารณาตามหลักของเหตุและผล รวมไปถึงความสามารถในการเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการส่งสารนั้น ผ่านการพิจารณาจากบริบทแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นบริบทแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ก็ล้วนแต่เป็นบริบทที่ต้องพิจารณาทั้งสิ้น

3. ความสามารถในการใช้สารสื่อความหมาย (Ability to Communicate Message) หมายถึง ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถเข้าใจผู้ที่เรากำลังสื่อสารด้วย ความสามารถในการสร้างสื่อใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทักษะในการจับความสนใจผู้รับสาร รวมทั้งทักษะในการผลิตสื่อที่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

Center for Media Literacy (2008) ในรายงาน Learning for the 21st Century ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ “การรู้เท่าทันสื่อ” ได้แก่

1. ทักษะในการเข้าถึง (Access Skill) เป็นลักษณะของทักษะของกระบวนการในการ

เข้าถึงข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าใจข้อมูลเหล่านั้นตามบริบทได้อย่าง่องแท้

2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill) เป็นลักษณะของกระบวนการในการแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบอย่างมีโครงสร้างโดยพิจารณาบนพื้นฐานทางบริบทที่เกิดขึ้นจริงของสารนั้น ๆ เช่น ในด้านการเมือง ระบบสังคม หรือสภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. ทักษะการประเมินเนื้อหาสาร (Evaluate Skill) เป็นการช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสารไปยังประสบการณ์ส่วนบุคคลและทำการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้อง คุณภาพและความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาร

4. ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skill) เป็นลักษณะของทักษะที่ส่งเสริมให้ผู้รับสารนั้นมีความคิดริเริ่มที่แปลกใหม่ โดยใช้ฐานข้อมูลหรือฐานความคิดจากข้อมูลหรือประสบการณ์เดิม โดยการสร้างสรรค์อาจมีการใช้เทคโนโลยีมาเพิ่ม เพื่อในการผลิตผลงานที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

5. ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skill) เป็นลักษณะของทักษะที่เน้นบริบททางสังคมมาช่วยหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ ในลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งการช่วยเหลือกันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผล และเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานและการรู้เท่าทันสื่อ

Euro Media Literacy (2009) ได้กำหนดคณาบัตรการรู้เท่าทันสื่อของยุโรป (European Charter for Media Literacy) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อว่า บุคคลที่รู้เท่าทันสื่อควรมีคุณลักษณะบ่งบอกสำคัญ 7 คุณลักษณะด้วยกัน ได้แก่

1. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีในการช่วยในการสืบค้น และจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ พร้อมสามารถแลกเปลี่ยนในให้กับผู้ที่มีความสนใจได้

2. มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการ รวมถึงสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย

3. มีความเข้าใจถึงที่มาของสารในสื่อ นั้น ๆ

4. มีความสามารถในการแยกแยะกลวิธีการใช้ภาษา และเทคนิคการสื่อสารในสารนั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการคิดพิจารณาขั้นสูง

5. มีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น การส่งต่อ หรือการแสดงแสดงความคิดเห็นที่สร้างผลประโยชน์ในเชิงบวกต่อสังคม

6. มีความสามารถในการระบุเนื้อหา หรือการพิจารณาเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมออกจากกันได้

7. มีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างถูกต้องไม่ก้าวก่ายสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตย

Scheibe & Rogow (2012) อธิบายองค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ ที่จำเป็นของบุคคลไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเข้าถึง (Access) มีการเข้าถึงทางกายภาพเพื่อสื่อเทคโนโลยีและเนื้อหาที่มีคุณภาพสูงและรู้จักวิธีการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ

2. การเข้าใจ (Understanding) มีความเข้าใจในพื้นฐานของข้อความสื่ออย่างชัดเจน การตระหนัก (Awareness) มีการจดบันทึกการปรากฏตัวของสื่อข้อความ และบทบาทในชีวิตหนึ่งของพวกเขา

3. การวิเคราะห์ (Analysis) มีการถอดรหัสข้อความสื่อเพื่อจะคิดวิเคราะห์ ตีความเนื้อหาของสื่อแยกแยะประเด็นต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการทำให้ทราบข้อมูลคำตัดสินการให้เหตุผลเกี่ยวกับคุณค่าหรือประโยชน์ของสื่อเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ

5. การสร้าง (Creation) การสร้างข้อความสื่อเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย

6. การสะท้อนกลับ (Reflection) ใคร่ครวญว่าประสบการณ์ส่วนบุคคลและค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิตส่วนหนึ่งในข้อความของสื่อ การประเมินอย่างเต็มรูปแบบของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากหนึ่งของทางเลือกการผลิตเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น

7. ส่วนร่วม (Participation) การเริ่มต้นหรือการเข้าร่วมในกิจกรรมการทำงานร่วมกันที่มีการใช้งานโดยใช้สื่อเทคโนโลยีแบบมีการโต้ตอบ

8. การกระทำ (Action) การทำตามขั้นตอนที่สื่อความหมายที่จะกระทำในข้อมูลเชิงลึกของคนเกี่ยวกับข้อความสื่อ

จากข้อมูลพื้้นกวิชาการของประเทศไทยและต่างประเทศได้กล่าวถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อว่าต้องประกอบด้วยทักษะหรือความสามารถต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งต้องประกอบด้วยทักษะความสามาถที่จำเป็น ดังรายละเอียดในตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558)	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (2560)	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)	Hobbs (2007)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
การเข้าถึงสื่อและสารสนเทศ	การเปิดรับสื่อ	การเข้าถึงสื่อ (Access)	การรับสื่อ	การเข้าถึง	ความสามารถในการเข้าถึงสาร (Ability to Access Message)	ทักษะในการเข้าถึง (Access Skill)	การใช้เทคโนโลยีของสื่อในการเข้าถึง	การเข้าถึง (Access)	1. ความสามารถในการในการเข้าถึงสื่อที่มีประสิทธิภาพ
	การเข้าใจสื่อ		การเข้าใจสื่อหรือการอ่านสื่อ				การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	การเข้าใจ (Understanding)	2. การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
	การวิเคราะห์สื่อ	การวิเคราะห์ (Analysis)	การวิเคราะห์สื่อ		ความสามารถในการวิเคราะห์สาร (Ability to Analyze Message)	ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill)	การวิเคราะห์เทคนิคภาษา	การวิเคราะห์ (Analysis)	3. การวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สำนักการคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ (2558)	สำนักการวาง ทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักการ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)	สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพ (2560)	สถาบันสื่อเด็ก และเยาวชน (2564)	Hobbs (2007)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
	การตีความสื่อ								
การประเมินผล และการทำความเข้าใจสื่อ และสารสนเทศ	การประเมิน คำสื่อ	การประเมิน (Evaluation)	การประเมิน คำ	การประเมิน		ทักษะการ ประเมิน เนื้อหาสาร (Evaluate Skill)		การประเมินผล (Evaluation)	4. การ ประเมินผล ตัดสินสื่อ
การใช้และการ สร้างสื่อและ สารสนเทศ	การใช้สื่อให้ เกิดประโยชน์	การสร้างสรรค เนื้อหา (Content creation)	การใช้สื่อให้ เกิดประโยชน์	การสร้างสื่อ สารสนเทศ	ความสามารถในการ ใช้สารสื่อ ความหมาย (Ability to Communicate Message)	ทักษะการ สร้างสรรค (Create Skill)		การสร้าง (Creation)	5. การ สร้างสรรคสื่อที่มี ประสิทธิภาพ และเป็น ประโยชน์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สำนักการ คุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการ กระจายเสียง และกิจการ โทรทัศน์ (2558)	สำนักเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงาน ปลัดกระทรวง วัฒนธรรม (2559)	สำนักงาน กองทุน สนับสนุนการ สร้างเสริม สุขภาพ (2560)	สถาบันสื่อเด็ก และเยาวชน (2564)	Hobbs (2007)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
							การระบุเนื้อหา และบริการสื่อ	การสะท้อน กลับ (Reflection)	
						ทักษะการมี ส่วนร่วม (Participate Skill)		การมีส่วนร่วม (Participation)	
							การใช้สื่ออย่าง มีประสิทธิภาพ	การกระทำ (Action)	

จากตารางสังเคราะห์ที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ถึงทักษะความสามารถย่อยหรือคุณลักษณะสำคัญที่บ่งบอกถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งผลการสังเคราะห์พบว่า คุณลักษณะสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อประกอบไปด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อที่มีประสิทธิภาพ 2) การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ 3) การวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ 4) การประเมินผลตัดสินสื่อ และ 5) การสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ ซึ่งในคุณลักษณะแต่ละประการที่บ่งบอกความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ นั้นมีรายละเอียดดังตารางสังเคราะห์ในแต่ละประการ โดยการสังเคราะห์ “รายละเอียดแต่ละประเด็น” ของคุณลักษณะหรือองค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังรายละเอียดใน ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ”

<p>สำนักข่าว ศูนย์วิจัย ในกิจการกระจาย เสียงและกิจการ โทรทัศน์ (2558)</p>	<p>สำนักข่าว ทางวัฒนธรรม (2558)</p>	<p>สำนักข่าว วัฒนธรรม (2559)</p>	<p>สำนักข่าว เศรษฐกิจ (2560)</p>	<p>สำนักข่าว และเยาวชน (2564)</p>	<p>Hobbs (2007)</p>	<p>Center for Media Literacy (2008)</p>	<p>Euro Media Literacy (2009)</p>	<p>Scheibe & Rogow (2012)</p>	<p>ผู้วิจัย (2565)</p>
<p>การเข้าถึงสื่อและ สารสนเทศ</p>	<p>การเข้าถึงสื่อ (Access)</p>	<p>การเข้าถึงสื่อ ต่างกัน</p>	<p>การเข้าถึงสื่อ ต่างกัน</p>	<p>การเข้าถึงสื่อ ต่างกัน</p>	<p>ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (Ability to Access Message)</p>	<p>ทักษะในการเข้าถึงสื่อ (Access Skill)</p>	<p>การใช้เทคโนโลยีของสื่อในการเข้าถึงสื่อ</p>	<p>การเข้าถึงสื่อ (Access)</p>	<p>1. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อที่มีประสิทธิภาพ</p>
<p>การมีทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและกล่าวดังสื่อที่ทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นเพื่อที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>การสื่อสารที่วางตัวบุคคลที่ 5 ดั้งเดิมในการสื่อสารไปยังผู้รับอันได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น สัมผัส จะเป็นการเข้าถึงสารผ่านช่องทางอื่นใดก็ตามที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>การเข้าถึงสื่อเป็นขั้นตอนของการค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เพราะถ้าหากไม่เข้าถึงสื่อ ก็จะไม่รู้ถึงข่าวสาร และทำให้ไม่มีทางรู้เท่ากัน สื่อเลย การเข้าถึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เมื่อคนเข้าถึงสื่อได้แล้ว เข้าถึงสื่อได้แล้ว</p>	<p>การเปิดรับสื่อและการเข้าถึงสื่อจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการรู้เท่าทันการเปิดรับสื่อของประชาชน สัมผัส หู ตา จมูก ลิ้น สัมผัสของเรา ซึ่งเมื่อเปิดรับแล้วสมองจะสั่งการให้คิด</p>	<p>เป็นการค้นหาสารสนเทศและเนื้อหาที่เริ่มต้นตั้งแต่การระบุความต้องการไปถึงการค้นหาจนถึงการเข้าถึงสารสนเทศ* นั้นจนถึงการเข้าถึงสารสนเทศ* นั้น</p>	<p>ความสามารถในการสื่อสารที่สอดคล้องกับลักษณะที่ซับซ้อนและมีหลายแง่มุมที่สามารถทำความเข้าใจและแสวงหา จัดการ และนำสื่อมาใช้</p>	<p>เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์* และสามารถทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ใช้เทคโนโลยีของสื่อในการเข้าถึง จัดเก็บ สืบค้น และแบ่งปันเนื้อหาที่ตรงความต้องการและความสนใจของบุคคลและชุมชน* อย่างไรก็ตามแตกต่างกัน</p>	<p>มีการเข้าถึงทางกายภาพเพื่อสื่อเทคโนโลยีและเนื้อหาที่มีคุณภาพสูง* และรู้จักวิธีใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ*</p>	<p>* สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ ความน่าเชื่อถือ ** สามารถสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีประโยชน์และตรงตามความต้องการ</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สำนักการคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558)	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560)	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)	Hobbs (2007)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)	
ทักษะการรวบรวมและจัดการ*** และทักษะการทวงสิทธิ์ข้ามประเทศที่มีควมน่าเชื่อถือ*	ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าการสื่อสารนั้นจะส่งผ่านสื่อใด ถ้าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลจะใช้ ครอบ กรณียของ สื่อมวลชน ทั้งหลายจะใช้ ประสาทสัมผัสแค่ ตากับหู เป็นส่วน ใหญ่ มากกว่า ประสาท สัมผัส ตานอื่น ๆ	ความสามารถในการรู้เท่าทัน จะพัฒนาขึ้น ที่ใดก็ตามที่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการ ปรับให้ทันสมัย ยก ระดับและเพิ่มขีดความสามารถ การใช้งาน	และปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ตามมา การรู้เท่าทันสื่อในชั้นของการรับรู้อารมณ์ตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องแยกแยะคิด และอารมณ์ออกจากกัน และความคิดจะ ทำให้เรารู้ความจริงว่า อะไร เป็นสิ่งที่สื่อสร้างขึ้น เป็น ดัน	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)	ยังรวมถึง ในการใช้ เทคโนโลยี เช่น วิดีโอ คอมพิวเตอร์ และบริการ ออนไลน์ต่าง ๆ		เข้าถึงสื่อและ กำหนดวิธีเลือก สื่อที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบและ เนื้อหาของสื่อ จากแหล่งทาง วัฒนธรรมและ สถาบันที่แตกต่าง กัน			***เป็นการรู้จัก จัดการข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

จากตารางสังเคราะห์ข้างต้นเห็นได้ว่า “ความสามารถในการเข้าถึง” เป็นสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการ รวมถึงสามารถจัดเก็บข้อมูลที่ตั้งค้นได้อย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 6 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ”

สำนักการวิจัยทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (2560)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
<p>การเข้าใจสื่อ และการตีความสื่อ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของผู้รับสาร โดยผ่านกระบวนการที่เกิดขึ้นของเข้าใจภาษาและข้อความในสื่ออื่น ๆ* ซึ่งแต่ละคนจะเข้าใจ ความหมายแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ การตีความ และประสบการณ์ของผู้รับสารที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้การแปลความของสารที่ต้องการสื่อเชิงมัยต่างกันไปด้วย</p>	<p>การเข้าใจสื่อ หรือการอ่านสื่อ การเข้าใจสื่อ การอ่านสื่อ ตีความสื่อ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร หลังจากเปิดรับสื่อไปแล้ว เพื่อที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่สื่อ นำเสนอ เข้าใจภาษาเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท* และรู้จักตีความ และความต้องการของสื่อและของข้อมูลโดยพื้นฐาน** ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนจะมีความเข้าใจสื่อได้ไม่เหมือนกัน ตีความไปคนละแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม พื้นฐานการศึกษาและคุณสมบัติต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากันมาก่อน</p>	<p>ทักษะในการเข้าถึงและใจที่ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและมีประโยชน์ และสามารถทำความเข้าใจ ความหมายของเนื้อหาสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ*</p>	<p>การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ* (Media content) ผิดเกิดขึ้นอย่างไรและทำไมถึงเกิด**</p>	<p>การเข้าใจ (Understanding) มีความเข้าใจในพื้นฐานของข้อความ สื่ออย่างชัดเจน* การตระหนักรู้ (Awareness) มีการจดบันทึกปรากฏตัวของสื่อข้อความ และบทบาทในชีวิตหนึ่งของพวกเขา</p>	<p>2. การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ</p> <p>* เป็นการรับรู้ภาษาและความหมายของสารในสื่อได้อย่างถูกต้องตรงกับสิ่งที่สารต้องการสื่อ</p> <p>** เป็นการเข้าใจถึงที่มาของสื่อ และจุดประสงค์ของสื่อโดยพื้นฐาน</p>

จากตารางสังเคราะห์ข้างต้นเห็นได้ว่า “ความสามารถในการเข้าใจ” เป็นความสามารถในการรับรู้ข้อมูลผ่านภาษาและเข้าใจความหมายของสารในสื่อได้อย่างถูกต้องตรงกับสิ่งที่สารต้องการจะสื่อ รวมถึงการทำหน้าที่ความเข้าใจถึงที่มาและจุดประสงค์ของสื่อโดยพื้นฐาน

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ”

<p>สำนักข่าวระวิงทางวัฒนธรรม (2558)</p> <p>การวิเคราะห์และการตีความสื่อ</p> <p>การแยกแยะองค์ประกอบในภาคนำเสนอของสื่อ*</p> <p>การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เราเห็นภาพความเป็นจริงของสื่อได้อย่างชัดเจนขึ้น</p> <p>การเข้าใจสื่อ และการตีความสื่อ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของผู้รับสาร โดยผ่านการทำความเข้าใจภาษาและข้อความในสื่ออื่น ๆ</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)</p> <p>การวิเคราะห์ (Analysis)</p> <p>การเข้าถึงสื่อได้แล้วก็ต้องมีทักษะหรือความสามารถวิเคราะห์สื่อและทบทวนความหมายที่สื่อสารออกมา ผู้รับจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องผลประโยชน์และความมุ่งหวังของเจ้าของเนื้อหาหรือรายการ* ต้องรู้จักวิเคราะห์ว่าเนื้อหาของใคร เขาต้องการเป็นตัวแทนของใคร เขาต้องการตัวเขาของใคร ** มากน้อยจริงส่งผลกระทบต่อเขา จะมาชวนให้ซื้อของ จะโฆษณาแฝงหรือโฆษณาตรงหรือมาชักนำให้เข้าพวกทางการเมือง หรือเพื่อให้รายฝ่ายได้ฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น</p>	<p>สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560)</p> <p>การวิเคราะห์สื่อและการตีความสื่อ</p> <p>การแยกแยะองค์ประกอบในภาคนำเสนอของสื่อ ในประเด็นของวัตถุประสงค์ของสื่อ กลุ่มเป้าหมายของสื่อ สิ่งที่น่าสนใจ* สอดคล้องกับกระบวนการวิเคราะห์สื่อ และสื่อที่นำเสนออย่างไร รูปแบบการนำเสนอของสื่อ ข้อมูลที่นำมาเสนอเป็นข้อเท็จจริงหรือความเห็น ปัจจัยเกี่ยวกับบริบททางสังคม ศีลธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี ค่านิยม ที่สื่อนำเสนออยู่ในกรอบของบรรทัดฐานหรือไม่มี ส่งเสริมคุณธรรมให้กับสังคมหรือไม่ และการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เราเห็นภาพความเป็นจริงของสื่อได้อย่างชัดเจนขึ้น*</p>	<p>Hobbs (2007)</p> <p>ความสามารถในการวิเคราะห์สารและการตีความสื่อ</p> <p>ทักษะการเข้าใจ ตีความ ซึ่งรวมถึงความสามารถในการจัดประเภทและแนวคิดของงาน* ความสามารถในการลงความเห็นเกี่ยวกับเหตุและผล การพิจารณาคุณค่าและเทคนิคที่ใช้ในการสร้างงาน ตลอดจนสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์และมุมมองของผู้เขียนสื่อได้ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์สารในระดับที่สูงขึ้นไปเกี่ยวข้องกับการจำแนกบริบททางประวัติศาสตร์การเมือง เศรษฐกิจ และสุนทรียะซึ่งสัมพันธ์กับสื่อหรือวิดีโอ** โดยทักษะ ดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ความรู้เชิงความคืบหน้าที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>Center for Media Literacy (2008)</p> <p>ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill)</p> <p>เป็นทักษะที่ทำให้บุคคลสามารถตรวจสอบการออกแบบที่มุ่งเป้าของเนื้อหา โครงสร้างของเนื้อหา สาร และลำดับเหตุการณ์ของเนื้อหา เหตุการณ์ของเนื้อหา สารรวมถึงสามารถใช้แนวคิดต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในการทำความเข้าใจบริบทของเนื้อหา</p>	<p>Euro Media Literacy (2009)</p> <p>การวิเคราะห์ทัศนคติภาษา</p> <p>วิเคราะห์ทัศนคติภาษาและธรรมเนียมนิยมปฏิบัติที่สื่อใช้และข่าวสารที่สื่อถ่ายทอดออกมาได้ อย่างมีวิจารณญาณ</p>	<p>Scheibe & Rogow (2012)</p> <p>การวิเคราะห์ (Analysis)</p> <p>การถอดรหัสข้อความสื่อ เพื่อจะคิดวิเคราะห์ตีความเนื้อหาของสื่อแยกแยะประเด็นต่าง ๆ</p>	<p>ผู้วิจัย (2565)</p> <p>3. การวิเคราะห์สารในสื่อ</p> <p>* ความสามารถในการแยกแยะวิเคราะห์ถึงภาษาและกลวิธีการนำเสนอ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาของสื่อแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ** ความสามารถในการตรวจสอบถึงภูมิหลังของการผลิตสื่ออื่น ๆ เพื่อพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย ที่มาเหตุผลของการสร้างสื่ออื่น ๆ</p>
---	--	--	---	--	--	--	--

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560)	Hobbs (2007)	Center for Media Literacy (2008)	Euro Media Literacy (2009)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
<p>ซึ่งแต่ละคนจะเข้าใจความหมายแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการศึกษาและความเข้าใจประสบการณ์ของผู้รับสารที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้การแปลความของสารที่สื่อถึงมีความแตกต่างกัน จึงทำให้การแปลความของสารที่สื่อถึงมีความแตกต่างกันไป</p>	<p>การวิเคราะห์อาจต้องทำหลายด้าน เช่น ต้องรู้จักหมวดหมู่ประเภทรายการ สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ ให้ได้สูงสุด หรือป้องกันตัวเองจากพิษภัยที่มากับสื่อ</p>	<p>การเข้าใจสื่อ การอ่านสื่อ คือ ความรู้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร หลังจากเปิดรับสื่อไปแล้ว เพื่อที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอ เข้าใจภาษาเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท และรู้จักที่มาและความต้องการของสื่อและผู้รับสาร โดยพื้นฐาน ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนจะมีความเข้าใจสื่อได้ไม่เหมือนกัน</p> <p>สื่อจึงมีอยู่อย่างมากมายในสื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจมีความไปคนละแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม พื้นฐานการศึกษาและคุณสมบัติต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากันมาก่อน</p>	<p>ทักษะการเข้าใจ สื่อว่า ซึ่งรวมถึงความสามารถในการจัดประเภท และแนวคิดของงานตามสามารถในการลงความเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ผล การพิจารณาผลกระทบและเทคนิคที่ใช้ใน การสร้างงาน ตลอดจนความสามารถจนถึงวัตถุประสงค์และมุมมองของผู้เขียนสื่อ*** ได้ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์สื่อในระดับที่สูงขึ้นไป ยังรวมถึงการจำแนกบริบททาง ประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และสุนทรียะศาสตร์นี้ถูกสร้างหรือบริโภค โดยทักษะ ดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ความรู้เชิงความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ</p>				<p>*** เป็นการประมวลเนื้อหา และองค์ประกอบของสื่อเพื่อทำความเข้าใจความหมาย เจาะลึก การคิดต่อ โดยการพิจารณา จากบริบทหรือ ข้อมูลที่มีอยู่</p>

จากตารางสังเคราะห์ข้างต้นเห็นได้ว่า “ความสามารถในการวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ” เป็นความสามารถในการแยกแยะวิเคราะห์ถึงภาษาและกลวิธีการนำเสนอ เพื่อตรวจสอบเนื้อหา วัตถุประสงค์ของสารในสื่อ ซึ่งเป็นความสามารถในการไตร่ตรองถึงภูมิหลังของการผลิตสื่อ นั้น ๆ เพื่อพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย ที่มา เหตุผลของการสร้างสื่อ นั้น ๆ แยกแยะออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ รวมถึงการประมวลเนื้อหาและองค์ประกอบของสื่อเพื่อการนำความคิดไปสู่ความเข้าใจความหมายเชิงนัย การคิดต่อโดยการพิจารณาจากบริบทหรือข้อมูลที่มีอยู่ถึงความหมายหรือความต้องการที่แฝงอยู่ในสื่อ นั้น ๆ

ตารางที่ 8 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการประเมิน”

<p>สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558)</p> <p>การประเมินผลและการทำงานที่เข้าใจสื่อและสารสนเทศ</p>	<p>สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558)</p> <p>การประเมินค่าสื่อ</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)</p> <p>การประเมิน (Evaluation)</p>	<p>สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560)</p> <p>การประเมินค่า</p>	<p>สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)</p> <p>การประเมิน</p>	<p>Center for Media Literacy (2008)</p> <p>ทักษะการประเมินเนื้อหาสาร (Evaluate Skill)</p>	<p>Scheibe & Rogow (2012)</p> <p>การประเมินผล (Evaluation)</p>	<p>ผู้วิจัย (2565)</p> <p>5. การประเมินผลตัดสินสื่อ</p>
<p>เห็นถึงผลกระทบของสื่อและสารสนเทศต่อปัจเจกบุคคลและสังคม** และยอมรับว่าสื่อและสารสนเทศมีบทบาทสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังเป็นการทำความเข้าใจในรูปแบบสื่อและสารสนเทศ สถาบันสื่อฯ/ชมสื่อ และผู้รับฟัง/ชมสื่อ และสารสนเทศ รวมทั้งการชื่นชมและรูปแบบของสื่อและสารสนเทศในแง่สุนทรีย์ และการประเมินผล คือ การประเมินความเกี่ยวข้อง ความทันสมัย ความเชื่อถือได้ ความสมบูรณ์และความเที่ยงตรง และคุณภาพของสื่อและสารสนเทศ</p>	<p>การประเมินค่าจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ และวิธีการที่นำเสนอของสื่อก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีหรือไม่ดีต่อผู้รับสื่ออย่างไร ผลกระทบนำเสนอเน้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใดบวกหรือลบ**</p>	<p>เป็นการตัดสินคุณค่าของสื่อ* ผู้ใช้สื่อจำเป็นจะต้องประเมินสื่อไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังยากต่อการตัดสิน เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐ ข้อจำกัด กฎหมายหรือเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ความงาม บรรทัดฐานทางการเมือง ค่านิยมอุดมคติ หรือเศรษฐกิจของประเทศและวัฒนธรรม ดังนั้น ในการประเมิน ดังนั้น ต้องพิจารณาให้ว่าการประเมินคุณภาพสื่อ* นั้นบนพื้นฐานอะไร</p>	<p>การที่ผู้รับสารผ่านการวิเคราะห์และการทำความเข้าใจ สื่อแล้ว ผู้รับสารควรที่จะทำการประเมินคุณค่าสิ่งสื่อเข้ามาเสมอว่ามีคุณภาพและสมควร่ามีคุณภาพหรือไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาที่ดีหรือไม่สามารถ หรือวิธีการนำเสนอในรูปแบบใดก็ตาม สื่อได้ใช้เทคนิคอะไรก่อให้เกิดความสนใจความพอใจขึ้นหรือทำให้หลงเชื่อไปโดยขาดการวิเคราะห์อย่างถ่องแท้</p>	<p>เป็นช่วงการประเมินคุณค่าของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่เข้ามาจากชมรมแรก* เริ่มต้นแต่การเข้าใจประเภทของสื่อ ไปถึงการประเมินผล และประเมินทั้งตัวสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเอง และผู้ใช้บริการสื่อและสารสนเทศเหล่านั้น และยังรวมถึงการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่นำมาด้วย</p>	<p>เป็นการช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสารไปยังประสบการณ์ส่วนบุคคลและทำความเข้าใจกับคุณค่าหรือประโยชน์ของสื่อ* เพื่อวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะ</p>	<p>* เป็นการตัดสินคุณค่า ความน่าเชื่อถือของสื่อสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง (ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อ)** เป็นการประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากรวมถึงประโยชน์ของสื่อ* (ประเมินอิทธิพลผลกระทบจากสื่อ)</p>	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจกรรมขายเสียและกิจกรรมโทรทัศน์ (2558)	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (2558)	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (2560)	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)	Center for Media Literacy (2008)	Scheibe & Rogow (2012)	ผู้วิจัย (2565)
รวมถึงการตั้งคำถามว่าในบริบทสังคม-วัฒนธรรมอันมาจากการเมือง ความเป็นเจ้าของ แนวปฏิบัติวิชาชีพ กฎระเบียบ และเทคโนโลยีแบบใดที่กำหนดเนื้อหาของของสื่อและสารสนเทศนั้น หมายความว่าต้องมีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบและเป็นสหวิทยาการ รวมทั้ง มีความสามารถในการแยกแยะและกลั่นกรองข้อมูล และสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง* (โดยเฉพาะในกรณีข่าวลือ)		ตัวอย่างเช่น ประชาธิปไตยที่ส่งเสริม ความอิสระเสรี ความหลากหลาย ความเท่าเทียมกัน หรือ ขนบธรรมเนียมแบบดั้งเดิมที่แสดงถึงการแบ่งแยกระหว่างความดีและความชั่วอย่างชัดเจน เป็นต้น			*		

จากตารางสังเคราะห์ข้างต้นเห็นได้ว่า “ความสามารถในการประเมิน” เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่า ความน่าเชื่อถือของสื่อสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง (ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อ) การประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสื่อรวมถึงประโยชน์ของสื่ออื่น ๆ (ประเมินอิทธิพลและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสื่อ)

ตารางที่ 9 การสังเคราะห์ “ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพ”

<p>สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558)</p> <p>การใช้และการสร้างสื่อและสารสนเทศ</p>	<p>สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2558)</p> <p>การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2559)</p> <p>การสร้างสรรค์เนื้อหา (Content creation)</p>	<p>สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560)</p> <p>การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์</p>	<p>สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2564)</p> <p>การสร้างสื่อสารสนเทศ</p>	<p>Hobbs (2007)</p> <p>ความสามารถในการใช้สารสื่อความหมาย</p>	<p>Center for Media Literacy (2008)</p> <p>ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skill)</p>	<p>Scheibe & Rogow (2012)</p> <p>การสร้าง (Creation)</p>	<p>ผู้วิจัย (2565)</p> <p>6. การสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพ</p>
<p>การสร้างสื่อและสารสนเทศนั้นต้องมีทักษะการผลิตสื่อและสารสนเทศ เป็นกฎแม่แบบอย่างสร้างสรรค์* ทักษะการสร้างความรู้ร่วมกัน และการติดตามการทำงานขององค์สื่อและบริษัทเทคโนโลยี เพราะองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรที่ขยายตัวใหญ่ขึ้นทุกขณะ และโดยมากแล้วเป็นองค์กรที่เป็นผู้ที่บริการเนื้อหา</p>	<p>เมื่อผู้รับสื่อได้ใช้การวิเคราะห์และทำความเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ของสื่อ สามารถนำสื่ออันมาใช้หรือการสร้างสื่อขึ้นมาเพื่อใช้งานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้ผลิตสื่อเองเพื่อที่จะก่อให้เกิดสื่อที่ดี ๆ ขึ้นในสังคมได้โดยการวางแผนการจัดทำสื่อให้สื่อไม่เพียงเหมาะสม ใช้ภาพและเสียงให้มีประสิทธิภาพ ตามลักษณะเฉพาะของสื่อ** เลือกข้อมูลเพื่อการคิด เขียนและพูดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ* และผลิตสื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม**</p>	<p>ความสามารถทางด้าน การสร้างสรรค์เนื้อหา คือ 1) เข้าใจกระบวนการผลิตสื่อและสร้างสรรค์สื่ออย่างลึกซึ้ง* เกี่ยวข้องกับธรรมเนียมและจริยธรรมในการคิดเนื้อหาที่ไม่เป็นลบหรือสอดคล้องกับคนอื่น ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม 2) ใช้โอกาสในการสร้างสรรค์เนื้อหาและใช้สื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม**</p>	<p>การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ นำสื่อมาวิเคราะห์ตีความ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังขยายรวมถึงสามารถผลิตสร้างสื่อที่ออกมาให้เกิดประโยชน์สามารถส่งต่อสิ่งที่ตนสร้างสรรค์สังคม**</p>	<p>การสร้างเป็นช่วงบรรณาธิการเนื้อหาและเนื้อหาสื่อที่ได้อาจมาจากวงก่อนหน้ามาสร้าง* และสื่อสาร เพื่อการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์และมีจริยธรรม** รวมถึงการนำส่งแก่สายสารสนเทศและการกระทำสื่อที่สร้างกับด้วยเนื้อหาสื่อที่สร้างขึ้นด้วย</p>	<p>ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถเข้าใจผู้ที่เรากำลังสื่อสารด้วย ความสามารถในการสร้างสื่อให้สัมพันธ์กันในการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ* ตลอดจนทักษะในการจับความสนใจผู้รับสาร รวมทั้งทักษะในการผลิตสื่อที่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ*</p>	<p>ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเขียนความคิดของพวกเขา โดยใช้ข้อความเสียงและ/หรือภาพได้ อย่างมีประสิทธิภาพ* ประสิทธิภาพสำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันแตกต่างกัน** รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีการสร้างสื่อเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของพวกเขามากมาย</p>	<p>การสร้างสื่อ การสร้างสื่อเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย</p>	<p>* ความสามารถในการสื่อสารสื่อได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์** การสร้างสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม</p>

จากการวางสังเคราะห์ข้างต้นเห็นได้ว่า “ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพ” เป็นความสามารถในการสร้างสื่อที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และเป็นการสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ตารางที่ 10 แสดงการสรุปความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ทักษะย่อย	ความหมาย
ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ	สามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการ รวมถึงสามารถจัดเก็บข้อมูลที่สืบค้นได้อย่างเป็นระบบ
	แนวทาง: ฝึกให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รู้จักวิธีการคัดเลือกข้อมูลที่ตรงกับความต้องการและมีความน่าเชื่อถือ
ความสามารถในการเข้าใจสื่อ	เป็นความสามารถในการรับรู้ข้อมูลผ่านภาษาและเข้าใจความหมายของสารในสื่อได้อย่างถูกต้องตรงกับสิ่งที่สารต้องการจะสื่อ รวมถึงการทำความเข้าใจถึงที่มาและจุดประสงค์ของสื่อโดยพื้นฐาน
	แนวทาง: ฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหาของสื่อ นั้น ๆ โดยพื้นฐานตามเนื้อหา องค์ประกอบพื้นฐานของสื่อที่เห็น
ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ	เป็นความสามารถในการแยกแยะวิเคราะห์ถึงภาษาและกลวิธีการนำเสนอ เพื่อตรวจสอบเนื้อหา วัตถุประสงค์ของสารในสื่อ ซึ่งเป็นความสามารถในการไตร่ตรองถึงภูมิหลังของการผลิตสื่อ นั้น ๆ เพื่อพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายที่มา เหตุผลของการสร้างสื่อ นั้น ๆ แยกแยะออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการประมวลเนื้อหาและองค์ประกอบของสื่อเพื่อการนำความคิดไปสู่ความเข้าใจความหมายเชิงนัย การคิดต่อโดยการพิจารณาจากบริบทหรือข้อมูลที่มีอยู่ถึงความหมายหรือความต้องการที่แฝงอยู่ในสื่อ นั้น ๆ
	แนวทาง: เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์ “กลวิธีการใช้ภาษา” เพื่อดูว่า การใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็น การใช้กลวิธีแบบใด และมีจุดประสงค์เพื่อสิ่งใด โดยเป็นการพิจารณา “บริบทแวดล้อม” ของสารนั้นด้วย ถึงที่มาของสื่อ ประเภทของสื่อ นัยและความมุ่งหมายของสื่อที่ต้องการนำเสนอ และฝึกให้ผู้เรียนคิดต่อจากข้อมูลที่มี โดยเป็นการพิจารณาเชิงลึก ที่หยิบยกบริบทมาเพื่อพิจารณาความหมายเชิงนัย โดยฝึกให้ผู้เรียนรับสาร และพิจารณาตีความต่อโดยใช้บริบทอื่นมาร่วมในการคิด
ความสามารถในการประเมิน	เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่า ความน่าเชื่อถือของสื่อสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง (ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อ) การประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสื่อรวมถึงประโยชน์ของสื่อ นั้น ๆ (ประเมินอิทธิพลผลกระทบจากสื่อ)
	แนวทาง: เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ตัดสินสื่อ นั้น ๆ ว่า มีคุณค่าว่าน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากความสมเหตุสมผล และตรรกะการคิดวิเคราะห์โดยทั่วไป รวมถึงเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ตัดสินคุณค่าของสื่อ นั้น ๆ ว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด
ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพ	เป็นความสามารถในการสร้างสื่อได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และเป็นการสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
	แนวทาง: เป็นการสร้างเสริมการรู้เท่าทันสื่อ โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านการสร้างสรรค์สื่อให้ออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการ โดยการให้ “กลวิธีทางภาษา” ที่เหมาะสม (เพื่อให้สื่อที่สร้างออกมานั้น ส่งผลตามวัตถุประสงค์ของสื่อ นั้น ๆ เช่น การสร้างสื่อเพื่อการจูงใจให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ามาเรียนใน มรร. ราชนครินทร์ นักศึกษาต้องสร้างสื่อเพื่อนำมาจูงใจให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยากเข้ามาเรียน)

พฤติกรรมชีวิตความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

พฤติกรรมชีวิตความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการพิจารณาเชิงพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมของการเท่าทันสื่อผ่านองค์ประกอบหรือทักษะย่อยต่าง ๆ ที่ประกอบรวมกันให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อของบุคคล ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาวะของการไม่ตกอยู่ในอำนาจของสื่อ และเข้าใจสื่อได้อย่างถ่องแท้ ไม่ไปหลงเชื่อโดยไม่พิจารณาไตร่ตรองให้รอบขอบ โดยได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้นำเสนอมิติมุมมองของการวัดและประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังที่พนม คลีฉายา (2556) ได้กล่าวว่าในการรู้เท่าทันสื่อ นั้น ต้องพิจารณารายละเอียดของพฤติกรรมชีวิตใน 4 ด้าน ต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งเป็นความสามารถในการจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ในสื่อได้ รวมถึงสามารถเข้าใจถึงสิ่งที่สื่อต้องการนำเสนอ

ด้านที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นความสามารถในการระบุมุมมองของตัวผู้รับสารเองในการพิจารณาแยกแยะถึงสิ่งที่สื่อต้องการ

ด้านที่ 3 การประเมินและวิพากษ์สื่อ เป็นความสามารถในการตีความ ประเมินถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสื่อ นั้น ๆ ตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อ

ด้านที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์อย่างปลอดภัยต่อเนื้อหา เป็นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ตกเป็นเหยื่อ หรือคล้อยตามสิ่งที่สื่อแนะนำจนเกิดความเสียหายแก่ตัวเอง การวัดและประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 4 ด้านนี้ เป็นการยืนยันความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อของตัวบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับฉันทน์นันทน์ ศิริเจริญ (2557) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ซึ่งได้แบ่งการวัดและประเมินผลตามระดับความสามารถในการประเมินผลออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. การกำหนดสารสนเทศ (Access or Retrieval) ซึ่งเป็นการประเมินความสามารถในการกำหนดเพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ มีการกำหนดกลยุทธ์ในการแสวงหาข้อมูล และมีการรู้จักเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ตามประเภทของข้อมูล

2. การตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ (Understanding or Assessment or Evaluation) เป็นการประเมินความสามารถในการเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ถึงกระบวนการสร้างสื่อ เข้าใจสาเหตุของการผลิตสื่อ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินคุณค่าของเนื้อหาสารสนเทศที่มีผลกระทบต่อผู้รับสารหรือสารสนเทศนั้น ๆ

3. การใช้ประโยชน์จากสื่อ (Use/ Communicate) เป็นการประเมินผลจากการนำสื่อ
นั้นไปใช้งาน หรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

ซึ่งระดับของการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 3 ระดับนี้สามารถนำมาใช้ในเป็นแนวทางประกอบใน
การวัดและการประเมินผลของความรู้และความสามารถของบุคคลได้ผ่านตัวแปรและตัวชี้วัดจาก
องค์ประกอบของระดับการรู้เท่าทันสื่อดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงรายละเอียดตัวแปรและตัวชี้วัดจากองค์ประกอบของความรู้ และทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

(ณัฐนันท์ ศิริเจริญ, 2557: 13-15)

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึง (Access / Retrieval)

ทักษะ	ความสามารถหลัก	ตัวชี้วัด
1.1 Access การเข้าถึง เป็นการกำหนดข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่ต้องทันสมัย ทั้งในด้านของรูปภาพประกอบ วิดีโอ หรือข้อความต่าง ๆ ต้องเป็นปัจจุบัน	1) การกำหนดสารสนเทศที่ต้องการ	1) มีความรู้และทักษะในการ เปิดรับสื่อ การเข้าถึงสื่อและต้องมีทักษะของการ กำหนดข้อมูล เข้าถึงข้อมูลถูกต้องตามภาระงาน
1.2 Retrieval การค้นคืนข้อมูลข่าวสาร หรือ สารสนเทศต่าง ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ตนำกลับมาใช้ได้อีก เป็นกระบวนการของการ ได้รับสารสนเทศที่หายไปหรือ ไม่ได้อยู่ในสถานที่ตามปกติ	2) การกำหนดแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ	2) มีความรู้และทักษะในการกำหนด แหล่งสารสนเทศซึ่งนำไปสู่ การค้นพบ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เพียงพอ และมีความ ถูกต้อง หรือมีความเหมาะสม
	3) การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ	3) มีความรู้และทักษะในการเข้าถึง แหล่งสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และ ถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้ง สามารถดึง ข้อมูลข่าวสารหรือ กู้ ข้อมูลสารสนเทศ ต่าง ๆ กลับคืนมาใช้ได้
	4) การกำหนดกลยุทธแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ	4) มีความรู้และทักษะในการ กำหนด กลยุทธแสวงหาสารสนเทศ ได้อย่าง เป็นระบบมีขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม สามารถสืบค้น ข้อมูลข่าวสารจากแหล่ง ต่าง ๆ
	5) การจำแนกสารสนเทศที่ต้องการ	5) มีความรู้และทักษะด้านการ แยกแยะ จัดสรรหมวดหมู่ ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศที่ตนเองต้องการ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบที่ 2 Understanding / Assessment / Evaluation

ทักษะ	ความสามารถหลัก	ตัวชี้วัด
<p>2.1 Understanding</p> <p>ความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศ เข้าใจถึง คุณลักษณะ และคุณสมบัติของ สื่อและสารสนเทศ</p>	<p>1) ความสามารถในการตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ</p>	<p>1) มีความรู้และทักษะด้านการพิจารณาการขยายตัวของทุนนิยมโลกาภิวัตน์และ นัยทางธุรกิจแอบแฝง</p>
<p>2.2 Assessment</p> <p>การพิจารณาประเมินผลสื่อและสารสนเทศความเห็นหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอย่างระมัดระวัง</p>	<p>2) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจกระบวนการของสื่อ สารมวลชนเข้าใจจริยธรรมของผู้ผลิตสื่อ การเข้าใจเนื้อหาสื่อในแต่ละวัฒนธรรม</p>	<p>2) มีความรู้และทักษะด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของสารสนเทศเข้าใจผลกระทบที่มีต่อสังคมในทุกระดับ การประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลกระทบ การตัดสินใจหรือการสร้างความเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศ</p>
<p>2.3 Evaluation</p> <p>การประเมินคุณค่า คุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสื่อเทคโนโลยี โดยเฉพาะจากอินเทอร์เน็ต</p>	<p>3) ความสามารถในการกระบวนการแยกแยะ รวบรวม การพูดคุยหาข้อมูลสรุป และการตัดสินใจประโยชน์และคุณค่าของสารนั้น ๆ</p>	<p>3) มีความรู้และความสามารถในการแยกแยะ รวบรวม ประเมินผล และการกล่าวถึงคุณค่า และประโยชน์อย่างสมเหตุสมผล โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อมเช่น สังคม วัฒนธรรม ความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น</p> <p>4) มีความรู้และความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือหรือไม่ น่าเชื่อถือของข้อมูลตามหลักเหตุผล</p> <p>5) มีความรู้และความสามารถในการกระบวนการให้คำถาม หรือประเด็นสงสัยเกี่ยวกับข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ</p>

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบที่ 3 Use/ Communicate Variables

ทักษะ	ความสามารถหลัก	ตัวชี้วัด
3.1 Use การใช้ประโยชน์จากสื่อและ สารสนเทศต่าง ๆ ได้แก่ ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ ได้อย่างชัดเจน ลูกต้องและเหมาะสม	1) ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสื่อและ สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	1) มีความรู้และทักษะด้านการพิจารณาความทันสมัยและข้อดีของสารสนเทศ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อได้ตามที่ต้องการ มีการส่งหรือรับข้อมูล การให้หรือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยการพูด การเขียนหรือใช้วิธีการอื่น ๆ ที่มี ประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดหรือ แบ่งปันความคิดเห็น ความรู้สึกอย่างถูกต้องและเหมาะสม
3.2 Communicate สามารถเข้าใจและรู้ถึงกระบวนการสื่อสารทุกรูปแบบจากสื่ออินเทอร์เน็ตและนำไป สร้างการมีส่วนร่วมในสังคมต่อ ยอดไปได้	2) ความสามารถในการมีสุนทรียศาสตร์และค่านิยม	2) มีความรู้และทักษะด้านการพิจารณารูปแบบ ความงาม ศิลปะและอารมณ์การนำเสนอในสื่อและสารสนเทศ
	3) ความสามารถในการเข้าใจกระบวนการ การผลิตและการสร้างสรรค์	3) มีความรู้และทักษะด้านกระบวนการผลิตอย่างเหมาะสม น่าสนใจ
	4) ความสามารถในการมีส่วนร่วม	4) มีความรู้และทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการตอบโต้ ตอบสนอง สร้างผลสะท้อนจากสื่อ 5) มีความรู้และทักษะด้านการ แสดงความคิดเห็นปฏิกิริยา ย้อนกลับต่อสื่อและสารสนเทศ อย่างมีเหตุผล

สอดคล้องกับปรกรณ์ ประจัญบาน และอนุชา กอนพวง (2558: 33-37) ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อพร้อมแสดงถึงพฤติกรรมบ่งชี้ของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวัดและการประเมินผลผ่านพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ	นิยาม	พฤติกรรมบ่งชี้
<p>องค์ประกอบที่ 1</p> <p>ทักษะการเข้าถึง</p> <p>(Access Skill)</p>	<p>ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่ผู้เรียนนั้นได้แสดงออกมา ที่สื่อถึงการสร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ รวมถึงมีการค้นหาข่าวสารจากหลายแหล่ง และหลายประเภทข้อมูลจากประเด็นเดียวกัน มีความสามารถในการเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์</p> <p>สามารถทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาได้ดี อ่าน และจดจำ เข้าใจ ความหมายของสารทั้งคำศัพท์และสัญลักษณ์ และเข้าใจเทคนิคการสื่อสารที่ใช้ในสื่อ รวมถึงสามารถหาตำแหน่งที่มาของข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เปิดโอกาสให้ตนเองได้รับสื่อผ่านการสืบค้นในประเภทต่าง ๆ อย่างเต็มที่และหลากหลาย มุ่งเน้นไปที่การเข้าถึงแหล่งข้อมูลตรงกับความต้องการและจุดประสงค์ของการสืบค้น 2) สามารถเข้าใจเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และถ่องแท้ ซึ่งอาจเป็นการฟัง ดู หรือการอ่าน 3) สืบค้นข้อมูลเดียวกันจากหลายแหล่ง ไม่จำกัดเฉพาะที่ได้ที่หนึ่ง 4) สามารถเก็บ และคัดกรองข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการ 5) สามารถจดจำและเข้าใจความหมายของภาษา คำศัพท์ สัญลักษณ์ และเทคนิคการสื่อสารของสื่ออื่น ๆ
<p>องค์ประกอบที่ 2</p> <p>ทักษะการวิเคราะห์</p>	<p>ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจ รวมถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกถึงการบอกหรืออธิบายเพื่อการแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ออกจากกัน ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ข้อดี ข้อเสีย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) บอกและอธิบายแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ออกจากกันได้ คือ ข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ข้อดี-ข้อเสีย ความจริง-ความไม่จริง รวมถึงกลวิธีการโน้มน้าวใจของสื่อ 2) สามารถรับรู้และทบทวนถึง

องค์ประกอบ	นิยาม	พฤติกรรมบ่งชี้
	<p>ผู้เรียนสามารถรับรู้วิเคราะห์ถึงการโน้มน้าวใจจากการนำเสนอของสื่อ และสามารถเข้าใจ บอกหรืออธิบายถึงวัตถุประสงค์หลัก วัตถุประสงค์แฝงของสื่อได้อย่างครบถ้วน หลักเหตุผลมารองรับ</p>	<p>ผลกระทบของสื่อได้ ทั้งผลดีและเสีย</p> <p>3) บอกหรืออธิบายถึงวัตถุประสงค์หลักและนัยแฝงของสื่อได้</p> <p>4) สามารถมีหลักการ แนวคิด หรือหลักฐานในการให้เหตุผลสนับสนุนการวิเคราะห์ของตนเองได้</p>
<p>องค์ประกอบที่ 3</p> <p>ทักษะการประเมินสื่อ</p> <p>Evaluation Skill</p>	<p>ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาซึ่งการตัดสินใจว่าเชื่อ-ไม่เชื่อ เลือกรับ-ปฏิเสธ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ที่มีการแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ออกจากกันเพื่อให้เห็นภาพสะท้อนของข้อมูลที่ชัดเจน</p> <p>การประเมินสื่อต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์หลักและแฝง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาคคุณค่า ความถูกต้อง เหมาะสมที่ส่งผลไปยังคุณภาพด้วย</p>	<p>1) ตัดสินใจ เชื่อ-ไม่เชื่อ รับ-ปฏิเสธ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์</p> <p>2) สามารถแปลความ ตีความในสิ่งที่สื่อนำเสนอ เพื่อวัตถุประสงค์ตรงและมีวัตถุประสงค์แฝงอย่างไร และมีความถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่</p> <p>3) ตัดสินถึงความถูกต้อง คุณภาพ และประโยชน์ของสื่อ นั้น ๆ ซึ่งเป็นกาประเมินคุณค่า</p>
<p>องค์ประกอบที่ 4</p> <p>ทักษะการสร้างสรรค์</p> <p>Create Skill</p>	<p>ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจ ที่แสดงออกผ่านพฤติกรรมการออกแบบเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอ ผ่านการออกแบบการใช้ภาษาและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีจริยธรรมในการสร้างสรรค์สื่อ รู้จักการคิด ออกแบบและวางแผนจัดการเพื่อการสร้างสื่อที่มีคุณภาพสามารถเสนอสื่อในช่องทางที่เหมาะสม รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นและการ</p>	<p>1) ออกแบบเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ต้องการผ่านสื่อกลางที่เหมาะสมและหลากหลายรูปแบบ</p> <p>2) เสนอข้อมูลข่าวสารที่สร้างขึ้นอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย บนพื้นฐานของจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อการนำเสนอ</p> <p>3) ผลิตสื่อที่ผ่านการวางแผน เขียนบท ค้นคว้าข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อนำมาประกอบร่วมกับเทคโนโลยี ผลิตสื่อออกมาอย่างน่าสนใจ ตรงตาม</p>

องค์ประกอบ	นิยาม	พฤติกรรมบ่งชี้
	เสนอแนะความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ในการวิพากษ์ต่อข้อมูลสารสนเทศ ถึงค่านิยม ความเชื่อ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น การโน้มน้าวใจ จุดประสงค์ตรงและแฝง	จุดมุ่งหมายที่ต้องการ 4) ใช้ช่องทางต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีในการเผยแพร่ผลงานให้สอดคล้องและเหมาะสม 5) แสดงความเห็นวิพากษ์งานตามความเป็นจริงอย่างอิสระและยอมรับการถูกวิพากษ์งานตามความจริง
องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการมีส่วนร่วม Participate Skill	ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ แสดงออกซึ่งความเห็น และใช้ประโยชน์จากสื่อของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานตน และชีวิตตน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการวิพากษ์งานต้องอยู่บนความเหมาะสม และคุณธรรม ความรับผิดชอบของการเสนอความคิด	1) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ และมีการทำงานร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง 2) มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการวิพากษ์ และแสดงความเห็นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและจริยธรรม 3) เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามาแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกาต่อยอดคุณภาพของงาน

นอกจากนี้ องค์การยูเนสโก (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2013) ได้กำหนดองค์ประกอบร่วมกับกำหนดประเด็นของการรู้เท่าทันสื่อ พร้อมกับแสดงสมรรถนะหรือความสามารถเชิงรูปธรรมที่แสดงออกมาสื่อถึงการมีความสามารถในองค์ประกอบนั้น ๆ อย่างสอดคล้องสัมพันธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ประเด็น	ความสามารถเชิงประจักษ์
1. Access การเข้าถึงสารสนเทศ สามารถค้นหาข้อมูลได้ ตรงตามต้องการ	1.1 Definition/Articulation กำหนดความชัดเจนเกี่ยวกับ ความต้องการสารสนเทศ	1. สามารถค้นหาข้อมูลที่ หลากหลาย และระบุถึงที่มาและ บทบาทของสารสนเทศได้อย่าง ชัดเจน
	1.2 Search/Location ค้นหาและระบุตำแหน่งของ เนื้อหาในสื่อสารสนเทศต่าง ๆ	2. สามารถระบุตำแหน่งของ สารสนเทศที่มีคุณภาพได้อย่าง ชัดเจน
	1.3 Retrieval/Holding การจัดเก็บเนื้อหาในสารสนเทศ ได้อย่างเป็นระบบ	3. จัดเก็บข้อมูลที่หลากหลายได้ อย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการและ เครื่องมือต่าง ๆ
	1.4 Access เข้าถึงสารสนเทศ และผู้ให้บริการ สารสนเทศ	4. เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และ ถูกต้องตามหลักจริยธรรม
2. Evaluation ความเข้าใจ และการ ประเมินค่าสื่อและเนื้อหา ภายในสื่อ	2.1 Understanding เข้าใจเนื้อหาในสารสนเทศ	5. เข้าใจถึงความจำเป็น ของ แหล่งข้อมูลและเนื้อหา
	2.2 Assessment ประเมินค่าเนื้อหา รวมถึงที่มา สารสนเทศ	6. ประเมินค่า วิเคราะห์ และ เปรียบเทียบ สื่อสารออกมาและ ประยุกต์เนื้อ ร่วมกับการให้บริการ เพื่อตัดสินใจคุณค่า
	2.3 Evaluation ประเมินผลสารสนเทศและเนื้อหา ในสื่อ รวมถึงผู้ให้บริการ แหล่งที่มาของสื่อ	7. พิสูจน์ความถูกต้อง เพื่อการ ประเมินผลสารสนเทศ เนื้อหาในสื่อ รวมถึงผู้ให้บริการ หรือแหล่งที่มา
	2.4 Organization จัดระบบสารสนเทศและเนื้อหา	8. สังเคราะห์และจัดระบบเนื้อหาที่ รวบรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. Creation สร้าง ใช้ประโยชน์ และ การเผยแพร่สารสนเทศ และเนื้อหาสื่อ	3.1 Creation การสร้างและแสดงองค์ความรู้ อย่างสร้างสรรค์	9. สร้างและผลิตเนื้อหาใหม่ เพื่อ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มีความ สร้างสรรค์
	3.2 Communication	10. สื่อสารข้อมูลเนื้อหาที่ออกแบบ

องค์ประกอบ	ประเด็น	ความสามารถเชิงประจักษ์
	การสื่อสารเนื้อหาผ่านสื่อ อย่างมีจริยธรรม	ขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ- ภาพ และใช้ช่องทางที่เหมาะสม
	3.3 Participation การใช้สื่อในการมีส่วนร่วมกิจกรรมแบบสังคม	11. มีส่วนร่วมกับสื่อโดยการแสดงความคิดเห็น สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
	3.4 Monitoring การเฝ้าระวังอิทธิพลของเนื้อหาในสื่อสารสนเทศ	12. เฝ้าระวังผลกระทบของเนื้อหาสารที่มาจากในสื่อ ที่ถูกสร้างและเผยแพร่

จะเห็นได้ว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะของความสามารถในการเข้าถึงสื่ออย่างเข้าใจ แล้วนำสารจากสื่อเหล่านั้นมาวิเคราะห์ตีความประเมินค่า และมีการโต้ตอบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อมีองค์ประกอบสำคัญมารวมกันเพื่อให้เกิดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ดังนั้นในการวัดและประเมินความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อ จึงเป็นลักษณะของการประเมินการมีทักษะความสามารถในองค์ประกอบย่อยผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการบ่งชี้ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยอุษา บิ๊กกินส์ (2555: 7) ได้จำแนกการรู้เท่าทันสื่อออกเป็น 4 องค์ประกอบ โดยมีคุณลักษณะพฤติกรรมบ่งบอกถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อขององค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเข้าถึง เป็นลักษณะของการได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่มีความหลากหลาย ซึ่งนำไปสู่สามารถรับรู้และสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารในสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพความสามารถ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การอ่านเนื้อหาจากสื่อและการทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้
- 2) การจดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ รวมถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เข้าถึง
- 3) การไม่ปักใจเชื่อเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับในทันทีทันใด โดยไม่พิจารณา ซึ่งควรหาที่มาของข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
- 4) การเลือกใช้สื่อเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตรงตามประเภทของเนื้อหาที่ต้องการเข้าถึง

2. การวิเคราะห์ เป็นลักษณะของการตีความหมายและการแยกแยะองค์ประกอบของการนำเสนอในสื่อ นั้น ๆ ซึ่งประกอบด้วย

1) การตีความเนื้อหาของสื่อ ซึ่งเป็นการตีความตามองค์ประกอบและรูปแบบของสื่อในแต่ละประเภท เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่สื่อได้นำเสนอนั้นเป็นอย่างไร ส่งผลกระทบ มีบทบาทหรือมีอิทธิพลอะไรบ้างในระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ฯลฯ

2) การใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุและผล การลำดับความสำคัญ และการหาความแตกต่าง เป็นต้น ซึ่งเป็นการตีความและคาดการณ์ความเป็นไปได้ รวมถึงผลที่จะเกิดจากการสื่อสาร

3. การประเมิน เป็นลักษณะการพิจารณา และตัดสินคุณค่าของสื่อโดยใช้ดุลพินิจอย่างมีหลักการ และมีเหตุผลประกอบการประเมินต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

1) การประเมินคุณภาพของเนื้อหาว่าสื่อใดมีคุณภาพ หรือสื่อใดได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อ นั้น ๆ ที่จะจดจำ และนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์

2) การเสนอความเห็นในแง่ลบที่มีความหลากหลายเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสื่อ รวมถึงความรับผิดชอบของสื่อในการนำเสนอเนื้อหาที่มีต่อประชาชนและต่อคนในสังคม รวมถึงพิจารณาถึงคุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพของสื่อ

4. การสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของการเรียนรู้และพัฒนาสร้างสื่อในแบบฉบับของตนเอง ซึ่งจะประกอบด้วย

1) การใช้ภาษาซึ่งอาจเป็นการเขียนหรือภาษาพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดตามหลักการของการเขียน การพูด หรือการสื่อสาร

2) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเองอย่างมีคุณภาพ

ในทำนองเดียวกันพรทิพย์ เย็นจะบก (2552: 7) ได้กล่าวถึงความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อว่าประกอบด้วยทักษะย่อยต่าง ๆ ที่จำเป็นประกอบกัน โดยมีพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในพฤติกรรมนั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเข้าถึง เป็นการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่มีความหลากหลายแตกต่าง รวมถึงสามารถรับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพและความสามารถ โดยประกอบด้วย

- 1) การได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อที่มีความหลากหลาย
 - 2) การเสาะแสวงหาข่าวสารจากสื่อหลายประเภทที่ไม่ถูกจำกัดอยู่กับสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น แต่มาจากสื่อหรือแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย
 - 3) การจดจำและสามารถเข้าใจความหมายของภาษา ซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ถูกนำมาใช้ในสื่อเพื่อการสื่อสาร
 - 4) การไม่ปักใจเชื่อเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับทันที ควรพิจารณาข้อมูลอื่นประกอบ เช่น แหล่งที่มาข้อมูล เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ เป็นการตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและรูปแบบของสื่อในแต่ละประเภท ซึ่งประกอบด้วย
- 1) การตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและรูปแบบที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอ
 - 2) การเปรียบเทียบหาความแตกต่าง การหาข้อเท็จจริงจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ
 - 3) ความสามารถในการบอกข้อดี และข้อเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเองและส่วนรวมจากการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ
 - 4) การวิเคราะห์ถึงผลกระทบหรืออิทธิพลของการนำเสนอของสื่อที่มีต่อตนเองและส่วนรวม
3. การประเมิน เป็นการพิจารณา เพื่อตัดสินคุณค่าของสื่อโดยใช้ดุลพินิจอย่างมีหลักการ และมีเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย
- 1) พิจารณาว่าสิ่งที่สื่อแนะนำเสนอนั้นมีประโยชน์ต่อสังคม หรือต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
 - 2) เนื้อหาที่สื่อแนะนำเสนอนั้นมีคุณภาพหรือไม่เมื่อนำเปรียบกับสื่อประเภทเดียวกัน
 - 3) ความชื่นชอบและเกิดความพึงพอใจจากในประเภทรายการ รวมถึงรูปแบบที่หลากหลายจากสิ่งที่สื่อได้นำเสนอ
4. การสร้างสรรค์ เป็นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสร้างสื่อในรูปแบบที่เป็นตัวของตัวเองให้สื่อผ่านออกมาจากสื่อที่นำเสนอ
- 1) การสร้างสื่อในรูปแบบหรือในแบบฉบับที่แสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของผู้สร้าง โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีอย่างหลากหลาย
 - 2) ความสามารถในการโต้ตอบกับสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่อยู่ในรูปของการเขียนและการพูดได้อย่างถูกต้องและมีความเหมาะสม

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อนั้นเป็นลักษณะของการวัดและการประเมินโดยจากองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ที่ประกอบเข้าด้วยกันเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวัดและประเมินความรู้และความเข้าใจของเนื้อหาหรือสาร ประกอบกับความรู้และความเข้าใจบริบทของสื่อต่าง ๆ เข้ามาประกอบกันเพื่อเป็นข้อมูลและความรู้สำหรับการวิเคราะห์ ตีความและประเมินค่าของสื่อต่าง ๆ ตัดสินผลของประสิทธิภาพ ความน่าเชื่อถือหรือคุณประโยชน์ของสื่อนั้น ๆ อย่างเข้าใจ เพื่อความตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อ ไม่ให้ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของสื่อนั้น ๆ ซึ่งหมายถึงการรู้เท่าทันสื่อ ผ่านกระบวนการรับรู้ เข้าใจ คิดวิเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ เทคนิควิธีการที่ได้จากการประเมินคุณค่าของสื่อนั้นมาสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอนุกรมวิธานของบลูม (Bloom's Taxonomy) โดยการวัดและการประเมินผลของการรู้เท่าทันสื่อ บุคคลผู้ที่มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อจึงจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในสื่อนั้น ๆ ต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตีความถึงสิ่งที่สื่อต้องการโดยนัยแฝง และประเมินค่าและความน่าเชื่อถือและนำความรู้ไปสร้างสื่อต่อได้ โดยจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล “ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ” ข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อผ่านองค์ประกอบสำคัญและได้กำหนดตัวชี้วัดที่แสดงถึงการมีทักษะความสามารถในองค์ประกอบสำคัญนั้น ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและพฤติกรรมชีวิต

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	พฤติกรรมชีวิต
การเข้าถึงสื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาเข้าถึงสื่อ/แหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ 2. เข้าถึงสื่อ/แหล่งข้อมูลได้ตรงประเภทตามจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการ 3. เข้าถึงข้อมูลเดียวกันจากสื่อหลายแหล่ง
การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดเลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ 2. เก็บรวบรวม จัดประเภทข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ 3. จัดจำและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในสารได้ 4. ทราบถึงประเภทของของสาร/สื่อ และจุดประสงค์โดยทั่วไป
การวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอก อธิบายแยกแยะ ข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกันได้ 2. บอก อธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารได้ 3. บอก อธิบายกลวิธีการใช้ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอได้ 4. บอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้ (อย่างมีหลักหลักฐาน หรือหลักการแนวคิด ข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุสมผล) 5. บอกถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ 6. บอกถึงสาเหตุของการใช้กลวิธีทางภาษาลักษณะ/ประเภทนั้น ๆ ในการนำเสนอสารในสื่อ
การประเมินผลตัดสินสื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัดสินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของสารในสื่อ นั้นได้ (อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ) 2. ตัดสินประโยชน์ที่ได้รับในด้านต่าง ๆ จากสารในสื่อของการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือสังคมได้ 3. ตัดสินได้ว่ากลวิธีภาษา/รูปแบบการนำเสนอ เหมาะสมกับเนื้อหา กลุ่มเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ต้องการหรือไม่
การสร้างสรรคสื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์สื่อ และเผยแพร่ในช่องทางที่เหมาะสม 2. ใช้กลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสารและสื่อและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของสื่อที่สร้างขึ้น 3. เนื้อหาในสื่อเป็นความจริง มีคุณค่าและประโยชน์ต่อตัวผู้รับสารในสื่อ และต่อสังคม 4. สื่อที่นำเสนอต่อความเข้าใจ มีลำดับขั้นของการนำเสนอ และมีความน่าสนใจ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ นั้นประกอบด้วย ความสามารถย่อยต่าง ๆ ที่เข้ามาประกอบกัน (สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, 2558; สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2558; สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2559; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; Hobbs, 2007; Center for Media Literacy, 2008; Euro Media Literacy, 2009; Scheibe & Rogow, 2012) ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ 2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ 4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ และ 5) ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่อซึ่งความสามารถเหล่านี้ก็มีพฤติกรรมบ่งชี้ในลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่ามีการรู้เท่าทันสื่อ โดยพฤติกรรมบ่งชี้เหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการประเมินความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้โดยการใช้เป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) โดยมีพฤติกรรมชี้วัดเหล่านี้เป็นฐานในการออกแบบพัฒนาแบบประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552: 7; อุษา บิ๊กกินส์, 2555: 7; พนม คลี ฉายา, 2556; ณัฐนันท์ ศิริเจริญ, 2557: 13-15; ปกรณ์ ประจัญบาน และอนุชา กอนพวง, 2558: 33-37; และ The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2013) ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน

การวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ เพื่อการรู้เท่าทันนั้นต้องอาศัยหลักการและกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อเข้าใจและเข้าถึงที่มาและความสอดคล้องต่าง ๆ ขององค์ประกอบสื่อตามบริบทที่มีความจำเพาะของสื่อ นั้น ๆ โดยได้มีนักวิชาการให้ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางในการวิเคราะห์สื่อในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการรู้เท่าทัน ดังต่อไปนี้

ปฐมภรณ์ ปนอินทร์ (2555) ได้กล่าวถึงสถาบัน The British Film Institute (BFI) ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้จัดทำหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อว่า ผู้เรียนควรมีแนวทางการเรียนรู้ในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทันใน 6 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. องค์กรที่ผลิตสื่อ (Media agencies) เป็นส่วนที่ว่าด้วยการพิจารณาองค์กร สถาบัน หรือผู้ที่ผลิตสื่อว่าเป็นใคร มีเป้าหมายในภาพรวมหรือเป้าหมายองค์กรว่าเป็นอย่างไร
2. ประเภทของสื่อ (Media Categories) เป็นส่วนที่ว่าด้วยธรรมชาติของสื่อที่แตกต่าง

กัน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ รายการโทรทัศน์ ข่าว โฆษณา เป็นต้น

3. เทคโนโลยีของสื่อ (Media technologies) เป็นส่วนที่ต้องพิจารณาถึงกระบวนการผลิตสื่อว่าใช้เทคโนโลยีใดเข้ามาช่วยบ้าง เพื่อพิจารณาการสร้างสรรค์แรงจูงใจ เช่น ภาพดูสีสดขึ้นจากความจริง ขนาดของกินใหญ่กว่าปกติ ด้วยเทคนิคทางเทคโนโลยี

4. ภาษาของสื่อ (Media Language) เป็นส่วนที่พิจารณาถึงภาษาที่ใช้สื่อสารและกระบวนการ ในการในการผลิตเนื้อหา

5. ผู้รับสารของสื่อ (Media Audience) เป็นส่วนที่พิจารณาถึงกลวิธีนำเสนอเหล่านั้นให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง เช่น เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น โดยการใช้ภาษาวัยรุ่น ผ่านช่องทาง Facebook ที่วัยรุ่นนิยมใช้กัน

6. ภาพตัวแทนในสื่อ (Media Representations) เป็นส่วนที่ว่าด้วยเรื่องของเนื้อหาของสารที่เป็นโลกเสมือนจริง มาวิเคราะห์กับโลกแห่งความเป็นจริง เช่น เรื่องของภาพลักษณ์ ระบบความเป็นไป เช่น ภาพลักษณ์ของครูในภาพยนตร์ และผลที่เกิดขึ้นจากการสร้างภาพตัวแทนนั้น เป็นต้น

พรทิพย์ เย็นจะบก (2552) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของแนวคิดในการรู้เท่าทันสื่อที่จำเป็นต้องพิจารณาศึกษา เพื่อการวิเคราะห์อย่างรู้เท่าทันใน 6 ประเด็น ได้แก่

1. ผู้ประกอบการสื่อ หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งผลิตสื่อ นั้น ๆ เช่น หน่วยงานราชการ สำนักงาน สำนักข่าว เป็นต้น และอาจหมายถึงรวมถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ผลิตสื่อ เช่น เจ้าของคอลัมน์ ผู้อำนวยการสถาบัน เจ้าของสถานีวิทยุ ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ออกนโยบาย และกำหนดทิศทางของข้อมูลข่าวสารในการนำเสนอ

2. ประเภทของสื่อ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอสารในสื่อ นั้น ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะ เป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทความ นวนิยาย สื่อภาพเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะ เป็น เกมโชว์ รายการละคร เป็นต้น

3. ภาษาของสื่อ หมายถึง รูปแบบการใช้ภาษาของสื่อในการนำเสนอสาร ซึ่งสื่อแต่ละประเภทจะมีลักษณะการใช้ภาษาเป็นของตนเอง

4. เทคโนโลยีของสื่อ หมายถึง กลวิธีการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การทำกราฟิกประกอบ การใช้เสียง ภาพเคลื่อนไหวประกอบการนำเสนอ เป็นต้น

5. ผู้เปิดรับสื่อ หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นเป้าหมายในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ อาจแบ่งได้ตามช่วงวัย สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ความสนใจ เพศ เป็นต้น หรือ กลุ่มตามช่องทางการรับ เช่น ผู้ชมทางรายการโทรทัศน์ กลุ่มคนผู้เล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. การนำเสนอของสื่อ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอว่าจะมาในรูปแบบใด ภาพจำลองทางประวัติศาสตร์ ค่านิยม ความคิดของตัวละครในประวัติศาสตร์ที่ถูกส่งผ่านมาถึงผู้ชม ทำให้คนดูเข้าถึงและสะท้อนอารมณ์ความคิดรับรู้ร่วมกับประวัติศาสตร์นั้น เป็นต้น

พรทิพย์ เย็นจะบก (2547) ได้กล่าวถึงหลักการเบื้องต้นในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารของการรู้เท่าทันสื่อผ่านการใช้กระบวนการตั้งคำถาม นำมาสู่การคิดวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบหรือข้อสรุป โดยคำถามเหล่านี้จะบ่งบอกถึงข้อมูลสำคัญประกอบกระบวนการวิเคราะห์ ผ่านการตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สร้างเนื้อหาสาระของสื่อขึ้นมา เป็นการหาข้อมูล เพื่อประกอบการวิเคราะห์ว่า
 - 1.1 ใครเป็นผู้สร้าง มีผู้เกี่ยวข้องกี่คน และแต่ละคนทำหน้าที่บทบาทอะไร
 - 1.2 สาระของสื่อคืออะไร
 - 1.3 ในการนำเสนอรูปแบบเดียวกัน แต่ละรายการมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
 - 1.4 มีการใช้เทคโนโลยีอะไรบ้างในการผลิต
 - 1.5 มีข้อมูลจำเป็นที่ควรรู้อะไรที่ขาดหายไปบ้าง
2. การใช้เทคนิคอะไรในการดึงดูดใจความสนใจและเทคนิคนั้นมีในลักษณะเช่นไร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ เช่น ขนาดของตัวหนังสือที่ใหญ่ บ่งบอกถึงความสำคัญของเนื้อหา ภาพถ่ายระยะใกล้แสดงถึงความน่าสนใจ โดยคำถามที่ต้องเกิดเพื่อการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้แก่
 - 2.1 มีการใช้สีสันและรูปลักษณ์อย่างไร
 - 2.2 อุปกรณ์ประกอบ ฉากการจัดฉาก และเสื้อผ้าหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะอย่างไร มีความสมจริงหรือไม่
 - 2.3 มีการใช้สัญลักษณ์หรือไม่และสัญลักษณ์นั้นสื่อถึงอะไร
 - 2.4 มุมกล้องที่ใช้แตกต่างกันจะส่งผลให้ให้อารมณ์หรือความรู้สึกที่ต่างกันหรือไม่อย่างไร และเพราะอะไรผู้ผลิตจึงต้องใช้มุมกล้องนั้น
 - 2.5 เสียงดนตรีประกอบ เพลงประกอบ บทสนทนา การเล่าเรื่อง เป็นอย่างไร
3. การตีความเนื้อหาสาระของสื่อขึ้นไปในลักษณะใดได้บ้าง ซึ่งการตีความนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และแนวคิดส่วนบุคคล แต่โดยภาพรวมข้อมูลของการวิเคราะห์ต้องอาศัยคำถามดังนี้
 - 3.1 เนื้อหาสาระของสื่อตรงกับประสบการณ์ของเราอย่างไร
 - 3.2 เราเรียนรู้้อะไรจากเนื้อหาสาระสื่อบ้าง

- 3.3 เราเรียนรู้อะไรบ้างจากการตอบคำถามของคนอื่นที่มีต่อเนื้อหาสาระของสื่อ
 - 3.4 มีมุมมองอื่นใดอีกบ้างหรือที่มีเหตุผลอื่นที่ใช้ในการตีความแต่ละครั้ง
 4. สื่อได้นำเสนอวิถีชีวิต ค่านิยมและมุมมองอะไรบ้าง เป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่สื่อสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านเนื้อหาสาระในสื่อ นั้น ๆ โดยมีคำถามเพื่อนำสู่การวิเคราะห์ ดังนี้
 - 4.1 เกิดคำถามอะไรขึ้นในใจเราบ้างขณะที่เรารับสื่อ
 - 4.2 สื่อนำเสนอค่านิยมทางสังคม การเมือง หรือเศรษฐกิจอย่างไร
 - 4.3 ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคมหรือส่วนบุคคลอย่างไร
 - 4.4 บริบททางสังคมและวัฒนธรรมขณะนั้นเป็นอย่างไร
 - 4.5 สื่อนำเสนอความคิดหรือค่านิยมใดบ้าง
 - 4.6 สื่อสร้างบุคลิกลักษณะของตัวแสดงต่าง ๆ อย่างไร
 - 4.7 เป้าหมายของสื่อคือกลุ่มใด
 - 4.8 เมื่อรับสื่อแล้วน่าจะมีพฤติกรรมหรือผลสืบเนื่องอย่างไร
 - 4.9 มีเรื่องใดบ้างในสื่อที่ไม่นำเสนอออกมา (ทั้ง ๆ ที่ควรนำเสนอ)
 5. ใครเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากการนำเสนอของสื่อ เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาประกอบเพื่อการรู้เท่าทัน เพราะสื่อถูกผลิตออกมาล้วนมีนัยแฝงเพื่อผลประโยชน์บางประการ เช่น การเป็นสปอนเซอร์ การหวังผลทางการค้า การเมือง เป็นต้น โดยมีประเด็นคำถามเพื่อการพิจารณาดังนี้
 - 5.1 ใครคือเจ้าของสื่ออย่างแท้จริง
 - 5.2 สื่อกำลังขายอะไร
 - 5.3 การนำเสนอของสื่อในครั้งนี้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ใดบ้าง
 - 5.4 อะไรที่มีอิทธิพลต่อการสร้างหรือการนำเสนอของสื่อ
 - 5.5 ใครได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง
 - 5.6 บริษัทเจ้าของผลิตภัณฑ์ ได้ประโยชน์แค่ไหน อย่างไร
 - 5.7 สาธารณชน ประชาชน คนดูได้รับประโยชน์ด้านใดบ้าง
- Center for Media Literacy (2011) ซึ่งเป็นศูนย์การรู้เท่าทันสื่อ ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับประเด็นแนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทันในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ 5 ประเด็นด้วยกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเป็นเจ้าของผลงาน เป็นการพิจารณาว่าผู้ผลิตสร้างผลงานเป็นใคร หรือผู้ทำการเผยแพร่เนื้อหานั้นเป็นใคร หรือองค์กรใด เพื่อเป็นการพิจารณากลวิธีและมิติการนำเสนอเนื้อหาต่อไป

2. รูปแบบ เป็นการสำรวจรูปแบบและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ ว่ามีการใช้องค์ประกอบคำภาษา สัญลักษณ์ การใช้มุกตลก องค์ประกอบภาพ แสงสีเสียงอย่างไร

3. ผู้รับสาร เป็นการพิจารณาถึงบริบทของผู้รับสารที่มีปฏิสัมพันธ์กับสารนั้นโดยตรง ซึ่งผู้รับสารที่มีความแตกต่างกันจะมีความสามารถในการรับรู้ วิเคราะห์ ตีความและประเมินสารที่ต่างกัน เช่น การพิจารณาว่าสารในสื่อ นั้นต้องการส่งผู้รับสารในช่วงวัยใด ระดับการศึกษา อาชีพ เพศและอายุ เป็นอย่างไร

4. เนื้อหา เป็นส่วนที่พิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อในมิติของการสะท้อนภาพของสังคม ค่านิยม ทศคติและมุมมองที่อยู่ในสื่อ เพื่อการจูงใจ ซึ่งเป็นการพิจารณาว่าเนื้อหา คืออะไร เป็นอย่างไร และใช้เนื้อหานั้นในการจูงใจอย่างไร

5. จุดมุ่งหมาย เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา ว่าสื่อที่นำเสนอเนื้อหานั้น ๆ แท้จริงแล้วมีจุดมุ่งหมายหลักคืออะไร และแฝงด้วยจุดมุ่งหมายอื่น ๆ ซ่อนเร้นอะไร โดยพิจารณาตามหลักเหตุผล

ดังนั้นแนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้เรียนจะต้องพิจารณาให้รอบคอบและละเอียดถี่ถ้วนในทุกประเด็นเพื่อการพิจารณา ร่วมกันคิดวิเคราะห์เพื่อการรู้เท่าทัน ซึ่งประเด็นในการวิเคราะห์สื่อ ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้ในประการต่าง ๆ ดังตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน

ปฐมภรณ์ ปีนินทร์ (2555)	พรทิพย์ เย็นจะบก (2552)	พรทิพย์ เย็นจะบก (2547)	Center for Media Literacy (2011)	ผู้วิจัย (2565)
1. องค์กรที่ผลิตสื่อ	1. ผู้ประกอบการสื่อ	1. ผู้สร้างเนื้อหา สาระของสื่อขึ้นมา	1. ความเป็นเจ้าของ ผลงาน	1. องค์กรผู้ผลิตสื่อ
2. ประเภทของสื่อ	2. ประเภทของสื่อ		2. รูปแบบ	2. ประเภทของสื่อ
3. เทคโนโลยีของสื่อ	4. เทคโนโลยีของสื่อ	2. การใช้เทคนิค อะไรในการดึงดูด ใจความสนใจ		3. กลวิธีในการจูงใจ
4. ภาษาของสื่อ	3. ภาษาของสื่อ	3. การตีความ เนื้อหาสาระของสื่อ	4. เนื้อหา	4. เนื้อหาสาระในสื่อ
5. ผู้รับสารของสื่อ	5. ผู้เปิดรับสื่อ		3. ผู้รับสาร	5. กลุ่มเป้าหมาย ของสื่อ
6. ภาพตัวแทนในสื่อ	6. การนำเสนอของ สื่อ	4. สื่อได้นำเสนอวิถี ชีวิต		6. ภาพสะท้อน ความจริงจากสื่อ
		5. ใครเป็นผู้ได้รับ ผลประโยชน์อย่าง แท้จริง	5. จุดมุ่งหมาย	7. จุดมุ่งหมาย แฝงในสื่อ

จากตารางการสังเคราะห์แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน พบว่า ในการจัด
กระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ นั้น ต้องให้ผู้เรียนพิจารณาบริบทของสื่อเพื่อการ
รู้เท่าทันผ่านการตั้งคำถาม รวบรวมข้อมูล คิดวิเคราะห์ ตีความและสรุปผลให้ครอบคลุมใน
7 ประเด็นสำคัญด้วยกัน ได้แก่ 1) องค์กร/สถาบันผู้ผลิตสื่อ 2) ประเภทของสื่อ 3) กลวิธีในการจูงใจ
4) เนื้อหาสาระในสื่อ 5) กลุ่มเป้าหมายของสื่อ 6) ภาพสะท้อนความจริงจากสื่อ และ 7) จุดมุ่งหมาย
แฝงในสื่อ

แนวคิดสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ เป็นประเด็นสำคัญที่ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเพื่อการเข้าทันโลกอย่างรู้ทัน เข้าถึงและเข้าใจ โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2556); พรทิพย์ เย็นสะบก (2552); นฤมล รื่นไวย์ (2552: 35-36) ได้กล่าวถึงความสำคัญหรือหัวใจสำคัญของการรู้เท่าทันสื่ออย่างสอดคล้องกันว่า ต้องตระหนักรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของสื่อและการผลิตสื่อว่ามีลักษณะโดยธรรมชาติดังต่อไปนี้

1. สื่อทั้งหลายล้วนเป็นสิ่งประกอบสร้างขึ้น หมายความว่า สิ่งที่น่าเสนอในสื่อเป็นเพียงการสะท้อนภาพของโลกเสมือนจริงเท่านั้น การนำเสนอจึงเป็นการเสนอภาพมุมมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น อาจด้วยการใช้กลวิธีทางภาษา มุมกล้อง เสียง สีและแสงเข้ามาประกอบ

2. สื่อทั้งหลายเป็นการสร้างภาพมโนของความจริง ซึ่งสร้างขึ้นจากมุมมองที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอ มีการสรุป ตีความ ตามประเด็นที่ต้องการให้ผู้บริโภคทราบตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในบางแง่มุมเท่านั้น

3. การต่อช่องทางความคิดถูกสร้างให้เกิดในใจผู้รับสาร หมายถึง ธรรมชาติโดยจุดประสงค์ของสื่อส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงเพื่อการเปลี่ยนความคิด ปรับทัศนคติ ให้คล้อยตาม เชื่อหรือเพ็ดเลินไปตามข้อมูลข่าวสารตามจุดประสงค์ที่สื่อต้องการ

4. สื่อทั้งหลายมีนัยสำคัญแอบแฝงอยู่ หมายความว่า ในการนำเสนอสื่อนั้นเป็นการซ่อนหรือสะท้อนประเด็นต่าง ๆ ออกมาให้ผู้รับสาร ซึ่งอาจเป็นนัยทางการค้า นัยทางอุดมการณ์ การเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการเชิงลึกของสื่อ นั้น ๆ

5. เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของสื่อเป็นแบบฉบับของตัวเอง หมายความว่า แม้เนื้อความของสารจะเหมือนกัน แต่จุดประสงค์ของการนำเสนอสารนั้นในสื่อต่างประเภทกัน หรือสื่อประเภทเดียวกัน แต่จุดมุ่งหมายของการนำเสนอแตกต่างกัน มิติของการนำเสนอ การใช้คำภาษา การหยิบยกเลือกประเด็นย่อมนำเสนอ การยกตัวอย่างประกอบที่แตกต่างกันดังนั้นรูปแบบการนำเสนออาจมีความแตกต่างกันไปตามแบบฉบับของตัวเอง

6. สื่อแต่ละประเภทมีสุทธริยเฉพาะตัว หมายความว่า สื่อแต่ละประเภทจะสร้างสุนทรียะของการรับสื่อ นั้น ๆ ที่มีความแตกต่างกันไป อันเนื่องมาจากจุดมุ่งหมายสำคัญของสื่อ คือการให้ผู้รับสารเปิดรับสื่อ นั้น ๆ เพื่อผลบางประการ ดังนั้นการสร้างสื่อให้น่าสนใจเพื่อดึงดูดให้ผู้คนเข้าถึงสื่อผ่านความบันเทิงจึงเป็นสิ่งจำเป็น

7. การรู้เท่าทันสื่อเป็นพลังอำนาจ หมายความว่า การรู้เท่าทันสื่อไม่ได้เป็นประโยชน์

เพียงแค่เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์สื่อได้เท่านั้น แต่ยังมีความมุ่งหวังให้สามารถนำการวิเคราะห์นั้นมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันตนเองจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและการครอบงำของสื่อได้อย่างรู้เท่าทัน

การวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ปริศนา เชี่ยวสุทธิ (2561) ได้กล่าวถึงกระบวนการวัดและประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ว่าสามารถวัดและประเมินได้จากความสามารถของบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจในประเด็นสำคัญของสารในสื่อ ซึ่งเป็นความรู้และความสามารถในการเข้าใจ การวิเคราะห์ และการประเมิน เนื้อหาข่าวสารหรือสื่ออื่น ๆ แล้วจัดเก็บความรู้ด้วยตนเองโดยไม่หลงเชื่อหรือคิดไปตามที่สื่อกำหนดชี้แนะให้หรือหลงไปตามสื่อ หรืออาจเรียกว่าความสามารถในการตระหนักรู้เท่าทัน ซึ่งประกอบไปด้วยการพิจารณาถึงการคัดเลือกเนื้อหา กรอบการรับรู้ ประเภทของเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ความแตกต่างของเนื้อหาในสื่อแต่ละประเภทหรือแต่ละแหล่งที่มา รวมถึงการตระหนักรู้ถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อการรับรู้ ความรู้ ความเชื่อ ทักษะคิด และพฤติกรรมของบุคคลและผลกระทบต่อค่านิยม และบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Arke & Primack (2009) ที่ได้ทำการศึกษาและทดสอบเครื่องมือการวัดการรู้เท่าทันสื่อ เชิงปริมาณโดยการใช้เครื่องมือวัดตามนิยามของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นลักษณะของการมีความสามารถในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์และประเมินเนื้อหาในสื่อได้หลากหลายประเภท

นอกจากนี้อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2555) ได้ศึกษาแนวคิดแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อ และโตมร อภิวันทนากร (2552) ได้กล่าวในคู่มือจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ ไว้ตรงกันว่า การพิจารณาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ นั้น จะต้องคำนึงประกอบเพื่อการรู้เท่าทันสื่อใน 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นลักษณะของเป็นทักษะที่ใช้เป็นปกตินิสัยในการเปิดรับสื่อ การรับรู้ความหมายพื้นฐาน ซึ่งทักษะนี้จะทำให้บุคคลหนึ่งเมื่อเปิดรับสื่อแล้วสามารถเข้าใจสารหรือเรื่องราวตามที่ื่อนำเสนอได้ เช่น เมื่ออ่านหนังสือพิมพ์แล้วจะเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที ชมละครโทรทัศน์แล้วเข้าใจเรื่องราวในละครนั้น เป็นต้น 2) ระดับสูง ซึ่งเป็นลักษณะของทักษะที่ช่วยให้บุคคลควบคุมการตีความหมายจากสารหรือตัวสื่อนั้น ๆ ได้โดยอาศัยกระบวนการคิดแบบวิพากษ์ ได้แก่ การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง การสังเคราะห์และการประเมินผล สอดคล้องกับ McMahan and Quin (1995: 116) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อว่าควรพิจารณาความสามารถในรายด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นระดับความสามารถตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงระดับความสามารถ

ขั้นสูง โดยประกอบด้วยการวัดและประเมินความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างได้รับเนื้อหาจากสื่อสิ่งพิมพ์ วิดีโอ หรือช่องทางอื่น ๆ หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดเกี่ยวกับเนื้อหานั้น โดยแต่ละคำถามจะเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในองค์ประกอบต่าง ๆ โดย Hobbs and Frost (1998: 103) ได้นำแนวคิดการวัดการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาโดย McMahon and Quin มาใช้ในการวิจัย โดยได้ออกแบบการวิจัยวัดหลังการทดลอง (Posttest Only Design) เพื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนการรู้เท่าทันสื่อกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการให้ดูเทปวิดีโอรายการข่าวโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น จากนั้นให้ตอบคำถามที่วัดความสามารถของผู้เรียน โดยมิตัวแปรความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ 1) ทักษะความเข้าใจ (Comprehension Skill) วัดโดยให้นักเรียนตอบคำถามในแบบหลายตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อเกี่ยวกับเนื้อเป็นข้อเท็จจริงของข่าวที่ใช้ในการทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการจดจำข่าวสารที่เป็นคำพูดต่าง ๆ กราฟิกและภาพที่นำเสนอในข่าวนั้น 2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy Skill) ซึ่งวัดโดยให้ผู้เรียนตอบคำถามแบบหลายตัวเลือก จำนวน 2 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ เพื่อวัดความสามารถในการระบุผู้ชมกลุ่มเป้าหมายของการใช้แหล่งข่าวของการเสนอข่าว ความแตกต่างและความคล้ายกันระหว่างข่าวท้องถิ่นและข่าวเครือข่าย เทคนิคในการถ่ายทอดข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมและความสามารถในการระบุข้อเท็จจริงที่ถูกกลบเกลื่อนในการรายงานข่าว และ 3) นิสัยและพฤติกรรมกรบริโภคสื่อ ซึ่งวัดโดยถามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยความชอบของการเลือกรับชมสื่อและการสมัครเป็นสมาชิกสิ่งตีพิมพ์และช่องเคเบิลทีวีต่าง ๆ

จากแนวทางการวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ จะเห็นได้ว่าการวัดและการประเมินผลเป็นไปลักษณะของการวัดความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ และความสามารถหรือทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ โดยการใช้แบบวัดและแบบประเมินที่เป็นทั้งแบบปรนัยหลายตัวเลือกและแบบอัตนัย ที่ผู้ตอบสามารถเขียนตอบได้อย่างอิสระ โดยสามารถสรุปลักษณะสำคัญของแนวทางในการวัดและการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้ดังนี้

1. เป็นลักษณะของการวัดและการประเมินทั้งความรู้และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
2. แบบวัดและแบบประเมินเป็นทั้งมีทั้งที่เป็นแบบอัตนัยและปรนัย
3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดสอบต้องมีความหลากหลายทั้งในส่วนตัวเนื้อหา และแหล่งที่มาของตัวสื่อที่ใช้ประกอบในการวัดประเมิน

4. การวัดและการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อมีพื้นฐานมาจากการพิจารณาองค์ประกอบย่อยของความสามารถที่ประกอบรวมกันเป็นการรู้เท่าทันสื่อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและความจำเป็นต่อการรับรู้ข่าวสารในยุคปัจจุบันและเป็นหนึ่งในทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงมีงานวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อในมิติต่าง ๆ ดังนี้

ทศพล โสমনันทน์, จิตตินันท์ บุญสถิรกุล, และปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2562) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาต่อการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2560 โดยได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง เป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีคะแนนจากแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของกลุ่มทดลองในระยะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาต่อการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์สูงขึ้นกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลจากการวิเคราะห์บันทึกการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างสะท้อนว่าจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะเชื่อสื่อออนไลน์หรือเผยแพร่สื่อออนไลน์ต่อ นอกจากนั้นจะต้องระมัดระวังในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นส่วนตัวและเลือกรับสื่อออนไลน์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง

จุฬารัตน์ บุชบงก์ (2561) ได้พัฒนารูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคูณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ 1) การรู้เท่าทันสื่อ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการเข้าถึง, ทักษะการวิเคราะห์, ทักษะการประเมินสื่อ, ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม 2) เป้าประสงค์ มี 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ, ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินสื่อ, ประยุกต์การรู้เท่าทันสื่อเข้ากับการเรียนรู้ตลอดชีวิต, และมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้สื่อ 3) กลยุทธ์การสอน มี ดังนี้ Problem-based Learning, Cooperative Learning, Case study, Enquiry Approach, Project-based Learning 4) ปัจจัยส่งเสริม มี 5

ด้าน ได้แก่ การเปิดรับสื่ออย่างสร้างสรรค์, การคิดวิจารณ์ญาณ, ทักษะการสื่อสาร, กลุ่มเพื่อน/ครอบครัว/สังคม และมีนโยบายสนับสนุน

ปฐมชัย ณะเนตร (2561) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้าง การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร โดยผลการวิจัยพบว่าการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นดังนี้ 1) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรในชั้นศึกษาผล พบว่า 1.1) ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 4 ด้าน (ด้านความรู้ความเข้าใจการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ด้านการคิดวิเคราะห์ต่อสื่อออนไลน์ ด้านการตระหนักถึงผลกระทบของสื่อออนไลน์ และด้านการมีเจตคติที่ดีต่อการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์) ของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 1.2) ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 และ 2) กลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนของโรงเรียนสวัสดีวิทยา สังกัดกรุงเทพมหานคร ชั้นขยายผล พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 4 ด้าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อลิชา ตรีโรจนานนท์ (2560) ได้ใช้กระบวนการทางปัญญาตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อของพระสงฆ์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรู้เท่าทันสื่อของพระภิกษุ และสามเณร และศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาว่าด้วยกระบวนการทางปัญญาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อของพระสงฆ์ไทย และเพื่อการวิเคราะห์การใช้กระบวนการทางปัญญาในการรู้เท่าทันสื่อของพระสงฆ์ไทย ผลการศึกษาพบว่า พระภิกษุ สามเณร เปิดรับสื่อผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก รองลงมาได้แก่สื่อโทรทัศน์โดยสนใจข้อมูลประเภทสารคดี และข่าว การรู้เท่าทันสื่อของพระภิกษุ สามเณรอยู่ในระดับ “ดี” หลักธรรมที่พระภิกษุ สามเณร เห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับการพิจารณาข่าวสารข้อมูลก่อนเชื่อ ได้แก่ โยนิโสมนสิการ และกาลามสูตร โดยความสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมเข้ากับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับ “ปานกลาง” หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปัญญาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ หลักปัญญาโยนิโสมนสิการ และกาลามสูตร โดยพระสงฆ์นำหลักโยนิโสมนสิการในการปรับฐานคิด

เมื่อรับสื่อและใช้กาลามสูตรเพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งสารตลอดจนตัวสาร โดยกระบวนการทั้งหมดดำเนินบนฐานแห่งสติ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงว่าอายุพรรษาและอายุจริงไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารสนเทศ 2) ศึกษาระดับความรู้ ทักษะขั้นพื้นฐานและเชิงลึกด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และ 3) จัดทำข้อเสนอการสื่อสาร เพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาส่วนมากมีการรับข้อมูลข่าวสารอย่างเปิดกว้างระดับน้อยที่สุด โดยมีการเข้าถึงในทุก ๆ วัน ส่วนกลุ่มคนที่มิชอบทำให้ให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ มากที่สุด ได้แก่ นักร้อง ดารา ส่วนกลุ่มคนที่มีอิทธิพลอันดับที่ 2 คือ ครูอาจารย์ และกลุ่มเพื่อน ส่วนถ้าพิจารณาในจุดมุ่งหมายของการรับข้อมูลข่าวสาร คือ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ทันสมัยผ่านการใช้โปรแกรมไลน์ และเฟซบุ๊ก วัตถุประสงค์รองลงมาคือ เพื่อความบันเทิง 2) กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีระดับความรู้และความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับความรู้และเชิงลึกมีทั้งหมด 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ ด้านกระบวนการในการเข้าถึง ด้านกระบวนการในด้านความรู้และกระบวนการความเข้าใจ และด้านของกระบวนการการใช้ประโยชน์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยในเพศชายและในเพศหญิงมีลักษณะของบุคลิกลักษณะการสื่อสารที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านของการเข้าถึงเปิดรับสื่อสารสนเทศ และการนำไปประยุกต์ใช้ 3) ด้านข้อชี้แนะ ในการรู้เท่าทันสื่อจากนักศึกษา มิติของการเข้าถึงสื่อ ซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารในกลุ่มเฉพาะตน โดยเป็นการใช้ภาษาหรือการบริโภคสื่อเฉพาะกลุ่ม ซึ่งอาจผ่านละครวัยรุ่น การสอนเฉพาะเรื่อง เกมเสมือนจริง สื่อที่ควรใช้ เช่น ดาวเทียม ฟรีทีวี ทีวีเคเบิลทีวี เว็บไซต์เฉพาะเรื่องและโซเชียลมีเดีย ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ควรใช้การสื่อสารกลุ่มใหญ่ และสื่อที่ควรใช้คือ สื่อบุคคล วิทยู ฟรีทีวี อินเทอร์เน็ต ครู อาจารย์และเพื่อน ด้านการใช้ประโยชน์ ควรใช้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม การสื่อสารสาธารณะและสื่อสารมวลชน โดยกลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ คือ การใช้บทบาทสมมติ เรื่องเล่า กรณีศึกษาจริง สื่อที่ควรใช้คือ ครู อาจารย์ หนังสือพิมพ์ ฟรีทีวี โทรศัพท์มือถือและคลิป์วิดีโอ

Hans C. Schmidt (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Media Literacy Education at the University Level ซึ่งเป็นการศึกษาในมิติของการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

โดยผลการศึกษาพบว่า การให้ความสำคัญในการรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบันยังไม่มีให้ความสำคัญอย่างจริงจังมากนัก ซึ่งส่งผลมายังข้อเสนอแนะที่ว่า ในระบบการศึกษาควรมีการจัดหลักสูตรหรือออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้สื่อ การสร้างสรรค์และการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาที่มีระดับความถี่ในการใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ที่มากและได้มีแนวโน้มได้รับความนิยมนิยมสูงขึ้น อย่างที่ชาวอเมริกันได้ใช้การค้นหาข่าวสารหรือการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ผ่าน Facebook, Twitter หรือ Instagram เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองการรู้เท่าทันในการเปลี่ยนแปลงของสื่อต่าง ๆ จึงเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถปรับตัวใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข

Redmond and David (2011) ได้ศึกษาประเด็น Median literacy at the middle level ซึ่งเป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาของครูที่ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ โดยผลการศึกษาวิเคราะห์จากกรณีศึกษาในครั้งนี้พบว่า ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในหลักสูตรจะเกิดขึ้นได้ดี โดยครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนด้วยวิธีการตามทฤษฎีการสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Constructivism) ตามแนวทางของการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งผ่านให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ ตีความ และแปลความหมายในประเด็นที่ต้องการจากบริบทของสื่อได้อย่างถูกต้องและชัดเจน โดยมีผลการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่า 1) สารจากสื่อล้วนเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น 2) การพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์และการตีความจากสื่อ 3) เกิดทักษะแห่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) การเกิดกระบวนการในการผลิตสื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่หลักสูตรต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสิ่งเหล่านี้เพื่อการรู้เท่าทัน

Bovert & Breda (2008) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนในทวีปยุโรป โดยผลการศึกษาพบว่า การรู้เท่าทันสื่อสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยส่วนบุคคลและนอกจากนี้ยังต้องอาศัยปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพื่อน มีบทบาทต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่อเยาวชนในทุก ๆ ด้าน ไม่เว้นแม้แต่การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อด้วย ซึ่งมักได้รับอิทธิพลจากเพื่อนที่มีความใกล้ชิด ซึ่งใกล้เคียงกันทั้งทางด้านอายุ สภาพทางสังคมซึ่งมีสถานะเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมเล่น เพื่อนข้างบ้าน ซึ่งถือเป็นกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลและมีอิทธิพลของการถ่ายทอดความคิดและพฤติกรรมระหว่างกัน ซึ่งเป็นเพราะเยาวชนในช่วงวัยที่ต้องการการยอมรับจากสังคมหรือกลุ่มเพื่อนจึง

เป็นแรงผลักดันในเยาวชนนั้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ไปในทิศทางเดียวกับพฤติกรรมที่แสดงออกของกลุ่ม ส่วนอีกปัจจัยที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อคือปัจจัยทางครอบครัวและสถาบันทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถานที่ในการให้ความรู้และพัฒนาความคิดเพื่อการรู้เท่าทัน อีกทั้งยังพบอีกว่าเพื่อการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อที่มีประสิทธิภาพของเยาวชน สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการปลูกฝังทักษะของการคิดเชิงวิเคราะห์ การประเมินความน่าเชื่อถือของสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารในสื่อ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงอิทธิพลและผลกระทบของการรู้ไม่เท่าทัน และลดความเสี่ยงต่อการตกอยู่ภายใต้อำนาจของสื่อ เพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพต่อสังคมต่อไป

Hobbs, R. (2007) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรในการพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (เกรด 11) ในประเทศอังกฤษ โดยเป็นการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนสองกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้เรียนและไม่ได้เรียนด้วยหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ โดยการใช้แบบวัดทักษะความสามารถที่ประยุกต์มาจากของ Quin & McMahon (1995) ซึ่งเป็นลักษณะของข้อคำถามปลายเปิดและเลือกตอบ ซึ่งเป็นลักษณะของการวัดใน 8 ตัวแปร ได้แก่ การระบุแนวคิดหลักของข้อความ การระบุรายละเอียด การถ่ายทอดเนื้อหาจากสารที่ได้รับ การวิเคราะห์เทคนิคการสร้างสื่อ การวิเคราะห์จุดเด่นของเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาที่ไม่ปรากฏ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนหรือต่างในสื่อ การระบุจุดประสงค์ของสื่อ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้เรียนด้วยหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสูงขึ้นทุกตัวแปรมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและการพัฒนาความสามารถของการรู้เท่าทันสื่อจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่มีความจำเป็นและเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในยุคปัจจุบันโดยการใช้และสร้างนวัตกรรมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน แบบเรียน หรืออื่น ๆ โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีการสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การเรียนรู้แบบเชิงรุก การจัดการกิจกรรมแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนเองเพื่อการรู้เท่าทัน ซึ่งประกอบด้วยหลายองค์ประกอบสำคัญด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการเข้าถึงสื่อ การคิดวิเคราะห์ตีความจากสื่อและบริบท การประเมินค่าหรือการตัดสินความน่าเชื่อถือ การสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมถึงความตระหนักถึงอิทธิพล

หรือผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเองและสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่รับและบริโภคสื่อเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งจากงานวิจัยส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อเพื่อฐานข้อมูลในการต่อยอดพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการในการรู้เท่าทันสื่อ ให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่ต้องเป็นทาสภายใต้การครอบงำและถูกชี้นำทางความคิดจากสื่อ สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขต่อไป

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู เป็นการพัฒนา นวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนจากแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นกระบวนการทำงานทำกลุ่มในการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลซึ่งกันและกันร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นกระบวนการของระบบการคิดขั้นสูง ในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยหลักการและเหตุผล เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทัน จึงเป็นการออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิด หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่นำมาประสานเข้าด้วยกัน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
1. ขั้นเตรียมการ		1. ขั้นเตรียมการทำกิจกรรม
2. ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้		2. ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้
3. ขั้นการร่วมกันทำงานกลุ่ม	1. ระบุประเด็นปัญหา 2. รวบรวมข้อมูล 3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 4. ตีความข้อมูลและสรุปผล 5. ตัดสินคุณค่าของข้อมูล	3. ขั้นร่วมกิจกรรมกลุ่ม 3.1 ระบุประเด็นปัญหา 3.2 รวบรวมข้อมูล 3.3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 3.4 ตีความข้อมูลและสรุปผล 3.5 ตัดสินคุณค่าของข้อมูล
4. ขั้นการสร้างผลงาน		4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน
5. ขั้นการตรวจสอบชิ้นงาน และกระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิก		5. ขั้นตรวจสอบผลงานและกระบวนการกลุ่ม
6. ขั้นสรุปทเรียน และประเมินผล		6. ขั้นสรุปและประเมินผล

จากตารางการสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอนสำคัญด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการทำกิจกรรม 2) ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ 3) ขั้นร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย 3.1) การระบุประเด็นปัญหา 3.2) การรวบรวมข้อมูล 3.3) การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 3.4) การตีความข้อมูลและสรุปผล 3.5) การตัดสินคุณค่าของข้อมูล 4) ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน 5) ขั้นตรวจสอบผลงานและกระบวนการกลุ่ม และ 6) ขั้นสรุปและประเมินผล

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ในประเด็น 2.1) เพื่อศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2.2) เพื่อศึกษาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2.3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 13; วาโร เฟิงส์วส์ดี, 2552: 6-7) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน (ทิตินา แคมมณี, 2560; Arends, 2011: 7; Richey, Klein & Tracey, 2011; Dick & Carey, 2005) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 144) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นผ่านการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยรวมถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตรงตามบริบทของสภาพความเป็นจริง

ที่เกิดขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับทั้ง 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการเก็บรวบรวมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องมาทำการสังเคราะห์รวมกับเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน

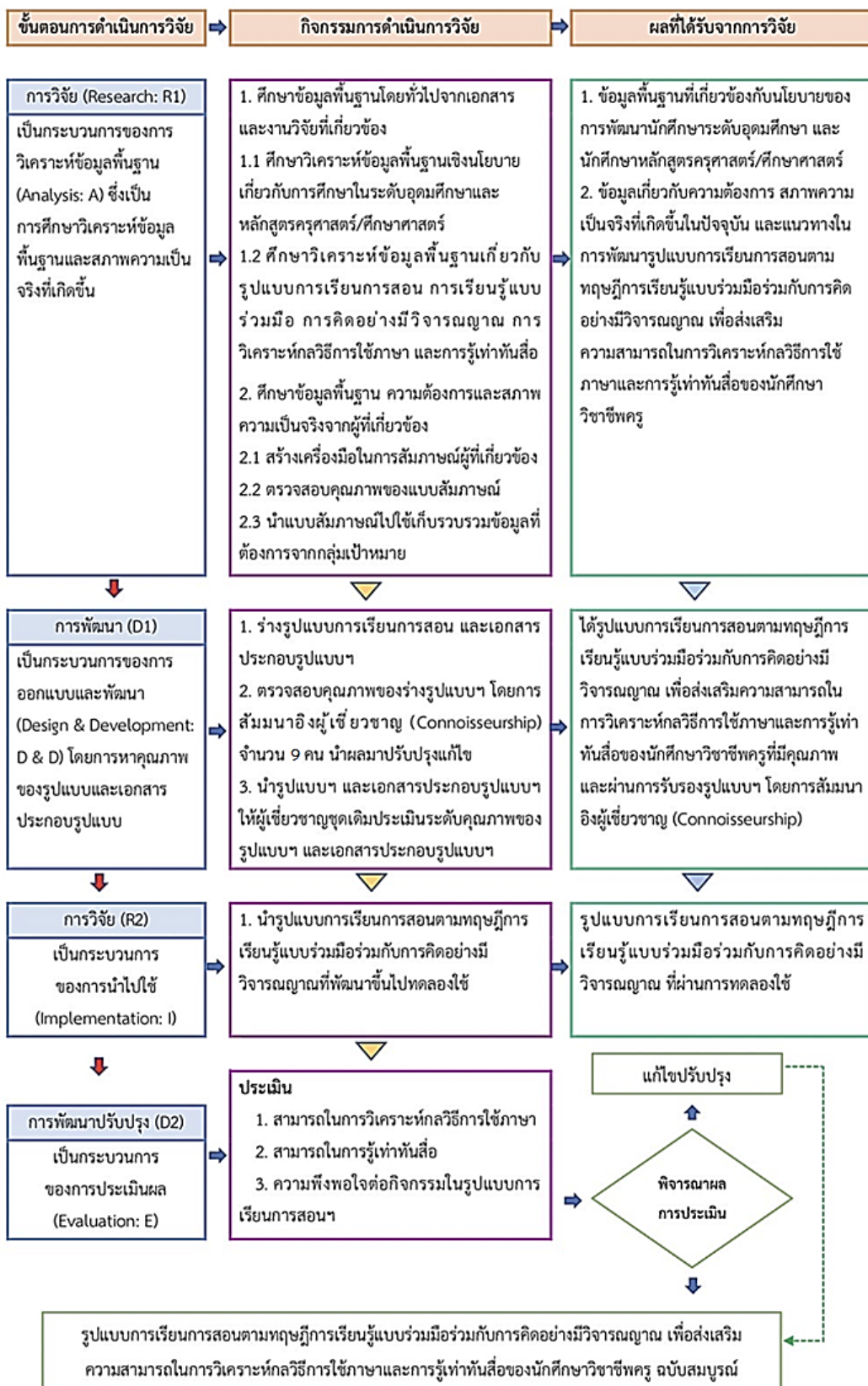
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นกระบวนการของการออกแบบ และพัฒนาโดยการหาคุณภาพ (Design & Development: D & D) ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากขั้นที่ 1 (Research: R1) ซึ่งเป็นข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลบุคคลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาออกแบบเป็นรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบฯ ได้แก่ คู่มือครู แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ และแบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นการออกแบบผ่านฐานข้อมูลจากขั้นที่ 1 หลังจากนั้นนำรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบฯ มาหาคุณภาพโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และการประเมินรูปแบบฯ ตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แล้วนำมาแปลผลคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นกระบวนการของขั้นตอนในการนำไปใช้ (Implementation: I) ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design) ในรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนฯ และเอกสารประกอบรูปแบบฯ ที่ผ่านการสร้างและการพัฒนาหาค่าคุณภาพเรียบร้อยแล้วมาทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นกระบวนการพัฒนาจากการใช้ผลการประเมิน (Evaluation: E) ประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนาในรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแล้ว โดยการนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น

การดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ผู้วิจัยดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยลักษณะของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ความสอดคล้องและหลากหลาย แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกัน โดยรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยเป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยนำเสนอกรอบการดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 6 กรอบการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์จาก เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการศึกษาและจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนโยบายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการศึกษา สำหรับคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์
2. เพื่อสังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาบริบทของการศึกษา สภาพความเป็นจริง แนวโน้มและแนวทางของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนักศึกษาวิชาชีพครู สถานศึกษา และห้องเรียนในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ คณาจารย์ผู้สอน นักวิชาการทางด้านการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษาความต้องการ ความคิดเห็น ธรรมชาติของพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครูที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยที่สะท้อนผ่านมุมมองของ นักศึกษาที่เคยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงในห้องเรียน

แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรครุ ศาสตร์/ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ.2562), นโยบายและ ยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570 และมาตรฐาน คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562
2. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้

ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative or Cooperative Learning Theory) กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) กลวิธีการใช้ภาษา (Techniques of Language) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy)

แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย

1. นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางการสอน ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือ การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือมีตำแหน่งทางวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนหรือทางการสอน ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองและส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูรวมถึงข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ จำนวน 3 คน

2. คณาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ในคณะครุศาสตร์ ที่มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาแนวคิด แนวทางและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและการรู้เท่าทันสื่อที่ตรงกับบริบทและสภาพความเป็นจริงของธรรมชาติของนักศึกษาวิชาชีพครูและสภาพแวดล้อมจริงในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

3. นักศึกษาวิชาชีพครู จากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) จำนวน 21 คน จาก 7 สาขาวิชา สาขาวิชาละ 3 คน เพื่อศึกษาความต้องการ และสภาพการเรียนการสอนตามธรรมชาติของรายวิชาที่สะท้อนผ่านประสบการณ์ตรงของนักศึกษาวิชาชีพครู ในการเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาวิชาชีพครู

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วย

2.1 ความคิดเห็น ความคาดหวังของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางการสอน เกี่ยวกับแนวคิด แนวทางและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้มี

คุณภาพและประสิทธิผลตามที่มุ่งหวัง

2.2 ความคิดเห็น ความคาดหวังของอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครูต่อแนวทางการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้มีคุณภาพและประสิทธิผลตามที่มุ่งหวัง รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ผู้สอน และธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนตามสภาพความเป็นจริง

2.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ ธรรมชาติการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ที่สะท้อนผ่านมุมมองของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนาการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่สามารถพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

2. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์บัณฑิต ได้แก่ 2.1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) 2.2) นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570 และ 2.3) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562

ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางการสอน และคณาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ถึงข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการกระบวนกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

4. ออกแบบแบบสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการกระบวนกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ฉบับ

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 2.1) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และ 2.1) อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นคณาจารย์ผู้สอนวิชาเกี่ยวกับวิชาชีพครูบังคับที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย

3. แบบสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เพื่อศึกษาความต้องการ และสภาพการเรียนการสอนตามธรรมชาติของรายวิชาที่สะท้อนผ่านประสบการณ์ตรงของนักศึกษาวิชาชีพครู ในการเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนของงานวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 เครื่องมือด้วยกัน ซึ่งมีวิธีการออกแบบ การตรวจสอบคุณภาพและการนำไปใช้งาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อโดยแบ่งประเด็นในการวิเคราะห์

ออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นประเด็นการบันทึกข้อมูลทั่วไปของเอกสาร และตอนที่ 2 เป็นประเด็นบันทึกข้อมูลเฉพาะของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแต่ละประเภทข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 15 การสรุปประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร

ประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเอกสาร	
1) ชื่อเอกสาร	2) ประเภทของเอกสาร ได้แก่ เอกสารประเภท
3) ชื่อผู้แต่ง	บทความ/วารสาร, รายงานการวิจัย, หนังสือ/
4) ปีที่พิมพ์	ตำรา, สารานุกรม/พจนานุกรม, เอกสาร
6) สถานที่พิมพ์และครั้งที่พิมพ์	ประกอบการเรียน, รางานการประชุม, เอกสารออนไลน์, อื่น ๆ ระบุ
ตอนที่ 2 ประเด็นเฉพาะของเอกสาร	
1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	
1.1) แนวคิดของการออกแบบการเรียนการสอน	1.2) แบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน
1.3) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	1.4) การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน
1.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ	
2) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	
2.1) แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	2.2) องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2.3) ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	
2.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	
3) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	
3.1) แนวคิดของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.2) องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ
3.3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	
4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	
4.1) แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษา	4.2) ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษา
4.3) การประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	
4.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นในแบบวิเคราะห์เอกสาร	
5) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ	
5.1) แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ	5.2) ลักษณะของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
5.3) แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน	5.4) การวัดและการประเมินผล
5.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	

1.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเหมาะสมของประเด็นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทยจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและการประเมินผลจำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบวิเคราะห์เอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนเพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงแก้ไขโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นการบันทึกในแบบวิเคราะห์เอกสาร
 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าประเด็นการบันทึกในแบบวิเคราะห์เอกสาร
 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นการบันทึกในแบบวิเคราะห์เอกสาร
 มีความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

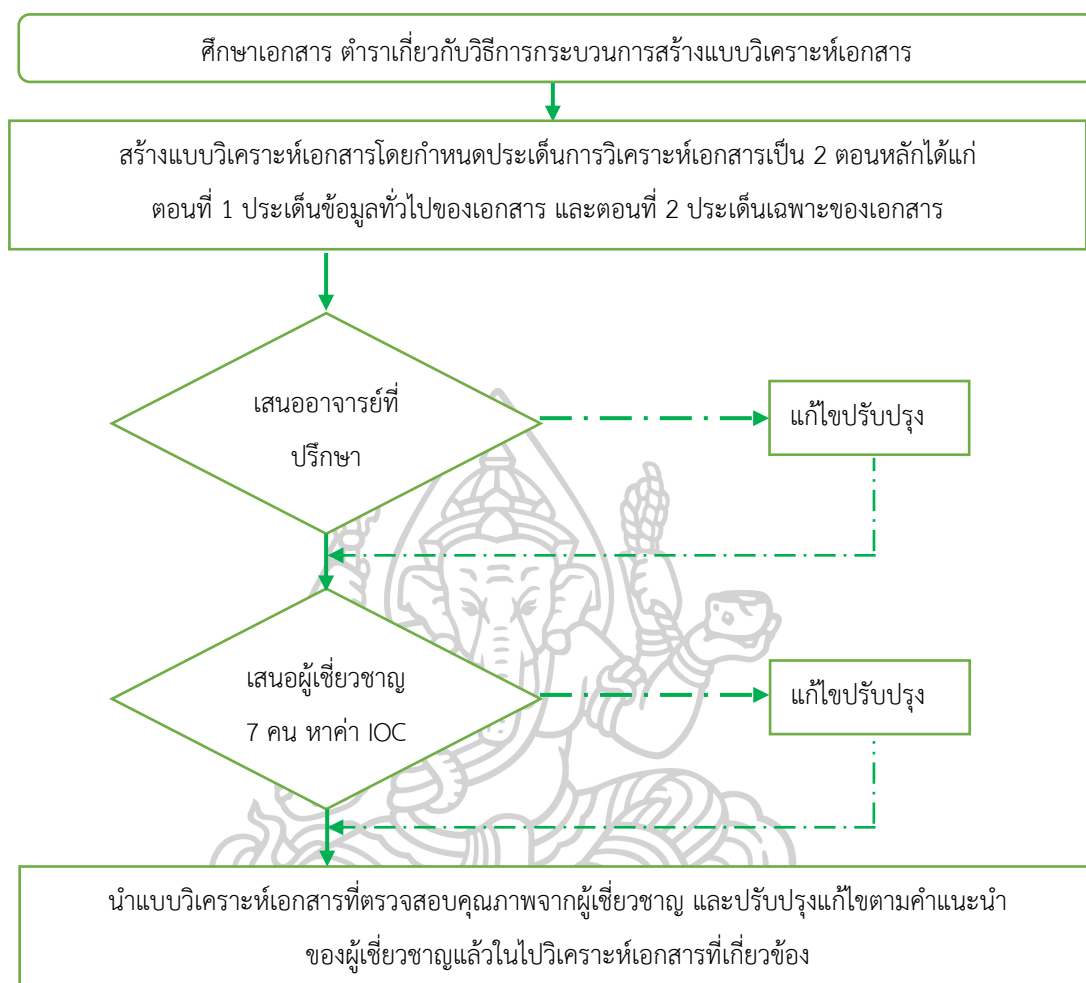
เมื่อ แทน IOC	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับพฤติกรรม
แทน $\sum R$	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
แทน N	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่ามีประเด็นการบันทึกในแบบวิเคราะห์เอกสารสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบันทึกเอกสารสามารถนำไปประเด็นบันทึกนั้น ๆ ไปใช้งานได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 177) โดยผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวิเคราะห์เอกสารทั้งหมดพบว่า มีค่าอยู่ที่ระดับ 1.00 ทุกรายการประเมิน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

1.5 นำแบบวิเคราะห์เอกสารฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปบันทึกและวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

โดยขั้นตอนกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของแบบวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้เป็นลำดับขั้นตอนดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการกระบวนการเรียนการสอน และอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะของคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-end Question) โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งได้แก่ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีในการสร้างแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ สภาพของการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูในปัจจุบัน แนวโน้มและนโยบาย ความคาดหวังหรือความมุ่งหวังที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน
- (2) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- (3) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- (4) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษา
- (5) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

2.2 สร้างประเด็นในการสัมภาษณ์บุคคลผู้เกี่ยวข้องตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2.3 นำประเด็นสัมภาษณ์ พร้อมแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล และความเหมาะสมของประเด็นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

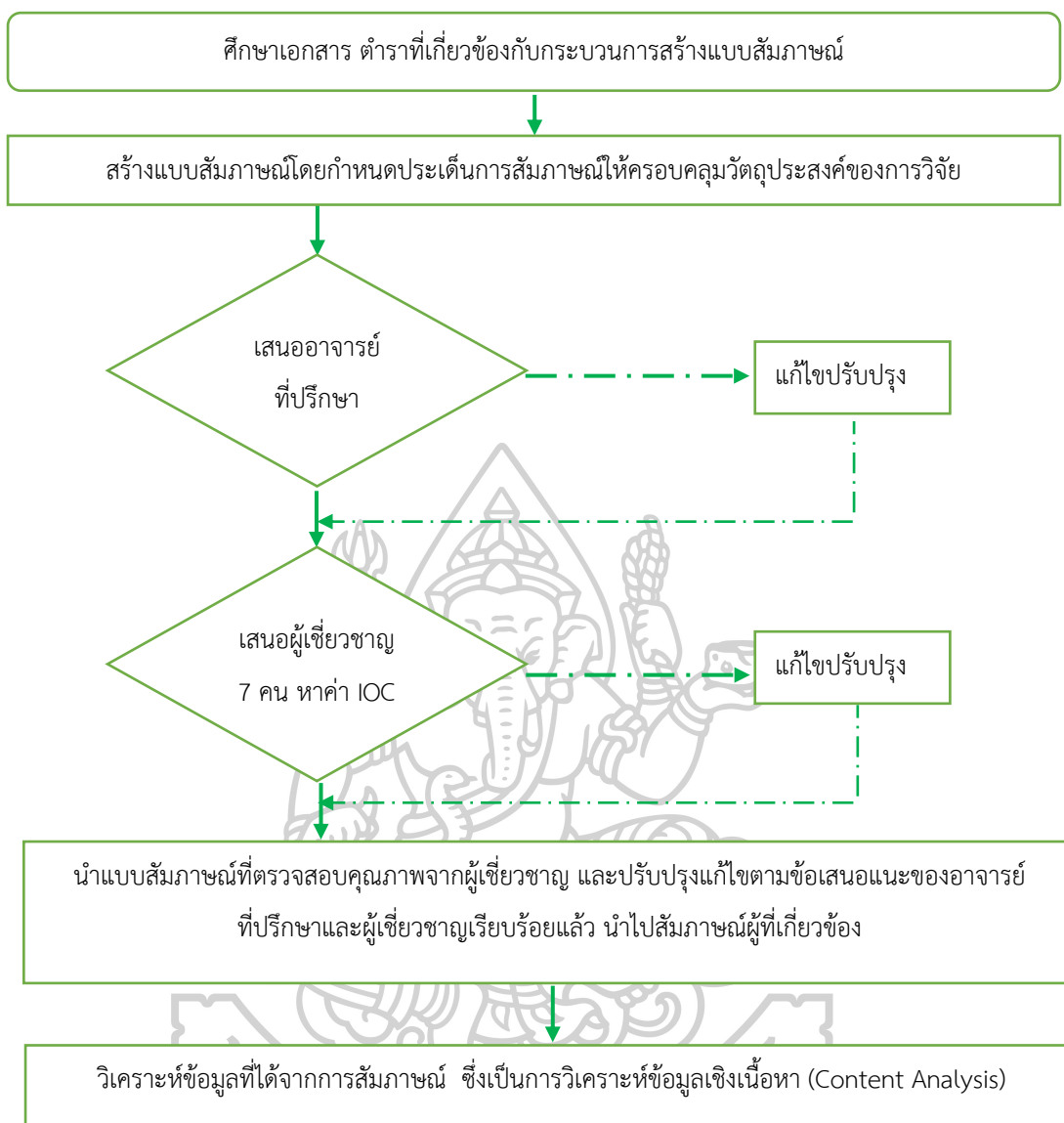
2.4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ เป็นการตรวจสอบคุณภาพดำเนินการ

ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าประเด็นในการสัมภาษณ์ในแบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ หรือนำประเด็นสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนสามารถนำมาใช้ในการสัมภาษณ์ได้ โดยผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดพบว่ามีความอยู่ที่ระดับ 1.00 ทุกรายการประเมิน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2.5 การนำเครื่องมือไปใช้ ซึ่งหลักจากที่แบบสัมภาษณ์ทุกฉบับผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ในแต่ละฉบับไปสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้รับจากประเด็นสัมภาษณ์ และข้อมูลจากประเด็นเพิ่มเติมที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

โดยขั้นตอนกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์สามารถสรุปได้เป็นลำดับขั้นตอนดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 8 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. การสร้างแบบสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เพื่อศึกษาความต้องการ และสภาพการเรียนการสอนตามธรรมชาติของรายวิชาที่สะท้อนผ่านประสบการณ์ตรงของนักศึกษาวิชาชีพรู ในการเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้

ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีในการสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์สถานการณ์ สภาพของการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน ของ นักศึกษาวิชาชีพครูในปัจจุบันตามสภาพความเป็นจริง

3.2 สร้างประเด็นในการสนทนากลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีความ เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

3.3 นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ที่ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความถูกต้องครบถ้วน ของข้อมูล และความเหมาะสมของประเด็นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

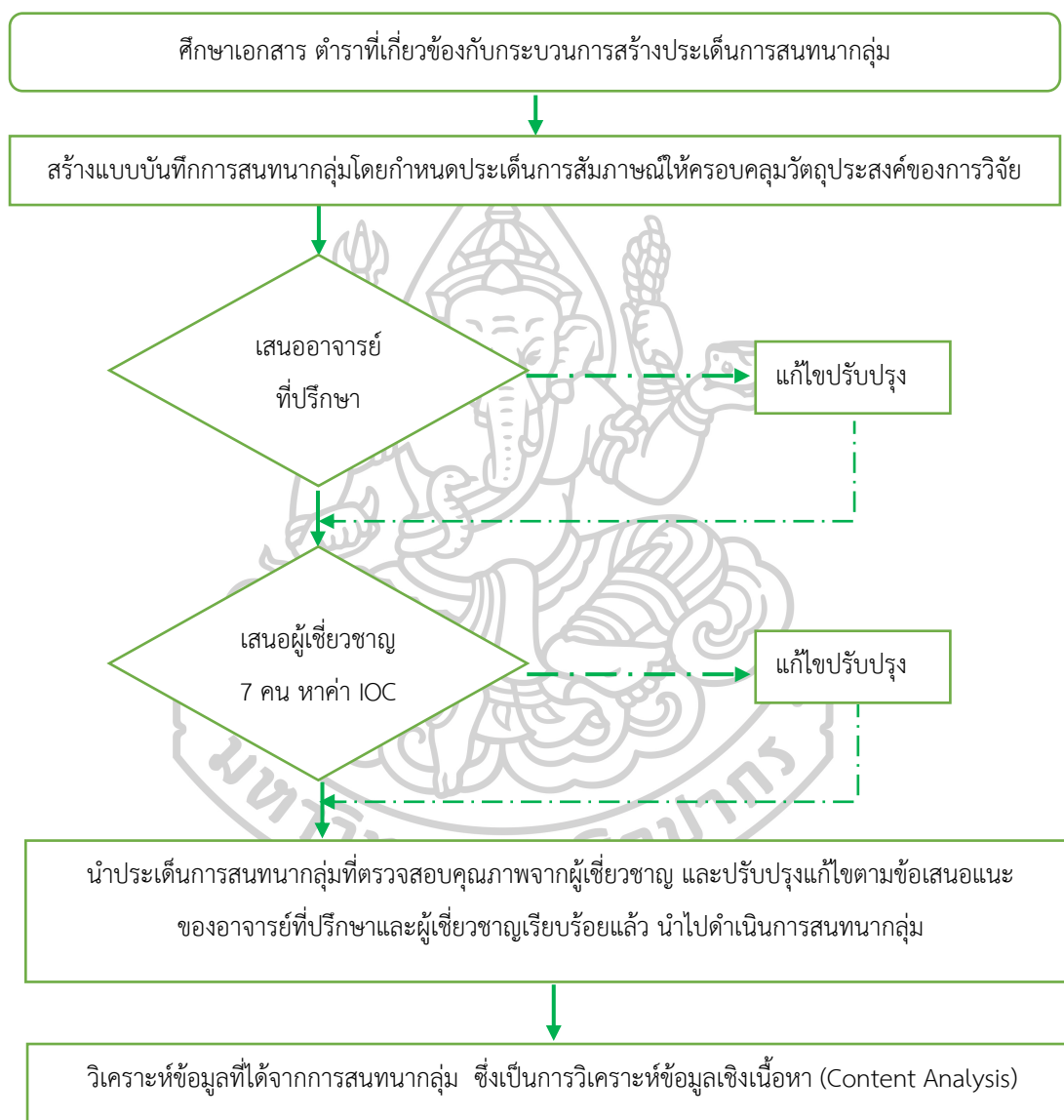
3.4 การตรวจสอบคุณภาพของประเด็นการสนทนากลุ่ม เป็นการตรวจสอบคุณภาพ ดำเนินการผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) ของแบบ สัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ประเด็นในการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ หรือนำประเด็นการ สนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนสามารถนำมาใช้ในการ สัมภาษณ์ได้ โดยผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสนทนากลุ่มฯ รายข้ออยู่ ระหว่าง .80 – 1.00 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า .05 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

3.5 การนำเครื่องมือไปใช้ ซึ่งหลักจากที่ประเด็นการสนทนากลุ่มผ่านการตรวจสอบ ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ในแต่ละฉบับไปสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้รับจากประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการ

เรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

โดยขั้นตอนกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสนทนากลุ่มสามารถสรุปได้เป็นลำดับขั้นตอนดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 9 ขั้นตอนการสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม

ตารางที่ 16 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนโยบายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการศึกษาสำหรับคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	1. ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบวิเคราะห์เอกสาร	1. ประกาศเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนกับนโยบายของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อสังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ	1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็น การออกแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ การคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ	แบบวิเคราะห์เอกสาร	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนฯ	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอน เช่น องค์ประกอบลักษณะสำคัญแนวทางการประเมินผล ฯลฯ

ตารางที่ 16 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
3. เพื่อศึกษาบริบท ของการศึกษา สภาพ ความเป็นจริง แนวโน้มและแนวทาง ของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับนักศึกษา วิชาชีพครู สถานศึกษา และ ห้องเรียนในปัจจุบัน	1. สัมภาษณ์ผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการ พัฒนารูปแบบการ เรียนการสอนฯ	แบบ สัมภาษณ์	1.นักวิชาการ 2.ครูผู้สอน นักศึกษา วิชาชีพครู	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลและ แนวทางใน การออกแบบ การเรียนการ สอนใน ปัจจุบันให้ บรรลุ วัตถุประสงค์
4. เพื่อศึกษาความ ต้องการ และสภาพ การเรียนการสอนตาม ธรรมชาติของรายวิชา ที่สะท้อนผ่าน ประสบการณ์ตรงของ นักศึกษาวิชาชีพครู ใน การเป็นข้อมูล ประกอบการออกแบบ รูปแบบการเรียนการ สอนให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติของ นักศึกษาวิชาชีพครู	1. สันทนาการ นักศึกษาที่เคย ผ่านการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้ในรายวิชาฯ	1. ประเด็น การสนทนา กลุ่ม/แบบ บันทึกการ สนทนากลุ่ม	1. นักศึกษา วิชาชีพครู	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพ การเรียนการ สอนตาม สภาพจริง และความ ต้องการของ นักศึกษา วิชาชีพครูใน การสนับสนุน การเรียนการ สอนให้มี คุณภาพมาก ยิ่งขึ้น

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) การออกแบบและพัฒนา (Design & Development: D & D)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบพัฒนาหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการนำข้อมูลที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ รูปแบบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการเรียน การสอน และแนวทางในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของ งานวิจัย ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่าง แล้วนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและการประเมินผล จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบ ประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบ หน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนตาม ข้อเสนอแนะผ่านกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และการตรวจสอบคุณภาพผ่านมาตรฐานค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ก่อน นำไปทดลองใช้จริง (Implement) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์ แหล่งข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา วิธีดำเนินการ เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพ
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของ รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และแบบวัด ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
3. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิด

อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

แหล่งข้อมูลเอกสาร

ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการเก็บข้อมูลจากบุคคล ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการกระบวนกรคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ในขั้นที่ 1 การวิจัย (Research : R1) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) มาเป็นกรอบข้อมูลในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ และเอกสารประกอบรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

2. เอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ได้แก่

3.1 แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เป็นการวัดและประเมินความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพรูผ่านแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

3.2 แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เป็นการวัดและประเมินความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพรูผ่านแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ สอบถามความพึงพอใจใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และด้านประโยชน์และการนำไปใช้

แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน คู่มือประกอบการใช้รูปแบบ และเอกสารประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนฯ จำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและการประเมินผล จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ก่อนการนำไปใช้ในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ซึ่งเป็นการทดลองใช้จริง (Implement) กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินต่าง ๆ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือครู แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน และแบบประเมินคุณภาพของแบบประเมินประสิทธิผล ได้แก่ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ และแบบประเมินคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ด้านการวิจัย การวัดและการประเมินผล 2 คน ด้านการสอนภาษาไทย 1 คน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน
ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ตัวแปรต้น

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

ตัวแปรตาม

1. คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการกระบวนกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

1.1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยใช้แนวคิดที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1.1 ศึกษาแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

1.1.2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

(1) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ใน 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และแนวทางในการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน

(2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ใน 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ และขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

(3) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่แนวคิดพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และองค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(4) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้ภาษา ใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้ภาษา และลักษณะของทฤษฎีการใช้ภาษา

(5) แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ใน 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ลักษณะของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน และแนวทางในการวัดและการประเมินผลการรู้เท่าทันสื่อ

1.2 พัฒนาคู่่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือ ซึ่งประกอบด้วย คำนำ แนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ข้อควรปฏิบัติก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ (ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ) ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

1.3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การวัดและการประเมินผล จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้าน สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน หลังจากนั้น นำผลที่ได้จากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำผลรวมถึงนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำส่งรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินคุณภาพอีกครั้ง โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามข้อประเด็นสอบถามต่าง ๆ ที่แสดงถึงคุณภาพของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการนำระดับความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาแปลงเป็นคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของข้อความการประเมินและวัตถุประสงค์ของการประเมินเชิงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ โดยการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความเหมาะสมของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

4.50 – 5.00 หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49 หมายถึง	เหมาะสมมาก
2.50 – 3.49 หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49 หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49 หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม ถ้าค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีคุณภาพความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

โดยแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ ซึ่งเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ต้องผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ด้านการวิจัย การวัดและการประเมินผล 2 คน ด้านการสอนภาษาไทย 1 คน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน

1.4 พัฒนาและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนฯ และเอกสารประกอบรูปแบบฯ ที่ผ่านการหาคุณภาพโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และแบบประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพ ดังนี้

1.4.1 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

1.4.2 ออกแบบแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยเป็นแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ มีลักษณะดังนี้

(1) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ

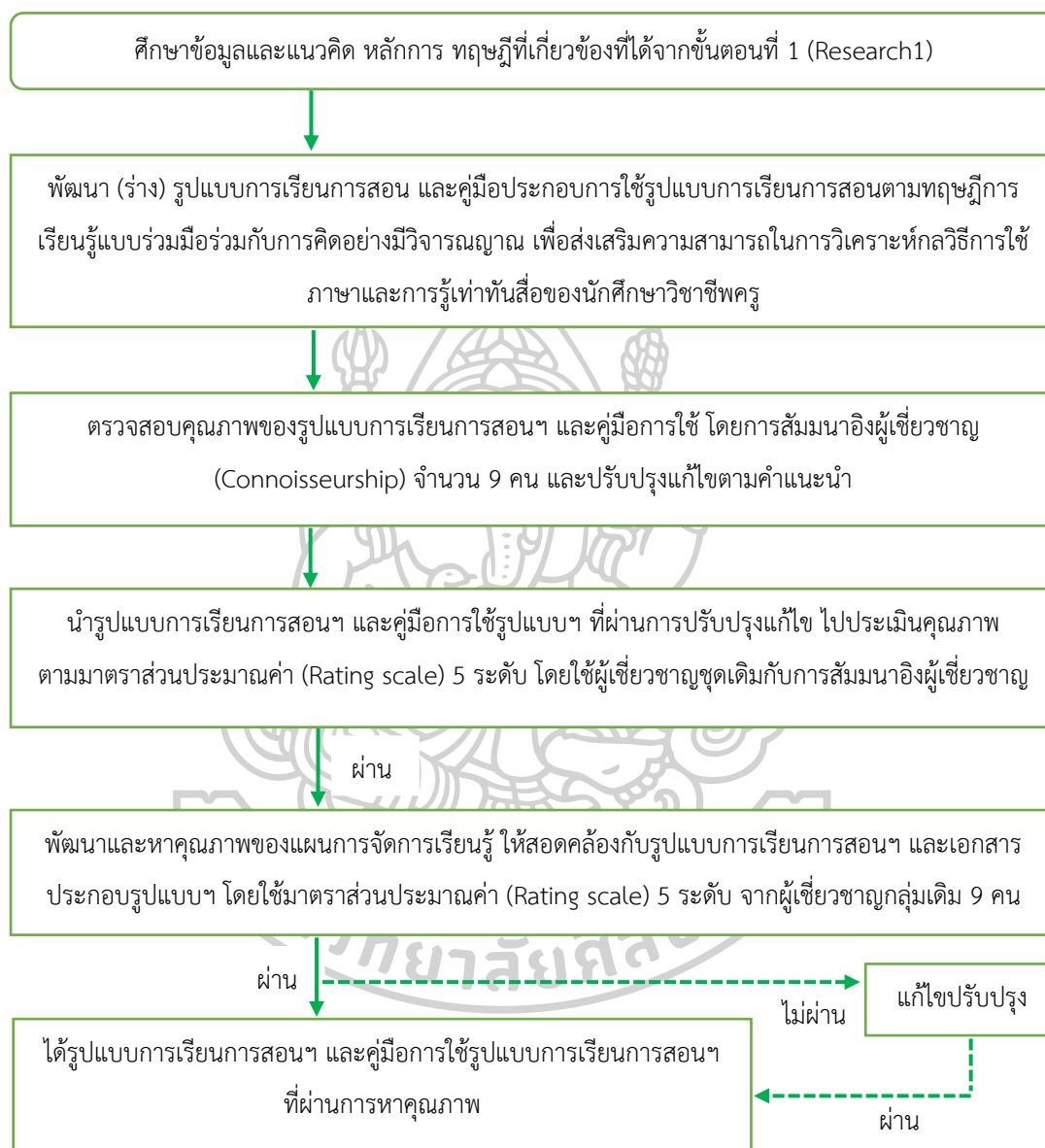
(2) เป็นข้อประเด็นการประเมิน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถเสนอแนะได้ตามความประสงค์ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลที่สำคัญและสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนฯ ให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.4.3 ออกแบบ แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการของแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ด้านการวิจัย การวัดและการประเมินผล 2 คน ด้านการสอนภาษาไทย 1 คน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน หลังจากนั้นนำมาผลที่ได้จากการประเมินรวมถึงข้อเสนอแนะ นำปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อให้ได้แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

1.4.4 นำแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผ่านการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) ดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

โดยขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมี

วิจารณ์งาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู สามารถสรุปได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 10 ขั้นตอนการพัฒนาหาคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียน การสอนการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

2. พัฒนา และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผล ของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 2.1) แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัยพร้อมเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และ 2.2) แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัยพร้อมเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และ 2.3) แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนของการดำเนินการ ดังนี้

2.1 แบบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา เป็นแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ซึ่งเป็นลักษณะของข้อคำถามเป็นการถาม-ตอบ แบบอัตนัย ผู้ตอบสามารถเขียนตอบได้อย่างอิสระ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ในการประเมินระดับคะแนน ซึ่งใช้เป็นค่าในการแปลงเป็นระดับความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา มีขั้นตอนกระบวนการในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการออกแบบแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2) สร้างแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแนวทางการประเมินเป็นข้อสอบแบบอัตนัย โดยการสร้างข้อสอบแบบอัตนัยพิจารณาอยู่บนพื้นฐานลักษณะกลวิธีการใช้ภาษาที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชชมนี, 2559: 57; ธรรมปพร หงษ์ทอง, 2557; กาญจนา ตันโพธิ์, 2556; และอนงค์ จันทรวงศ์, 2551) ร่วมกับการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ได้กล่าวถึงลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้คำ 2) กลวิธีการใช้ภาพพจน์ และ 3) กลวิธีการใช้โวหาร โดยผู้วิจัยนำโจทย์สถานการณ์ที่มีลักษณะการใช้กลวิธีการใช้ภาษาดังกล่าวมาเป็นโจทย์สถานการณ์ให้นักศึกษาวิชาชีพรูอ่าน ฟังหรือดู และผู้วิจัยสร้างข้อคำถามให้นักศึกษาวิชาชีพรูตอบคำถามจากโจทย์สถานการณ์ดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 โครงสร้างข้อสอบประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

ประเภทของกลวิธีการใช้ภาษา	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้	คะแนนรายข้อ	จำนวนคะแนนรวม
กลวิธีการใช้คำ	5	2	4	8
กลวิธีการใช้ภาพพจน์	5	2	4	8
กลวิธีการใช้โวหาร	5	2	4	8
รวม	15	6	-	24

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้วิจัยได้ออกแบบ แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำ กลวิธีการใช้ภาพพจน์ และกลวิธีการใช้โวหาร โดยออกแบบรูปแบบกลวิธีการใช้ภาษารูปแบบละ 5 ข้อคำถาม รวม 15 ข้อคำถาม แล้วคัดเลือกรูปแบบกลวิธีการใช้ภาษา รูปแบบละ 2 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 6 ข้อคำถาม ดังนี้

2.1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวม 8 คะแนน

2.2) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์ จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวม 8 คะแนน

2.3) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวม 8 คะแนน

รวมคะแนนการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาจากข้อคำถาม ทั้งสิ้น 6 ข้อคำถาม โดยแต่ละข้อคำถาม มีคำถามย่อยข้อละ 4 คำถามย่อย รวมคะแนนเป็น 24 คะแนน

3) ออกแบบการประเมินให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาผ่านเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) จากพฤติกรรมการบ่งชี้ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (ภารตี โพธิ์ราม, 2560; นาถตะยา จันทร์โพธิ์ศรี, 2555) ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 18 (ร่าง) โครงสร้างเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีการใช้ภาษา	
กลวิธีการใช้คำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกประเภทกลวิธีการใช้คำในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถบอกลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้คำประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 3. สามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้คำแต่ละประเภทในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 4. สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลวิธีการใช้คำประเภทต่าง ๆ กับบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล
กลวิธีการใช้ภาพพจน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกประเภทของกลวิธีการใช้ภาพพจน์ในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถบอกลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 3. สามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์แต่ละประเภทในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 4. สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ กับบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล
กลวิธีการใช้โวหาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกประเภทของกลวิธีการใช้โวหารในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถบอกลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้โวหารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 3. สามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้โวหารแต่ละประเภทในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 4. สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลวิธีการใช้โวหารประเภทต่าง ๆ กับบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล

4) นำแบบวัดความสามารถและเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และขอเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำคำแนะนำที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5) นำแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) จากการหาค่าความสอดคล้องโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพบว่าแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา มีค่าความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.98, SD = 0.11$) และผลการประเมินค่าความเหมาะสมของเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน (Scoring Rubric) ของการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.71, SD = 0.45$)

6) เกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน (Scoring Rubric) ของการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 19 องค์ประกอบของเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

องค์ประกอบที่ 1	สามารถบอกประเภทกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล
องค์ประกอบที่ 2	สามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ภาษาแต่ละประเภทในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล
องค์ประกอบที่ 3	สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้กลวิธีการใช้ภาษาประเภทต่าง ๆ ตามบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล

โดยการพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ สำหรับความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้มีแนวทางในการให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 20 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

เกณฑ์การให้คะแนน				
4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ระดับปรับปรุง
ตอบได้ถูกต้อง หรือสมเหตุสมผล 3 องค์ประกอบ	ตอบได้ถูกต้อง หรือสมเหตุสมผล 2 องค์ประกอบ	ตอบได้ถูกต้อง หรือสมเหตุสมผล 1 องค์ประกอบ	ไม่สามารถตอบได้ ถูกต้อง หรือไม่ สมเหตุสมผลใน ทุกองค์ประกอบ	ไม่ปรากฏ คำตอบ

7) จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป (ภาคผนวก ข เอกสารหมายเลข ข.13 หน้า 335)

2.2 แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เป็นแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ในการประเมินระดับความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มีขั้นตอนกระบวนการในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการออกแบบแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2) สร้างแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นลักษณะของแบบบันทึกรายละเอียดการสร้างสรรคผลงาน ที่ให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้บันทึกกระบวนการทำงานเพื่อการรู้เท่าทันสื่อโดยนักศึกษาวิชาชีพครูได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านการมอบหมายงาน พร้อมบันทึกกระบวนการทำงาน กระบวนการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ตีความและประเมินค่าสื่อ จากสื่อต่าง ๆ ที่นักศึกษาวิชาชีพครู ได้สืบค้นรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะความสามารถประกอบเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจะถูกบันทึกในแบบบันทึกที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้น โดยโครงสร้างข้อความคำถามซึ่งเป็นโจทย์สถานการณ์ตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยออกแบบข้อความคำถามที่สอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในพฤติกรรมบ่งชี้ต่าง ๆ ตามโจทย์สถานการณ์ จำนวน 3 โจทย์ สถานการณ์ หลักจากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแนวคำตอบที่สอดคล้องกับข้อคำถาม และตัวอย่างโจทย์ สถานการณ์ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม และคัดเลือกโจทย์สถานการณ์ที่มี คะแนนการประเมินมากที่สุด 1 โจทย์สถานการณ์เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทัน สื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

3) ออกแบบการประเมินให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อผ่านเกณฑ์ การให้คะแนน (Scoring Rubric) จากพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในด้านต่าง ๆ ซึ่ง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2559; สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, 2558; สำนักเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรม, 2558; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560; Scheibe & Rogow, 2012; Euro Media Literacy, 2009; Center for Media Literacy, 2008; Hobbs, 2007) ร่วมกับการ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการที่บ่ง บอถึงการความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่

- 3.1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ
- 3.2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- 3.3) ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ
- 3.4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ

โดยแต่ละคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการที่บ่งบอกถึงการความสามารถในการ รู้เท่าทันสื่อจะมีพฤติกรรมชี้วัดความสามารถของแต่ละทักษะย่อย รวมจำนวน 10 พฤติกรรมชี้วัดเพื่อ นำไปออกแบบข้อคำถามที่สอดคล้องกับโจทย์สถานการณ์ทั้ง 3 สถานการณ์ ซึ่งมีพฤติกรรมชี้วัด (พร ทิพย์ เย็นจะบก, 2552: 7; อุษา บิ๊กกินส์, 2555: 7; พนม คลีฉายา, 2556; ณัฐนันท์ ศิริเจริญ, 2557: 13-15; ปกรณ์ ประจัญบาน และอนุชา กอนพ่วง, 2558: 33-37; และThe United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2013) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดย การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 21 (ร่าง) โครงสร้างเกณฑ์การให้คะแนนกับพฤติกรรมชี้วัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	พฤติกรรมชี้วัด/ประเด็นของการประเมิน
1. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ	1.1) การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์
	1.2) การพิจารณาถึงแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ
2. ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	2.1) การจดจำและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในสารได้
	2.2) การทราบถึงจุดประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสารในสื่อ นั้น ๆ
3. ความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ	3.1) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกันได้
	3.2) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารได้
	3.3) การบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้อย่างมีหลักหลักฐานหรือหลักการแนวคิด ข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุสมผล
4. ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ	4.1) การตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ
	4.2) การตัดสินประโยชน์ของสื่อ
	4.3) การบอกถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง หรือครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการรับสารในสื่อ นั้น ๆ

4) นำแบบวัดและเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำคำแนะนำที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5) นำแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Content Validity) จากการหาค่าความเหมาะสมโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน

และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพบว่า แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.93, SD = 0.25$) และผลการประเมินค่าความเหมาะสมของเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน (Scoring Rubric) ของการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.87, SD = 0.34$)

6) เกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน (Scoring Rubric) ของการประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วยความสามารถย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ด้านที่ 2 ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ ด้านที่ 3 ความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ และ ด้านที่ 4 ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ โดยมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

ตารางที่ 22 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 1 การเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	4	3	2	1	0
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์	สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ได้ 4 แหล่งข้อมูล	สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ได้ 3 แหล่งข้อมูล	สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ได้ 2 แหล่งข้อมูล	สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้น้อยกว่า 2 แหล่งข้อมูล	ไม่ปรากฏคำตอบ
2. ความสามารถในการแยกแยะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 4 แหล่งข้อมูล	สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 3 แหล่งข้อมูล	สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 2 แหล่งข้อมูล	สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้น้อยกว่า 2 แหล่งข้อมูล	ไม่ปรากฏคำตอบ

ตารางที่ 23 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 2 การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	4	3	2	1	0
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. สามารถในการทราบถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสาร	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้องถูกต้อง แสดงเหตุผลประกอบได้อย่างสมเหตุสมผล และชัดเจน	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง แสดงเหตุผลประกอบได้ค่อนข้างสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง แต่แสดงเหตุผลประกอบได้อย่างไม่สมเหตุสมผล หรือไม่ชัดเจน	ไม่สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง	ไม่ปรากฏคำตอบ
2. ความสามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารจากแหล่งต่าง ๆ	สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ และถ่ายทอดความเข้าใจ	สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง	ไม่ปรากฏคำตอบ

ตารางที่ 24 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 3 การตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ (12 คะแนน)

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	4	3	2	1	0
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ความสามารถในการบอกอธิบายแยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน	สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้องอย่างน้อย 4 จุด	สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้อง 3 จุด	สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้อง 2 จุด	ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้ หรือทำได้อย่างถูกต้องเพียง 1 จุด	ไม่ปรากฏคำตอบ
2. ความสามารถในการบอกอธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสาร	สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผล หรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้ อย่างสอดคล้อง 4 จุด	สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผล หรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้อย่าง สอดคล้อง 3 จุด	สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผล หรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้ อย่างสอดคล้อง 2 จุด	ไม่สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผล หรือ ความไม่สมเหตุสมผลของข้อความในสารได้อย่างถูกต้อง ในทุกจุด	ไม่ปรากฏคำตอบ
3. ความสามารถในการบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อ	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อ ได้ถูกต้อง แสดงเหตุผล ประกอบได้อย่าง สมเหตุสมผล และชัดเจน	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้ อย่างถูกต้อง แสดงเหตุผลประกอบได้ ค่อนข้างสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้อย่างถูกต้อง แต่แสดงเหตุผล ประกอบได้อย่างไม่ สมเหตุสมผล หรือไม่ชัดเจน	ไม่สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสื่อได้อย่างมีเหตุผลประกอบที่ชัดเจน สมเหตุสมผล	ไม่ปรากฏคำตอบ

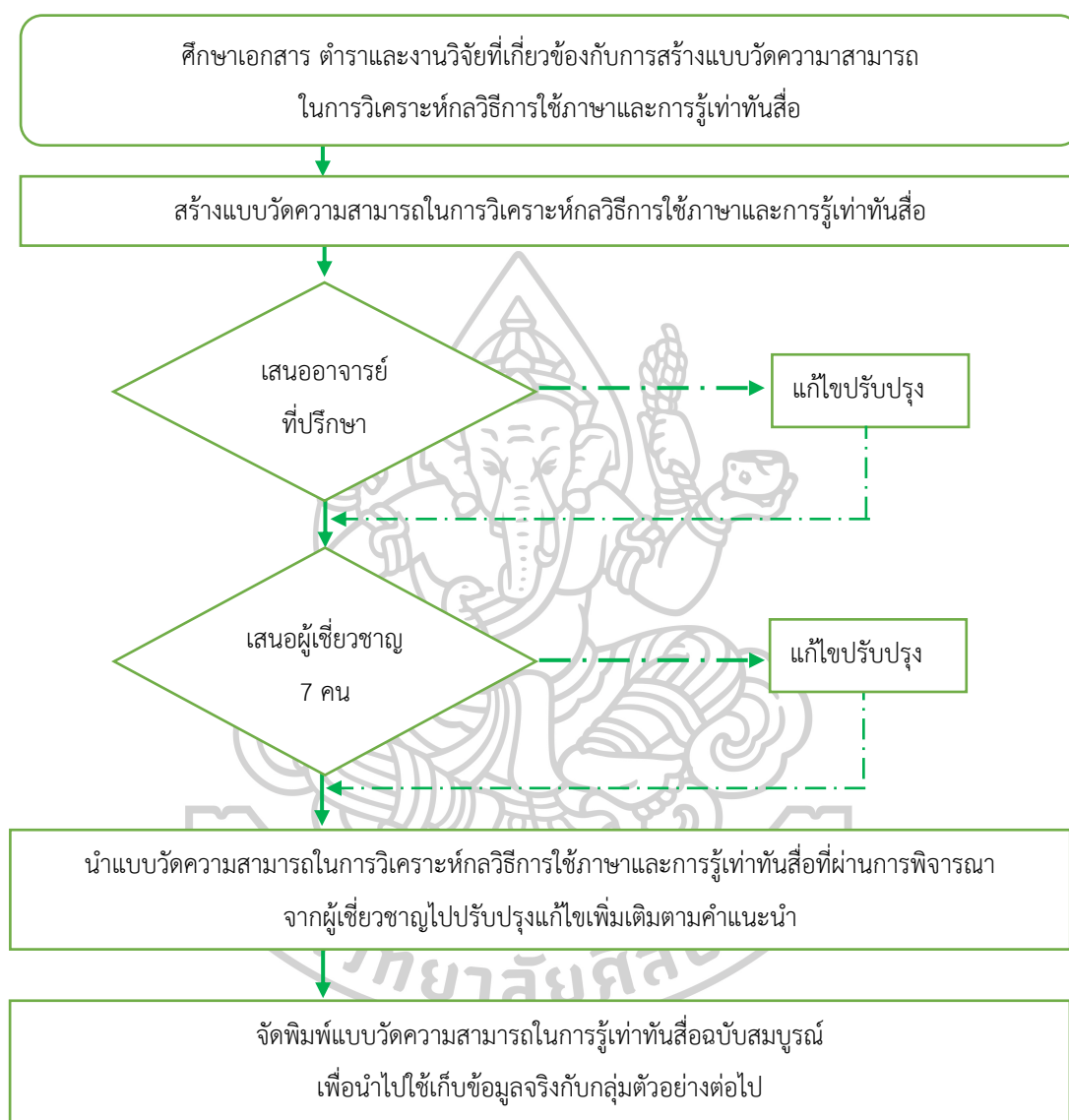
ตารางที่ 25 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ด้านที่ 4 การประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	4	3	2	1	0
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ความสามารถในการตัดสินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของสารในสื่อ	สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือหรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับมีความสมเหตุสมผล และชัดเจน	สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือ หรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับมีความสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือหรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับค่อนข้างสมเหตุสมผล	ไม่สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือหรือ ความไม่น่าเชื่อถือได้ อย่างมีเหตุผลที่มารองรับ	ไม่ปรากฏคำตอบ
2. ความสามารถในการประเมินถึงประโยชน์ของสารในสื่อ	สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน และ สอดคล้องกับ เหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสอดคล้องกับเหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้ค่อนข้าง สอดคล้องกับ เหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล	ไม่สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ ได้อย่างสมเหตุสมผล	ไม่ปรากฏคำตอบ
3. ความสามารถในการบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารในสื่อ	สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล	สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้ค่อนข้าง สมเหตุสมผล	ไม่สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล	ไม่ปรากฏคำตอบ

7) จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป (ภาคผนวก ข เอกสารหมายเลข ข.14 หน้า 357)

โดยขั้นตอนและวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กล

วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีขั้นตอนวิธีการสร้างและพัฒนา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังรายละเอียดในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 11 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

3. สร้างและพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีขั้นตอนและวิธีการออกแบบและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบแบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่มีมีลักษณะดังนี้

(1) แบบประเมินความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน ด้านประโยชน์และการนำไปใช้

(2) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามข้อประเด็นสอบถามต่าง ๆ ที่แสดงถึงคุณภาพของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการนำระดับความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาแปลเป็นคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของข้อคำถามการประเมินและวัตถุประสงค์ของการประเมินเชิงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ โดยการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความเหมาะสมหรือความสอดคล้องของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

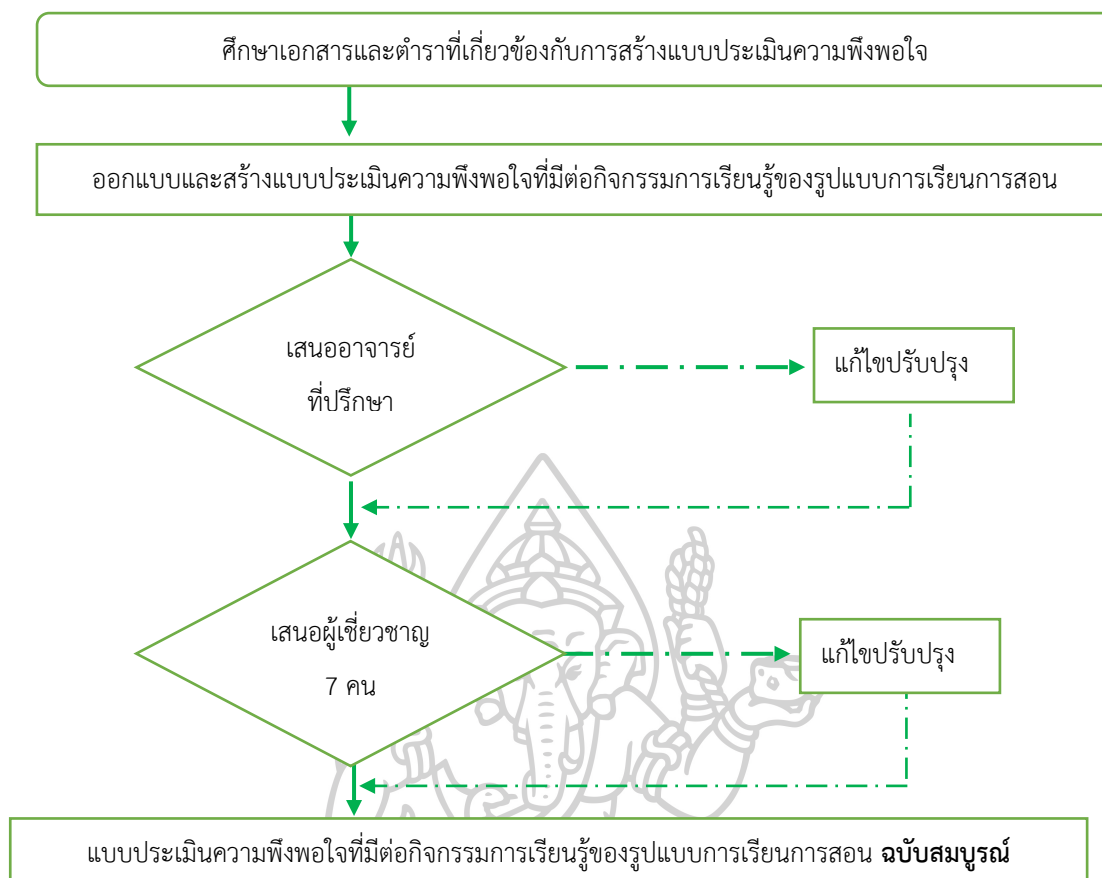
4.50 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

(3) เป็นข้อประเด็นสอบถาม หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบประเมินสามารถเสนอแนะได้ตามความประสงค์ เพื่อผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้มีคุณภาพมากขึ้น

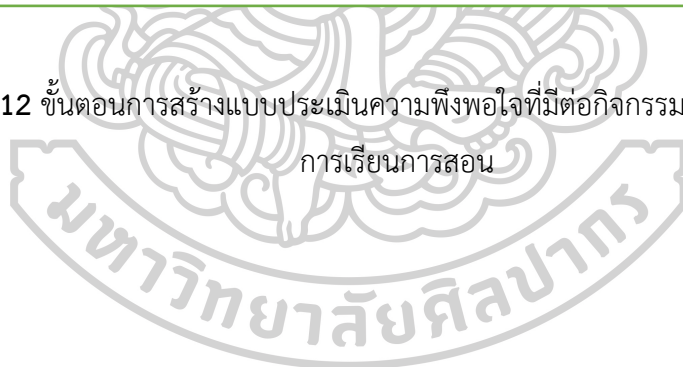
3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปหาค่าความเหมาะสมโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและการประเมินผล จำนวน 2 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพบว่า แบบประเมินความพึงพอใจมีค่าความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.87, SD = 0.34$)

3.4 จัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ฉบับสมบูรณ์

โดยขั้นตอนและวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู สามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน

ตารางที่ 26 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) การออกแบบและการพัฒนา (Design & Development: D & D)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบฯ	1. นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 (Research1) มาออกแบบ ร่างรูปแบบการเรียนการสอน	1. เอกสารสรุปองค์ความรู้จากการสังเคราะห์เอกสาร 2. เอกสารสรุปองค์ความรู้จากการสัมภาษณ์	1. เอกสารข้อมูลจากตำรา งานวิจัยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)	ร่างรูปแบบการเรียนการสอนฯ
	2. สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)	1. เอกสารบันทึกประกอบการสัมมนาฯ	1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบการเรียนการสอนฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่ผ่านการรับรองคุณภาพ
	3. ตรวจสอบคุณภาพฯ โดยการใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ	1. แบบประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ	1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน (ชุดเดียวกับการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ)	ค่าเฉลี่ย (M), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	
	4. ออกแบบและนำไปหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบฯ	1. แผนการจัดกิจกรรมฯ 2. เอกสารการประเมินแผนการจัดกิจกรรมฯ	1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน (ชุดเดียวกับการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ)	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และค่าเฉลี่ย (M), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ

ตารางที่ 26 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
2. เพื่อพัฒนา ตรวจสอบ คุณภาพ ของ เครื่องมือที่ใช้ใน การประเมิน ประสิทธิผล ของ รูปแบบการเรียน การสอนฯ	1. ทำการสร้าง และ หาคุณภาพแบบวัด ความสามารถในการ วิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษา	1. แบบ บันทึก คำแนะนำ 2. มาตรา ส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis) และ มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	แบบวัด ความสามารถ ในการ วิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษา ที่มีคุณภาพ
	1. ทำการสร้าง และ หาคุณภาพแบบวัด ความสามารถในการ รู้เท่าทันสื่อ	1. แบบ บันทึก คำแนะนำ 2. มาตรา ส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis) และ มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	แบบวัด ความสามารถ ในการรู้เท่าทัน สื่อที่มีคุณภาพ
3. เพื่อสร้างและ พัฒนาแบบ ประเมินความพึง พอใจ ที่มีต่อการ ร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ตาม รูปแบบการเรียน การสอน	1. ศึกษาข้อมูลที่ เกี่ยวข้อง สร้าง และ นำไปตรวจสอบ คุณภาพ	1. แบบ บันทึก คำแนะนำ 2. มาตรา ส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis) และ จากมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มี5 ระดับ	ประเมินความ พึงพอใจ ที่มี คุณภาพ

ตารางที่ 26 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อตรวจสอบ คุณภาพของแบบ ประเมิน (ซึ่งเป็น กระบวนการที่ ตรวจสอบ คุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ใน การประเมินที่ สอดคล้องอยู่ใน ขั้นตอนต่าง ๆ	1. ทำการตรวจสอบ คุณภาพของแบบ ประเมินแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบฯ	1. แบบ บันทึก คำแนะนำ 2. แบบ ประเมินค่า IOC	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis) และ จากการหาค่า ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	แบบประเมิน แผนการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้ที่มี คุณภาพ
	1. ทำการตรวจสอบ คุณภาพของแบบ ประเมินคุณภาพ รูปแบบการเรียน การสอนฯ และคู่มือ การใช้รูปแบบการ เรียนการสอนฯ	1. แบบ บันทึก คำแนะนำ 2. แบบ ประเมินค่า IOC	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis) และ จากการหาค่า ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	แบบประเมิน คุณภาพ รูปแบบการ เรียนการสอนฯ และคู่มือการ ใช้รูปแบบการ เรียนการสอนฯ ที่มีคุณภาพ

3. ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย ตัวรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบ หน่วยและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบฯ ซึ่งเป็นแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง (Pre – Experimental Research) ตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) เพื่อศึกษาความสามารถความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูด้วยการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปทดลองใช้

การกำหนดประชากร

การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ซึ่งมี 7 สาขาวิชา แบ่งเป็น 11 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษา 241 คน ดังนี้ 1) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2 ห้องเรียน จำนวน 57 คน 2) สาขาวิชาสังคมศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 42 คน 3) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 33 คน 4) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 36 คน 5) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน 6) สาขาวิชาการสอนภาษาจีน 1 ห้องเรียน จำนวน 17 คน และ 7) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิชาชีวะครู ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 26 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนซึ่งเป็นลักษณะของสาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีวะครู ซึ่งประกอบด้วย

1. ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา
2. ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
3. ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนจากรูปแบบการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีวะครู
2. เอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีวะครู ได้แก่
 - 2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ
3. เครื่องมือประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีวะครู ได้แก่
 - 3.1 แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา
 - 3.2 แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
 - 3.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอน

วิธีการดำเนินการ

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการตามลำดับ 3 ขั้นตอน คือ

1. การดำเนินการเตรียมการก่อนทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน
2. การดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
3. การดำเนินการหลังการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินการเตรียมก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

เป็นการเตรียมใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเตรียม รูปแบบการเรียนการสอน คู่มือการใช้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ และมีการเตรียมกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 26 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยการชี้แจงข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนกับนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ชี้แจงให้นักศึกษาวิชาชีพครูทราบวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู
2. ชี้แจงลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน และบทบาทของผู้สอนในระหว่างการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. แนะนำนักศึกษาวิชาชีพครูในการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ
4. ชี้แจงเกณฑ์การวัดและการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงเกณฑ์การประเมินของทักษะความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

5. ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะรวมถึงการสนับสนุนผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะของนักศึกษาวิชาชีพครู และบันทึกความก้าวหน้าของนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

หลังจากการเตรียมการก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชี้แจงและแนะนำข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นไปใช้สอนจริง

1. วัตถุประสงค์ของการทดลอง

เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยศึกษาในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ของการประเมินประสิทธิผลดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. แบบแผนการทดลอง

การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีการกำหนดแบบแผนของการทดลองตามวัตถุประสงค์ในการของการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 27 แบบแผนการทดลองในการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วัตถุประสงค์การทดลอง	แบบแผนการทดลอง	วิธีการวิเคราะห์ผลทางสถิติ
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ก่อนเรียนและหลังเรียน	กลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design)	พิจารณาผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนเรียนและหลังเรียน	$\begin{array}{ c c c } \hline O_1 & X & O_2 \\ \hline \end{array}$ <p>O_1 คือ การทดสอบก่อนการทดลอง โดย X คือ การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน^๓ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และ O_2 คือ การทดสอบหลังการทดลอง</p>	(SD) เพื่อศึกษาคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และเทียบกับเกณฑ์การประเมินตามระดับความสามารถที่กำหนด และสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ^๓	กลุ่มเดียววัดหลังการทดลอง (The One-Shot Case Study)	ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อตรวจสอบระดับความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอน
	$\begin{array}{ c c } \hline X & O \\ \hline \end{array}$ <p>X คือ การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน^๓ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และ O คือ การทดสอบหลังการร่วมกิจกรรมจากรูปแบบ</p>	

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอนและผู้เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 26 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยเริ่มจากการชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักศึกษาวิชาชีพรูเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการและแนวทางของการวัดและการประเมินผล บทบาทผู้เรียนและบทบาทผู้สอน ตามรายละเอียดที่แสดงในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการทดลองใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1) ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง 30 นาที เป็นการทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยเป็นการใช้แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา จำนวน 1 ชั่วโมง และแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาทีรวมระยะเวลาในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง 30 นาที

2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอนจนสมบูรณ์ โดยใช้เวลา 32 ชั่วโมง ซึ่งการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หรือที่เรียกว่า PC Model ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบฯ ทั้ง 6 ขั้นตอน รวม 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยนำไปใช้ใน 2 วงรอบ ของ 2 หน่วยการเรียนรู้ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 28 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย	สาระสำคัญ	จุดประสงค์
2	3 – 6	ฟังไว้ใช้ว่า ใส่ป่าแบก หาม	<p>ความรู้และทักษะเกี่ยวกับ การฟัง การฟังอย่างมี วิจารณญาณ มีกระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อการเลือกรับสาร ที่เป็นประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกสารและสิ่งที่เป็น ประโยชน์ในการฟัง - การจับประเด็นเรื่องที่ฟังได้ - การวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่อง ตีความ ประเมินค่า เรื่องที่ฟัง - ข้อบกพร่องในการฟัง - ทักษะการฟังสารใน ชีวิตประจำวัน เช่น การฟังข่าว ฟังโฆษณา ฟังเพลง ฯลฯ 	<p>2. เพื่อให้มีความรู้ และ ความเข้าใจ รวมถึงมี ความสามารถในกระบวนการ สื่อสาร ทั้งการรับสารและการ ส่งสาร ในทักษะการฟัง การ พูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอด จนถึงสามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ในการนำเสนอและสื่อสารได้ อย่างเหมาะสม</p> <p>3. มีทักษะในการคิดอย่าง เป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และทักษะ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งใน เชิงวิชาการและการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้อย่างรู้เท่า ทัน</p>
	รวม ระยะเวลา 16 ชั่วโมง			

ตารางที่ 28 (ต่อ)

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย	สาระสำคัญ	จุดประสงค์
3	7 – 10 สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 16 ชั่วโมง	เปิดโลกกว้าง ด้วยการ อ่าน	ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการอ่าน ในชีวิตประจำวัน สามารถเลือกนำความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้ - จุดมุ่งหมายในการอ่าน - กระบวนการอ่าน เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านสรุปความ การอ่านตีความ การอ่านขยายความ - การอ่านสารประเภทต่าง ๆ เช่น การอ่านเอกสารวิชาการ การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านสารคดี การอ่านเพื่อความบันเทิง	4. เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาษาไทยทั้งการรับสารและการส่งสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ ทำการทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ จากแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 30 นาที รวมระยะเวลาที่ใช้ทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการหลังการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

เป็นลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการประเมินประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังนี้

1. ประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

โดยเป็นการพิจารณาและเปรียบเทียบผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถที่กำหนด

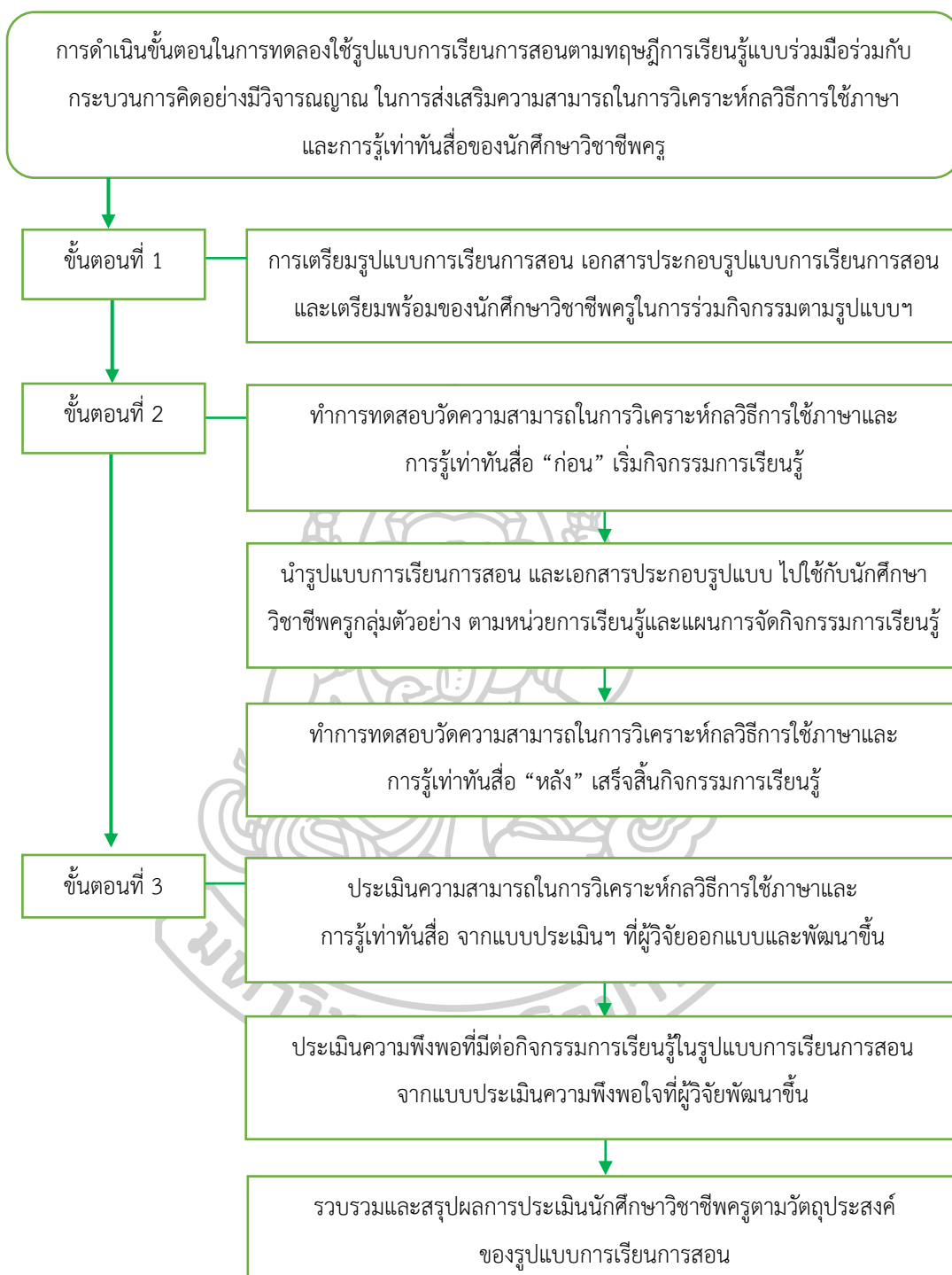
2. ประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

โดยเป็นการพิจารณาและเปรียบเทียบผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถที่กำหนด

3. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน จากแบบประเมินความพึงพอใจผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

โดยเป็นการพิจารณาจากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อตรวจสอบระดับความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอน

จากขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปทดลองใช้ (Implementation: I) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินรูปแบบฯ ผ่านการหาประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของการใช้รูปแบบที่ได้กำหนดไว้ เพื่อศึกษาความสามารถของรูปแบบฯ ในการพัฒนาให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถตามที่มุ่งหวัง โดยสามารถสรุปขั้นตอนของการดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 13 ขั้นตอนการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 29 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับนักศึกษาวิชาชีพระหว่างกลุ่มตัวอย่าง	1. เตรียม การก่อนทดลองใช้ 2. การดำเนินการใช้ 3. การดำเนินการประเมินประสิทธิผล	1. รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบฯ 2. แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา 3. แบบวัดความรู้เท่าทันสื่อ 4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ	นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพระหว่างปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 26 คน	1. ค่าร้อยละ (Percentage) 2. ค่าเฉลี่ย (M) 3. ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 4. t-test dependent 5. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1. ประสิทธิภาพจากการใช้รูปแบบฯ ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1.1 ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และ 1.2 การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู และ 1.3 ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนฯ

4. ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) การประเมินผล (Evaluation: E)

เป็นขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ทั้งระบบโดยการพิจารณาจากประสิทธิผลจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ในการพัฒนาความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. พิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านกระบวนการของรูปแบบจากการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานตามบริบทจริง เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนมีความคล่องตัวในการใช้งานสำหรับผู้นำไปใช้มากขึ้น รวมถึงการปรับเอกสารประกอบรูปแบบ ไม่ว่าจะป็นคู่มือกาใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

2. หลังจากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม แล้วปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามคำแนะนำ

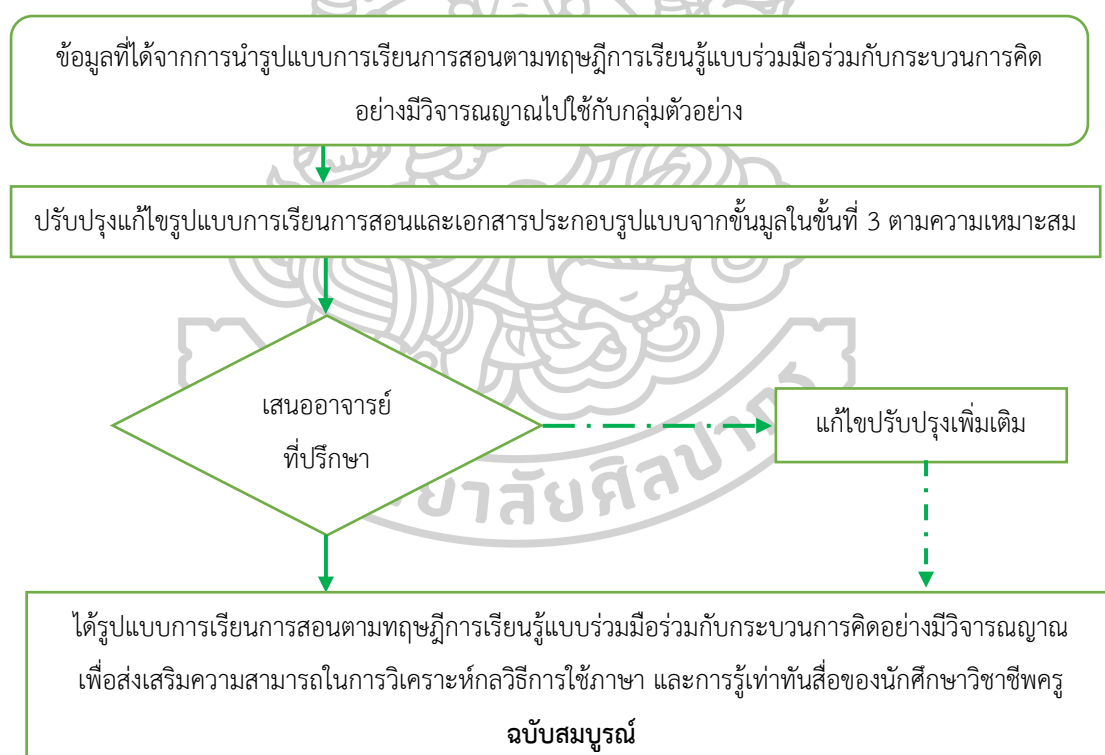
3. จัดทำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพรุ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน ฉบับสมบูรณ์

จากขั้นตอนวิธีการดำเนินการในขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นกระบวนการของการวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I) โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพิ่มเติม โดยใช้ ข้อมูลจากผลการประเมินประสิทธิผล เป็นพื้นฐานข้อมูลการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรุ โดยสามารถสรุปขั้นตอนของการดำเนินการได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 14 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ตารางที่ 30 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) การประเมินผล (Evaluation: E)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นฉบับสมบูรณ์	1. นำข้อมูลที่ได้จากการนำไปใช้จากกลุ่มตัวอย่างมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ 2. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม 3. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 4. จัดพิมพ์รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับสมบูรณ์	1. รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบฯ	1. เอกสารที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบฯ 2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ฉบับสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู มีจุดประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ในประเด็นต่อไปนี้ 2.1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2.2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2.3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวทางของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2552: 6-7) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน (ทีศนา แคมมณี, 2560; Arends, 2011: 7; Richey, Klein & Tracey, 2011; และ Dick & Carey, 2005) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 144) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู และส่วนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถใน การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีรายละเอียด ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการ เรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพ ครู

1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร มีข้อค้นพบดังนี้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเชิงนโยบาย

1.1.1.1 ผลการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) พบว่า ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่มุ่งเน้นให้เยาวชนของชาติได้มีทักษะกระบวนการที่สำคัญในโลกอนาคต หรือ ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยในทุกช่วงวัย เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21 คือการต้องพัฒนา ให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ (Information Literacy) ซึ่งเป็นการเข้าถึงสารสนเทศ การ ประเมินอย่างมีวิจารณญาณ สามารถใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ และพื้น ฐานความรู้เกี่ยวกับสื่อ (Media Literacy) (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, 2561: 8)

1.1.1.2 ผลการศึกษานโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พบว่ามีหนังสือที่ อว 0204.2/ว11239 เรื่องขอความร่วมมือในการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงการส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลให้กับนักศึกษามายังมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ให้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.1.1.3 ผลการศึกษามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์ ในด้านของการเป็นผู้ที่สามารถร่วมสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะการข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ และมาตรฐานการเรียนรู้ ในด้านทักษะทางปัญญาที่ได้กล่าวถึงการคิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูลสื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.1.2.1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการออกแบบขึ้นมาให้สามารถประสานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในรายวิชาเรียนปกติเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยอาศัยแนวทางการวิจัยในรูปแบบของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟ็งสวัสต์, 2552: 6-7) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน (Richey, Klein & Tracey, 2011; Arends, 2011: 7; Dick & Carey, 2005; ทิศนา แคมมณี, 2560) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ที่เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นผ่านการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย รวมถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นกระบวนการของการออกแบบและพัฒนา (Design & Development: D & D) โดยการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นกระบวนการของขั้นตอนในการนำไปใช้ (Implementation: I) ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นกระบวนการพัฒนาจากการใช้ผลการประเมิน (Evaluation: E) ประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนฯ เพิ่มเติม

1.1.2.2 ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Theory) ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพึ่งพาและเกื้อกูลกันในเชิงบวก (Positive Interdependence) มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive) รวมถึงฝึกการมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เน้นทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) และมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564: 301; จินตนา ศิริธัญญรัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 82-83; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 122; Johnson and Johnson (1994: 31-37); Tenenberg and Smith, 1996) โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 2.1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2.2) การนำเสนอข้อมูลความรู้ 2.3) การมอบหมายงาน 3) ขั้นการร่วมกันทำงานกลุ่ม 4) ขั้นการสร้างผลงาน 5) ขั้นการตรวจสอบชิ้นงาน และกระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิก และ 6) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550; วัฒนาพร รัชชบุทช์, 2545; Johnson and Johnson, 2003; Slavin, 1995)

1.1.2.3 ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ผลการศึกษาพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย 5 กระบวนการสำคัญ ดังนี้ 1) การระบุประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 4) การตีความข้อมูลและสรุปผล และ 5) การตัดสินคุณค่าของข้อมูล โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิดในระดับต่าง ๆ การใช้กรณีศึกษาและการจัดสถานการณ์การเรียน การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดพิจารณาในการแก้ไขปัญหาตามประเด็นสถานการณ์เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นอย่างดี (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2556; สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2550; ทิศนา ขัมมณี, 2540; The national Council for Excellence in Critical Thinking, 2021; Ennis, 2011; Paul and Elder, 2006)

1.1.2.4 ผลการศึกษาหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา (Language Strategies) ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเป็นลักษณะของการวิเคราะห์รูปแบบกลยุทธ์การใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจสารต่าง ๆ ได้อย่าง

ชาวซั้งและถูกต้องในมิติต่าง ๆ จากผู้ส่งสาร โดยกลวิธีการใช้ภาษาที่เป็นที่นิยมและพบมากในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้คำ 2) กลวิธีการใช้โวหาร และ 3) กลวิธีการใช้ภาพพจน์ (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชชมนณี, 2559; ธรรมนูญ หงส์ทอง, 2557; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556; และอนงค์ จันทรวงศ์, 2551)

1.1.2.5 ผลการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการรู้เท่าทันสื่อ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อที่มีประสิทธิภาพ 2) การเข้าใจเนื้อหาของสื่อ 3) การวิเคราะห์และการตีความสารในสื่อ 4) การประเมินผลตัดสินสื่อ และ 5) การสร้างสรรค์สื่อที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ (สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, 2558; สำนักฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, 2558; สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2559; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; Hobbs, 2007; Center for Media Literacy, 2008; Euro Media Literacy, 2009; Scheibe & Rogow, 2012) โดยในการจัดกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ นั้น ต้องให้ผู้เรียนพิจารณาบริบทของสื่อเพื่อการรู้เท่าทันผ่านการตั้งคำถาม รวบรวมข้อมูล คิดวิเคราะห์ ตีความและสรุปผลให้ครอบคลุมใน 7 ประเด็นสำคัญด้วยกัน ได้แก่ 1) องค์กร/สถาบันผู้ผลิตสื่อ 2) ประเภทของสื่อ 3) กลวิธีในการจูงใจ 4) เนื้อหาสาระในสื่อ 5) กลุ่มเป้าหมายของสื่อ 6) ภาพสะท้อนความจริงจากสื่อ และ 7) จุดมุ่งหมายแฝงในสื่อ (ปฐมาภรณ์ ปันอินทร์, 2555; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2547; Center for Media Literacy, 2011)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล มีข้อค้นพบดังนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู เป็นลักษณะของการสอบถามในข้อประเด็นข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นสัมภาษณ์ที่ 1 ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถใน

การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ควรมีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

1.1 ควรมีองค์ประกอบ ขั้นตอน เนื้อหา ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดผ่านการพูดคุยอภิปรายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

1.2 ควรมีองค์ประกอบที่ใช้กระบวนการกลุ่มลงมือปฏิบัติในการทำงาน

1.3 ควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมกระบวนการรู้เท่าทันสื่อและการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

1.4 ควรเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงหรือการทำเหตุการณ์จริงมาเชื่อมโยงกับการสอน

1.5 กลวิธีการสอนของครูควรมีเทคนิคสอดแทรกที่สอดคล้องกับตัวแปรต้น เช่น การใช้คำถาม การยกสถานการณ์จำลอง หรือการกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการทำงานกลุ่ม

1.6 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรมี ได้แก่

1.6.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน ควรให้รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนารูปแบบซึ่งต้องสอดคล้องกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ

1.6.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ควรระบุว่าวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และเมื่อใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นแล้วจะช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างไร

1.6.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ ควรระบุถึงรายละเอียดของขั้นตอนของรูปแบบ แต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขั้นตอนแต่ละขั้นตอนต้องสอดคล้องกับทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบ

1.6.4 และมีองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนและการวัดและการประเมินผล บัณฑิตแห่งความสำเร็จ หรือเงื่อนไขการนำไปใช้

ประเด็นสัมภาษณ์ที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ท่านคิดว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

2.1 เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการที่เป็นลักษณะของกระบวนการคิดร่วมกันเพื่อค้นหาคำตอบ

2.2 ลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายต่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนร่วมกันแสดงออกมาซึ่งความคิดของตนเองเพื่อการแลกเปลี่ยนได้อย่างอิสระ

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ การทำกิจกรรม ควรเริ่มจากพื้นฐานความอยากรู้อยากเห็น การต้องการศึกษาหาข้อมูล หรือหาคำตอบด้วยตัวของผู้เรียนเอง

2.4 กิจกรรมเสริมที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเลือกเป็นกิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการทำงานกลุ่มและกระบวนการคิดของผู้เรียน

2.5 เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดเพื่อการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทักลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ดังนั้น กระบวนการจัดกิจกรรมจึงควรนำเนื้อหาที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มาใช้ รวมถึงการให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของข้อมูลประกอบการร่วมกันพิจารณาหาคำตอบของผู้เรียนด้วย

ประเด็นสัมภาษณ์ที่ 3 ท่านคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์ทักลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ประกอบด้วยความสามารถอะไรบ้าง

3.1 ความสามารถบอกรูปแบบและประเภทของกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

3.2 ความสามารถบอกลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษารูปแบบและประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล

3.3 ความสามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ภาษาแต่ละรูปแบบและแต่ละประเภทในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล

3.4 สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลวิธีการใช้ภาษารูปแบบและประเภทต่าง ๆ ในบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล

ประเด็นสัมภาษณ์ที่ 4 ท่านคิดว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ประกอบด้วยความสามารถอะไรบ้าง

4.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือและความไม่น่าเชื่อถือของสื่อต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

4.2 ความสามารถในการเลือกบริโภคและตัดสินคุณค่าของสื่อที่เป็นประโยชน์และสื่อที่ไม่เป็นประโยชน์ของตนเองและสังคมเพื่อเป็นประโยชน์ในอนาคต

4.3 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงสื่อได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการของผู้บริโภค

4.4 ความสามารถในการทราบและเข้าใจจุดมุ่งหมายของสื่อและการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทั้งวัตถุประสงค์โดยทั่วไปและวัตถุประสงค์แฝงหรือโดยนัย

4.5 ความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วนความหมายในจากการสื่อสารในสื่ออื่น ๆ

ประเด็นสัมภาษณ์ที่ 5 ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์ทักลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อควรเป็นอย่างไร การประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

5.1 เป็นลักษณะของการประเมินผล (ประเมินความสามารถตามวัตถุประสงค์) ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียน

5.2 เป็นลักษณะของการใช้เกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) ในการประเมินความสามารถโดยการใช้โจทย์สถานการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยให้ผู้เรียนตอบและผู้สอนประเมินให้คะแนนตามเกณฑ์การใช้คะแนน

5.3 การประเมินที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เน้นผลผลิต (ชิ้นงาน/ภาระงาน) หรือสิ่งที่แสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมของความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์ทักลวิธีการใช้ภาษา

5.4 เป็นลักษณะของการใช้เกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) แบบแยกองค์ประกอบในการประเมินความสามารถแต่ละส่วน ซึ่งการให้คะแนนใครให้ค่าเป็น 1 2 3 4 และอาจไม่ควรมี 0 เพราะหากพิจารณาถึงความสามารถในการรู้เท่าทันในบริบทความเป็นจริงแล้วผู้เรียนนั้นต้องมีความรู้อยู่บางส่วน ซึ่งไม่เป็น 0 หรือไม่เลยเลยทีเดียว ยกเว้นแต่ไม่ปรากฏคำตอบใด ๆ ซึ่งไม่แสดงถึงความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในเรื่องนั้น ๆ อาจพิจารณาให้ 0 ได้

5.5 แบบวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อตามสภาพจริงจากโจทย์สถานการณ์ ซึ่งควรเป็นลักษณะของสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ให้ผู้เรียนได้เขียนตอบตามแบบบันทึกหรือหัวข้อ ประเด็น ที่แสดงออกมาซึ่งความเป็นรูปธรรมที่สื่อถึงทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในแต่ละองค์ประกอบหรือความสามารถย่อยนั้น ๆ พิจารณาผลในแต่ละองค์ประกอบตามเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แล้วนำมาตัดสินประเมินผลในภาพรวมที่ประกอบขึ้นมาเป็นความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

การสนทนากลุ่มนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ผ่านการเรียนในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) ซึ่งเป็นรายวิชาที่จัดให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูในทุกสาขาวิชา ซึ่งการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นลักษณะของการเชิญตัวแทนของแต่ละสาขาวิชา ประกอบด้วยสาขาวิชาละ 3 คน จำนวน 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา และสาขาวิชาสังคมศึกษา รวมนักศึกษาที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทั้งสิ้น จำนวน 21 คน ผลการสนทนากลุ่มเป็นดังนี้

ประเด็นสนทนาที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) นักศึกษาเคยประสบปัญหาใดบ้าง ผลการสนทนาเป็นดังนี้

1.1 ความเชื่อมโยงของการยกตัวอย่างตามเนื้อหาสาระที่ ยกตัวอย่างมาไม่สอดคล้องกัน จึงเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจ

1.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่นั่งฟังความรู้มากเกินไป

1.3 การวัดและการประเมินผลจากชิ้นงานที่มากเกินไปตามทักษะทางภาษาต่าง ๆ แต่ชิ้นงานแต่ละชิ้นนั้นไม่ได้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

ประเด็นสนทนาที่ 2 จากการร่วมกิจกรรมในรายวิชาที่ผ่านมา ต้องการให้ผู้สอนเพิ่มเติมกิจกรรมใดบ้าง ในส่วนใด และเพิ่มเติมอย่างไร ผลการสนทนาเป็นดังนี้

2.1 ต้องการให้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมกลุ่ม

2.2 ในการทำกิจกรรมบางอย่างต้องการให้ผู้เรียนได้มีสิทธิเลือกตามความสนใจของตนเอง หรือมีหัวข้อให้ได้เปิดโอกาสทางความคิดของผู้เรียน

2.3 ก่อนเริ่มทำกิจกรรมผู้สอนควรเริ่มอธิบายหรือเกริ่นนำความรู้ต่าง ๆ หรือทบทวนความรู้ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 ระหว่างทำกิจกรรมควรมีสิ่งที่น่าสนใจสอดแทรก เช่น เกม กรณีตัวอย่าง

ประเด็นสนทนาที่ 3 นักศึกษาคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อที่จำเป็นต่อนักศึกษาวิชาชีพครูคืออะไร และมีอะไรบ้าง

3.1 ความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาของสาร

3.2 ความสามารถในการพิจารณาจุดประสงค์ของสาร

3.3 ความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ

3.4 ความสามารถในการพิจารณาถึงคุณประโยชน์ของสารนั้น ๆ

ประเด็นสนทนาที่ 4 การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนที่เรียนในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) สามารถทำได้อย่างไร

4.1 ควรจัดเนื้อหาและยกตัวอย่างแต่ละส่วนให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

4.2 ควรมีการให้ความรู้ สอนเนื้อหาที่จำเป็นก่อน หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนได้ลองลงมือปฏิบัติ ทำจริง

4.3 ควรออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีอิสระทางการคิด โดยผู้สอนไม่ควรกำหนดรายละเอียดที่ตายตัวมากนัก

4.4 หลีกเลี่ยงเสร็จสิ้นกิจกรรม ควรจัดให้มีการสรุปผลงาน ผลการศึกษาอีกครั้ง เพื่อเป็นการสรุปเนื้อหาโดยภาพรวม

4.5 เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดในทักษะต่าง ๆ ด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4.6 ในการจัดกิจกรรมควรเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาซึ่งความคิด ผ่านการพูด และพฤติกรรมกระทำ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกเต็มที่ โดยไม่ขัดขวางหรือตัดสินค่าผิดหรือถูก

4.7 นำสถานการณ์ เรื่องราว ที่อยู่ในความสนใจมาใช้ในการจัดกิจกรรม

ประเด็นสนทนาที่ 5 การวัดและการประเมินผลรายวิชา ควรดำเนินในแนวทางใดที่จะตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เช่น ประเมินจากพฤติกรรมจากการปฏิบัติ การถาม-ตอบ อื่น ๆ

5.1 ไม่ควรวัดและประเมินผลจากแบบทดสอบ แบบกากบาท มีตัวเลือกถูกผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดตามเหตุผลแล้วประเมินตามความสมเหตุสมผลของคำตอบ

5.2 การประเมินควรประเมินไปตามที่ละจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพราะจะไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสับสนใจการวัดประเมินในแต่ละครั้ง

5.3 การวัดและประเมินผลควรสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์

ส่วนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

ในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบ และพัฒนาตัวนวัตกรรมซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนฯ และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนฯ หลังจากนั้น จึงนำตัวนวัตกรรมดังกล่าวไปหาคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงคุณภาพ แล้วนำตัวนวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมให้คะแนนระดับคุณภาพของตัวนวัตกรรมผ่านเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงปริมาณ โดยมีผลของการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ผลของการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู ร่วมถึงการสนทนากลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครู มาเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการและวัตถุประสงค์รวมถึงการกำหนดปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ ซึ่งผลการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนฯ เป็นดังนี้

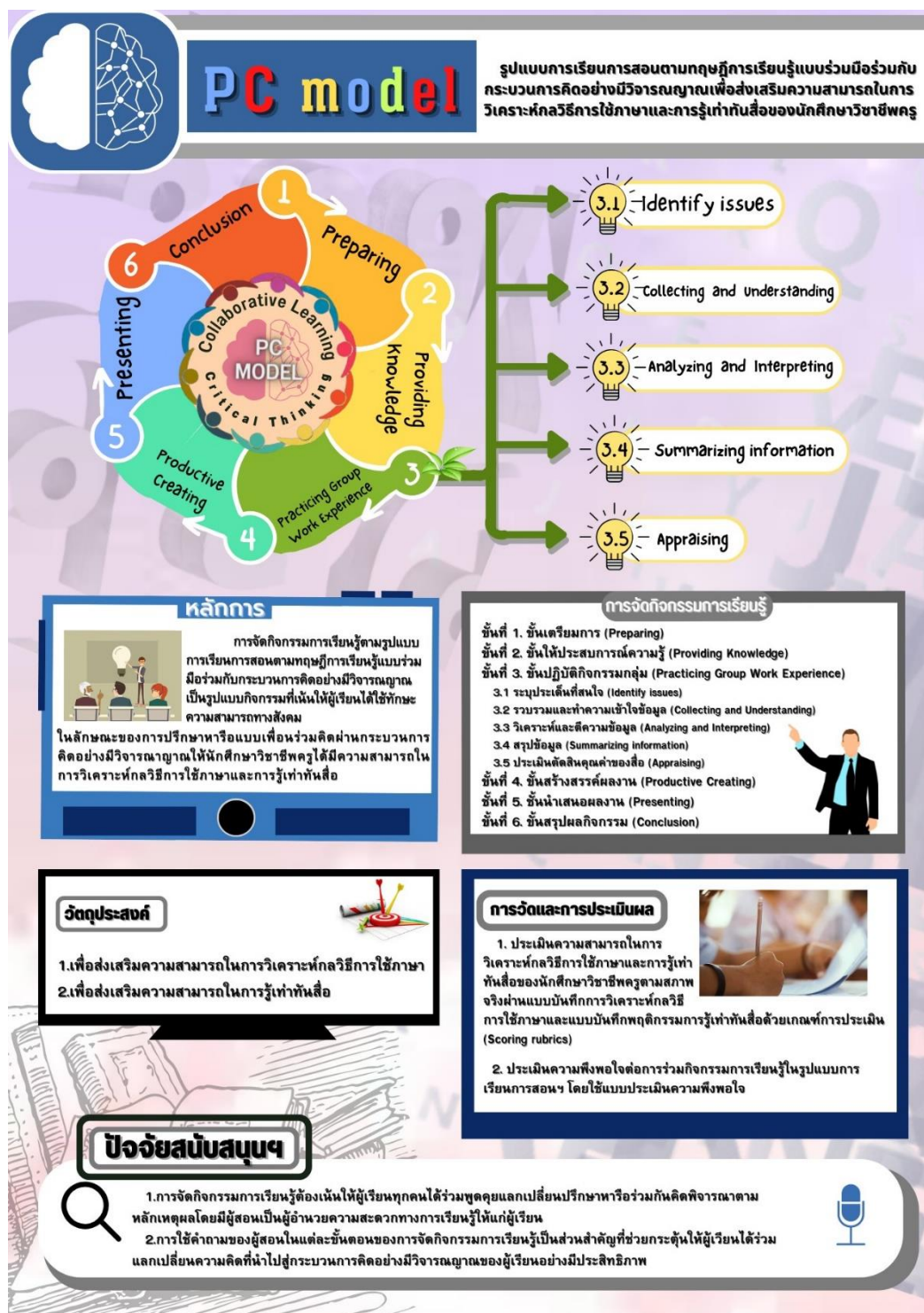
แผนภาพที่ 15 รูปแบบ PC Model ฉบับร่าง

หลักจากนั้นผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและที่ปรึกษา รวมทั้ง 2 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หลักจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ มาปรับปรุงพัฒนาให้รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีคุณภาพมากขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยประเด็นสำคัญในการปรับปรุงแก้ไข มีรายละเอียดดังนี้

1. การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ควรมีการใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สื่อถึงความเป็นรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เช่น สื่อความถึงสื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อ การสื่อความถึงภาษาหรือกลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการหลังจากร่วมกิจกรรมตามรูปแบบ หรือ การใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือ การใช้กระบวนการคิด หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เกิดความสามารถต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นที่ผู้วิจัยต้องการ โดยการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนฯ ผู้วิจัยอาจพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของรูปแบบฯ ดังกล่าว การปรับแก้ไข ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการเพิ่มเติมภาพ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สื่อถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้ภาพคนจับมือกันเป็นวงกลมตรงจุดศูนย์กลางของชื่อรูปแบบฯ (PC Model) การเพิ่มภาพหลอดไฟที่เปล่งแสงและภาพของสมองที่สื่อถึงกระบวนการคิด ที่มีความหมายถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเพิ่มภาพพื้นหลังเป็นตัวอักษรที่สื่อถึงกระบวนการใช้ภาษาและกลวิธีการใช้ภาษา การปรับกรอบของข้อความต่าง ๆ เป็นโครงภาพคล้ายกับหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรือหน้าจอโทรทัศน์ เพื่อสื่อความถึงการสื่อสารและกระบวนการรู้เท่าทันสื่อ การเพิ่มภาพครูสอนประกอบในแผนภาพของรูปแบบฯ เพื่อสื่อความถึงนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นต้น

2. การปรับข้อความในทุกส่วนของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้สอดคล้องกัน รวมถึงการปรับข้อความบางส่วนให้มีความกระชับและง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น รวมถึงการปรับแก้ไขคำผิดโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอต่าง ๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 คน

จากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 คน ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนฯ เพิ่มเติม ผลการออกแบบพัฒนาเพิ่มเติมเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 16 รูปแบบ PC Model ฉบับก่อนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพอคร หรือที่เรียกว่า PC Model เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดการร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด เห็น ทศนคติซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสาร และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะความสามารถที่สำคัญที่ควรมีแก่ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาวิชาชีพอคร ซึ่งจะเติบโตไปเป็นผู้นำทางความคิด การ หล่อหลอมและถ่ายทอดทัศนคติ มุมมองต่าง ๆ ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ การจัดการ เรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพอครมีภูมิคุ้มกัน ภูมิต้านทานในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีรายละเอียด ขององค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ ความสามารถทางสังคมในลักษณะของการปรึกษาหารือแบบเพื่อนร่วมคิดผ่านกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณให้นักศึกษาวิชาชีพอครได้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่า ทันสื่อ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพอคร
- 2.2 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพอคร

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพอคร ผ่านการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนที่เรียกว่า PC Model ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparing)
2. ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge)
3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience)

- 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues)
- 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding)
- 3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting)
- 3.4 สรุปข้อมูล (Summarizing information)
- 3.5 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising)
4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating)
5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting)
6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

4. การวัดและการประเมินผล

4.1 ประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูตามสภาพจริงผ่านแบบบันทึกการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและประเมินผลด้วยเกณฑ์การประเมิน (Scoring rubrics) แบ่งออกเป็น 3 ความสามารถบ่งชี้ ได้แก่

- 1) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ
- 2) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร
- 3) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์

4.2 ประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูตามสภาพจริงผ่านแบบบันทึกพฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อและประเมินผลด้วยเกณฑ์การประเมิน (Scoring rubrics) แบ่งออกเป็น 4 ความสามารถบ่งชี้ ได้แก่

- 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ
- 2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ
- 3) ความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ
- 4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ

4.3 ประเมินความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านเนื้อหา
- 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) ด้านบทบาทของผู้สอน
- 4) ด้านประโยชน์และการนำไปใช้

5. ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือ ร่วมกันคิดพิจารณาตามหลักเหตุผล โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. การใช้คำถามของผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดที่นำไปสู่กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการ

2.2 ผลของการพัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 คนแล้วนำรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบวัดและประเมินผลความสามารถฯ ไปสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย วัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทยและภาษาสื่อมวลชน จำนวน 1 คน ในวันอาทิตย์ที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 13.00 น. – 15.00 น. ผ่านโปรแกรม ZOOM Cloud Meetings เพื่อนำคำแนะนำและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และการประเมินผ่านเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) เป็นการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีผลการดำเนินการดังนี้

2.2.1 ผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ในวันอาทิตย์ที่ 9 ตุลาคม 2565 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี

การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ตามประเด็นต่อไปนี้

ตารางที่ 31 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญหลังจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ลำดับ	ประเด็นปรับปรุง	ผลการปรับปรุง
1.	ปรับชื่อขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นที่ 2 ขึ้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) เป็นขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge) เพราะชื่อขั้นตอนเดิมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวตั้งเดิม (Passive Learning) จึงเปลี่ยนให้เป็นแบบเชิงรุก (Active Learning)	ผู้วิจัยปรับตามข้อเสนอ ดังนี้ ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) ขั้นที่ 2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge) ขั้นที่ 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) 3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) 3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของสื่อ (Appraising) ขั้นที่ 4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) ขั้นที่ 5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) และ ขั้นที่ 6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)
2.	ปรับขั้นตอนที่ 3.4 การสรุปข้อมูล (Summarizing information) ออก เพราะส่วนนี้อยู่ในขั้นที่ 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันของขั้นตอน	

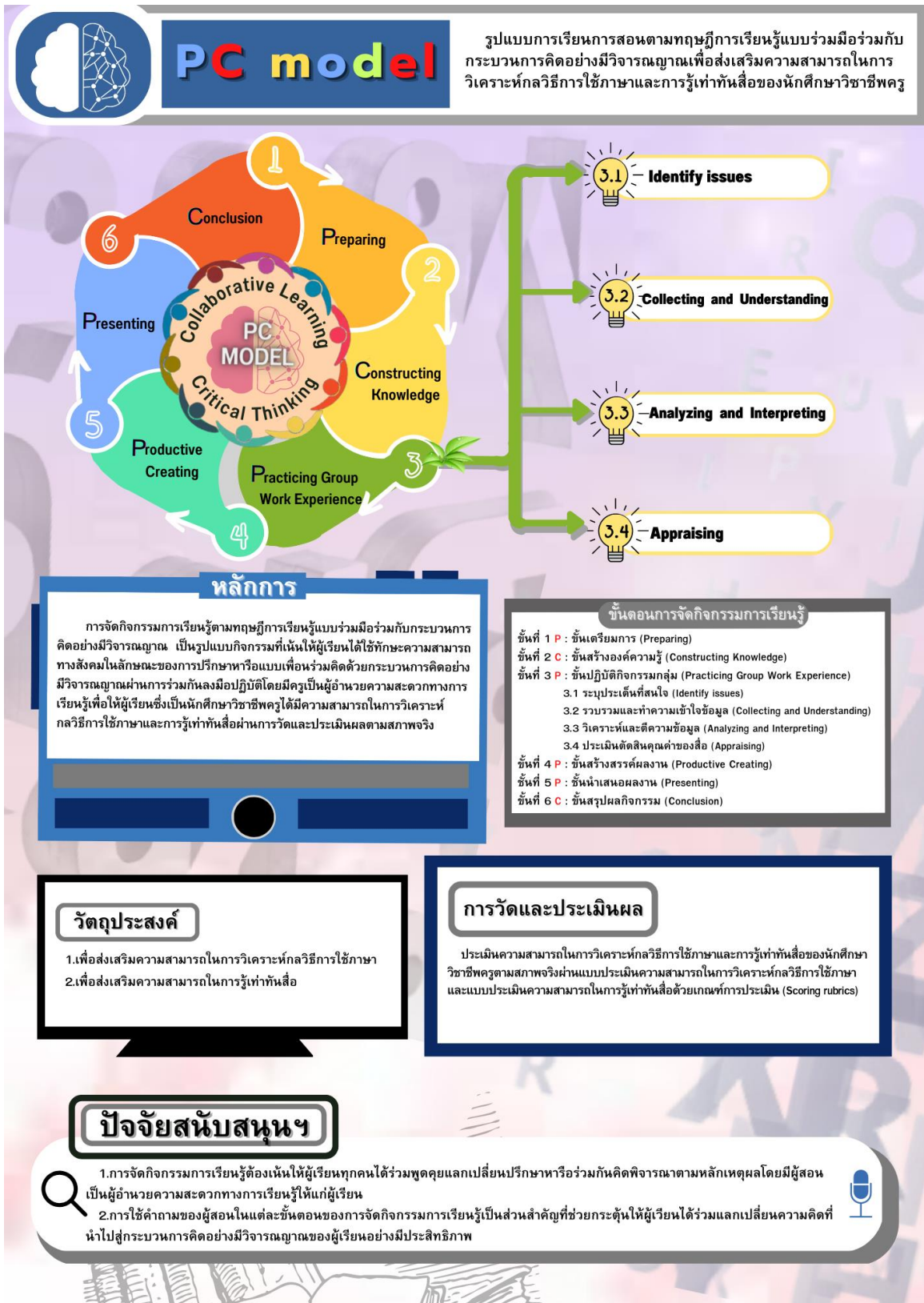
ตารางที่ 31 (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นปรับปรุง	ผลการปรับปรุง
3.	<p>หลักการ ควรปรับหลักการให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>โดย 1. ให้ครอบคลุมในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ (แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ)</p> <p>2.เพิ่มเติมเรื่องบทบาทครู บทบาทผู้เรียนใน Model นี้</p> <p>3. เพิ่มเติมหลักของการวัดและการประเมินผลของรูปแบบฯ</p> <p>4. เพิ่มข้อความที่แสดงถึงบทบาทผู้เรียนและบทบาทผู้สอนตามหลักการในรูปแบบการเรียนการสอนฯ นี้</p>	<p>ปรับหลักการเป็น ดังนี้</p> <p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความสามารทางสังคมในลักษณะของ การปรึกษาหารือแบบเพื่อนร่วมคิดด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการร่วมกันลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อผ่านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง</p>
4.	<p>องค์ประกอบ การวัดและการประเมินผลตัดในส่วนของการสอบถามความพึงพอใจออก เพราะเป็นจุดประสงค์ของงานวิจัย ไม่ใช่จุดประสงค์หลักของรูปแบบการเรียนการสอนฯ</p>	<p>นำการประเมินความพึงพอใจ ออกจากการวัดและการประเมินผล</p>

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นปรับปรุง	ผลการปรับปรุง
	รายละเอียดอื่น ๆ 1. ตัวย่อของ Model ซึ่งเป็นตัวอักษรตัวแรกของแต่ละชั้นควรปรับให้เห็นโดดเด่นอย่างชัด เพื่อผู้อ่านเห็นที่มาของชื่อ 2. ปรับรูปแบบ ความหนาบาง ของตัวหนังสือให้อ่านง่ายขึ้น 3. ข้อความชื่อของขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรปรับเป็นแนวตั้งให้หมด เพื่อให้อ่านง่ายขึ้น	ผู้วิจัยปรับตามข้อเสนอแนะ

เมื่อผู้วิจัยปรับรายละเอียดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน จากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แล้ว จึงได้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นดังนี้

แผนภาพที่ 17 รูปแบบ PC Model ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงหลังการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ)

1. หลักการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความสามารถทางสังคมในลักษณะของการปรึกษาหารือแบบเพื่อนร่วมคิดด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการร่วมกันลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อผ่านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครู
- 2.2 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่เรียกว่า PC Model ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparing)

เป็นลักษณะของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมทั้งกระบวนการจัดและดำเนินกิจกรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม

2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge)

เป็นลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากเนื้อหา แนวทาง แนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience)

เป็นลักษณะของการที่ผู้เรียนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และเมื่อภาระหน้าที่ของตนเองเสร็จสิ้นก็มาช่วยสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จของงาน อีกทั้งทุกคนในกลุ่มยังทำหน้าที่ในการให้กำลังใจ และคำปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยปฏิบัติตาม

ขั้นตอนย่อยทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาปฏิบัติใช้จริงในสถานการณ์จริงตามที่กลุ่มของตนเองสนใจ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มสนใจ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันถึงประเด็นที่ทางกลุ่มสนใจต้องการสืบค้น ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความกระจ่างในประเด็นต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน

3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเนื้อหา ข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้มาทำความเข้าใจร่วมกัน ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ข้อมูลจากแต่ละแหล่งได้บอกและนำเสนอออกมา ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์ สามารถแยกแยะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมถึงการให้ผู้เรียนพิจารณาถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของข้อความในสาร และให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้

3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันตีความข้อมูลและร่วมคิดวิเคราะห์ผ่านการอภิปรายกลุ่ม จากเนื้อหาต่าง ๆ ที่สมาชิกในกลุ่มได้รวบรวมมา โดยเป็นกระบวนการตีความ คิดวิเคราะห์ไปที่ละแหล่งข้อมูล เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็นข้อมูลที่ชัดเจน ไม่เกิดความสับสนในข้อมูลที่ได้มาในแต่ละแหล่ง รวมถึงการตีความวิเคราะห์ถึงกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาสารจากแต่ละแหล่งข้อมูลด้วยว่าเป็นอย่างไร เนื้อหาเดียวกันใช้กลวิธีทางภาษาเหมือนกัน หรือต่างกันหรือไม่ เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อธิบายถึงกลวิธีการใช้ภาษา รวมถึงการอธิบายแยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน รวมถึงการพิจารณาความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสาร และบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อต่าง ๆ ได้

3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ร่วมกันลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล สารแต่ละแหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหน ผ่านการร่วมกันอภิปรายและการให้เหตุผลของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ ซึ่งเป็นกระบวนการ

ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ รวมถึงการตัดสินใจประโยชน์ของสารในสื่อต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทราบถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ ได้

4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating)

เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาลงมือปฏิบัติจริงในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) จนได้เป็นองค์ความรู้และข้อมูลของกลุ่มต่าง ๆ ตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ โดยการนำข้อมูลองค์ความรู้เหล่านั้นมาออกแบบสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกระบวนการกลุ่มตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก PowerPoint Presentation และอื่น ๆ เป็นต้น

5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำผลงานที่สร้างขึ้นจากข้อมูลองค์ความรู้ที่กลุ่มได้รับจากการลงมือปฏิบัติมานำเสนอร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับเนื้อหาองค์ความรู้ที่นำเสนอและกระบวนการทำงานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งในขั้นนี้อาจารย์ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งผู้เรียนที่เป็นกลุ่มนำเสนอ และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มรับฟังนำเสนอ โดยเป็นคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาสถานการณ์ตามที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอ

6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการค้นหาจุดร่วมสำคัญของแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ และเป็นขั้นที่ประเมินความสามารถของผู้เรียน

จากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน สามารถสรุปบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู (PC Model) ได้ดังนี้

ตารางที่ 32 สรุบบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. ขั้นเตรียมการ (Preparing)</p> <p>เป็นลักษณะของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมทั้งกระบวนการจัดและดำเนินกิจกรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม</p>	<p>1. ชี้แจงรายละเอียดที่จำเป็นต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>2. แจ้งกฎ กติกา การปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>2.1 การจัดแบ่งกลุ่มต้องคละเทศ เพื่อเป็นการฝึกเรียนรู้แบบร่วมมือโดยไม่จำกัดเพศ</p> <p>2.2 สมาชิกในกลุ่มมี 3-4 คน เพราะเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม</p> <p>2.3 สมาชิกทุกคนต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานกันอย่างเป็นชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องยินดีรับหน้าที่นั้น ๆ ที่ได้รับการมอบหมาย</p>	<p>1. จัดแบ่งกลุ่มทางการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจตามกติกาของการจัดกลุ่ม</p> <p>2. จัดแบ่งหน้าที่ ภาระงาน รับผิดชอบภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมและชัดเจน</p>
<p>2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge)</p> <p>เป็นลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาแนวทาง แนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อ</p>	<p>1. ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน</p> <p>2. ผู้สอนสร้างประเด็นชวนคิด ตามสถานการณ์และบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3. ผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องของเนื้อหาพร้อมกับผู้เรียน</p> <p>4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ถาม โดยผู้สอนเป็นผู้ตอบคำถามและกระตุ้นกระบวนการคิด</p>	<p>1. ร่วมกิจกรรมในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น</p> <p>2. หมั่นใช้กระบวนการคิดพิจารณาพิเคราะห์เนื้อหาตลอดระยะเวลาการร่วมกิจกรรม</p> <p>3. ใช้คำถามที่สะท้อนออกมาซึ่งผลของการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่าน/ที่สอดคล้องกับเนื้อหาต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>3. ขั้นปฏิบัติการกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) เป็นลักษณะของการร่วมกันคิด ร่วมกันลงมือปฏิบัติจริงเพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จที่ต้องการร่วมกัน</p>	<p>1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่</p> <p>1.1 อำนวยความสะดวกราบรื่นในการทำกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน</p> <p>1.2 กระตุ้นกระบวนการคิด และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดในทิศทางที่ถูกต้อง</p>	<p>1. ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามแต่ละขั้นตอนอย่างเต็มศักยภาพ</p> <p>2. ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยน สนับสนุน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของสมาชิกทุกคนในทีม</p> <p>3. คิด พิจารณาตามกระบวนการของแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผลการเรียนรู้ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด</p>
<p>3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิด ร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มสนใจ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยสืบค้น ศึกษาค้นคว้านั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งความกระจ่างในประเด็นต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน</p>	<p>1. สังเกตการณ์ และพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปต่อยอดในขั้นตอนอื่น ๆ ของประเด็นต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้น ๆ พิจารณาว่าเป็นประเด็นสนใจของกลุ่ม</p> <p>2. หากผู้เรียนมีข้อสงสัยในการคัดเลือกประเด็นที่สนใจ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความกระจ่าง</p>	<p>1. เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดงเหตุผล ความน่าสนใจ ในประเด็นที่ตนสนใจต่อกลุ่ม</p> <p>2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันระบุประเด็นที่สนใจของกลุ่ม (สมาชิกกลุ่มร่วมกันตัดสินใจและยอมรับ และสนใจประเด็นที่เป็นมติกลุ่ม)</p>
<p>3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เป็นขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่สนใจจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งการทำความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>1.1 ให้คำปรึกษา หากผู้เรียนมีข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ</p> <p>1.2 หากผู้เรียนหลงประเด็น หรือเข้าใจผิดในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการปรับองค์ความรู้หรือแนวคิดที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน</p>	<p>1. ผู้เรียนแต่ละคนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ตามประเด็นที่กลุ่มสนใจแล้วนำมารวมกัน</p> <p>2. สมาชิกทุกคนทำความเข้าใจในเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาพูดคุย แลกเปลี่ยนกันตามแต่ละแหล่งข้อมูล</p> <p>3. จัดบันทึกสาระ เนื้อหาสำคัญในแต่ละแหล่งข้อมูลที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันสรุปออกมา</p>

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลต่าง ๆ มาตีความตามเนื้อหาและบริบทแวดล้อม แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อดูผลของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการตีความข้อมูลและวิเคราะห์ในทางที่ถูกต้องหรือเป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น</p>	<p>1. สมาชิกทุกคนในกลุ่มนำข้อมูลที่ตนได้ และข้อมูลที่สรุป จากแต่ละแหล่งข้อมูล มาร่วมกันตีความและวิเคราะห์ข้อมูลถึง</p> <p>1.1) ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น</p> <p>1.2) กลวิธีการใช้ภาษา</p> <p>1.3) จุดประสงค์ของการสื่อสาร 1.4) ความสมเหตุสมผลของเนื้อหาจากแต่ละแหล่ง 1.5) การเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันแต่ต่างแหล่งข้อมูลถึงความสอดคล้องตรงกัน</p> <p>1.6) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ</p>
<p>3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) เป็นขั้นตอนของการร่วมกันร่วมกันอภิปรายลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่ ผ่านข้อมูลสนับสนุนและความสมเหตุสมผลของกระบวนการคิด และองค์ประกอบแวดล้อมอื่น ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล</p>	<p>1. สมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมกันอภิปรายและลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งแต่ละแหล่งว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล ข้อมูลแต่แหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหน ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ</p>

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาออกแบบเป็นชิ้นงานในลักษณะต่าง ๆ ที่สื่อออกมาถึงองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ</p>	<ol style="list-style-type: none"> กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานร่วมกับกลุ่มออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้กลุ่มของผู้เรียนสร้างผลงานออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด 	<ol style="list-style-type: none"> ร่วมกันสร้างผลงานที่แสดงออกมาซึ่งองค์ความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มศักยภาพ
<p>5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) เป็นขั้นที่นำผลงานที่สร้างสรรค์จากองค์ความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้มานำเสนอ เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มของผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> พิจารณากระบวนการนำเสนอ และเนื้อหาที่ผู้เรียนนำเสนอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตามความเหมาะสม ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน (ทั้งสมาชิกในกลุ่มที่นำเสนอ และระหว่างกลุ่ม) ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ประเด็นที่ผู้เรียนนำเสนอ 	<ol style="list-style-type: none"> นำเสนอเนื้อหาความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ ร่วมกันวิเคราะห์อภิปรายประเด็นต่าง ๆ ตามบริบทกับเพื่อนสมาชิกกลุ่มเดียวกัน และเพื่อนต่างกลุ่ม ใช้คำถามที่แสดงถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกกลุ่มอื่นนำเสนอ หากมีข้อสงสัยในประเด็นนั้น ๆ สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ระบบกระบวนการทำงานของตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
<p>6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) เป็นขั้นของการร่วมกับสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับ พร้อมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และแบ่งปันแนวคิด ประสบการณ์ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองของผู้สอนกับผู้เรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกมาซึ่งความรู้ในการร่วมสรุปผลได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> สมาชิกทุกคนในกลุ่มและในห้องเรียนร่วมกับสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับ อาจมีการอภิปรายประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติม พร้อมทั้งสรุปองค์ความรู้รวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปองค์ความรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

4. การวัดและการประเมินผล

4.1 การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษา

4.2 การประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

5. ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือ ร่วมกันคิดพิจารณาตามหลักเหตุผล โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. การใช้คำถามของผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดที่นำไปสู่กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการ

2.2.2 ผลการตรวจคุณภาพโดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

หลังจากสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน เสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบฯ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประเมินคุณภาพด้วยแบบประเมินมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผลการประเมินในภาพรวมพบว่า

2.2.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.54$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยเมื่อพิจารณาในด้านการประเมินที่ 1. ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ (ในภาพรวม) มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61, SD = 0.50$) และในด้านที่ 2. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 2.1 องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ 2.2 องค์ประกอบเชิงกระบวนการ 2.3 องค์ประกอบเชิงการวัดและการประเมินผล 2.4 องค์ประกอบบริบทสนับสนุนอื่น ๆ มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.55$)

2.2.2.2 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้

ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = 0.68$) โดยในด้านการประเมินที่ 1. ด้านสาระสำคัญในคู่มือมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = 0.68$) ในด้านที่ 2. รายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือโดยภาพรวมมีความถูกต้อง ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้อ่านนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้ได้ถูกต้องมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.71$) และในด้านที่ 3. แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้มีความชัดเจนเพียงพอ สำหรับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียนระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.56$, $SD = 0.73$)

2.2.2.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทักวิถีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.65$, $SD = 0.49$) โดยในด้านการประเมินที่ 1. ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.72$, $SD = 0.46$) ในด้านที่ 2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.49$) ในด้านที่ 3. ด้านเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.70$, $SD = 0.47$) ในด้านที่ 4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = 0.56$) ในด้านที่ 5. ด้านสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$, $SD = 0.50$) และในด้านที่ 6. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = 0.49$)

2. ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model)

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มุ่งพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ตามประเด็นดังนี้

2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 33 แสดงผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษารายด้านก่อนและหลังเรียน

ความสามารถ	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ด้านการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ (8 คะแนน)	2.84	1.03	พอใช้	6.96	1.14	ดี
2. ด้านการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์ (8 คะแนน)	2.08	0.81	พอใช้	6.92	1.04	ดี
3. ด้านการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร (8 คะแนน)	3.00	1.29	พอใช้	7.16	0.75	ดีมาก
ภาพรวม (24 คะแนน)	7.92	2.18	พอใช้	21.04	2.41	ดีมาก

จากตารางที่ 33 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียน โดยความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในภาพรวมก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 7.92, SD = 2.18$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 21.04, SD = 2.41$) โดยเมื่อพิจารณาความสามารถรายด้าน พบว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ ก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.84, SD = 1.03$) และหลังเรียนอยู่ใน

ในระดับดี ($M = 6.96, SD = 1.14$) ความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาพพจน์ ก่อนเรียน อยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.08, SD = 0.81$) หลังเรียนอยู่ในระดับดี ($M = 6.92, SD = 1.04$) และ ความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้โวหาร ก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 3.00, SD = 1.29$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 7.16, SD = 0.75$) โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่านัยสำคัญ ทางสถิติของความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาก่อนเรียนและหลังเรียนมีผลตามตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 34 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	P
ก่อนเรียน	26	24	7.92	2.18	28.15*	.00
หลังเรียน	26	24	21.04	2.41		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 34 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 7.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.18 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมากมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 21.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.41 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ พบว่าความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

2.2 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 35 แสดงผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อรายด้านก่อนและหลังเรียน

ความสามารถ	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ด้านการเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)	5.08	2.10	ดี	8.00	0.00	ดีมาก
2. ด้านการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)	3.31	0.90	ปานกลาง	7.38	0.79	ดีมาก
3. ด้านการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ (12 คะแนน)	4.77	2.55	ปานกลาง	10.69	1.36	ดีมาก
4. ด้านการประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)	4.00	1.60	ปานกลาง	10.38	1.17	ดีมาก
ภาพรวม (40 คะแนน)	17.15	4.55	ปานกลาง	36.46	2.91	ดีมาก

จากตารางที่ 35 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่าความสามารถการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($M = 17.15, SD = 4.55$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 36.46, SD = 2.91$) ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสามารถย่อยต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านของการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู จะเห็นได้ว่า ความสามารถย่อยด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ มีระดับความสามารถ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีระดับความสามารถอยู่ในระดับดี ($M = 5.08, SD = 2.10$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 8.00, SD = 0.00$) ความสามารถในด้านที่ 2 ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.31, SD = 0.90$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 7.38, SD = 0.79$) ความสามารถด้านที่ 3 ความสามารถใน

การวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 4.77, SD = 2.55$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 10.69, SD = 1.36$) และความสามารถด้านที่ 4 ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 4.00, SD = 1.60$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 10.38, SD = 1.17$) โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่านัยสำคัญทางสถิติของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนมีผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	P
ก่อนเรียน	26	40	17.15	4.55	21.56*	.00
หลังเรียน	26	40	36.46	2.91		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 36 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 17.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 4.55 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมากมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 36.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.91 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ พบว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครู

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model) เป็นดังนี้

ตารางที่ 37 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model)

ความคิดเห็น		ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้			
		M	SD	ระดับ	ลำดับ
ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	เนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.77	0.51	มากที่สุด	2
2.	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเนื้อหาที่ทันสมัย ทันยุคตามเหตุการณ์	4.62	0.57	มากที่สุด	3
3.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนักศึกษาวิชาชีพครู	4.62	0.64	มากที่สุด	3
4.	เนื้อหาที่มีการร้อยเรียงอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปหายาก ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจมากขึ้น	4.35	0.69	มาก	5
5.	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาได้	4.42	0.64	มาก	4
6.	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถหนุนเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้	4.85	0.37	มากที่สุด	1

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ความคิดเห็น		ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้			
		M	SD	ระดับ	ลำดับ
ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	4.81	0.40	มากที่สุด	2
2.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก เพลิดเพลินไม่น่า เบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้	4.81	0.40	มากที่สุด	2
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น	4.69	0.47	มากที่สุด	3
4.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.62	0.50	มากที่สุด	4
5.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือทำ ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มภาคภูมิ	4.88	0.33	มากที่สุด	1
ผลรวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.76	0.42	มากที่สุด	1
ด้านที่ 3 ด้านบทบาทของผู้สอน					
1.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาซึ่งกระบวนการคิดอย่างอิสระ	4.81	0.40	มากที่สุด	1
2.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	4.65	0.49	มากที่สุด	3
3.	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิดจนเกิดกระบวนการเรียนรู้	4.46	0.51	มาก	4
4.	ผู้สอนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสนุกสนานและผ่อนคลาย	4.65	0.56	มากที่สุด	3

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ความคิดเห็น		ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้			
		M	SD	ระดับ	ลำดับ
5.	ผู้สอนมีการใช้สื่อใช้เทคนิคการสอนและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและน่าสนใจ	4.77	0.43	มากที่สุด	2
ผลรวมด้านบทบาทของผู้สอน		4.67	0.48	มากที่สุด	3
ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์และการนำไปใช้					
1.	การร่วมกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี	4.81	0.40	มากที่สุด	1
2.	ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปต่อยอดพัฒนาตนเองพัฒนานักเรียน สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูได้	4.69	0.62	มากที่สุด	2
3.	การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองให้การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.46	0.76	มาก	3
4.	การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในอนาคตได้	4.81	0.40	มากที่สุด	1
ผลรวมด้านประโยชน์และการนำไปใช้		4.69	0.54	มากที่สุด	2
รวม		4.68	0.51	พึงพอใจมากที่สุด	

จากตารางที่ 37 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model) นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจในภาพรวม

อยู่ในระดับ “พึงพอใจมากที่สุด” ($M = 4.68$, $SD = 0.51$) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับคะแนนความพึงพอใจเป็นอันดับสูงสุด ($M = 4.76$, $SD = 0.42$) อันดับรองลงมาคือด้านที่ 4 ด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ($M = 4.69$, $SD = 0.54$) อันดับ 3 คือด้านที่ 3 ด้านบทบาทของผู้สอน ($M = 4.67$, $SD = 0.48$) และด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับคะแนนความพึงพอใจอยู่ในอันดับที่ 4 ($M = 4.60$, $SD = 0.57$)

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทักวิถีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่ามีความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ ค้นหาข้อมูล รวมถึงร่วมกันคิดหาคำตอบตามหลักเหตุผลอย่างอิสระ ซึ่งตอบสนองธรรมชาติทางเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่ต้องมีอิสระทางความคิด อีกทั้งเนื้อหา ความสามารถที่พัฒนาผู้เรียนนั้น ยังมีความเชื่อมโยงกับปัจจุบัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ดังนี้

“ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสนุกมาก ฝึกให้ตัวของผู้เรียนได้ Active ตลอดเวลาทั้งการคิด สืบค้นข้อมูลจริง ๆ และมีการปรึกษาหารือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่น่าเบื่อ”

“เนื้อหาที่ใช้ในการเรียน เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์มาก สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ได้ แตกต่างกับการเรียนที่ผ่านมาที่เน้นเนื้อหาในรายวิชาที่เรียนเพื่อใช้สอบ เท่านั้น”

“เป็นกิจกรรมที่สนุก อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แต่ต้องมีเหตุผลประกอบ ทำให้ตัวผมนั้นมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าแลกเปลี่ยนมากขึ้น”

“เวลาในการเรียนผ่านไปเร็วมาก และไม่รู้สึกละเลยตัวเองกำลังเรียนอยู่ เพราะปกติเรียนไปก็ต้องพยายามตั้งใจเรียน มีความเครียด แต่กิจกรรมนี้มีความสุข แถมยังได้เนื้อหาความรู้อีกด้วย”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีจุดประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ในประเด็นต่อไปนี้ 2.1) เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียน การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและ หลังเรียน 2.2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนด้วย รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2.3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวทางของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟ็งสัวส์ดี, 2552: 6-7) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน (ทีศนา แคมมณี, 2560; Arends, 2011: 7; Richey, Klein & Tracey, 2011; Dick & Carey, 2005) ใช้แบบแผนการ วิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest Posttest Design) (มา เรียม นิลพันธุ์, 2558: 144) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ กลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนซึ่งเป็นลักษณะของสาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม เป็นนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในรายวิชา EED102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) ซึ่งมีสถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content

Analysis) และการทดสอบที (t-test dependent) โดยมีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเรียกว่า PC Model ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบ การเรียนการสอน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ ใช้ทักษะความสามารถทางสังคมในลักษณะของ การปรึกษาหารือแบบเพื่อนร่วมคิดด้วยกระบวนการ คิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการร่วมกันลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการ รู้เท่าทันสื่อผ่านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถใน การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมการ (P: Preparing) ขั้นที่ 2 สร้างองค์ความรู้ (C: Constructing Knowledge) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (P: Practicing Group Work Experience) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) 3.3 วิเคราะห์ และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) และ 3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ผลงาน (P: Productive Creating) ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (P: Presenting) และขั้นที่ 6 สรุปผลกิจกรรม (Conclusion) 4) การวัดและการประเมินผล เป็นการ ประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

ด้วยแบบประเมินความสามารถและเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) ตามสภาพจริง 5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วย 5.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน ปรัชญาหรือ ร่วมกันคิดพิจารณาตามหลักเหตุผล โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และ 5.2 การใช้คำถามของผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดที่นำไปสู่กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการ

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ด้วยกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ชื่อว่า PC Model มีองค์ประกอบของรูปแบบฯ อันประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.54$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และคู่มือการใช้รูปแบบฯ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบวัดและแบบประเมินผลความสามารถฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างได้

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู มีผลสรุปดังนี้

2.1 หลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model) สรุปได้ว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนนักศึกษาวิชาชีพครูได้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 7.92, SD = 2.18$) และหลังเรียนนักศึกษาวิชาชีพครูได้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีมาก ($M = 21.04, SD = 2.41$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2

2.2 หลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู (PC Model) สรุปได้ว่า นักศึกษาวิชาชีพรูมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนนักศึกษาวิชาชีพรูได้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($M = 17.15, SD = 4.55$) และหลังเรียนนักศึกษาวิชาชีพรูได้คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับดีมาก ($M = 36.46, SD = 2.19$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู (PC Model) มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.50$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

2. อภิปรายผล

จากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู (PC Model) ซึ่งผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา และมีประสิทธิผลเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงมีความเหมาะสม และครอบคลุมความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนฯ PC Model ได้รับการพัฒนามาจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) วงรอบการออกแบบและพัฒนาใน 4 ขั้นตอน (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟ็งสวัสดี, 2552: 6-7) ประสานร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน ที่ดำเนินการพัฒนามาตามลำดับและขั้นตอนตาม

ระบบที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน (ทิตินา แชมมณี, 2560; Arends, 2011: 7; Richey, Klein & Tracey, 2011; Dick & Carey, 2005) จึงเกิดกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีทอร์ม ก่อนศิลป์ (2562: 62) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนว่าเป็นการจัดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกระบวนการสอนให้เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนที่เป็นระบบไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ (2564: 25) และ สมจิต จันทรฉาย (2557: 7) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนว่าเป็นการสร้าง นวัตกรรมทางการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อจุดประสงค์ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิธีการหรือการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดแนวทางและกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาพัฒนา (Research and Development: R & D) ร่วมกับกระบวนการออกแบบระบบการเรียนการสอน โดยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจากสังคมยุคอนาล็อก (Analog) เป็นสังคมแห่งยุคดิจิทัล (Digital) มีการใช้ภาษาในการสื่อสารและการเข้าถึงและการรับข้อมูลผ่านช่องทางที่หลากหลาย ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับธารีรัตน์ มูลเครือคำ (2560: 16) ที่ได้กล่าวถึงในปัจจุบันมีการนำกลวิธีการใช้ภาษา โวหารภาพพจน์ซึ่งเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของคำปราศรัยทางการเมือง งานวรรณกรรม ข่าวสาร สารคดี หรือแม้แต่ในงานโฆษณา เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงเนื้อหาและอารมณ์ความรู้สึกของสารนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 3-5) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในด้านของการเป็นผู้ที่สามารถร่วมสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้ที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะการข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2564) ได้ขอความร่วมมือในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงการสร้างเสริมความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลให้กับนักศึกษา มายังมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นความสามารถที่ควรส่งเสริมให้เกิดแก่ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษา

วิชาชีพรู ซึ่งเรวดี ศรีสุข (2562: 15) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ปัญหาประเด็นสงสัยหรือประเด็นที่สนใจ โดยมีผู้สอนเป็นเสมือนโค้ชหรือที่ปรึกษาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จดจำและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่นเดียวกับที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจผ่านกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถาม แล้วหาคำตอบ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งช่วยหนุนเสริมให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับลักษณะครูในยุคดิจิทัล (รัก ชิตสุทธิพงษ์, 2560) สอดคล้องกับ จุฬารัตน์ บุชชงก์ (2561: ข) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับสุรศักดิ์ ปาเฮ (2558) กล่าวว่า ยุคดิจิทัลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ จากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) ในการรับสารต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับที่อุลิสซา ครุฑะเสน (2556: 282); และวรัญญู ครุจิต (2555: 102) ที่ได้กล่าวน่านองเดียวกันว่า การฝึกการสังเกตและคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ เช่นเดียวกับที่องค์กร UNESCO (UNESCO, 2010) ได้กล่าวถึงการรู้เท่าทันสื่อว่าต้องมีกระบวนการของความเข้าใจแล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปรายเนื้อหาในสื่อรวมถึงการใช้สื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่นเดียวกับที่ Bassham, & Wallace (2005: 8-11) ได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งนอกห้องเรียนและนอกสถานที่ทำงานในหลายสถานการณ์หลายเหตุการณ์ จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาหรือหาทางออกในสิ่งเหล่านั้น โดยประโยชน์ของการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมโลกปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางกระแสข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงสามารถพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้เป็นอย่างดี

พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู จึงเป็นนวัตกรรมการศึกษาเชิงระบบที่ส่งเสริมความสามารถที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมมือ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564; อภรณ์ใจเที่ยง, 2550; วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545; Johnson and Johnson, 2003; Slavin, 1995) และการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู รวมถึงการสนทนากลุ่มผู้เรียนที่เกี่ยวข้อง จนได้มาซึ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือใน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมการ (Preparing) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge) ขั้นที่ 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2556; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ, 2550; ทิศนา แคมมณี, 2544; The national Council for Excellence in Critical Thinking, 2021; Ennis, 2011; Paul and Elder, 2006) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จึงได้มาซึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 2) การรวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) 3) การวิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) และ 4) การประเมินตัดสินคุณค่าของสื่อ (Appraising)

โดยผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จนได้มาซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งให้ชื่อว่า PC Model ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P: Preparing) เป็นลักษณะของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมทั้งกระบวนการจัดและดำเนินกิจกรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (C: Constructing Knowledge) เป็นลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากเนื้อหา แนวทาง แนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (P: Practicing Group Work Experience) เป็นลักษณะของการที่ผู้เรียนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และเมื่อภาระหน้าที่ของตนเองเสร็จสิ้นก็มาช่วยสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จของงาน อีกทั้งทุกคนในกลุ่มยังทำหน้าที่ในการให้กำลังใจ และคำปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยปฏิบัติตามขั้นตอนย่อยทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาปฏิบัติใช้จริงในสถานการณ์จริงตามที่กลุ่มของตนเองสนใจ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มสนใจ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันถึงประเด็นที่ทางกลุ่มสนใจต้องการสืบค้น ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความกระจ่างในประเด็นต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน

3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเนื้อหา ข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้มาทำความเข้าใจร่วมกัน ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ข้อมูลจากแต่ละแหล่งได้บอกและนำเสนอออกมา ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์ สามารถแยกแยะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมถึงการให้ผู้เรียนพิจารณาถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของข้อความในสาร และให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้

3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันตีความข้อมูลและร่วมคิดวิเคราะห์ผ่านการอภิปรายกลุ่ม จากเนื้อหาต่าง ๆ ที่สมาชิกในกลุ่มได้รวบรวมมา โดยเป็นกระบวนการตีความ คิดวิเคราะห์ไปที่ละแหล่งข้อมูล เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็นข้อมูลที่ชัดเจน ไม่เกิดความสับสนในข้อมูลที่ได้มาในแต่ละแหล่ง รวมถึง

การตีความวิเคราะห์ถึงกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาสารจากแต่ละแหล่งข้อมูลด้วยว่าเป็นอย่างไร เนื้อหาเดียวกันใช้กลวิธีทางภาษาเหมือนกัน หรือต่างกันหรือไม่ เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อธิบายถึงกลวิธีการใช้ภาษา รวมถึงการอธิบาย แยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน รวมถึงการพิจารณาความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสาร และบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อต่าง ๆ ได้

3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่ม ทุกคนได้ร่วมกันลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล สารแต่แหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหน ผ่านการร่วมกันอภิปรายและการให้เหตุผลของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ รวมถึงการตัดสินประโยชน์ของสารในสื่อต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทราบถึงผลกระทบ หรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ ได้

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (P: Productive Creating) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาลงมือปฏิบัติจริงในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) จนได้เป็นองค์ความรู้และข้อมูลของกลุ่มต่าง ๆ ตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ โดยการนำข้อมูลองค์ความรู้เหล่านั้นมาออกแบบสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูล และองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกระบวนการกลุ่มตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก PowerPoint Presentation และอื่น ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน (P: Presenting) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำผลงานที่สร้างขึ้น จากข้อมูลองค์ความรู้ที่กลุ่มได้รับจากการลงมือปฏิบัติมานำเสนอร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับเนื้อหาองค์ความรู้ที่นำเสนอและกระบวนการทำงานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งในขั้นนี้อาจารย์ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งผู้เรียนที่เป็นกลุ่มนำเสนอ และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มรับฟังนำเสนอ โดยเป็นคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาสถานการณ์ตามที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอ

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการค้นหาจุดร่วมสำคัญของแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ และเป็นขั้นที่ประเมินความสามารถของผู้เรียน

ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือที่เรียกว่า PC Model

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model) ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันเป็นระบบโดยมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบฯ ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และให้ชื่อว่า PC Model มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สอดคล้องกับที่ Gagne, Wager, & Keller (2005: 1) ได้กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนเป็นลักษณะของการนำหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เข้ากับบริบทจริงทางการใช้งานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เช่นเดียวกับที่ ทิศนา แคมมณี (2562: 222) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน เป็นสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ

โดยในองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P: Preparing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องเลือกจับกลุ่ม และร่วมกันแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อช่วยกันการเรียนรู้ ซึ่งการช่วยเหลือกันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จใน

การทำงานมากขึ้น โดย Johnson and Johnson (1994: 31-37) ได้กล่าวว่าคุณสมบัติประกอบสำคัญหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในขั้นตอนนี้ โดยในขั้นที่ 2 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (C: Constructing Knowledge) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีฐานความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545: 197-198) ได้กล่าวถึงการให้ผู้เรียนได้สร้างประสบการณ์ทางความรู้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เพื่อนำไปต่อยอดสู่ประสบการณ์จากการปฏิบัติ โดยวิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความรู้ในบทบาทของการรับข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบันว่า อำนาจของความรู้ในยุคข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ความรู้นั้นเป็นส่วนสำคัญในการเลือกและการตัดสินใจรับข้อมูลผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลนั้น ๆ และในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้นำองค์ความรู้ที่ได้ในขั้นที่ 2 มาร่วมกับปฏิบัติผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณใน 4 ขั้นตอนย่อย อันประกอบไปด้วย 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) 3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) และ 3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด การร่วมมือกันปฏิบัติเพื่อการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า และตัดสินข้อมูลต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผลตามบริบท ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือร่วมกันลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าว การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดที่ทำให้ผู้คิดสามารถตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล และสร้อยญา มารศรี (2562: 107) ยังได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะทำให้เป็นผู้เรียนมีวุฒิภาวะในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และไม่ยึดติดกับความคิดหรือเชื่อมั่นในความคิดของตนเองเกินพอดี รู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยต้องนำเอาข้อมูลหลักฐานมาประกอบการพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องและหนุนเสริมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ Johnson and Johnson (1994: 31-37) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ฝึกการร่วมกันคิด ตัดสินใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนการพึ่งพาและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยในขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) เป็นการให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวเอง และร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตรวจสอบกระบวนการคิดของกลุ่ม

ผ่านการสื่อสารในลักษณะของการนำเสนอผลงาน โดยให้สมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายพูดคุย แลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นการฝึกการยอมรับและรับฟังความคิดเห็นที่อาจจะแตกต่างกันเพื่อนต่างกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มจะส่งเสริมให้เกิดการรับฟัง ยอมรับ และเข้าใจระหว่างกัน และในขั้นตอนที่ 6 ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ ผู้เรียนต้องประมวลความรู้ ประสบการณ์ ความคิด ที่ได้จากการร่วมกันคิดร่วมกันปฏิบัติ ซึ่งอารมณ์ ใจเที่ยง (2550: 122) ได้กล่าวว่าขั้นนี้เป็นส่วนที่ตรวจสอบความความรู้และความเข้าใจตลอด กระบวนการ โดยผู้สอนอาจช่วยเสริมความรู้บางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะทำให้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมครบสมบูรณ์ตามกระบวนการ

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู (PC Model) มีผลการศึกษาดังนี้

2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอน PC Model ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ ความสามารถทางสังคมในลักษณะของเพื่อนร่วมคิด ร่วมอภิปรายหาคำตอบ โดยทิตินา แชมมณี (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนร่วมกันคิด ด้วยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีการร่วมกันทำ หรือร่วมกันค้นหาคำตอบนั้น จะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีทางการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี โดยภาพรวมก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังเรียนอยู่ในระดับ ดีมาก อาจเป็นเพราะว่าในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model ที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในทุกขั้นตอนได้ ส่งเสริมให้เกิดความสามารถตามจุดประสงค์ ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะถึงรูปแบบ ของกลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ กลวิธีการใช้ภาพพจน์ และกล วิธีการใช้โวหาร โดยสามารถบอกถึงลักษณะสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึง ความสามารถวิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาและความสามารถในการ วิเคราะห์ความเหมาะสมของการเลือกใช้กลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบ และประเภทต่าง ๆ ที่ สอดคล้องกับบริบทและวัตถุประสงค์ของสาร สอดคล้องกับที่ลัดดาวลัย กงพลี (2560) กล่าวว่า

ความสามารถในการวิเคราะห์ เป็นกระบวนการคิดที่สามารถแยกสิ่งสำเร็จรูป ได้แก่ วัตถุประสงค์ของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวหรือบรรดาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการหรือเหตุการณ์ที่กำหนดให้เพื่อค้นหาความจริงหรือความสำคัญเชิงนัยที่แฝงอยู่ใน ซึ่งเมื่อกระบวนการคิดดังกล่าวมาประสานร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่เน้นให้ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อมูล และแสวงหาคำตอบที่ต้องการ ร่วมกัน โดยที่เรวดี ศรีสุข (2562: 15) กล่าวถึงว่า กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ถึงประเด็นที่สนใจ นอกจากนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นกระบวนการคิดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผลตามบริบท เช่นเดียวกับที่ กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2565) ได้กล่าวว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจประมวลผลของข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล นำมาสู่การตัดสินใจแยกแยะองค์ประกอบ จัดระเบียบประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการที่ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์แยกแยะกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบและประเภทต่าง ๆ ออกจากกันได้อย่างมีหลักการ เหตุผล และมีแนวคิดมารองรับผลการวิเคราะห์นั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผลตามบริบท ซึ่งจึงเห็นได้ว่าหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในระดับพอใช้ และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอน PC Model ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้เป็นอย่างดี เพราะในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model ที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในทุกขั้นตอนได้ส่งเสริมให้เกิดความสามารถตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับที่ลัดดาวัลย์ กงพลี (2560) ได้กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เป็นการคิดที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล เกี่ยวกับข้อมูลหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏ โดยอาศัยความรู้ ความคิด และ

ประสบการณ์ของตนเอง และข้อมูล หลักฐานที่เชื่อถือได้ แสวงหาความรู้ หรือความจริงเพื่อนำไปสู่ การสรุปและตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลว่าตนเอง เชื่อ-ไม่เชื่อ เลือกลง-ไม่เลือกลง ทำ-ไม่ทำ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่ กมลพร ทองธิยะ และกิตติชัย สุธาสิโนบล (2564: 28-30) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกระบวนการ คิดในโลกยุค New Normal ว่าในโลกยุคปัจจุบันข้อมูลข่าวสารมีมากมายหลั่งไหลมาอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งมีทั้งข้อมูลจริงและข้อมูลที่มาจากความคิดเห็นของบุคคลอื่น โดยอาจเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็น จริงเท็จอยู่ด้วยกัน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงที่ต้องประกอบไปด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณา ตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี โดยไม่ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ แต่จะใช้เหตุผลในการคิดที่มากขึ้น มีการ คิดที่ยืดหยุ่นในหลากหลายมิติรอบด้านมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการออกแบบรูปแบบการ เรียนการสอน PC Model ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าหรือคุณประโยชน์ของการรับสารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลมารองรับหรือมี ความสมเหตุสมผล โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559) ได้กล่าวว่าหากมี กระบวนการของการร่วมกันคิดวิเคราะห์ระหว่างการทำงานจะสามารถส่งเสริมให้กระบวนการ ทางการคิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับที่นภาพกรณ์ ยอดสิน (2562) ได้ใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมผลปรากฏว่าสามารถพัฒนา ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับที่จุฬารัตน์ บุชชงก์ (2561: ข) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญา ตรี โดยผลการศึกษาพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี

โดยความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ นั้นเป็นความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ โดย สามารถจดจำและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในสาร และการทราบถึงจุดประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสาร ในสื่อ นั้น ๆ ได้ รวมทั้งความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ ซึ่งเป็นการบอกหรือการ อธิบายแยกแยะถึงข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน โดยต้องมีการบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึง ความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารได้ และต้องบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของ สารในสื่อได้อย่างมีหลักหลักฐาน หรือหลักการแนวคิด ข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุสมผล และมึ ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ ซึ่งเป็นการตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมี

แนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ ตัดสินประโยชน์ของสื่อ และต้องบอกถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ ได้ โดยเรวดี ศรีสุข (2562: 15) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ประเด็นสงสัยหรือประเด็นที่สนใจ เช่นเดียวกับที่อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจผ่านกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถาม แล้วยหาคำตอบ นอกจากนี้อุลลิษา ครุฑะเสน (2556: 282); และวรัชญ์ ครุจิต (2555: 102) ที่ได้กล่าวนำนองเดียวกันว่า การฝึกการสังเกตและคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ เช่นเดียวกับที่องค์กร UNESCO (UNESCO, 2010) ได้กล่าวถึงการรู้เท่าทันสื่อว่าต้องมีกระบวนการของความเข้าใจแล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปรายเนื้อหาในสื่อ รวมถึงการใช้สื่อคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสรุญญา มารศรี (2562: 107) ยังได้กล่าวอีกว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะทำให้เป็นผู้เรียนมีวุฒิภาวะในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และไม่ยึดติดกับความคิดหรือเชื่อมั่นในความคิดของตนเองเกินพอดี รู้จักคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยต้องนำเอาข้อมูลหลักฐานมาประกอบการพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล เช่นเดียวกับที่สุรศักดิ์ ปาเย (2558) กล่าวว่า ยุคดิจิทัลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ จากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรับสื่อ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นได้ว่าหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีระดับความพึงพอใจในทุกด้าน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ขั้นตอนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงโดยใช้กระบวนการคิด ไชยประเด็นปัญหาเพื่อนำมาสู่คำตอบที่มีเหตุผลรองรับ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และตื่นตัว สนุกกับการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลาจนนำซึ่งความพึงพอใจทางกระบวนการเรียนรู้อันนำมาสู่ความสำเร็จทางการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564: 260) ได้กล่าวว่า หากผู้เรียนมีความสนุกในการคิด มีความอยากรู้ จำส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียน จนเกิดความสำเร็จของการเรียนรู้ โดยสุนันทา เลาหันันท์ (2544: 9) ได้กล่าวว่าการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือดำเนินงานจะสร้างความพึงพอใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของงาน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือคิดทำโดยการปฏิบัติซึ่งจะส่งผลต่อความสุขและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ ทิศนา แชมมณี (2562: 119 -121) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางร่างกาย (active participation : physical) ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทการรับรู้อย่างตื่นตัว มีการเคลื่อนไหวร่างกายผ่านการทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (active participation : intellectual) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาหรือสมองในกระบวนการคิดและพิจารณา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อคุณลักษณะ และเจตคติที่ดีของผู้เรียน

โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู เมื่อพิจารณาผลความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรายด้านพบว่าในด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้รับคะแนนความพึงพอใจในอันดับที่สูงที่สุดเป็นลำดับ 1 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก เพลิดเพลิน ไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น รวมถึงมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือทำ ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งสอดคล้องกับที่สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ (2554), สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552), และ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีการจัดกลุ่มการทำงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มแรงจูงใจทางการเรียน จากวิธีการที่

เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติร่วมกันคิดพิจารณา เพื่อความสำเร็จโดยภาพรวมของกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่ได้กล่าวว่าเป็นกระบวนการที่สนับสนุนกระบวนการทำงานและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหตุผล และได้งานที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้รู้จักมีการประเมินตนเอง และกระบวนการทำงานอย่างสมเหตุสมผล ส่งเสริมการฝึกการตัดสินใจตามหลักเหตุผล ซึ่งอาจจะเป็นกระบวนการที่ช่วยหนุนเสริมการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความขัดแย้ง และเพิ่มประสิทธิผลของงาน ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู รองลงมาคือ ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ มุ่งเน้นพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สามารถที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะ ทองจีน (2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หากผู้เรียนได้ทราบถึงประโยชน์หรือความสำคัญในการเรียนรู้ จะทำให้เกิดความสนใจและความใส่ใจในการเรียนรู้นั้น ๆ เพราะความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งขึ้น สอดคล้องกับธรรมปพร หงส์ทอง (2557) ที่ได้กล่าวว่าการรู้จักและเข้าใจถึงกลวิธีการใช้ภาษาจะสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้ เช่นเดียวกับที่จิรวัดน์ เพชรรัตน์ (2556 : 36) ได้กล่าวถึงกลวิธีการใช้ภาษาว่ามีประโยชน์ในการทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ ซึ่งทำให้เห็นภาพอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเป็นหนึ่งในความสามารถที่ผู้เรียนควรมีในศตวรรษที่ 21 ดังที่สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2564: 10-11) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูยุคใหม่ว่าต้องเป็นครูพันธุ์ใหม่ที่ต้องมีสมรรถนะทางด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์สารรูปแบบการใช้ภาษาในสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นในการปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียน จึงอาจทำให้ผู้เรียนได้เห็นและตระหนักถึงคุณค่ารวมถึงคุณประโยชน์ต่อการเรียนที่สามารถนำผลลัพธ์ของการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในจริงในชีวิตประจำวันและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพครู จึงส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ส่วนในด้านที่ 3 ด้านบทบาทของผู้สอน ได้รับความพึงพอใจมากที่สุดในลำดับที่ 3 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกทางการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและร่วมกันคิดอย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้สอนมีการสร้างความท้าทายกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิดจนเกิดกระบวนการเรียนรู้

ซึ่งผู้สอนได้สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสนุกสนาน ผ่อนคลายและส่งผลต่อความพึงพอใจในบทบาทผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับที่อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 85-86) ได้กล่าวว่า เมื่อผู้สอนเป็นกัลยาณมิตร เปิดโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการแสวง มีการคิดและทำกิจกรรมเพื่อค้นหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียนเช่นเดียวกับที่ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย (2562: 204 – 208) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชั้นเรียนที่มีลักษณะของความท้าทาย มีบรรยากาศแห่งความอิสระในการเรียนรู้ ได้มีโอกาสในการคิดวิเคราะห์ ได้แสวงหาความรู้และค้นพบข้อความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ จะส่งผลให้ผู้เรียนสนุกและมีความสุขในการเรียนรู้ และในด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับความพึงพอใจมากที่สุดในลำดับที่ 4 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความทันสมัย อีกทั้งการจัดระบบการนำเสนอเนื้อหามีการร้อยเรียงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนง่ายต่อความเข้าใจ สอดคล้องกับที่ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560: 104-105) กล่าวว่า การจัดลำดับเนื้อหาที่ส่งเสริมการเรียนรู้จะส่งผลต่อเจตคติทางบวก (Positive Attitude) ของผู้เรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในทางความพอใจ จึงอาจทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ ของนักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ หรือ PC Model เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้เป็นอย่างดี

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางหรือฐานแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาหรือการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรูได้ โดยสามารถเลือกนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามต้องการ ความเหมาะสม หรือตามบริบทของผู้นำไปใช้ทั้งในส่วนของหลักการ ขั้นตอนกระบวนการที่มีฐานทฤษฎีมาจากการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือในส่วนของความสามารถที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในความสามารถในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนควรมีเพื่อการใช้ชีวิตที่มีความสุขในปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ผู้สอนควรแสดงออกมาซึ่งบทบาทของผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมตามบทบาทของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย

3. การใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่พัฒนามาจากฐานของหลักการและแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ต้องใช้ทั้งกระบวนการกลุ่มและกระบวนการร่วมกันคิดพิจารณา ดังนั้นการบริหารจัดการเวลาและการควบคุมเวลาตามกระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบฯ เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญ

4. การใช้รูปแบบการเรียนการสอนผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหา กระบวนการ และวัตถุประสงค์ความสอดคล้องและสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ

5. ในกรณีที่นำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ ผู้สอนสามารถปรับเทคนิคการสอดแทรกอยู่ในขั้นตอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ขั้นให้เหมาะสมกับบริบทความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละพื้นที่ ธรรมชาติของผู้เรียนตามสาขาวิชา เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนควรมีเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวเท็จหรือข้อมูลที่ไม่เป็นจริง อันจะส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งตนเอง ครอบครัว สังคม หากหลงเชื่อข้อมูลอันเป็นเท็จนั้น ๆ ดังนั้นการวิจัยจึงควรขยายกรอบกลุ่มประชากรให้ครอบคลุม เช่น กลุ่มของนักเรียน กลุ่มของนักศึกษาในสังกัดคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย หรือครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นต้น

2. จากผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่านักศึกษานักศึกษาวิชาชีพรู้มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้และให้ความสนใจในร่วมกันทำกิจกรรมในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วม และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังนั้น ในการออกแบบการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ผู้วิจัยควรนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาเป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อการวิจัยทางการเรียนการสอนที่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. ควรวิจัยและพัฒนาทักษะและความสามารถในการด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์ หรือทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะหรือความสามารถที่สอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ ของประเทศตามบริบทของความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลพร ทองธิยะ และกิตติชัย สุธาสินโบล. (2564). “การพัฒนาการคิดขั้นสูง : ความสามารถทางสติปัญญาที่สำคัญในโลกยุค New Normal.” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 19 , 2: 28-44.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). **ขอความร่วมมือในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงการสร้างเสริมความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562**. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/056/T_0012.PDF
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). **การออกแบบการเรียนการสอน**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา ตันโพธิ์. (2556). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและแนวคิด ในงานประพันธ์ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต).” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. (2524). **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์. (2565). **การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.prc.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/%E0%B8%94-new.pdf>
- กิตติยา วงษ์จันทร์. (2561). **รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) และรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)**. เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/08f2018072012262188.pdf
- จรัญญา ตีบุญมี ณ ชุมแพ. (2555). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จิตติมา เขียวพันธ์. (2563). “การพัฒนาแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินตนา ต้นสุวรรณนนท์. (2550). “ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา

- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.” วิทยานิพนธ์ วท.ด. การวิจัยพฤติกรรมการศาสตร์ประยุกต์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวีชรา เล่าเรียนดี. (2563). **การออกแบบระบบการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 3. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์. (2556). **การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และจิรวัดน์ อินทรพร. (2556). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฬารัตน์ บุชงก์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี.” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). **แคทส์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพูนุช จันท์แสง. (2557). “ผลการประเมินตนเองโดยใช้วิธีสะท้อนคิดที่แตกต่างที่มีต่อความสามารถ
ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชชมนณี. (2559). “กลวิธีการใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมใน
วรรณกรรมบันเทิงคดีของมกุฏ อรฤดี.” **วารสารรมยสาร** 14, 1: 55-64.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). **การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง**. นนทบุรี: เอ็มดี ออล กราฟฟิก.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). **Research and Development: Research for Educational
Administration**. เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก
<https://graduate.sru.ac.th/wp-content/uploads/2018/11/RD-1.pdf>
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2522). **สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ชุมสาย สุวรรณชมภู. (2540). **ภาษากับการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัชชา ปกิจเพ็ญฟู. (2559). “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐานด้วยสื่อเครือข่ายสังคม
เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐชยา พอพิน. (2555). “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์
เรื่องการวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ในเพลงไทยลูกทุ่ง.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐนันท์ ศิริเจริญ. (2556). “การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของ
นักศึกษาปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต นิเทศศาสตร์) บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- _____ . (2557). “การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดรณนภา นาชัยฤทธิ. (2557). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ ร่วมกันโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาและการ เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2550). **ทักษะการเขียนภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2535). **การเขียนโครงเรื่อง**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โตมร อภิวันทนากร. (2552). **คู่มือจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ**. พิมพ์ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิมพ์ปิ่นโต พับลิชชิง.
- ทศพล โสমনันทน์, จิตตินันท์ บุญสถิรกุล และปวีณา อ่อนใจเอื้อ. (2562). “ผลของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาต่อการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” **วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์** 12, 2: 14-27.
- ทิสนา แคมมณี. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- _____ . (2554). “ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้.” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** 36, 2: 188-204.
- _____ . (2562). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ ไม่เท่าทอง. (2557). “การรู้เท่าทันสื่อ: ทักษะสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.” **วารสาร สารสนเทศศาสตร์** 32, 3: 74-91.
- พรรณปพร หงส์ทอง. (2557). “กลวิธีการใช้ภาษาในการเผยแพร่พุทธธรรมของพุทธศาสนิกชน : กรณีการ สอน “อิทัปปัจจยตา”.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธารีรัตน์ มูลเครือคำ. (2560). “การวิเคราะห์โวจารภาพพจน์ที่ใช้ในพาดหัวโฆษณารถยนต์ทาง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีร์วรา แสงอินทร. (2562). “กลวิธีการใช้ภาษาพาดหัวข่าวออนไลน์.” **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 41, 2: 170-186.
- นภาพรณ ยอดสิน. (2562). “การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขา การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.” **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย** 10, 2: 168-180.

- นภินทร์ แยมประยูรสวัสดิ์. (2560). “การพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมบนคลาวด์ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในองค์กรไม่แสวงหากำไร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล รื่นไวย์. (2552). **จอตู้ (ต่างแดน) เลาะดูขบวนการป้องกันเด็ก**. กรุงเทพฯ: ปิ่นโต พับลิชชิง.
- นาถตะยา จันท์ โพธิ์ศรี. (2555). “การพัฒนาสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เรื่องโภชนาการภาพจนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตดา วิวัฒน์พาณิชย์. (2559). “การพัฒนาารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรจง อมรชีวิน. (2556). **การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: หลักการพัฒนากการคิดอย่างมีตรรกะ เหตุผล และดุลยพินิจ = Critical Thinking**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ และดนุลา จามจรี. (2559). **การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ : วิธีทางในการสร้างพลังการรู้เท่าทันสื่อ**. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก www.bu.ac.th/knowledge-center/executive_journal/april.../pdf/aw8.pdf.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2554). “การรู้เท่าทันสื่อ: การก้าวทันบนโลกข่าวสาร (ตอนที่ 1).” **วารสารนักบริหาร** 31. 1: 117-123.
- ปกรณ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง. (2558). “การวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.” **โครงการวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก**.
- ปฐมชัย ณะเนตร. (2561). “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการ.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐมภรณ์ ปันอินทร์. (2555). “กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชนไทยตามแนวคิดตปัญญาศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปติตดา รอดประพันธ์. (2558). “การพัฒนาหลักสูตรเยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562.” (2562). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136. ตอนพิเศษ 56 ง (6 มีนาคม): 12.
- ปริศนา เขียวสุทธิ. (2561). “การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อในด้านทักษะการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปรีดา หนูชู. (2562). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อสร้างเสริมการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปวรรัตน์ แดงไฟ. (2559). “หลักธรรมและกลวิธีการใช้ภาษาในคอลัมน์ “จุดไฟในใจคน” ของหลวงพื่อน้ำฝน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปาริฉัตร พิมล. (2562). “กลวิธีการใช้ภาษาของ อิมะ กาญจนไพริน ในรายการข่าว “จัด ชัดทุกความจริง”.” วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 7, 2: 130-142.
- พนม คลีฉายา. (2556). การรู้เท่าทันสื่อมวลชนกระแสหลักของคนกรุงเทพมหานคร (รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์). เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jcomm/article/view/179041>.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2547). การพัฒนาองค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อ: แนวคิด หลักการ และกรณีศึกษา การรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). ถอดรหัสลับความคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ. กรุงเทพฯ: บริษัทออฟเซ็ท ครีเอชั่น จำกัด.
- พระมหาสันติราษฎร์ ฌานสนุด. (2562). “กลวิธีการใช้ภาษาในการโฆษณาทางโทรทัศน์.” วารสารมหาจุฬาริชาการ 6, ฉบับพิเศษ: 238-250.
- ภารตี โพธิ์ราม. (2560). “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม ในการส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ไวยากรณ์ภาพจนในวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนากิจการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์. (2562). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2560). “กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล.” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 19, 2: 344-355.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- _____ . (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- เรวดี ศรีสุข. (2562). “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning) ในการออกแบบจัดการเรียนการสอน.” วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี 2, 1: 5-16.
- ลัดดาวัลย์ กงพลี. (2560). **กระบวนการคิด**. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <http://ge.vru.ac.th/gevru/wp-content/uploads/2017/06/3-94.pdf>
- วรรษัญ คุรุจิต และฉัตรฉวี คงดี. (2554). **การสำรวจการเรียนการสอนความรู้เท่าทันสื่อในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม แผนงานสื่อสร้างภาวะเยาวชน (สสย.)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วรรษัญ คุรุจิต. (2555). **รู้ทันสื่อ: แนวทาง 10 ประการในการบูรณาการ “ความรู้เท่าทันสื่อ” เข้ากับการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 10. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____ . (2558). **เอกสารประกอบการสอนการออกแบบการเรียนการสอน**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). **เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วารุณี พลบูรณ์. (2550). **การใช้ภาษาไทย 2**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). **“ความรู้”**. สารานุกรมวิชาชีพรู เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วิภาพรรณ พินลา และวิภาดา พินลา. (2564). “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในการสร้างพลเมืองต้นรู้สำหรับครูสังคม.” วารสารอินทนิลทักษิณสาร 16, 1: 25-51.
- วิเศษ ชาญประโคน. (2550). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: ทริปปิ้ล กรุ๊ป.
- วาโร เฟ็งสวัสดิ์. (2552). “การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development).” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร** 1, 2: 1-12.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย. (2562). **วิธีสอนทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ ทองจิ้น. (2560). **การออกแบบและการจัดการเรียนรู้**. บึงกาฬ: ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2564). **ตัวบ่งชี้การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลระดับบุคคลเพื่อ**

ส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิส่งเสริมเด็กและเยาวชน
สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน.

สมจิต จันทรฉาย. (2557). **การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน.** นครปฐม: เพชรเกษมพรีนติ้ง
กรุ๊ป จำกัด.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2564). “แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21.”

วารสารครูสภาวิทยากร 2, 1: 1-15.

สมศักดิ์ ภูวิภาดารัตน์. (2554). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.**
เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สรัญญา มารศรี. (2562). “การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21.” **วารสาร มจร
นครน่านปริทรรศน์ 3, 2: 105-122.**

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). **19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.** พิมพ์ครั้งที่
8. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. (2558). “การทำความเข้าใจ
เรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL).” การสัมมนาว่าด้วยการรู้เท่าทันสื่อและ
สารสนเทศในยุคดิจิทัล โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค, 26-27 พฤศจิกายน.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). **5 องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ.** เข้าถึง
เมื่อ 23 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihealth.or.th/?p=229945>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.**
กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556).
“**รู้เท่าทันสื่อ คืออะไร.**” เข้าถึงเมื่อ 26 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก
<http://bcp.nbtc.go.th/knowledge/detail/306>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). **การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ.** เข้าถึงเมื่อ 20
กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก [https://www.ocsc.go.th/sites/default/files
/document/ocsc-2017-eb01.pdf](https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb01.pdf)

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **รายงานผลสำรวจสถานการณ์ภาพ
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทยปี 2562.** กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2559). **เรียนรู้เรื่องสื่อ.** กรุงเทพฯ: บริษัท สามเจริญพาณิชย์
(กรุงเทพ) จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ

- สังคมแห่งชาติ. (2562). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). **นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. (2558). **เด็กไทยรู้เท่าทันสื่อ ฉลาดรู้ ฉลาดเลือก**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ. (2564). **ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21: ผลการศึกษาและแนวทางการส่งเสริม**. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- สิริวรรณ นันทจันทร์. (2556). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2550). **พัฒนาทักษะการคิด พิชิตการสอน**. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2559). **หลักสูตรและการสอน: ออกแบบพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนันทา เลานันท์. (2544). **การสร้างทีมงาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดี ดี บุ๊คส์ไตร์.
- สุภัทร จำปาทอง. (2564). **รายงานผลการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.edunewssiam.com/th/articles/258874?fbclid=IwAR1xMF11o43YuSBN1epw5ZjU7PEiFnxuHw5u2nDxDy0jqieLHsKtS_wvJng
- สุรศักดิ์ ปาเฮ (2558). **กระบวนทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล**. ขอนแก่น: แพร่ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- สุลักขณา ใจองอาจ. (2561). “ผลของโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแพรกประชาสรรค์.” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- ไสว พักขาว. (2544). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์. (2555). “การศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน.” *วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

- อนงค์ จันทรวงศ์. (2551). “ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นในช่วง พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อลิษา ตรีโรจนานนท์. (2560). “การใช้กระบวนการทางปัญญาตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อของพระสงฆ์ไทย.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุปกิตศิลปสาร,พระยา. (2548). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อุลลิสซา ครุฑทะเล. (2556). “แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน.” **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal** 6, 3: 276-285.
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2556). **การพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง**. กรุงเทพฯ: ไอ.คิว.บุ๊กเซ็นเตอร์.
- อุษา บิ๊กกินส์. (2555). “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ.” **วารสารสุทธิปริทัศน์** 26, 80: 147-161.
- _____. (2555). **โครงการ “การจัดทำหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับครู” ห้องส่ง MIL- รายงานจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แหล่งเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2559). **การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ Media and Information Literacy**. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/fbothw2uccf4gokk.pdf.
- เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2564). “การพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด STEAM เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาต่างประเทศ

- AbuSeileek, A. F. (2007). “Cooperative vs. individual learning of oral skills in a CALL environment.” **Computer Assisted Language Learning** 50, 5.
- Anderson, T. P. (1997). **Using models of Instruction**. In C. R. Dills and A.J. Romis Zowski (eds.), **Instructional development paradigms**. Englewood Cliffs. NJ: Education Technology Publications.
- Arends, R. I. (2011). **Learning to teach**. (5th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Arke & Primack. (2009). “Quantifying Media Literacy: Development, Reliability and Valiaity of a New Measure.” **Educational Media International** 46, 1: 53-65.

- Baran, Stanley J. (2004). **Introduction to Mass Communication**. 3rd ed. Boston: McGraw Hill.
- Bassham, I., & Wallace Nardone. (2005). **Critical Thinking: A Student's Introduction**. Brownstown, MI, U.S.A: McGraw-Hill Higher Education.
- Bazzalgette, C. (2007). **Resources in EUOPA. Media Literacy Questionnaire**. Accessed October 23, 2021. Available from ec.europa.eu/avpolicy/media_literacy/docs/contribution/uk/10_41_bazal_uk.pdf.
- Bovert, E. & Breda, I. (2008). **Adolescents and the internet: media appropriation and perspectives on education**. Accessed November 7, 2021. Available from <https://www.igi-global.com/chapter/adolescents-internet-media-appropriation-perspectives/8409>
- Center for Media Literacy. (2008). **Literacy for the 21st century: An overview & orientation guide to media literacy education**. Accessed October 23 2021. Available from https://www.researchgate.net/publication/30521219_What_is_media_literacy.
- _____. (2011). **Aspen institute report of the national leadership conference on media literacy**. Accessed October 16 2021. Available From <http://www.Medialit.org/reading-room/aspen-institute-report-national-leadershipconference-media-literacy>.
- Corbett, E., & Connors, R. (1999). **Classical rhetoric for the modern student**. (4thed.). New York: Oxford University Press.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). **Designing and Conducting Mixed Methods Research** (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Dick, W., & Carey, L. (2005). **The systematic design of instruction**. Boston: Allyn & Bacon.
- Durand, J. (1987). **Rhetorical figures in the advertising image in marketing and semiotics: New directions in the study of signs for sale**. New York: Mouton de Grunter.
- Ennis, R. H. (2011). "The nature of critical thinking: An outline of critical thinking dispositions and abilities." Paper presented at the Sixth International Conference on Thinking Cambridge MA.

- Euro Media literacy. (2009). **European charter for media literacy**. Accessed October 23 2021. Available from <http://www.euromedialiteracy.eu/charter.php?id=3>
- Feuerstein Mira. (1999). "Media Literacy in Support of Critical Thinking." **Journal of Educational Media** 24, 1: 43-54.
- Gagne, R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). **Principles of instructional design** (5th ed.). Connecticut: Thomson Wadsworth.
- Glaser, R. (1965). **Toward a behavioral science base for Instruction Design**. In Robert. Hans C. Schmidt. (2012). "Media Literacy Education at the University Level. The Journal of Effective Teaching an online." **Journal devoted to teaching Excellence** 12, 1: 64-77.
- Hobbs, R. (2007). "Measuring the acquisition of media – literacy skills." **Reading Research Quarterly** 38, 3: 330-355.
- Hobbs, Renee. (1998). **Research Instructional Practices in Media Literacy and Their Impact on Students' Learning**. Accessed October 23 2021. Available from <http://internet.uoregon.edu/Medialit/FA/mlhobbs/instpractice.html>.
- Hobbs, R. and Frost, R. (1998). "Instructional practices in media literacy education and their impact on students' learning." **New Jersey Journal of Communication** 6, 2: 123-148.
- Johnson, D.W. and Johnson, F.P. (1994). **An Overview of Cooperative learning**. In J.S. Thousand, R.T. Villa&A.I. Nevin (Eds.), **Creativity and Collaborative Learning**. Baltimore, Maryland: Pual H. Brooks Publishing Co.
- _____. (2003). **Joining Together: Group Theory and Group Skills**. 7th ed. New York: Peason Education.
- Joyce, B., & Weil, M. (2009). **Models of teaching**. 8th ed. London: Pearson Education.
- Kevin, K. (2011). **Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model**. Accessed November 1 2021. Available from http://www.e-learninggguru.com/articles/art2_1.htm.
- Mager, R. F. (1975). **Preparing instructional objectives**. (2nd ed.). California: Pitman Learning.
- McIntosh, C. (2013). **Cambridge Advanced Learner's Dictionary**. Fourth ed. Cambridge: Cambridge University Press.

- McMahon U. and Quinn, U. (1995). "Maximizing the hospitality management student work placement experience: a case study." **Education and Training** 37, 4: 13-17.
- Niedringhaus LK. (2001). "Using student writing assignment to assess critical thinking skills." **Holist Nurs Pract** 15, 3: 9-17
- Paul, R., & Elder, L. (2006). **The Miniature Guide to Critical Thinking**. The Foundation Critical Thinking.
- Redmond, T. and David, W. (2011). **Media literacy at the middle level**. Accessed November 7 2021. Available from <http://search.proquest.com/docview/879764757?accountid=44329>.
- Remley, T. D. (2002). **Foreword-special issue: Legal and ethical issues in school counseling. Professional School Counseling**. Accessed November 1 2021. Available from http://findarticles.com/p/articles/mi_m0KOC/is_1_6/ai_93700933/?tag=rbcra.2.a.22.
- Richey, R. C., Klein, J. D., & Tracey, M. W. (2011). **The instructional design knowledge base**. New York: Taylor & Francis.
- Sandywell, B. (2011). **Dictionary of Visual Discourse: A Dialectical Lexicon of Terms**. Routledge.
- Scheibe, C., & Rogow, F. (2012). **The Teacher's Guide to Media Literacy : Critical Thinking in a Multimedia World**. Thousand Oaks, Calif: Corwin.
- Scheibe, C., & Rogow, F. (2012). **The Teacher's Guide to Media Literacy : Critical Thinking in a Multimedia World**. Thousand Oaks, Calif: Corwin.
- Slavin. (1995). **Cooperative Learning**. 2nd ed. London: Allyn and bacon.
- Smith, P. L. & Ragan, T. J. (1999). **Instructional design**. (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Tallim, J. (2005). **What is Media Literacy?**. Accessed October 23 2021. Available from http://www.media-awareness.ca/English/teachers/media-literacy/what_is_media_literacy.cfm.
- Tenenberg, J.D., & Smith, K.A. (1996). "Cooperative Learning: making "Group" Work." **New Direction for Teaching and Learning** 67, 1: 71-82.

- The national Council for Excellence in Critical Thinking. (2021). **Critical Thinking**. Accessed November 2 2021. Available from <https://www.criticalthinking.org/pages/the-national-council-for-excellence-in-critical-thinking/406>
- The Open University. (2008). **Thinking Critically**. Accessed November 2 2021. Available from www.openuniversity.edu/files/brochures/Critical-thinking-Open-University.pdf
- The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2013). **Global media and information literacy assessment framework: Country readiness and competencies**. Paris, France: UNESCO. Accessed October 1 2021. Available From <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/publications-and-communicationmaterials/publications/fulllist/global-mediaand-information-literacy-assessment-framework/>
- Tyler, R.W. (1950). **Basic principles of curriculum Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.
- UNESCO. (2010). **Media and information literacy**. Accessed November 2 2021. Available from <http://www.unesco.org/webworld/en/information-literacy>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารประกอบการวิจัยขั้นการวิจัย (Research: R1)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจค่า IOC ของเครื่องมือการวิจัย
ขั้นการวิจัย (Research: R1) สำหรับตรวจค่า IOC ของแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู และ
แบบสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ที่	รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ความเชี่ยวชาญ	สถานที่ทำงาน
1.	ดร.ศิรินทร มีขอบทอง	หลักสูตรและการสอน	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ภาควิชาครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2.	ดร.ธารทิพย์ ขุนทอง	หลักสูตรและการสอน	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
3.	ดร.ณัฐฉินุช จุยกำวงศ์	หลักสูตรและการสอน	ภาควิชาหลักสูตรและการจัด การเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4.	ดร.บุษยรัตน์ จันทร์ประเสริฐ	การวัดและประเมินผล การศึกษา	สาขาวิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
5.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิภา สมบูรณ์	วิจัยและประเมินผล การศึกษา	ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตพล วังภูสิต	การสอนภาษาไทย	สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐที ปิ่นทอง	เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

เอกสารหมายเลข ก.2

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดย ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1. ประเภทของเอกสาร - หนังสือ - บทความ /วารสาร - รายงานการวิจัย - เอกสารต่าง ๆ ของ หน่วยงาน - สารานุกรม/พจนานุกรม - เอกสารประกอบการเรียน - รายงานการประชุม - เอกสารออนไลน์ - อื่น ๆ ระบุ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2. ชื่อเอกสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
3. ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4. สถานที่พิมพ์และครั้งที่พิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5. ประเด็นสำคัญของเอกสาร/สรุปเนื้อหาสำคัญ										
5.1 การพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.1 ความหมายของการ ออกแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
5.1.2 การวิจัยและการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.3 แบบจำลองการ ออกแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.4 ความหมายของรูปแบบ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.5 ความสำคัญของรูปแบบ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.6 องค์ประกอบของ รูปแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.7 การตรวจสอบรูปแบบ การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนา รูปแบบการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2.1 ความหมายของ การเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2.2 ความสำคัญของทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2.3 องค์ประกอบสำคัญของ การเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2.4 ขั้นตอนของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.3 เอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.3.1 ความหมายของการคิด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
อย่างมีวิจารณ์ญาณ										
5.3.2 ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.3.3 องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4.1 ความหมายของกลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4.2 ความสำคัญของกลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4.3 ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4.4 การวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.2 ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.3 ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
5.5.4 พฤติกรรมชีวิต ความสามารถใน การรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.5 แนวทางในการ วิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.6 แนวคิดสำคัญของการ รู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.7 การวัดและการ ประเมินผลความสามารถ ใน การรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.5.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาความสามารถใน การรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.6 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาความสามารถของ นักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับ การศึกษาระดับอุดมศึกษา และหลักสูตรครุศาสตร์และ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.6.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561- 2580)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.6.2 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ. 2562)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.6.3 นโยบายและ ยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (พ.ศ. 2563 – 2570)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.6.4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							ΣR	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
ปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562										
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)									1.00	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ก.3

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ทางการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพรู
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดย ว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
1. ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ควรมีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ท่านคิดว่า	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร										
3. ท่านคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วยความสามารถด้านใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4. ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5. ท่านคิดว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ควรประกอบด้วยความสามารถย่อยด้านใดบ้าง และความสามารถย่อยต่อไปนี้ ควรจัดเป็นความสารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูหรือไม่ และอยู่ในระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
6. ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	+1
7. ความคิดเห็นเพิ่มเติม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	+1
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)									1.00	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ก.4

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ของแบบสันทนาการกลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดย ว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
ประเด็นที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) นักศึกษาเคยประสบปัญหาใดบ้าง เช่น หน่วยการเรียนรู้กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกัน ความเชื่อมโยงของเนื้อหาไม่มีเท่าที่ควรอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ประเด็นที่ 2 จากการร่วมกิจกรรมในรายวิชาที่ผ่านมา ต้องการให้ผู้สอนเพิ่มเติมกิจกรรมใดบ้าง ในส่วนใด และเพิ่มเติมอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ประเด็นที่ 3 นักศึกษาคิดว่า	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	6	0.85	ใช้ได้

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
	1	2	3	4	5	6	7			
ความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาและการ รู้เท่าทันสื่อที่จำเป็นต่อ นักศึกษาวิชาชีพครูคืออะไร และมีอะไรบ้าง										
ประเด็นที่ 4 การพัฒนา ความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาและการ รู้เท่าทันสื่อให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ที่เรียนในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) สามารถทำได้อย่างไร เช่น การออกแบบกิจกรรม การ จัดการเนื้อหา อื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ประเด็นที่ 5 การวัดและการ ประเมินผลรายวิชา ควร ดำเนินในแนวทางใดที่จะ ตอบสนองธรรมชาติของ ผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เช่น ประเมินจากพฤติกรรมจาก การปฏิบัติ การถาม-ตอบ อื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ประเด็นที่ 6 ความคิดเห็น เพิ่มเติมอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)									0.97	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ก.5

แบบวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิด
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ
ของนักศึกษาวิชาชีพรู

1. ประเภทของเอกสาร

☐ บทความ /วารสาร	☐ รายงานการวิจัย	☐ หนังสือ
☐ เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงาน		☐ สารานุกรม/พจนานุกรม
☐ เอกสารประกอบการเรียน	☐ รายงานการประชุม	☐ เอกสารออนไลน์
☐ อื่น ๆ ระบุ		

2. ชื่อเอกสาร

3. ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์

4. สถานที่พิมพ์และครั้งที่พิมพ์

5. ประเด็นสำคัญของเอกสาร/สรุปเนื้อหาสำคัญ

5.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

- 5.1.1) แนวคิดของการออกแบบการเรียนการสอน
- 5.1.2) แบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน
- 5.1.3) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
- 5.1.4) การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน
- 5.1.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ

5.2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 5.2.1) แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 5.2.2) องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 5.2.3) ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 5.2.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

5.3) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- 5.3.1) แนวคิดของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.3.2) องค์ประกอบของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.3.3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5.4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

- 5.4.1) แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษา
- 5.4.2) ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษา
- 5.4.3) การประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา
- 5.4.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

5.5) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

- 5.5.1) แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
- 5.5.2) ลักษณะของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ
- 5.5.3) แนวทางในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทัน
- 5.5.4) การวัดและการประเมินผล
- 5.5.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

5.6) นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับการศึกษา ระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์บัณฑิต

- 5.6.1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

- 5.6.2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ.2562)
- 5.6.3) นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570)
- 5.6.4) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562

เอกสารหมายเลข ก.6

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน

และอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีศิริดี นันทพงษ์

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน
ฯ ทั้งแนวทางในการพัฒนา องค์ประกอบของรูปแบบฯ รวมถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และการวัด ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และตรงบริบทจริงที่เกิดขึ้น
ในชั้นเรียน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการ
เรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับ
งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิจัยต่อไป ผู้วิจัยจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง

โดยแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้
ว่าที่ร้อยตรีศิริดี นันทพงษ์ ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ
2. เบอร์โทรศัพท์
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา
4. ตำแหน่งงาน..... สถานที่ทำงาน
5. ความเชี่ยวชาญ
6. วันที่สัมภาษณ์ เวลา สถานที่
7. ผู้สัมภาษณ์
8. สถานะ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน
 อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ท่านคิดว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ประกอบด้วย
ความสามารถด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษา
ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

5. ท่านคิดว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ควรประกอบด้วยความสามารถ
ย่อยด้านใดบ้าง และความสามารถย่อยต่อไปนี้จะจัดเป็นความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา
วิชาชีพรูหรือไม่ และอยู่ในระดับใด

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดและการประเมินผลความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา
วิชาชีพรูควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ชื่อ-สกุล

ผู้เชี่ยวชาญ/อาจารย์ผู้สอน

เอกสารหมายเลข ก.7

แบบสนทนากลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีภริณี นันทพงษ์

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา
EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) ถึงความต้องการเพิ่มเติม สภาพ
ความเป็นจริงของกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาที่ผ่านมา โดยผ่านมุมมองของนักศึกษา

คำชี้แจง

การสนทนากลุ่มในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งข้อมูล
ของท่านมีคุณค่าต่องานวิจัย อันนำไปสู่แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้มีคุณภาพ
และประสิทธิผลต่อไป

ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านและข้อมูลของท่านจะ
เป็นความลับ และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณครับ

ประเด็นที่ 1

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) นักศึกษาเคยประสบปัญหาใดบ้าง เช่น หน่วยการเรียนรู้กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกัน ความเชื่อมโยงของเนื้อหาไม่มีเท่าที่ควร อื่น ๆ

ประเด็นที่ 2

- จากการร่วมกิจกรรมในรายวิชาที่ผ่านมา ต้องการให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมกิจกรรมใดบ้าง ในส่วนใด และเพิ่มเติมอย่างไร

ประเด็นที่ 3

- นักศึกษาคิดว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อที่จำเป็นต่อนักศึกษาวิชาชีพครูคืออะไร และมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 4

- การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนที่เรียนในรายวิชา EED 102 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) สามารถทำได้อย่างไร เช่น การออกแบบกิจกรรม การจัดการเนื้อหา อื่น ๆ

ประเด็นที่ 5

- การวัดและการประเมินผลรายวิชา ควรดำเนินในแนวทางใดที่จะตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เช่น ประเมินจากพฤติกรรมจากการปฏิบัติ การถาม-ตอบ อื่น ๆ

ประเด็นที่ 6

- ความคิดเป็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

เอกสารหมายเลข ก.8

รายนามผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน

และอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่าง
มีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ
ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	
รายนาม	สาขาวิชา
1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วิมล ว่างแก้วหิรัญ	หลักสูตรและการสอน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ	หลักสูตรและการสอน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อ้นเกษม	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาวิชาชีพครู	
1. ดร.ประกอบกุล นาคพิทักษ์	การสอนภาษาไทย
2. อาจารย์วรรณา รัตนประเสริฐ	การสอนภาษาไทย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร.ธรรณภาพ เพียรจัด	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชิน นิธิไชโย	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา กุลนภาดล	วัดผลและวิจัยทางการศึกษา
6. ดร.หนึ่งฤทัย เมฆวัตต์	วัดผลและวิจัยทางการศึกษา
7. ดร.สุวัชรพร สวยอารมณ์	จิตวิทยาและการแนะแนว
8. ดร.ศิริพร อนุสภา	พื้นฐานและการบริหารการศึกษา
9. อาจารย์จิรัชญา โคศิลา	ภาษาอังกฤษ

ภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการวิจัยชั้น 2 การพัฒนา (Development: D1)

เอกสารหมายเลข ข.1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรุ โดย ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

ลำดับ	รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ความเชี่ยวชาญ
1.	รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาหลักสูตร และวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน หัวหน้าภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
4.	รองศาสตราจารย์ ดร. กรัณย์พล วิศวกรรมมงคล อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
5.	รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพบุทธิธรรม อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	การวิจัย การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา

ลำดับ	รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ความเชี่ยวชาญ
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา กุลนภาดล อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัตผลและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	การวิจัย การวัด และการประเมินผลทางการศึกษา
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติราช เกิดทอง ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ประจำภาควิชาทดสอบ และวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	การวิจัย การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร.ณภาพ เพียรจัด รองคณบดีวิชาการและวิจัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	เทคโนโลยีและการสื่อสาร การศึกษา
9.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิ์ชาติ พุ่มมา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ	ภาษาไทย

เอกสารหมายเลข ข.2

กำหนดการ การสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

วัน เดือน ปี วันอาทิตย์ที่ 9 ตุลาคม 2565

เวลา 13.00 น. – 15.00 น.

สถานที่ โปรแกรม ZOOM Cloud Meetings

เวลา	หัวข้อ	ผู้เกี่ยวข้อง
13.00 น.	กล่าวต้อนรับ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และกล่าวแนะนำผู้เข้าร่วมสัมมนา	ผศ.ดร.กฤตพล วังภูสิต ผู้ดำเนินรายการ

เวลา	หัวข้อ	ผู้เกี่ยวข้อง
13.15 น.	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์กล่าวต้อนรับ และกล่าวถึงงานวิจัย	<p>ผศ.ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก</p> <p>ผศ.ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย อาจารย์ปรึกษาร่วม</p> <p>ผศ.ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล อาจารย์ปรึกษาร่วม</p>
13.30 น.	ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยพอสังเขป	<p>ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์ ผู้วิจัย</p>
13.45 น.	<p>ผู้เชี่ยวชาญร่วมแลกเปลี่ยนวิพากษ์งานรูปแบบการ เรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบฯ ใน ประเด็นที่ 1 เรื่อง</p> <p>“รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา วิชาชีพครู”</p>	<p>รศ.ดร.มารุต พัฒนาผล ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน</p> <p>รศ.ดร.อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน</p> <p>ผศ.ดร.ปริญญา ทองสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน</p>
14.15 น.	<p>ผู้ดำเนินรายการสรุปประเด็นการวิพากษ์ประเด็นที่ 1 และเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมแลกเปลี่ยนวิพากษ์งาน รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ ฯ ในประเด็นที่ 2 เรื่อง</p> <p>“คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพครู”</p>	<p>รศ.ดร. กรัณย์พล วิวรรธมมงคล ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน</p> <p>รศ.ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา</p> <p>ผศ.ดร.อังคณา กุลนภาดล ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล ทางการศึกษา</p>

เวลา	หัวข้อ	ผู้เกี่ยวข้อง
		<p>ผศ.อติราช เกิดทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและ ประเมินผลทางการศึกษา</p> <p>ผศ.ดร.ดรณภพ เพียรจัด ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษา</p> <p>ผศ.ดร.สมิทธิ์ชาติ พุมมา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย</p>
14.45 น.	<p>ผู้ดำเนินรายการสรุปประเด็นการวิพากษ์ประเด็นที่ 2 และเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมแลกเปลี่ยนวิพากษ์งาน รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ ๆ ในประเด็นที่ 3 เรื่อง “<u>แนวทางการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้</u>ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการ เรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพรู” และประเด็นข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมอื่น ๆ</p>	
15.00 น.	<p>ผู้ดำเนินรายการสรุปประเด็นของผู้เชี่ยวชาญและสรุป ฉันทามติ</p>	<p>ผศ.ดร.กฤตพล วังภูสิต ผู้ดำเนินรายการ</p>
15.15 น.	<p>ปิดการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)</p>	<p>ผศ.ดร.กฤตพล วังภูสิต ผู้ดำเนินรายการ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์ ผู้วิจัย</p>

หมายเหตุ : ขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงตลอดการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurshi

เอกสารหมายเลข ข.3

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีกรีติ นันทพงษ์

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ (ในภาพรวม)												
1.1 การกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนฯ มีความเหมาะสม และครอบคลุมความต้องการจำเป็นที่ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ	4	5	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องสัมพันธ์ กับวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระ	5	4	4	4	5	5	5	5	4	4.56	0.53	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 1										4.61	0.50	มากที่สุด
2. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน												
2.1 องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์												
2.1.1 หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสม สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	4	5	4	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด
2.1.2 หลักการและเหตุผลมีความชัดเจนเพียงพอที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบใน	4	5	4	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9				
การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นในกระบวนการเรียนการสอน													
2.1.3 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด	
2.1.4 หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน	4	5	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด	
ผลรวมด้านย่อยที่ 2.1										4.64	0.59	มากที่สุด	
2.2 องค์ประกอบเชิงกระบวนการ													
2.2.1 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนครบถ้วน เหมาะสม และสอดคล้องต่อเนื่องกัน	5	5	4	4	5	5	5	5	4	4.67	0.50	มากที่สุด	
2.2.2 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด	
2.2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	4	5	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด	
ผลรวมด้านย่อยที่ 2.2										4.70	0.47	มากที่สุด	
2.3 องค์ประกอบเชิงการวัดและการประเมินผล													
2.3.1 การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้อง สัมพันธ์เหมาะสมต่อเนื่องกันระหว่างวัตถุประสงค์และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด	
2.3.2 การวัดและการประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้จริง	4	5	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด	
ผลรวมด้านย่อยที่ 2.3										4.72	0.46	มากที่สุด	
2.4 องค์ประกอบบริบทสนับสนุนอื่น ๆ													
2.4.1 บริบทและสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ การวัดและการประเมินผล	5	5	4	3	5	5	5	5	5	4.67	0.71	มากที่สุด	
2.4.2 บริบทสนับสนุนอื่น ๆ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน	5	5	4	3	5	5	5	5	5	4.67	0.71	มากที่สุด	
ผลรวมด้านย่อยที่ 2.4										4.67	0.69	มากที่สุด	
ผลรวมด้านที่ 2										4.68	0.55	มากที่สุด	
ผลรวมทั้งฉบับ										4.67	0.54	มากที่สุด	

เอกสารหมายเลข ข.4

ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)
 เรื่อง การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
 คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
 การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีกรีติ นันทพงษ์

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. ด้านสาระสำคัญในคู่มือ												
1.1 แนวทางการนำไปใช้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ และการปฏิบัติตาม	4	5	4	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด
1.2 ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีและหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	5	5	5	3	5	5	5	5	5	4.78	0.67	มากที่สุด
1.3 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสม	5	4	5	3	5	5	5	5	5	4.67	0.71	มากที่สุด
1.4 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ แต่ละองค์ประกอบได้รับการอธิบายอย่างครบถ้วน ถูกต้อง	5	5	4	3	5	5	5	5	5	4.67	0.71	มากที่สุด
1.5 ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง	4	4	5	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด
1.6 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง	5	4	4	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 1										4.63	0.68	มากที่สุด
2. รายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือโดยภาพรวมมีความถูกต้อง ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้อ่านนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง	4	5	5	3	5	5	5	5	5	4.67	0.71	มากที่สุด

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
3. แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้มีความชัดเจนเพียงพอสำหรับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน	5	4	4	3	5	5	5	5	5	4.56	0.73	มากที่สุด
ผลรวมทั้งฉบับ										4.63	0.68	มากที่สุด

เอกสารหมายเลข ข.5

**แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)
เรื่อง การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยว่าที่ร้อยตรีกริต นันทพงษ์**

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1. ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้												
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนตามรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4	5	5	5	5	4	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 1										4.72	0.46	มากที่สุด
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้												
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้เขียนได้ถูกต้องตามหลักการของเขียน	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด
2.2 จุดประสงค์ของการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถวัดและประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4.56	0.53	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 2										4.67	0.49	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา												
3.1 เนื้อหาสาระตรงตามองค์ประกอบโดยภาพรวมหลักสูตร	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด
3.3 เนื้อหาสาระมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม	4	5	4	4	5	5	5	5	4	4.56	0.53	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 3										4.70	0.47	มากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้												

รายการตรวจสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4	5	4	5	4	5	4.56	0.53	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	5	5	4	3	5	5	5	4	5	4.56	0.73	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4.78	0.44	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 4										4.63	0.56	มากที่สุด
5. ด้านสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้												
5.1 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4.56	0.53	มากที่สุด
5.2 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4	4	4	5	5	5	4	5	5	4.56	0.53	มากที่สุด
5.3 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	4	5	5	5	4	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด
5.4 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4.56	0.53	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 5										4.58	0.50	มากที่สุด
6. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้												
6.1 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	5	4	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด
6.2 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	4	4	4	5	5	5	5	5	4.67	0.50	มากที่สุด
6.3 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	4	4	5	4	5	5	5	4.56	0.53	มากที่สุด
ผลรวมด้านที่ 6										4.63	0.49	มากที่สุด
ผลรวมทั้งฉบับ										4.65	0.49	มากที่สุด

เอกสารหมายเลข ข.6

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยว่าที่ร้อยตรีศิริดี นันทพงษ์

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาและพัฒนาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้
ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้
ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการในขั้นตอนที่ 2
การออกแบบและพัฒนา (Development: D1) ตามแนวทางของการวิจัย R & D

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนด
เกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ

วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา

ตำแหน่งงาน สถานที่ทำงาน

รายการตรวจสอบ	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ (ในภาพรวม)					
1.1 การกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนฯ มีความเหมาะสม และครอบคลุมความต้องการจำเป็นที่ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ					
1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องสัมพันธ์ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน					
2. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน					
2.1 องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์					
2.1.1 หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสม สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนฯ					
2.1.2 หลักการและเหตุผลมีความชัดเจนเพียงพอที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นในกระบวนการเรียนการสอน					
2.1.3 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน					
2.1.4 หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน					
2.2 องค์ประกอบเชิงกระบวนการ					
2.2.1 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนครบถ้วน เหมาะสม และสอดคล้องต่อเนื่องกัน					
2.2.2 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตาม					

รายการตรวจสอบ	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
วัตถุประสงค์					
2.2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์					
2.3 องค์ประกอบเชิงการวัดและการประเมินผล					
2.3.1 การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องสัมพันธ์เหมาะสมต่อเนื่อกัน					
2.3.2 การวัดและการประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้จริง					
2.4 องค์ประกอบบริบทสนับสนุนอื่น ๆ					
2.4.1 บริบทและสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ การวัดและการประเมินผล					
2.4.2 บริบทสนับสนุนอื่น ๆ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วันที่

เอกสารหมายเลข ข.7

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาและพัฒนาคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการในขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D1) ตามแนวทางของการวิจัย R & D

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ

วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา

ตำแหน่งงาน..... สถานที่ทำงาน

รายการตรวจสอบ	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านสาระสำคัญในคู่มือ					
1.1 แนวทางการนำไปใช้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ และการปฏิบัติตาม					
1.2 ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนฯ					
1.3 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสม					
1.4 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ แต่ละองค์ประกอบได้รับการอธิบายอย่างครบถ้วน ถูกต้อง					
1.5 ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง					
1.6 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง					
2. รายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือโดยภาพรวมมีความถูกต้อง ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้อ่านนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง					
3. แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้มีความชัดเจนเพียงพอ สำหรับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

วันที่

เอกสารหมายเลข ข.8

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)
 เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
 คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและ
 การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาและพัฒนาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการในขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D1) ตามแนวทางของการวิจัยและพัฒนา (R & D)

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ

วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา

ตำแหน่งงาน..... สถานที่ทำงาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายวิชา

จำนวนชั่วโมง ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

รายการตรวจสอบ	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนตามรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ					
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้เขียนได้ถูกต้องตามหลักการของเขียน					
2.2 จุดประสงค์ของการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถวัดและประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. ด้านเนื้อหา					
3.1 เนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตร					
3.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้					
3.3 เนื้อหาสาระมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม					
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					

รายการตรวจสอบ	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน					
5. ด้านสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
5.2 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
5.3 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
5.4 สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา					
6. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้					
6.2 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
6.3 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

วันที่

เอกสารหมายเลข ข.9

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือขั้นการพัฒนา (Development: D1)
 ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการตรวจค่า IOC ของแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ
 แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ แบบตรวจสอบคุณภาพของ
 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ และตรวจสอบคุณภาพของ
 แบบประเมินประสิทธิผล (ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ)

ที่	รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ความเชี่ยวชาญ	สถานที่ทำงาน
1.	ดร.ศิรินทร มีขอบทอง	หลักสูตรและการสอน	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ เทคโนโลยี ภาควิชาครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
2.	ดร.ธารทิพย์ ขุนทอง	หลักสูตรและการสอน	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
3.	ดร.ณัฐฐิณัฐ จุยกำวงศ์	หลักสูตรและการสอน	ภาควิชาหลักสูตรและการจัด การเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี
4.	ดร.บุษยารัตน์ จันทร์ประเสริฐ	การวัดและประเมินผล การศึกษา	สาขาวิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
5.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิภา สมบูรณ์	วิจัยและประเมินผล การศึกษา	ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตพล วังภูสิต	การสอนภาษาไทย	สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐที ปันทอง	เทคโนโลยีสารสนเทศทาง การศึกษา	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

เอกสารหมายเลข ข.10

**ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ
แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน**

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดย ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
1. ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน (ในภาพรวม)											
1.1	การกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน มีความเหมาะสมและครอบคลุมความต้องการจำเป็นที่ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพรูมีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.2	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องสัมพันธ์ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล	
		1	2	3	4	5	6	7				
2. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน												
2.1 องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์												
2.1.1	หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสม สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.1.2	หลักการและเหตุผลมีความชัดเจนเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ประกอบการในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นในกระบวนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.1.3	วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.1.4	หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.2 องค์ประกอบเชิงกระบวนการ												
2.2.1	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนครบถ้วน เหมาะสม และสอดคล้องต่อเนื่องกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.2.2	ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตาม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
	วัตถุประสงค์										
2.2.3	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.3 องค์ประกอบเชิงการวัดและการประเมินผล											
2.3.1	การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องสัมพันธ์เหมาะสมต่อเนื่อกัน	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	0.85	ใช้ได้
2.3.2	การวัดและการประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.4 องค์ประกอบบริบทสนับสนุนอื่น ๆ											
2.4.1	บริบทและสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.4.2	บริบทสนับสนุนอื่น ๆ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)										0.98	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ข.11

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดย ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล	
		1	2	3	4	5	6	7				
1. ด้านสาระสำคัญในคู่มือ												
1.1	แนวทางการนำไปใช้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ และการปฏิบัติตาม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.2	ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.3	แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.4	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ แต่ละ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
	องค์ประกอบได้รับการอธิบายอย่างครบถ้วน ถูกต้อง										
1.5	ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.6	ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติตามได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.	รายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือ โดยภาพรวมมีความถูกต้อง ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้อ่านนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้ได้ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
3.	แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้มีความชัดเจนเพียงพอ สำหรับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)										1.00	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ข.12

**ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ
แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้**

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development: D1)
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและ
การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดย ว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

ประ เด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
1. ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
1.1	องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนตามรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
1.2	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้											
2.1	จุดประสงค์การเรียนรู้เขียนได้ถูกต้องตามหลักการของเขียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2.2	จุดประสงค์ของการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถวัดและประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
3. ด้านเนื้อหา											
3.1	เนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตร	0	0	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.71	ใช้ได้
3.2	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
	จุดประสงค์ของการเรียนรู้										
3.3	เนื้อหาสาระมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้											
4.1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4.2	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4.3	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5. ด้านสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้											
5.1	สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.2	สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.3	สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
5.4	สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
6. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้											
6.1	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
6.2	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ประเด็น	ข้อมูลประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							Σ R	สรุป	ผล
		1	2	3	4	5	6	7			
6.3	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
รวม (ค่า IOC ทั้งฉบับ)										0.97	ใช้ได้

เอกสารหมายเลข ข.13

ผลการประเมิน แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ
 ของนักศึกษาวิชาชีวะครู

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลยุทธ์การใช้คำ											
บทอ่านที่ 1 		4	5	5	4	5	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
1.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้นมีการใช้กลยุทธ์การใช้คำประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำภาษาต่างประเทศ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลยุทธ์การใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะมีคำว่า Lemon, Cherry, Strawberry และ Apple ปรากฏอยู่	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
1.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลยุทธ์การใช้คำประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นภาษาที่ใช้ในการโฆษณา ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ความงามฯ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลยุทธ์การใช้คำประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือ และแสดงให้เห็นว่ามีความรู้สึกว่าสนิยมดีผ่านการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคำโฆษณาภาษาต่างประเทศ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 1									4.92	0.27	

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	บทอ่านที่ 2 	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำแสดงอารมณ์	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีการใช้คำที่สื่อถึงอารมณ์ได้ชัดเจน ได้แก่ เบรกกงาน ที่แสดงถึงอารมณ์หยุดอย่างกะทันหัน, สิ่ง ที่แสดงการออกคำสั่ง อากาศไม่พอใจ, ตำนานการเสียว ฯลฯ	5	5	5	4	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นภาษาพูดหัวข่าวนั่งสอพิมพ์ ที่ต้องทำให้ผู้อ่านสะดุดตา สร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่านตั้งแต่แรกเห็น เพื่อติดตามเนื้อข่าวข้างในต่อไป	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> ไม่มีความเหมาะสมมากนัก เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นภาษาพูดหัวข่าว ที่ต้องสร้างความสนใจให้เกิดแก่ผู้อ่าน แต่อย่างไรก็ตามคำแสดงอารมณ์เหล่านี้มีความรุนแรงจนเกินไป เมื่อนำไปพาดพิงกับบุคคลที่ 3 (บุคคลที่เป็นข่าว) อาจเกิดความเสียหายหรือความเข้าใจผิดแก่ผู้อ่านได้	5	5	5	4	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 2 *****									4.97	0.18	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	บทอ่านที่ 3 	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
3.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีการใช้คำที่ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารนั้น ได้แก่ ร่วมส่งกำลังใจ, เชียร์, เด็กภูเก็ต ซึ่งแสดงความสนิทสนม ความเป็นกลุ่มก้อนหรือพวกเดียวกันเอง	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
3.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... จุดประสงค์ของการสื่อสารนี้ เพื่อให้ผู้อ่านร่วมเชียร์ ร่วมส่งกำลังใจไปให้ผู้เข้าประกวด การใช้คำเป็นกันเอง ที่เสมือนหนึ่งว่าเป็นกลุ่มเป็นพวกเดียวกัน จึงจูงใจให้ผู้อ่านเห็นร่วมด้วยเป็นอย่างดี	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ การใช้ภาษาเป็นกันเอง จะทำให้ผู้รับสารเห็นร่วมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสารนี้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 3									4.92	0.27	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
บทอ่านที่ 4		5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำมีศักดิ์	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะมีการใช้คำชั้นสูง ซึ่งเป็นคำราชาศัพท์ ได้แก่ ทรงกระเบื้อง ถวาย และมีคำที่แสดงพลัง เช่น มงคลชีวิต ดวงชะตา บารมี	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นภาษาที่ใช้ในการทำนายดวงชะตา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ เป็นของสูง ดังนั้นการใช้คำมีศักดิ์ จึงสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่ยิ่งใหญ่ มีความน่าเชื่อถือและพลังให้กับผู้รับสารได้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
4.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เป็นการทำนายดวงชะตา การใช้คำมีศักดิ์ จึงสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้อ่านได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ชั้นสูงเช่นเดียวกับศาสตร์การทำนายดวงที่เหนือธรรมชาติ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
รวมคะแนน บทอ่านที่ 4 *****									4.98	0.12	มากที่สุด
บทอ่านที่ 5		4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
											
5.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีคำว่า เก็บปูมบุญ ที่คู่กับคำว่า นักร้อง ซึ่งเป็นการแสดงความเป็นกันเองของวัยรุ่น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นชาวบ้านเชิง การใช้คำที่แสดงความเป็นกันเอง จะทำให้เข้าถึงผู้รับสารมากขึ้น ให้ผู้รับสารมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่ง และสร้างความบันเทิงให้ผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้คำแสดง ที่เป็นกันเองในเนื้อหาข่าว แต่ข่าวเหล่านี้ก็เป็นชาวบ้านเชิงของวัยรุ่น ที่ไม่เน้นเนื้อหาสาระ แต่เน้นความเพลิดเพลินบันเทิงใจในภาษาที่ใช้จึงเหมาะกับวัตถุประสงค์การสื่อสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

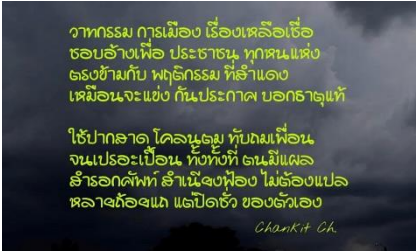
ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
รวมคะแนน บทอ่านที่ 5								4.97	0.18	มากที่สุด	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์											
บทอ่านที่ 1		5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ การใช้บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เพราะมีการนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มาแสดงอาการเหมือนสิ่งมีชีวิต ได้แก่ ทะเลครวญ (ทะเลแสดงอาการครวญไม่ได้) ทะเลไม่เคยหลับ (ทะเลหลับไม่ได้)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เนื่องจาก... เนื้อหาที่น่าเสนอเป็นเนื้อหาเพลง ที่แสดงความเศร้าออกมาคู่กับทะเล ดังนั้นผู้ส่งสาร จึงแสดงความเศร้าออกมาผ่านทะเลให้ผู้รับสารได้รับรู้ความรู้สึกเศร้ามากขึ้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	แนวคำตอบ มีความเหมาะสม เพราะ เป็นเนื้อหาเพลงเศร้า ที่ต้องการให้ผู้รับสาร (ผู้ฟัง) มีอารมณ์ร่วมกับความเศร้าเหล่านี้ การใช้ทะเลที่แสดงอาการเศร้าด้วย จึงทำให้ผู้รับสารมีอารมณ์คล้อยตาม ซึ่งสอดคล้องและตอบสนองวัตถุประสงค์ของเพลงได้เป็นอย่างดี	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 1 *****								5.00	0.00	มากที่สุด	
	บทอ่านที่ 2 	4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
2.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ การใช้การกล่าวอ้าง	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เพราะ มีการอ้างถึง รางวัลการ์ตูนระดับโลก, มีการรับรองมาตรฐานจากยุโรป และมีการอ้างถึงงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกล่าวอ้าง	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เนื่องจาก...เป็นภาษาที่ใช้ในการโฆษณาสินค้า ซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อสุขภาพ การอ้างถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ เช่น สถาบันต่างชาติ งานวิจัยต่าง ๆ จึงเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือกับสินค้า	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
2.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เป็นภาษาที่ใช้โฆษณาสินค้าที่เป็นเครื่องดื่มสุขภาพ การสร้างความน่าเชื่อถือให้สินค้าโดยการใช้แหล่งอ้างอิงต่าง ๆ จะทำให้ผู้รับสาร (ผู้บริโภค) เชื่อถือ ไว้วางใจถึงคุณภาพ คุณประโยชน์ และซื้อสินค้านั้น ๆ ตามจุดประสงค์ของการสื่อสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 2									4.95	0.21	มากที่สุด
บทอ่านที่ 3		4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	
3.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้คำถามเชิงวาทีศิลป์	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะ มีการใช้ประโยคคำถาม โดยมีคำว่า หรือเปล่า แต่เป็นคำถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบ ซึ่งเป็นคำถามเชิงบอกเล่ามากกว่า	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

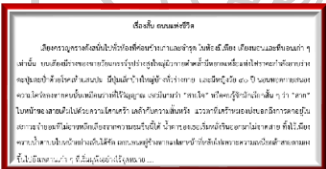
ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... การสื่อสาร มีจุดประสงค์เพื่อการเชิญชวนให้ผู้รับสารคิดและเห็นสอดคล้องตาม การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านคิด และสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะจุดประสงค์ของการสื่อสาร คือการเชิญชวนให้ผู้อ่านนั้นติดตามเนื้อหาเพื่อการโฆษณา การใช้คำถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่ให้ผู้อ่านเกิดการคิด และเห็นจริงตามด้วยจึงทำให้ผู้รับสารตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดและสนใจเนื้อหาโฆษณาในที่สุด จึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 3									4.92	0.27	มากที่สุด
บทอ่านที่ 4		5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้อุปมาอุปไมย	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
		1	2	3	4	5	6	7					
	แนวคำตอบ เพราะมีการใช้คำเปรียบเทียบไม่ไม่แสดงคำว่า เหมือน ราวกับ คือ ฯลฯ ได้แก่ คำว่า “การปะทะเมลิ็ดพันธุ์แห่งความเกลียดชัง”	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
4.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด		
	แนวคำตอบ เนื่องจาก... ข้อความดังกล่าวเป็นข้อความที่ใช้พูดในทางการเมือง การใช้อุปลักษณ์ หรือการเปรียบเทียบนั้นจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารหรือความความที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องอธิบายอย่างละเอียด และมีการสร้าง ปลุกอารมณ์ร่วมให้เกิดแก่ผู้รับสารอีกด้วย	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		
4.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการส่งสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด		
	แนวคำตอบ มีความเหมาะสม เพราะ เป็นการเปรียบเทียบให้ผู้รับสารเห็นภาพอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการปลุกอารมณ์ร่วมความเห็นด้วยผ่านการใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นคำทั่วไปเปรียบเทียบทราความหมายโดยไม่มีคำเชิงลบใด ๆ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		
รวมคะแนน บทอ่านที่ 4 *****										4.97	0.18	มากที่สุด	

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	บทอ่านที่ 5 	4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
5.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ การใช้อุปลักษณ์	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เพราะมีการใช้การเปรียบเทียบ คำว่า “โคลนตม” ซึ่งเป็นสิ่งไม่ดี เปรียบกับการใส่ร้ายหรือการบอกสิ่งที่ไม่ดีของคนอื่น และ ผลเป็นเป็นอุปลักษณ์ใช้หมายถึง ความชั่วหรือความผิดของตนเอง	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ เนื่องจาก... เป็นสารที่สื่อความทางการเมือง การใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบทำให้ผู้รับสารนอกจากจะเข้าใจความหมายแล้ว ยังเห็นภาพและเข้าถึงอารมณ์ของการสื่อสารได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นลักษณะของการปลุกกระตม ปลุกอารมณ์ของผู้รับสารอยู่เป็นนัย	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
5.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เนื่องจากการเนื้อหาของสารที่สื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ความหมายแล้วยังเป็นการปลูกเร้าอารมณ์ร่วมของผู้รับสารได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการใช้อุปลักษณ์ในบริบทดังกล่าว (บริบทการเมือง) ซึ่งเป็นการใช้ภาพพจน์ที่สุดคล้องกับจุดประสงค์ของการสื่อสาร	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 5									4.90	0.29	มากที่สุด
ตอนที่ 3 ข้อคำถามวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร											
บทอ่านที่ 1		5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
1.1	จากใจพท์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้บรรยายโวหาร	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
1.2	ทำไมนักศึกษาคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
	<u>แนวคำตอบ</u> เป็นการบอกเล่า อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างเจ้าหญิงและเจ้าชายที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวโดยทั้งหมดตามเหตุการณ์	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
1.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ผล
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก.... การสื่อสารที่เกิดขึ้น เป็นลักษณะของนิทานที่ต้องเล่าให้เด็กฟัง หรือ ให้เด็ก ๆ ได้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ ที่ต้องใช้การอธิบายหรือการบรรยายให้ผู้อ่านเห็น ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงต้องใช้การบรรยาย โวหารในการบอกเล่าเหตุการณ์	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
1.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภท ดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ นิทาน ต้องใช้การบรรยายเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราว และเหตุการณ์ทั้งหมด ซึ่งเป็นธรรมชาติของการ สื่อสารของนิทาน	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 1 *****									4.97	0.18	มากที่สุด
	บทอ่านที่ 2 	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการ ใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้เทศนาโวหาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ โวหารประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะ มีการใช้ศัพท์ที่แสดงถึงการ ชี้แนะ แนะนำ สั่งสอน ให้ข้อคิดเตือนใจ ได้แก่ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ฯลฯ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้โวหาร ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นพระราชดำริฯ จึงใช้ลักษณะของกลวิธีการใช้ภาษาแบบเทศนาโวหาร ซึ่งเป็นการสั่งสอน หรือการให้ประเด็นแง่คิดในการพิจารณา สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการใช้ภาษา	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ โดยปกติแล้ว พระราชดำริฯ จะมีจุดประสงค์หนึ่งของการสื่อสารคือการใช้แง่คิด ประเด็นที่ควรตระหนัก ให้ไปปฏิบัติตาม การสื่อสารในประเด็นของการใช้ภาษาซึ่งใช้กลวิธีแบบเทศนาโวหาร จึงสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้เป็นอย่างดีตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบริบท	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 2 *****									5.00	0.00	มากที่สุด
บทอ่านที่ 3		4			4			4	4.43	0.53	มาก
3.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้พรรณนาโวหาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะ มีคำและประโยคที่สื่อถึงบรรยากาศ อารมณ์ความรู้สึกมากมายที่แสดงอยู่ในบทอ่าน เช่น ห้องที่ค่อนข้างเก่าและชำรุด มีปูมเล็กบ้างใหญ่บ้างทั่วร่างกาย ฯลฯ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... การสื่อสารดังกล่าว เป็นการสื่อสารผ่านเรื่องสั้น ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้น ดังนั้น การใช้พรรณนาโวหารจึงเป็นการทำให้ผู้อ่านเกิดจิตภาพ เห็นภาพตามได้อย่างชัดเจนในรายละเอียด ซึ่งเป็นการอรรถรสในการอ่านให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เป็นกลวิธีการใช้ภาษา ที่เป็นการพรรณนาโวหารในเรื่องสั้น ซึ่งผู้อ่านต้องการทราบซึ่งถึงภาพและบรรยากาศของเรื่องราวอยู่แล้ว ดังนั้นการพรรณนาโวหาร จึงตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับสารได้เป็นอย่างดี	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 3									4.89	0.31	มากที่สุด
	บทอ่านที่ 4 	4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
4.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้บรรยายโวหาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะ เมื่อพิจารณาจากเนื้อความแล้ว เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดอกไม้ชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการอธิบาย จึงเป็นการใช้บรรยายโวหาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจาก... เป็นการให้ความรู้เรื่องดอกไม้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความเชื่อ ดังนั้นการบรรยายโวหาร จึงสร้างความชัดเจนให้กับผู้รับสารได้เป็นอย่างดี	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ เป็นการให้ความรู้ การอธิบาย ซึ่งเป็นลักษณะของการบรรยายโวหารจะสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับผู้อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 4									4.95	0.21	มากที่สุด
บทอ่านที่ 5	 <p>“อย่าไปกังวลเรื่องPLSมากนัก ผมเชื่อว่างานในโลกนี้ไม่มีพอ สำหรับPLSของทุกคน มันยอดเยี่ยมเลยถ้าคุณทำงานที่ตรงกับPLS แต่ถ้าไม่ตรง อย่าไปคิดอะไร งาน คือ สิ่งที่ทำให้ชีวิตรอด เพลซันไปหาอ่านออกงานได้”</p>	4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
5.1	จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> การใช้เทศนาโวหาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เพราะ มีการใช้ถ้อยคำ หรือประโยคที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญ เช่น อย่าไปกังวลเรื่องแพลนชั้นมาก, อย่าไปคิดอะไรมาก ฯลฯ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> เนื่องจากเป็นการสร้างความตระหนักในการดำเนินชีวิต การบอกเชิงการใช้เทศนาโวหารจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการบอกอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผ่านการใช้คำเชิงสั่งสอน เทศนาโวหาร	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
5.4	นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้โวหารประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> มีความเหมาะสม เพราะ ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารได้เกิดความคิดตระหนักในการใช้ชีวิต การใช้กลวิธีทางภาษา การใช้เทศนาโวหารจึงเหมาะสมทำให้ผู้รับสารคิดได้ ตระหนักได้ ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสื่อสาร และเป็นประโยชน์ต่อการรับสาร	4	4	5	4	5	5	5	4.57	0.53	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 5									4.89	0.31	มากที่สุด

หมายเหตุ: รวมคะแนน บทอ่านที่มีเครื่องหมายดอกจัน (*****...)

หมายถึง บทอ่าน ข้อที่นำไปใช้จริงในการประเมินความสามารถฯ ของผู้เรียน

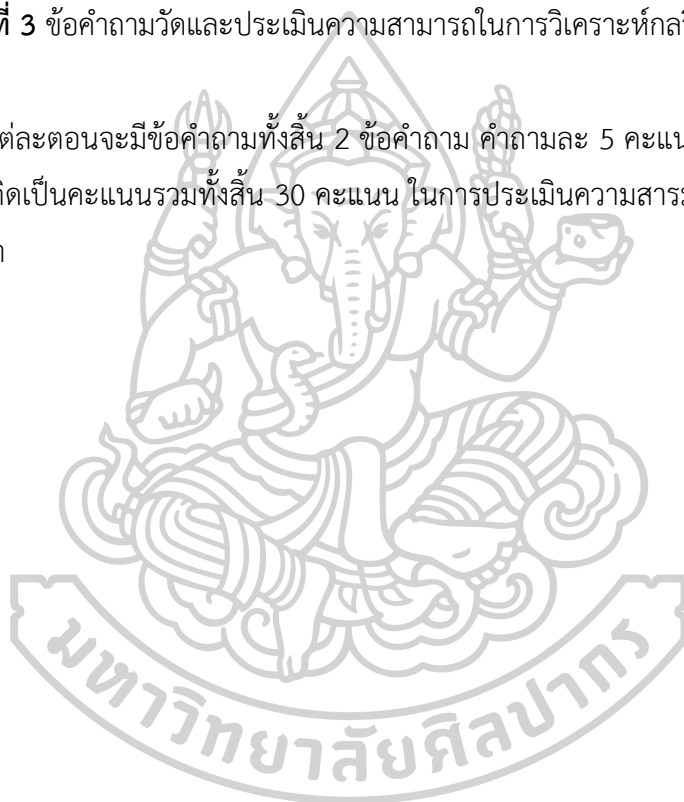
หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามในแต่ละตอนที่ได้คะแนนความเหมาะสมสูงสุด และผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ตอนละ 2 ข้อคำถาม เพื่อนำมาใช้จริงในการเป็นข้อคำถามสำหรับการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์

ตอนที่ 3 ข้อคำถามวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร

โดยแต่ละตอนจะมีข้อคำถามทั้งสิ้น 2 ข้อคำถาม คำถามละ 5 คะแนน รวม 3 ตอน รวมเป็น 6 ข้อคำถาม คิดเป็นคะแนนรวมทั้งสิ้น 30 คะแนน ในการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
3. การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ไวยาหาร (4 คะแนน)											
	<p>องค์ประกอบที่ 1 สามารถบอกประเภทกลวิธีการใช้ไวยาหารในเนื้อหาได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>องค์ประกอบที่ 2 สามารถวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการใช้กลวิธีการใช้ไวยาหารแต่ละประเภทในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล</p> <p>องค์ประกอบที่ 3 สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้กลวิธีการใช้ไวยาหารประเภทต่าง ๆ ตามบริบทและวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>เกณฑ์การให้คะแนน</p> <p>4 คะแนน คือ ตอบได้ถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 3 องค์ประกอบ</p> <p>3 คะแนน คือ ตอบได้ถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 2 องค์ประกอบ</p> <p>2 คะแนน คือ ตอบได้ถูกต้องหรือสมเหตุสมผล 1 องค์ประกอบ</p> <p>1 คะแนน คือ ไม่สามารถตอบได้ถูกต้องหรือไม่สมเหตุสมผลในทุกองค์ประกอบ</p> <p>0 คะแนน คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ผลการพิจารณาทั้งฉบับ	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
ผลการพิจารณาเกณฑ์การตัดสินทั้งฉบับ	4.71	0.45	มากที่สุด

เอกสารหมายเลข ข.14

ผลการประเมิน แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ
 ของนักศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
ตอนที่ 1 โจทย์สถานการณ์ “การลดน้ำหนัก” (จำนวน 3 แหล่งข้อมูล)											
	บทอ่านที่ 1 (แหล่งข้อมูลที่ 1) การเข้าถึง/ลิงก์ https://www.factorycosmetic.com/5-%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%88%E0%B	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1	วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของสารในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไรและเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ จุดประสงค์โดยทั่วไปคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับสารสกัดที่ช่วยในการลดน้ำหนักได้ดี เพราะในเนื้อความมีการอ้างอิงสารสกัดประเภทต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ เมื่อบริโภคเข้าไปจะส่งผลต่อการลดน้ำหนักได้เป็นอย่างดี	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2	สาระสำคัญของสาร/เนื้อหาในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ สารสกัด 5 สิ่งจากธรรมชาติ ได้แก่ 1. สารสกัดจากผลส้มแขก 2. สารสกัด จากเมล็ดกาแฟ 3. สารสกัดจาก ฟงบุก 4. สารสกัดจาก ถั่วขาว และ 5. สารสกัดจากสาหร่ายทะเลแคมป์ มีสรรพคุณต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ในการช่วยลดน้ำหนักได้ดี	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
3	ให้นักศึกษาแยกแยะข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
4	ให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความสมเหตุสมผล และความไม่สมเหตุสมผลของข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ให้นักศึกษาบอกถึงจุดประสงค์นัยแฝงของสารในสื่อจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมการให้เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> นัยแฝงคือ เป็นโฆษณาขายสินค้าซึ่งเป็น “ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนัก” ที่มีสารสกัดธรรมชาติชนิดต่าง ๆ เพราะในข้อความจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงประโยชน์ของสารสกัดจากธรรมชาติต่าง ๆ 5 ชนิดที่ช่วยในการลดไขมัน เพื่อนำมาสู่การสรุปในตอนท้ายว่ามีผลิตภัณฑ์อาหารเสริมมีรวมสรรพคุณจากสารสกัดทั้ง 5 ชนิดนี้อยู่ พร้อมกับบอกข้อมูลติดต่อบริษัทเพื่อซื้อสินค้า	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6	ให้นักศึกษาตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการตัดสิน ว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> ข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ เพราะส่วนใหญ่เน้นไปการโฆษณาเพื่อขายสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักเสียมากกว่า จึงมีการเชื่อมโยงเนื้อหา สรรพคุณของสินค้า กับสารสกัดธรรมชาติที่ดูไม่สอดคล้องและไม่สมเหตุสมผลกันในหลายจุด ซึ่งเป็นลักษณะของการนำเสนอข้อมูลในการลวงเข้าความ (การเชื่อมโยงคนละสิ่งให้เป็นสิ่งเดียวกัน) เสียมากกว่า	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
7	ให้นักศึกษาตัดสินว่าข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลนี้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	แนวคำตอบ ไม่มีประโยชน์ เพราะ เป็นการจูงใจให้คนเชื่อว่าหากซื้อผลิตภัณฑ์นี้ไปบริโภคแล้ว จะทำให้สามารถลดน้ำหนักได้จริง ซึ่งไม่มีผลการวิจัยหรือหน่วยงานไหนมารองรับ ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่หลงเชื่อนั้น เสียเงิน เสียเวลา และอาจจะทำให้เสียสุขภาพได้ด้วย แต่หากจะมีประโยชน์คือ ข้อมูลที่เป็นส่วนของสรรพคุณจากสารสกัดที่มีประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีแหล่งอ้างอิงจึงยังไม่มาเชื่อถือ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
8	ให้นักศึกษาบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารในสื่อจากแหล่งนี้ พร้อมบอกเหตุผลประกอบ คำตอบ ว่าทำไมถึงมองว่าเป็นเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ผลกระทบ: หากหลงเชื่อจะทำให้เกิดความเสียหาย เช่น 1. เสียเงิน ในการซื้อ 2. อาจเสียสุขภาพ เพราะบริโภคของที่มีสารอื่นปนเปื้อน 3. หากไม่ซื้อ แต่ก็ยังมีความเชื่อที่ผิด ๆ ว่าสามารถลดความอ้วนได้โดยการกินเพียงแค่อาหารเสริม เพราะว่าถ้าผู้รับสารเชื่อ ก็จะซื้อสินค้า “ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร” ไปบริโภคเพื่อหวังลดความอ้วน แต่ก็ไม่เป็นดังหวัง หรือผู้รับสารที่ไม่ซื้อแต่มีความเชื่อว่าอาหารเสริมช่วยได้ก็อาจจะไม่ระมัดระวังในการบริโภคอาหารแต่พอดี เพราะคิดว่าการลดน้ำหนักเป็นเรื่องง่ายแค่ซื้ออาหารเสริมมากิน จึงไม่ระวังในการบริโภค และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในอนาคตได้	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอานที่ 1 (แหล่งข้อมูลที่ 1) *****								4.93	0.25		

ที่	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	บทอ่านที่ 2 (แหล่งข้อมูลที่ 2) การเข้าถึง/ลิงก์ https://today.line.me/th/v2/article/2MkM9X?fbclid=IwAR2Hxoi6xtoGHoR3jc1XnMzjsImQPhlcU2SgjHYttHcSmbMDyARynMvHJ7c	4	5	5	4	5	5	4	4.57	0.53	
1	วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของสารในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไรและเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ จุดประสงค์โดยทั่วไป คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของผลไม้ชนิดต่าง ๆ ต่อการลดน้ำหนัก เพราะ เนื้อความข้างในบอกถึงชนิดของผลไม้ และสรรพคุณของผลไม้ชนิดนั้น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการลดน้ำหนัก	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2	สาระสำคัญของสาร/เนื้อหาในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ผลไม้ ไม่ว่าจะเป็น มะละกอ ฝรั่ง แอปเปิ้ล ลูกแพร์ เกรฟฟรุต แตงโม และมะนาว ล้วนมีสรรพคุณในการลดความอ้วน และช่วยบำรุงร่างกายในด้านต่าง ๆ เช่น มะนาวมีวิตามินซีที่ช่วยในการบำรุงผิวพรรณ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3	ให้นักศึกษาแยกแยะข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความสมเหตุสมผล และความไม่สมเหตุสมผลของข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
5	ให้นักศึกษาออกถึงจุดประสงค์นัยแฝงของสารในสื่อจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมการให้เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> นัยแฝง คือ ต้องการให้คนหันมารักษาสุขภาพมากขึ้น โดยการเริ่มต้นง่าย ๆ จากของกินผลไม้ ซึ่งเป็นผลไม้ที่หาซื้อได้ง่าย และคุ้นเคยรู้จักกันดี เพราะมีข้อความที่บ่งบอก “สำหรับสาว ๆ ที่กำลังลดพุงหรือควบคุมน้ำหนัก รักษาสุขภาพ แต่ก็ยังรักการทานจุจกตลอดเวลาจนติดเป็นนิสัย ถ้าใครที่ยังรักการทานอยู่เรื่อยแต่ไม่อยากอ้วนลงพุง และสุขภาพดี เริ่มต้นโดยการรับประทาน 10 ผลไม้สุดเจ๋งที่รับประทาน เท่าไหร่ก็ไม่อ้วนแถมยังช่วยควบคุมน้ำหนัก อิ่มท้อง และผิวสวยได้อีกด้วยนะ	3	5	5	4	5	4	4	4.29	0.76	มาก
6	ให้นักศึกษาตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการตัดสิน ว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<u>แนวคำตอบ</u> ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่ให้ความรู้ รวมถึงมีการบอกสรรพคุณต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล อีกทั้งข้อมูลเหล่านั้นอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่สมเหตุสมผล มีการอ้างอิงวิชาการต่าง ๆ ถึงสารอาหารที่อยู่ในผลไม้แต่ละชนิด	3	5	5	5	5	5	5	4.71	0.76	มากที่สุด
7	ให้นักศึกษาตัดสินว่าข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลนี้มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	แนวคำตอบ มีประโยชน์ เพราะเป็นการเผยแพร่ความรู้ และข้อมูลสุขภาพ ที่เป็นประโยชน์ต่อคนในปัจจุบันที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่สะดวก เพราะอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันโดยปกติของคนทั่วไปอยู่แล้วจึงง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ อีกทั้งข้อมูลที่น่าสนใจยังมีการบอกถึงสารอาหารชนิดต่าง ๆ ในผลไม้ประเภทต่าง ๆ ด้วย จึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสุขภาพให้แก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี	3	5	5	5	5	5	5	4.71	0.76	มากที่สุด
8	ให้นักศึกษาบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารในสื่อจากแหล่งนี้ พร้อมบอกเหตุผลประกอบคำตอบ ว่าทำไมถึงมองว่าเป็นเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ผลกระทบคือ ผู้รับสารมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตัวเอง และการควบคุมน้ำหนักของตัวเองมากขึ้น ผ่านการปรับวิธีการกินให้เลือกกินผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เพราะว่า เมื่อผู้รับสารรู้ว่าผลไม้ที่กินนั้นมีประโยชน์ และมีสรรพคุณในการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างไร โดยเฉพาะการควบคุมน้ำหนัก จึงทำให้ผู้รับสารได้เลือกกินผลไม้ที่เป็นประโยชน์กับตัวเอง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของตัวเองในอนาคตผ่านการกินของที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย	3	5	5	4	5	5	4	4.43	0.79	มาก
รวมคะแนน บทอ่านที่ 2 (แหล่งข้อมูลที่ 2)									4.84	0.44	มากที่สุด
	บทอ่านที่ 3 (แหล่งข้อมูลที่ 3) การเข้าถึง/ลิงก์ https://promotions.co.th/plastic-surgery/give-away-1-month-weight-loss-formula.html?amp=1&fbclid=IwAR1CwlvzgcJYilqNDpl8SNEI6fjqCZEtoEmOUXyi8rzg0dJeA8AMWIBIDEQ	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
1	วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของสารในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไรและเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	แนวคำตอบ จุดประสงค์โดยทั่วไปคือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการลดน้ำหนักในรูปแบบต่าง ๆ เพราะมีการบอกถึงวิธีการและประโยชน์ รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการลดน้ำหนักในวิธีต่าง ๆ เช่น การกินคีโต การจำกัดแคลอรี เป็นต้น	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2	สาระสำคัญของสาร/เนื้อหาในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไร	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ การใช้ INDIBA ลดไขมันระดับเซลล์, การใช้ปากกาอิมทิพย์ (Diet Pen) การใช้วิธีการจำกัดแคลอรี และการกินคีโต เป็นวิธีการลดน้ำหนักได้เป็นอย่างดี	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3	ให้นักศึกษาแยกแยะข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความสมเหตุสมผล และความไม่สมเหตุสมผลของข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ตามเอกสารในแนวคำตอบ แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ให้นักศึกษาบอกถึงจุดประสงค์นัยแฝงของสารในสื่อจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมการให้เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	<p>แนวคำตอบ นัยแฝง คือ เป็นการกระตุ้นความยากที่จะลดน้ำหนัก โดยเป็นการโฆษณาให้ผู้รับสาร (ผู้อ่าน) หันมาสนใจคอร์ส การลดน้ำหนักของคลินิก ผ่านการให้ข้อมูลวิธีการลดน้ำหนักในรูปแบบต่าง ๆ เพราะ จากเนื้อหาของสารมีข้อมูลของการโฆษณาว่าวิธีการที่น่าเสนอมามีข้างต้นเหล่านี้มีบริการใน The Skin Clinic และสามารถเพิ่มช่องทางติดต่อพูดคุยแลกเปลี่ยนได้ในประโยคที่ว่า “ทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบัน The Skin Clinic คลินิกความงามครบวงจรที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยมีทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี สอบถามรายละเอียดหรือปรึกษาได้ฟรีเพียงแอดไลน์ข้างล่างนี้”</p>	3	5	5	3	5	5	4	4.29	0.95	มาก
6	ให้นักศึกษาตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการตัดสิน ว่าทำไม่ถึงคิดเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	<p>แนวคำตอบ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ เพราะ ข้อมูลโดยส่วนใหญ่เป็นการแนะนำวิธีออกกำลังกายในแบบต่าง ๆ ทั้งแบบตามธรรมชาติ เช่น การออกกำลังกาย การจำกัดแคลอรี หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เช่น INDIBA ลดไขมันระดับเซลล์ เพื่อการลดน้ำหนัก อีกทั้งข้อมูลที่ให้ประกอบเป็นข้อมูลที่มีความสมเหตุสมผล อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง</p>	3	5	5	3	5	5	5	4.43	0.98	มาก
7	ให้นักศึกษาตัดสินว่าข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลนี้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
	แนวคำตอบ มีประโยชน์ เพราะ เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการลดน้ำหนักโดยวิธีการต่าง ๆ (ถึงแม้ว่าจะจบท้ายด้วยการโฆษณาก็ตาม) ซึ่งวิธีการออกกำลังกายเหล่านี้ ผู้รับสาร (ผู้อ่าน) สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับตัวเองในการลดน้ำหนักเพื่อสุขภาพที่ดีของตนเองได้	3	5	5	4	5	5	5	4.57	0.79	มากที่สุด
8	ให้นักศึกษาบอกถึงผลกระทบต่อการใช้ข่าวสารในสื่อจากแหล่งนี้ พร้อมบอกเหตุผลประกอบคำตอบ ว่าทำไมถึงมองว่าเป็นเช่นนั้น	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	แนวคำตอบ ผลกระทบคือ ผู้รับสารรู้จักวิธีการลดน้ำหนักในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งแบบธรรมชาติ และแบบวิทยาศาสตร์ และอาจนำไปปรับใช้ในการลดน้ำหนัก เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเองได้ เพราะ การนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่เป็นวิธีการลดน้ำหนัก โดยบอกถึงประโยชน์ และรายละเอียดโดยสังเขปของการลดน้ำหนักในวิธีการนั้น ๆ ซึ่งทำให้ผู้รับสารทราบถึงวิธีการลดน้ำหนัก ในหลายวิธี และอาจนำไปปรับใช้กับการลดน้ำหนักของตนเองและมีสุขภาพที่ดีขึ้นได้	3	5	5	4	5	5	5	4.57	0.79	มากที่สุด
รวมคะแนน บทอ่านที่ 3 (แหล่งข้อมูลที่ 3)								4.84	0.48	มากที่สุด	

หมายเหตุ: รวมคะแนน บทอ่านที่มีเครื่องหมายดอกจัน (*****...)

หมายถึง บทอ่าน ข้อที่นำไปใช้จริงในการประเมินความสามารถฯ ของผู้เรียน

หลังจากประเมินตรวจสอบความเหมาะสมของบทอ่านซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จำนวน 3 แหล่ง ประกอบกับข้อความถามจำนวน 8 และแนวคำตอบของแต่ละคำถาม จากบทอ่านทั้งหมดจำนวน 3 บท โดยผู้วิจัย คัดเลือกบทอ่านที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด (ประกอบด้วยความเหมาะสมของบทอ่าน ข้อคำถาม และแนวคำตอบ) จำนวน 1 บทอ่าน มาเป็นโจทย์สถานการณ์ที่ใช้จริงในการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการรู้เท่าทันสื่อ

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
ตอนที่ 2 การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับ “การลดน้ำหนัก”											
ที่	ข้อความ	1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
1.	แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาเข้าถึง แหล่งที่ 1 (ระบุ ประเด็น/หัวข้อ/พาดหัว) คือ	5	5	5	4	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.	การเข้าถึง/ลิงก์	5	5	5	4	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3.	เนื้อหาเกี่ยวกับ	3	5	5	4	5	5	5	4.57	0.79	มากที่สุด
4.	ผลการศึกษา ☐ แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ☐ แหล่งข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ เพราะ.....	5	5	5	4	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมคะแนน ตอนที่ 2									4.78	0.48	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
1. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)									4.71	0.45	มากที่สุด
1.1	<p>ความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ 4 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ 3 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ 2 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 1 คือ สามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ 1 แหล่งข้อมูลหรือน้อยกว่า และ คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
1.2	<p>ความสามารถในการแยกแยะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 4 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 3 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 2 แหล่งข้อมูล</p> <p>คะแนน 1 คือ สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ได้ 1 แหล่งข้อมูลหรือน้อยกว่า</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
2. ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)								4.78	0.41	มากที่สุด	
2.1	<p>สามารถในการทราบถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสาร</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้องถูกต้อง แสดงเหตุผลประกอบได้อย่างสมเหตุสมผล และชัดเจน</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง แสดงเหตุผลประกอบได้ค่อนข้างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง แต่แสดงเหตุผลประกอบได้อย่างไม่สมเหตุสมผล หรือไม่ชัดเจน</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของสารได้อย่างถูกต้อง</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.2	<p>ความสามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารจากแหล่งต่าง ๆ</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ และง่ายต่อความเข้าใจ</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้องแต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารได้อย่างถูกต้อง</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
3. ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ (12 คะแนน)									4.85	0.34	มากที่สุด
3.1	<p>ความสามารถในการบอก อธิบายแยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้องอย่างน้อย 4 จุด</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้อง 3 จุด</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้อย่างถูกต้อง 2 จุด</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากสารได้ หรือหรือทำได้อย่างถูกต้องเพียง 1 จุด</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3.2	<p>ความสามารถในการบอก อธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสาร</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผลหรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้อย่างสอดคล้องอย่างน้อย 4 จุด</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผลหรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้อย่างสอดคล้อง 3 จุด</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผลหรือ ความไม่สมเหตุสมผล ของข้อความในสาร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบได้อย่างสอดคล้อง 2 จุด</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงความสมเหตุสมผล หรือ ความไม่สมเหตุสมผลของข้อความในสารได้อย่างถูกต้องในทุกจุด</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
3.3	<p>ความสามารถในการบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็น นัยแฝงของสารในสื่อ</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็น นัยแฝงของสารในสื่อ ได้อย่างถูกต้อง แสดง เหตุผลประกอบได้อย่างสมเหตุสมผล และชัดเจน</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็น นัยแฝงของสารในสื่อ ได้อย่างถูกต้อง แสดงเหตุผล ประกอบได้ค่อนข้างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็น นัยแฝงของสารในสื่อ ได้อย่างถูกต้อง แต่แสดง เหตุผลประกอบได้อย่างไม่สมเหตุสมผล หรือไม่ ชัดเจน</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ เป็นนัยแฝงของสื่อได้อย่างมีเหตุผลประกอบที่ ชัดเจน สมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
4. ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)								4.71	0.45	มากที่สุด	
4.1	<p>ความสามารถในการตัดสินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของสารในสื่อ</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือ หรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับมีความสมเหตุสมผล และชัดเจน</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือ หรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับมีความสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือ หรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ของข้อมูล โดยเหตุผล ที่มารองรับค่อนข้างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงความน่าเชื่อถือ หรือ ความไม่น่าเชื่อถือ ได้อย่างมีเหตุผลที่ สมเหตุสมผลมารองรับ</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
4.2	<p>ความสามารถในการประเมินถึงประโยชน์ของสารในสื่อ</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับเหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสอดคล้องกับเหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ ของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้ค่อนข้างสอดคล้องกับเหตุผลประกอบที่มีความสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงการมีประโยชน์ หรือ การไม่มีประโยชน์ของการรับสารจากสื่อ ได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.3	<p>ความสามารถในการบอกถึงผลกระทบต่อ การรับรู้ข่าวสารในสื่อ</p> <p>คะแนน 4 คือ สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 3 คือ สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 2 คือ สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้ค่อนข้างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 1 คือ ไม่สามารถบอกถึงผลกระทบของการรับสารจากสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล</p> <p>คะแนน 0 คือ ไม่ปรากฏคำตอบ</p>	4	5	5	4	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
ผลการประเมินเกณฑ์การตัดสินทั้งฉบับ								4.77	0.41	มากที่สุด	
ของระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนนของแบบความความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ											

เอกสารหมายเลข ข.15

ผลการประเมิน แบบประเมินความพึงพอใจ

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ
 ของนักศึกษาวิชาชีพครู

การแปลผล

4.50 – 5.00	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รายการตรวจสอบที่กำหนดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้									4.85	0.34	มากที่สุด
1.1	เนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
1.2	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ผล	
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.		
	เป็นเนื้อหาที่ทันสมัย ทันยุคตามเหตุการณ์											
1.3	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับ นักศึกษาวิชาชีพครู	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
1.4	เนื้อหาที่มีการร้อยเรียงอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปหายาก ช่วย ให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจมากขึ้น	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
1.5	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาได้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
1.6	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถหนุนเสริมให้ผู้เรียน มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้												
2.1	ลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
2.2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก เพลิดเพลิน ไม่น่า เบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียน มีความสุขกับการเรียนรู้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
2.3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่าน กระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ได้มากขึ้น	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
2.4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มีความเหมาะสม	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่									ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล
		1	2	3	4	5	6	7					
2.5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือทำ ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มภาคภูมิ	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	
ด้านที่ 3 ด้านบทบาทของผู้สอน									4.88	0.39	มากที่สุด		
3.1	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาซึ่งกระบวนการคิดอย่างอิสระ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด		
3.2	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด		
3.3	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิดจนเกิดกระบวนการเรียนรู้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		
3.4	ผู้สอนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสนุกสนานและผ่อนคลาย	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		
3.5	ผู้สอนมีการใช้สื่อใช้เทคนิคการสอนและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและน่าสนใจ	3	5	5	5	5	5	5	4.71	0.76	มากที่สุด		
ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์และการนำไปใช้									4.85	0.34	มากที่สุด		
4.1	การร่วมกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		
4.2	ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปต่อยอดพัฒนาตนเอง พัฒนานักเรียน สำหรับ	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด		

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่										
		1	2	3	4	5	6	7	ค่าเฉลี่ย (M)	S.D.	ผล	
	นักศึกษาวิชาชีพครูได้											
4.3	การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองให้การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
4.4	การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในอนาคตได้	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด	
ผลการประเมินรวมทั้งฉบับ									4.87	0.34	มากที่สุด	

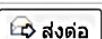
เอกสารหมายเลข ค.1

11/26/22, 11:18 AM

e-Document

Home เปลี่ยนรหัสผ่าน มุมมอง ▼ เครื่องมือ ▼ ออกจาก
ระบบService by
Vision Net

ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม...

เรื่อง: ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์) ส่งมาจาก: คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

ข้อมูลและรายละเอียดรายการเอกสารขาเข้า

ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์และการจัดเก็บเอกสาร

ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลการส่งเอกสาร

จาก : คณะครุศาสตร์

เลขส่ง : 01009

วันที่ส่ง : 24/11/2565 16:38 โดย นางสาว อัจฉรา พรหมที

รูปแบบการส่ง : ส่งออก

ระดับความสำคัญการส่ง : Normal

ลงนาม/สั่งการ : เพื่อทราบ

ข้อมูลเอกสาร

ที่ : อว 8606(นฐ)/4881

ระดับชั้นความ
ลับ : ปกติระดับชั้น
ความเร็ว : ปกติ

ประเภทเอกสาร : หนังสือภายนอก

วันที่เอกสาร : 21/11/2565

เรียน : คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

จาก : อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจัญ

ผู้อำนวยการแทนรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร

เรื่อง : ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย :

จำนวนหน้า : 3

เจ้าของเอกสาร : คณะครุศาสตร์

วันที่สร้าง : 24/11/2565 15:13 โดย นางสาว อัจฉรา พรหมที

บทคัดย่อ

สถานะการดำเนินการหนังสือแล้วเสร็จ

เริ่มดำเนินการหนังสือวันที่ : 24/11/2565

ควรดำเนินการหนังสือแล้วเสร็จภายใน : (ไม่ระบุระยะเวลาดำเนินการหนังสือ)

สถานะ : ไม่กำหนดระยะเวลา

ประวัติการแก้ไข

 คลิ๊กที่นี่เพื่อแสดงข้อมูลเพิ่มเติม

ข้อความแนบท้าย/สั่งการ

อนุญาต แจ้ง ว่าร้อยตรีเกียรติ ทราบและประสานขอความอนุเคราะห์จาก ปธ.ภาษาอังกฤษ

โดย รศ.ดร. ทิพย์วิมล วงแก้วทิพย์ (คณบดี คณะครุศาสตร์)

doc.ru.ac.th/docweb/v2/home.aspx

1/1

ที่ อว 8606(จ) 4881

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

21 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีศิริดิ นันทพงษ์ รหัสประจำตัว 630630001 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการวิเคราะห์หลักวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู " มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูล
จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มเรียน 6500315301 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากजूย)

ผู้รักษาการแทนรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.088-2292013

ที่ อว 8606 (66) 4882

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

21 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอลดลงเครื่องมือวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีศิริดี นันทพงษ์ รหัสประจำตัว 630630001 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับปริญญาตรี" มีความประสงค์จะขอลดลงเครื่องมือวิจัย
กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มเรียน 6500315301 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากजू)

ผู้รักษาการแทนรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

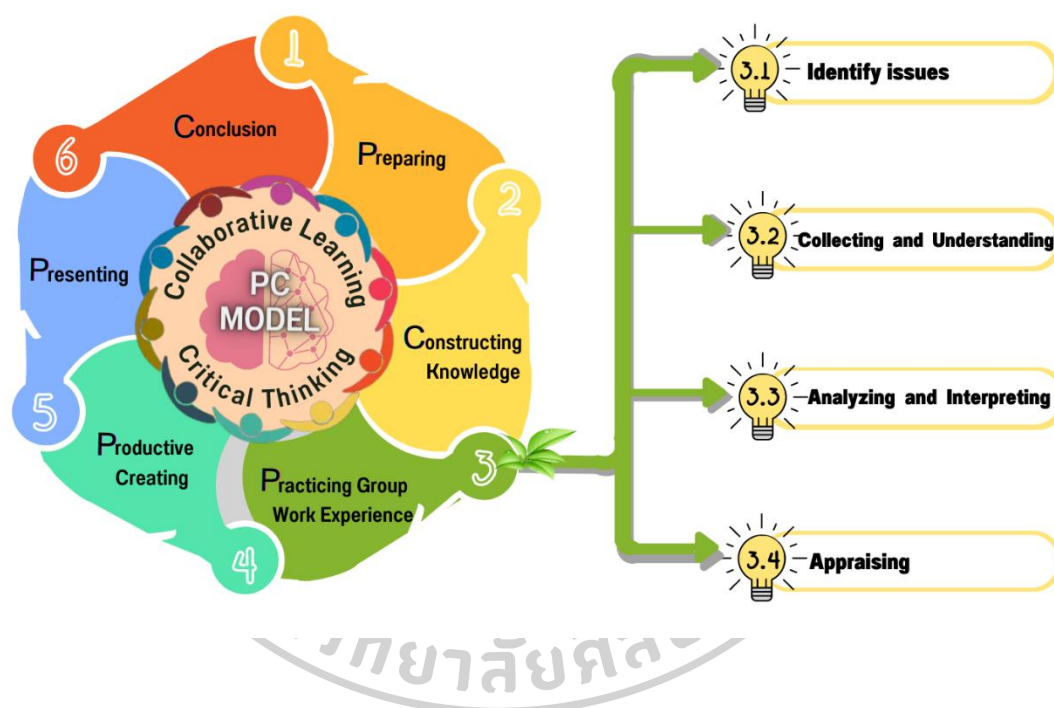
สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.088-2292013

เอกสารหมายเลข ค.2

คู่มือการใช้ PC Model

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทักลวิธีการใช้ภาษา
และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

พัฒนาโดย

ว่าที่ร้อยตรีเกียรติ นันทพงษ์

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

(กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ)

เอกสารประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฉบับนี้ เป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือเรียกว่า PC Model เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ของนักศึกษาวิชาชีพรู้ ซึ่งในเอกสารได้กล่าวถึงเนื้อหาสาระที่มีความจำเป็นต่อผู้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนควรรู้ ไม่ว่าจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ สิ่งที่คุณสอนควรรู้ก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอน ฯ องค์ประกอบหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ด้วยความเข้าใจ สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นไปได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน โดยในคู่มือฉบับนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 4 การวัดและการประเมินผลตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตาม PC Model เป็นกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ไ้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาวิชาชีพรู้ ให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถศึกษาข้อมูลที่เป็นได้จากคู่มือฉบับนี้

ว่าที่ร้อยตรีกริต นันทพงษ์

ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ

สารบัญ

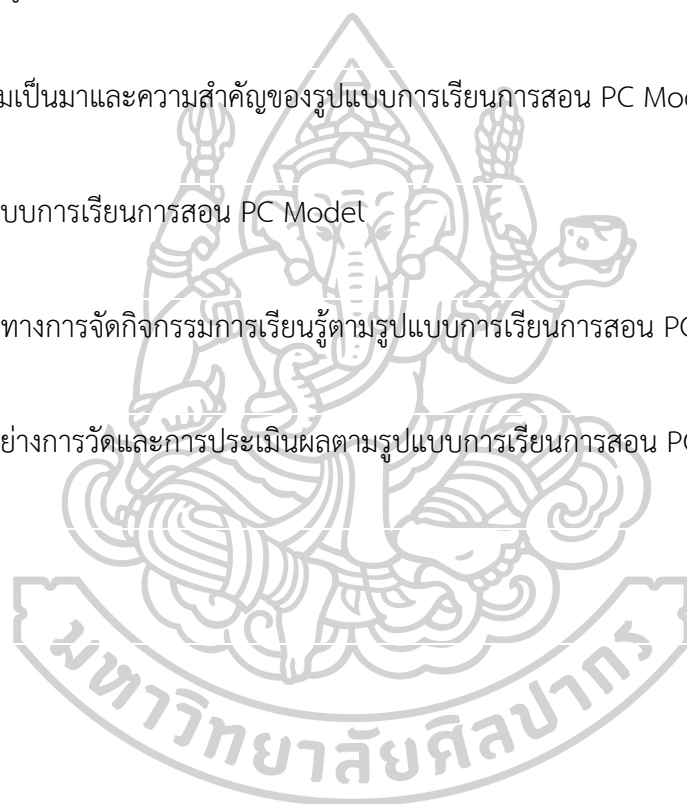
คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

ตอนที่ 4 ตัวอย่างการวัดและการประเมินผลตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากฐานทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยในคู่มือเล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดครบถ้วน เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ โดยมีประเด็นศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ศึกษาความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและการประเมินผล โดยการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครูผู้สอนสามารถเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปแบบการเรียนการสอน และวิธีการขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวม

1.2 ศึกษาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้เขียนไว้ตามลำดับขั้นตอนตามรูปแบบฯ และหลักการของการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะสำเร็จรูป และสามารถยืดหยุ่นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสิ่งที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้อย่างครบถ้วน ประกอบด้วย ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้และความสามารถที่เกิดแก่ผู้เรียน รวมถึงรายละเอียดของรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนการสอนที่ที่ระบบ มีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องเชื่อมโยงซึ่งกันตามหลักการของทฤษฎีที่มารองรับ

1.2.2 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) ขั้นที่ 2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge) ขั้นที่ 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 3.1) ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) 3.2) รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล

(Collecting and Understanding) 3.3) วิเคราะห์ และตีความ ข้อมูล (Analyzing and Interpreting) 3.4) ประเมินตัดสินคุณค่าของสื่อ (Appraising) ขั้นที่ 4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) ขั้นที่ 5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) และขั้นที่ 6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

2. จัดเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ศึกษาคู่มือการใช้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งฉบับ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยผู้สอนต้องเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นในแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี

2.2 เตรียมห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเอื้อต่อการจัดระบบการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน

2.3 จัดเตรียมเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน เครื่องมือเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ตัวอย่างการสอนตามรูปแบบ แบบวัดความสามารถ และเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถสนับสนุนให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบบรรลุตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ

ตอนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 3-5) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในด้านของการเป็นผู้ที่สามารถร่วมสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะการข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ และมาตรฐานการเรียนรู้ ในด้านทักษะทางปัญญาที่ได้กล่าวถึงการคิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูลสื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน เป็นพลเมืองตื่นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและวินิจฉัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้หลักการทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด

นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงในด้านทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ว่าต้องมีการฝึกฝนให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี ได้กล่าวถึงการสืบค้นหาข้อมูลผ่านสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการจัดการและสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ รับและส่งข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ดุลยพินิจที่ดีในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและสารสนเทศ สอดคล้องกับที่สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2564: 10-11) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งดิจิทัลว่า การผลิตครูพันธุ์ใหม่ที่มีสมรรถนะทางด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นความสามารถในการวิเคราะห์สาร รูปแบบการใช้ภาษาในสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นในการปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู

การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสารหรือในสื่อต่าง ๆ จึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันที่เป็นโลกแห่งดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการใช้ภาษาในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายที่มีอิทธิพลต่อความคิดและวิถีชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้ามาศึกษาในระบบการอุดมศึกษาเพื่อเป็นการบ่มเพาะและพัฒนาตัวเองให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นแบบหรือแม่พิมพ์ของชาติในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เข้าใจและรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นจากสื่อหรือข้อความต่าง ๆ ผ่านตัวภาษาที่ผู้รับสารได้รับ เพราะกลวิธีการใช้ภาษาเป็นรูปแบบของการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้การใช้เทคนิคทางภาษาในการสร้างความสนใจ หรือเร้าอารมณ์ของผู้รับสารให้เข้าถึงเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อ ซึ่งวิธีการเหล่านี้เรียกว่ากลวิธีการใช้ภาษาหรือรูปแบบการสร้างภาษาให้น่าสนใจ ซึ่งวิธีการใช้ภาษาว่ามีประโยชน์ในการทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ ทำให้ผู้รับสารนั้นสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิรวัดน เพชรรัตน, 2556 : 36; ราชบัณฑิตยสถาน, 2554; Durand, 1987) นอกจากนี้ราชบัณฑิตยสถาน (2552: 357-358) ได้กล่าวถึงภาพพจน์ว่า เป็นตัวช่วยที่หนุนเสริมให้สิ่งที่เป็นนามธรรมกลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งอาจผ่านจิตภาพของการได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัสและมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมเฉกเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร และเป็นตัวทำให้เกิดความเข้มข้นทางอารมณ์แก่ผู้อ่านมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์และเข้าใจความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อได้ดียิ่งขึ้น

การสื่อสารในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ที่ไร้ขอบเขตและไร้พรมแดนข้อมูลข่าวสาร ๆ ถูกส่งผ่านจากสื่อหรือแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสารไม่ว่าจะเป็น หนังสือ ตำรา หรือเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับการกลั่นกรองข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ แต่ในปัจจุบันอันเนื่องมาจากการพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ทุกคนสามารถกลายเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้นำเสนอ

ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ จนทำให้ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ทุกที่สามารถสืบค้นและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ผ่านโลกของเทคโนโลยีและการสื่อสารแบบไร้พรหมแดน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลข่าวสารหรือองค์ความรู้ที่ได้รับนั้นจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ พิจารณถึงความน่าเชื่อถือของสื่อประเภทต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เป็นกระบวนการหนึ่งแห่งทักษะความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่ในกระแสสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทัน โดยการตระหนักถึงบทบาทของสื่อที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรู้เท่าทันจึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันทางความคิดไม่ให้คนในยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตกอยู่ภายใต้อำนาจและการครอบงำของสื่อ และทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจของตนเพื่อให้สามารถใช้สื่อที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อการดำเนินชีวิตต่อตนเองและครอบครัว ชุมชน และรวมไปถึงสังคม (บุบผา เมฆศรีทอง, 2559; เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557: 79) หากพิจารณาถึงความสำคัญของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อกับการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ทางความรู้ให้แก่เยาวชนในชาติ ปลุกฝังความคิด ค่านิยมและศีลธรรมที่ดีงาม เพื่อให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรของโลกและพลเมืองของประเทศที่มีศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญ ดังนั้นทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูหรือนักศึกษาครูจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างรู้เท่าทันอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ได้รับข้อมูลและนำข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาล้นกรองอย่างถี่ถ้วนนำไปส่งต่อให้กับเยาวชนของชาติ อันเป็นการปลุกฝังทัศนคติหรือความคิดหรือค่านิยมที่ผิดเพี้ยน อันนำไปสู่ความเสียหายของประเทศในอนาคต สอดคล้องกับที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2564) ได้ขอความร่วมมือในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงการสร้างเสริมความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลให้กับนักศึกษามายังมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งสำคัญกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูที่จะเติบโตไปเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป ได้มีภูมิคุ้มกันจากสารหรือภาษาและสื่อที่มีมากมายหลากหลายทั้งที่เป็นความจริงและเป็นเท็จ เพื่อไม่ให้ส่งต่อทัศนคติหรือความผิดพลาดของข้อมูลต่าง ๆ อันอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิด ความเกลียดชัง หรือปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสังคม อันเกิดจากการขาดวิจารณญาณในการวิเคราะห์สารและความไม่รู้เท่าทันสื่อ โดยการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณร่วมกันโดยผลการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ได้ออกมาว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะแบบผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการถักทอความรู้ ทักษะ คุณลักษณะผู้เรียนเข้าด้วยกันผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจและมีความสุขสู่การพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านการทำงาน เป็นทีมและความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน (สุภัทร จำปาทอง, 2564) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Theory) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการร่วมด้วยช่วยกันเรียน และทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันที่ได้กำหนดไว้ และจะเน้นให้ความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่มีมุมมองข้ามจากวิธีการสอนแบบ อื่น ๆ (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 81) ซึ่งการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเป็น ลักษณะของการร่วมกันเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันช่วยกันเรียน โดยสมาชิกแต่ละคน ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 121; และ Abuseileek, 2007)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมนำมา ศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างแพร่หลายในทุกระดับการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีความสำคัญในการพัฒนา ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปกติทั่วไปมักมองข้ามหรือไม่ให้ความสำคัญของ ความสัมพันธ์ในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียนมากนัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นไปที่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากกว่า ทำให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนถูกลด บทบาทลง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะทางปัญญาาร่วมกันสร้างองค์ความรู้ผ่านการร่วมมือกันทำ กิจกรรม ซึ่งไม่เป็นเพียงแค่การพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียม ผู้เรียนในการพัฒนาทักษะทางสังคมอีกด้วย (ทิศนา แชนมณี, 2562: 98-99) ซึ่งสอดคล้องกับ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาตนเองซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และ การตัดสินใจผ่านกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถาม แล้วหา คำตอบ รวมถึงการใช้ภาษาในกระบวนการทางสังคม และสร้างให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม การ เรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นการฝึกรับฟังความคิดเห็น และยอมรับผลการตัดสินใจร่วมกัน

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ จำเป็นต้องอาศัย กระบวนการคิด พิจารณาวิเคราะห์ถึงบริบทโดยรอบ ทั้งบริบทที่เป็นตัวภาษา และบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการผลิตข้อความในภาษาซึ่งเป็นกลวิธีที่ใช้ภาษาในสารต่าง ๆ และการผลิตสื่อต่าง ๆ ออกมาที่มีจุดประสงค์ที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งการฝึกการสังเกตและคิด

วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ (อุลิสซา ครุฑะเสน, 2556: 282; และวรัชญ์ ครุจิต, 2555: 102) เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่พิจารณาถึงหลักของเหตุและผล ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยการไตร่ตรองใคร่ครวญจากประสบการณ์ของตนเองประกอบร่วมกับอาศัยข้อมูลบริบทรอบด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบรวมเพื่อการตัดสินใจในการพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (ทิตินา แคมมณี, 2562; ชมพูนุช จันทร์แสง, 2557: 36; ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ, 2557: 59; บรรจง อมรชีวิน, 2556) ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้ความคิดอย่างรอบคอบเพื่อการตรวจสอบข้อมูลอย่างมีเหตุผลว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรหรือไม่ควรกระทำ (McIntosh, 2013; Ennis, 2011; The open University, 2008; Paul and Elder, 2006; Niedringhaus, 2001)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งนอกห้องเรียนและนอกสถานที่ทำงานในหลายสถานการณ์ หลายเหตุการณ์ จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาหรือหาทางออกโดยเป็นการช่วยไม่ได้เกิดการตัดสินใจผิดพลาด ช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้กับสังคม โดยในการพิจารณาเชื่อหรือไม่เชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลมาสู่การคิดและการตัดสินใจลงมาสู่ระดับพฤติกรรมหรือการกระทำ ซึ่งถ้าผ่านการคิดตามหลักเหตุผลอย่างไตร่ตรอง มีซึ่งวิจารณญาณแล้วการตัดสินใจของคนในสังคมหมู่มาจะนำพาประโยชน์และสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม (Bassham, & Wallace, 2005: 8-11) ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดตามหลักของเหตุและผลผ่านบริบทที่เป็นจริงโดยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบรอบของตัวบุคคล ส่งผลออกมาผ่านพฤติกรรมการกระทำและสร้างสังคมแห่งวิจารณญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางโลกของเทคโนโลยีและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย หากคนในสังคมไม่ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างถี่ถ้วนและละเอียดรอบคอบแล้วอาจสร้างความเสียหายไม่ใช่แค่ต่อตนเองหรือคนรอบข้างเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างออกสู่สังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในสังคมปัจจุบัน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกลวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยกันคิดค้นหาคำตอบ แลกเปลี่ยนความคิดทัศนคติซึ่งกันและกัน ร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นกระบวนการทางความคิดขั้นสูงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วนตามหลักเหตุผล เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้ตัวอักษรในการสื่อความหมายและอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้รับสารเกิดความคล้อยตาม และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจและเข้าถึง วิเคราะห์ ตีความ

ประเมินค่า และสร้างสรรค์สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันของสังคมดิจิทัลและการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนควรมี ซึ่งการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ทกวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ จึงเป็น การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ เป็นนักศึกษาวิชาชีพรู้ผู้เติบโตและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งยุคของข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นปกติสุขอย่างรู้เท่าทัน และสามารถเติบโตไปเป็น บุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน ผู้ส่งต่อความรู้ ความคิดและทัศนคติที่ถูกต้องและ ดิงามอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งเป็นความสามารถที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการ สอน PC Model เพื่อให้ นักศึกษาวิชาชีพรู้ได้นำความสามารถเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอน PC Model

2.1 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการ เรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ วิเคราะห์ทกวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู้ ประกอบด้วย 1) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แนวคิด หลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ 4) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ทกวิธีการใช้ภาษา 5) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ มีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

2.1.1 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development: R & D) เป็นงานวิจัยที่นิยม นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่ง เป็นกระบวนการของการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นระบบในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือการนำ ความรู้เดิมที่มีอยู่มาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการคิดค้น ออกแบบ และ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230-254) ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อที่จะนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการออกแบบ และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนๆ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R: 2) ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หลังจากนั้นเป็นขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียน การสอนที่เกิดขึ้น มาพัฒนาปรับปรุง (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561; ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2561; มาเรียม นิล พันธุ์, 2558: 13; วาโร เฟ็งสวัสดี, 2552: 6-7)

แบบจำลองของการออกแบบระบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบจำลองในการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการ วิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่มีความ เกี่ยวข้อง 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามข้อมูล พื้นฐานที่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะของการระบอบองค์ประกอบของ แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรม การเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง 3) ขั้นตอนของการพัฒนา (Development) ซึ่งเป็นการแผนการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพ 4) ขั้นตอนของการนำไปใช้ (Implementation) ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการเรียน การสอน และเอกสารประกอบรูปแบบไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการรวบรวมและตัดสินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Richey, Klein & Tracey, 2011; Arends, 2011: 7; Dick & Carey, 2005; ทิศนา แคมมณี, 2560) โดยใช้รูปแบบการ เรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันขององค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ (ทิศนา แคมมณี, 2562; Arends, 2011: 7; Dick & Carey, 2005; Remley, 2002; Anderson, 1997) ได้แก่ 1) หลักการ หมายถึง ส่วนของหลักการคิดที่เป็นหัวใจของการออกแบบรูปแบบการเรียน การสอน ซึ่งเป็นการนำทฤษฎี หรือแนวคิดทางวิชาการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์มา ประยุกต์ใช้ 2) วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ในรูปแบบการเรียนการสอนนั้น 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการ เรียนการสอนหรือวิธีการปฏิบัติที่มีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน 4) การวัดและการ ประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์จาก รูปแบบการเรียนการสอน และ 5) ปัจจัยสนับสนุน หมายถึง ปัจจัยประกอบที่ควรพิจารณาเมื่อนำ รูปแบบการเรียนการสอนนั้นไปใช้ในบริบทจริง

2.1.2 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Theory) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสร้างความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนร่วมเรียนในการหนุนเสริมและร่วมกันกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะทางปัญญาร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ในการร่วมด้วยช่วยกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายของงานที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรา เล่าเรียนดี, 2563: 81; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550: 121; ไสว พักขาว, 2544: 193; Slavin, 1995: 287; Abuseileek, 2007) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (นภภรณ์ ยอดสิน, 2562; จุฬารัตน์ บุชบงก์, 2561: ข; สุลักษณ์ ใจองอาจ, 2561; และปทิตตา รอดประพันธ์, 2558) เพราะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) เพื่อการแสวงหาคำตอบ (Enquirers) อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้งานกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ประเด็นสงสัยหรือประเด็นที่สนใจ โดยมีผู้สอนเป็นเสมือนโค้ชหรือที่ปรึกษาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (เรวดี ศรีสุข, 2562: 15)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมลักษณะสำคัญของการร่วมมือกันในการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกันในเชิงบวก (Positive Interdependence) 2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive) 3) การมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ซึ่ง 4) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-Group Skills) และ 5) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้การจำแนกเพื่อดูกระบวนการทำงานในการปรับปรุงระบบของการทำงานกลุ่มให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (Johnson and Johnson, 1994: 31-37) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่สะท้อนผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการสังเคราะห์เอกสาร (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564; อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550; วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545; Johnson and Johnson, 2003; Slavin, 1995) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้ จึงสามารถสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) 2. ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) 4. ขั้นสร้างสรรค์

ผลงาน (Productive Creating) 5. ชี้นำเสนอผลงาน (Presenting) 6. ชีสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

2.1.3 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดขั้นสูงรูปแบบหนึ่งที่มีความซับซ้อนทางกระบวนการคิด และต้องอาศัยทักษะความสามารถในหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้กระบวนการทำงานของสมองผ่านการคิด ส่งผลลัพธ์ทางการคิดออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งเป็นทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ที่ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบ ในการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าของสารในสื่อ นั้น ๆ เพื่อการรู้เท่าทัน ตัดสินใจว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร โดยการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการคิดไตร่ตรองข้อมูลอย่างเป็นเหตุเป็นผล พิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผลของการคิดนั้นออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการตัดสินใจหรือการประเมินคุณค่าจากการคิดนั้น ๆ (ทิตินา แชมมณี, 2562; ชมพูนุช จันท์แสง, 2557: 36; ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ, 2557: 59; วิชรา เล่าเรียนดี, 2556: 20; บรรจง อมรชีวิน, 2556; McIntosh, 2013; Sandywell, 2011; Ennis, 2011) ซึ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียนได้ (อุลิสซา ครุฑะเสน, 2556: 282; และวรัญญู ครุจิต, 2555: 102) เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่พิจารณาถึงหลักของเหตุและผล ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยการไตร่ตรองใคร่ครวญจากประสบการณ์ของตนเองประกอบร่วมกับอาศัยข้อมูลบริบทรอบด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบรวมเพื่อการตัดสินใจในการพิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (ทิตินา แชมมณี, 2562; ชมพูนุช จันท์แสง, 2557: 36; ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ, 2557: 59; บรรจง อมรชีวิน, 2556) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสาร (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2556; สุคนธ์ สีนรพานนท์ และคณะ, 2550; ทิตินา แชมมณี, 2544; The national Council for Excellence in Critical Thinking, 2021; Ennis, 2011; Paul and Elder, 2006) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จึงสามารถสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues)
2. รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding)
3. วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting)
4. สรุปข้อมูล (Summarizing information) และ
5. ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising)

2.1.4 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา เป็นลักษณะของการพิจารณาถึงรูปแบบหรือกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่อยู่ในสารซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะสำคัญ (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชฌมณี, 2559; ธรรมปพร หงษ์ทอง, 2557; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556; และอนงค์ จันทรวงศ์, 2551) ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์การใช้คำ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ และ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์ภาพพจน์ โดยกลวิธีการใช้ภาษานั้นเป็นเทคนิคหรือรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาอย่างมีชั้นเชิงผ่านตัวภาษาในการดึงดูดใจผู้รับสารให้สนใจเนื้อหาหรือเนื้อหาที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก หรือทัศนคติ ตามจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดแก่ผู้รับสาร ผ่านกระบวนการของการใช้ภาษาในการสื่อสาร (ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชฌมณี, 2559: 57; ปวรรัตน์ แดงไฟ, 2559: 3; ธรรมปพร หงษ์ทอง, 2557: 4-5; กาญจนา ต้นโพธิ์, 2556: 7-8) ซึ่งการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจะช่วยให้การส่งสารนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาและจุดประสงค์ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อมากขึ้นในขณะเดียวกันกลวิธีทางภาษายังช่วยสร้างให้เนื้อหาซึ่งเป็นสารที่ผู้รับต้องทำความเข้าใจมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังเป็นการเสริมสร้างความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจถึงทัศนคติและจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสารได้อย่างแท้จริงผ่านการวิเคราะห์ภาษา (จิรวัดน์ เพชรรัตน์, 2556: 36; พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554; ราชบัณฑิตยสถาน, 2552: 357-358; Durand, 1987) โดยการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษานั้นเป็นการฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานของการประเมินค่า อันจะนำไปสู่การวิพากษ์และวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษายังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนหรือผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของการรับสารนั้นอย่างแท้จริง (ภารตี โพธิ์ราม, 2560)

2.1.5 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายจากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นเท็จปะปนกันไปในกระแสข่าวผ่านช่องทางการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการพัฒนาทักษะความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อความเข้าใจ โดยการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นความสามารถในการเข้าถึงสื่ออย่างเข้าใจ และรู้เท่าทันถึงจุดประสงค์ของสื่อ นั้น ๆ ทั้งความหมายทางตรงและความหมายที่เป็นนัยยะอย่างไม่ถูกครอบงำ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตีความและประเมินค่า รวมถึงสามารถนำสื่อไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และการสร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สังคม

ในศตวรรษที่ 21 (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; อุษา บิ๊กกินส์, 2559: ออนไลน์; เท็ดคักดี ไม้เท้าทอง, 2557; บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2554; Scheibe & Rogow, 2012; Bazzalgette, 2007; Tallim, 2005; Baran, 2004)

จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู หรือที่เรียกว่า PC Model

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครูหรือที่เรียกว่า PC Model เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการต่อยอดพัฒนาความคิดผ่านการอภิปรายพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการคำตอบในการร่วมกันคิด ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนเสริมที่สำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะความสามารถในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model มีองค์ประกอบที่เป็นระบบดังนี้

2.2.1 หลักการ เป็นหลักแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และออกแบบพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน PC Model

2.2.2 วัตถุประสงค์ เป็นจุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

2.2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นอย่างเป็นระบบโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.4 การวัดและการประเมินผล เป็นการวัดและการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

2.2.5 ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ เป็นส่วนที่ช่วยหนุนเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ประการเหล่านี้จะเป็นปัจจัยหนุนเสริมที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีวศัพทครูได้มีความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ด้วยพื้นฐานจากหลักการ แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นที่เป็น ที่ยอมรับในปัจจุบัน

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของ นักศึกษาวิชาชีพรู หรือที่เรียกว่า PC Model เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณร่วมกับกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดการร่วมกันแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น ทศนคติซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในสาร และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะความสามารถที่สำคัญที่ควรมีแก่ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู ซึ่งจะเติบโตไปเป็นผู้นำทางความคิด การ หล่อหลอมและถ่ายทอดทัศนคติ มุมมองต่าง ๆ ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ การจัดการ เรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพรูมีภูมิคุ้มกัน ภูมิต้านทานในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีรายละเอียด ขององค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความสามารถทางสังคมในลักษณะของ การปรึกษาหารือแบบเพื่อนร่วมคิดด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณผ่านการร่วมกันลงมือ ปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพรูได้มี ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อผ่านการวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรู
- 2.2 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กล วิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ที่เรียกว่า PC Model ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) เป็นลักษณะของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมทั้งกระบวนการจัดและดำเนินกิจกรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม โดยขั้นตอนโดยสังเขปของกิจกรรมนี้คือ

1.1 เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้เตรียมการจัดแบ่งกลุ่มกันเพื่อการทำงาน ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้เรียนเป็นคนแบ่งกลุ่มเอง ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) การจัดแบ่งกลุ่มต้องคละเทศ เพื่อเป็นการฝึกเรียนรู้แบบร่วมมือโดยไม่จำกัดเพศ
- 2) สมาชิกในกลุ่มมี 3-4 คน เพราะเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม
- 3) สมาชิกทุกคนต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานกันอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องยินดีรับหน้าที่นั้น ๆ ที่ได้รับการมอบหมาย

1.2 ผู้เรียนร่วมรับฟังเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญ ที่จำเป็นต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ

2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge) เป็นลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากเนื้อหา แนวทาง แนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์ทฤษฎีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบของเนื้อหาสาระโดยสรุปดังนี้

- 1) ความรู้เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษา เช่น ประเภทและลักษณะเฉพาะของกลวิธีการใช้ภาษาแบบต่าง ๆ, ข้อสังเกตของกลวิธีการใช้ภาษาแบบต่าง ๆ, จุดมุ่งหมายของการใช้ภาษาแบบต่าง ๆ เป็นต้น
- 2) ความรู้ต่าง ๆ เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ เช่น ประเภทของสื่อ จุดมุ่งหมายของสื่อ ประเภทต่าง ๆ ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์สำคัญของสื่อ
- 3) แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า การทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ฯลฯ
- 4) แนวทาง ประสบการณ์ เกี่ยวกับการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับการสืบค้น ฯลฯ

3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) เป็นลักษณะของการที่ผู้เรียนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย และเมื่อภาระหน้าที่ของตนเองเสร็จสิ้นก็มาช่วยสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จของงาน อีกทั้งทุกคนในกลุ่มยังทำหน้าที่

ในการให้กำลังใจ และคำปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยปฏิบัติตามขั้นตอนย่อยทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาปฏิบัติใช้จริงในสถานการณ์จริงตามที่กลุ่มของตนเองสนใจ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มกลุ่มใจ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันถึงประเด็นที่ทางกลุ่มสนใจต้องการสืบค้น ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความกระจ่างในประเด็นต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน

3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเนื้อหา ข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้มาทำความเข้าใจร่วมกัน ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ข้อมูลจากแต่ละแหล่งได้บอกและนำเสนอออกมา ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์ สามารถแยกแยะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมถึงการให้ผู้เรียนพิจารณาถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของข้อความในสาร และให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้

3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันตีความข้อมูลและร่วมคิดวิเคราะห์ผ่านการอภิปรายกลุ่ม จากเนื้อหาต่าง ๆ ที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมรวบรวมมา โดยเป็นกระบวนการตีความ คิดวิเคราะห์ไปที่แหล่งข้อมูล เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็นข้อมูลที่ชัดเจน ไม่เกิดความสับสนในข้อมูลที่ได้มาในแต่ละแหล่ง รวมถึงการตีความวิเคราะห์ถึงกลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาสารจากแต่ละแหล่งข้อมูลด้วยว่าเป็นอย่างไร เนื้อหาเดียวกันใช้กลวิธีทางภาษาเหมือนกัน หรือต่างกันหรือไม่ เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อธิบายถึงกลวิธีการใช้ภาษา รวมถึงการอธิบายแยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกัน รวมถึงการพิจารณาความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสาร และบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อต่าง ๆ ได้

3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ร่วมกันลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล สารแต่ละแหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหนผ่านการร่วมกันอภิปรายและการให้เหตุผลของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารองรับ รวมถึงการตัดสินประโยชน์ของสารในสื่อต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทราบถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อเหล่านั้น ๆ ได้

4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากขั้นที่ 2 ขั้นให้ประสบการณ์ความรู้ (Providing Knowledge) มาลงมือปฏิบัติจริงในขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) จนได้เป็นองค์ความรู้และข้อมูลของกลุ่มต่าง ๆ ตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ โดยการนำข้อมูลองค์ความรู้เหล่านั้นมาออกแบบสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกระบวนการกลุ่มตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก PowerPoint Presentation และอื่น ๆ เป็นต้น

5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำผลงานที่สร้างขึ้นจากข้อมูลองค์ความรู้ที่กลุ่มได้รับจากการลงมือปฏิบัติมานำเสนอร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับเนื้อหาองค์ความรู้ที่นำเสนอและกระบวนการทำงานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งในขั้นนี้อาจารย์ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งผู้เรียนที่เป็นกลุ่มนำเสนอ และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มรับฟังนำเสนอ โดยเป็นคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาสถานการณ์ตามทีแต่ละกลุ่มได้นำเสนอ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

5.1 นำเสนอผลงาน ที่แสดงถึงองค์ความรู้ที่ได้รับตามหัวข้อที่สนใจ ผ่านชิ้นงานในลักษณะต่าง ๆ ทีแต่ละกลุ่มออกแบบขึ้น

5.2 ร่วมอภิปรายพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนำเสนอกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหา กระบวนการตีความวิเคราะห์ และการประเมินตัดสินคุณค่าตามเนื้อหาสาระในประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาค้นคว้า นำมาวิเคราะห์และนำเสนอ ในประเด็นและมิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลงาน โดยการร่วมอภิปรายระหว่างอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน

5.3 นักเรียนกลุ่มนำเสนอวิเคราะห์ความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม และวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิกบุคคลในการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ โดยเป็นการตรวจสอบกระบวนการกลุ่มโดยการพูดคุย ซักถามระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ได้มาซึ่งจุดเด่นของกลุ่มในการรักษาไว้ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป และเป็นตัวอย่างที่ดีให้เพื่อกลุ่มอื่น ๆ และจุดต้องพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในการเรียนรู้และหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวเอง

6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการค้นหาจุดร่วมสำคัญของแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการ

รู้เท่าทันสื่อ โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ และเป็น
 ขั้นที่ประเมินความสามารถของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดโดยสรุป คือ

ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสรุปองค์ความรู้สำคัญที่เป็นลักษณะร่วมกันของการ
 วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อที่พบเจอในกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มตัวในขั้นที่ 3
 ขั้นปฏิบัติการกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) กับการเปรียบเทียบองค์ความรู้ที่
 ได้รับความรู้จากการนำเสนอของเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลุ่มอื่น ๆ ในขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting)
 โดยถึงแม้ว่าเนื้อหาที่นำมาใช้ในแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกัน แต่ก็จะมีลักษณะสำคัญที่เชื่อมโยงหรือ
 ร่วมกันบางประการของการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยให้นักเรียนเป็นบุคคล
 สำคัญในการร่วมกันสกัดองค์ความรู้เหล่านี้ โดยมีอาจารย์เป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวก

4. การวัดและการประเมินผล

4.1 การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาของนักศึกษาวิชาชีพรู
 เป็นความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะถึงรูปแบบของกลวิธีการใช้ภาษา สามารถบอกถึงลักษณะ
 สำคัญของกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงความสามารถวิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายของการใช้
 กลวิธีการใช้ภาษาในเนื้อหาและความสามารถในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเลือกใช้กล
 วิธีการใช้ภาษาในรูปแบบ และประเภทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทและวัตถุประสงค์ของสารซึ่ง
 วัดและประเมินจากแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา โดยใช้เกณฑ์การให้
 คะแนน (Scoring Rubrics) จากพิจารณาจากเนื้อหาของสารในสื่อได้ ซึ่งประกอบด้วย

1) ความสามารถในการแยกแยะกลวิธีการใช้คำ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 5 ประเภท
 ได้แก่ 1.1) การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย 1.2) การใช้คำแสดงอารมณ์ 1.3) การใช้คำมีศักดิ์
 1.4) การใช้คำแสดงความเป็นกันเอง และ 1.5) การใช้คำภาษาต่างประเทศ

2) ความสามารถในการแยกแยะกลวิธีการใช้ภาพพจน์ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 10
 ประเภท ได้แก่ 2.1) การใช้อุปมา 2.2) การใช้อุปลักษณ์ 2.3) การใช้สัญลักษณ์ 2.4) การใช้นามนัย
 2.5) การใช้อดีตพจน์ 2.6) การใช้บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต 2.7) การใช้ปฏิพจน์ 2.8) การใช้คำถาม
 เจริงวาทศิลป์ 2.9) การใช้สัทพจน์ และ 2.10) การใช้การกล่าวอ้าง

3) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร ซึ่งประกอบด้วยกลวิธี 3
 ประเภท ได้แก่ 3.1) การใช้บรรยายโวหาร 3.2) การใช้พรรณนาโวหาร 3.3) การใช้เทศนาโวหาร

4.2 การประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู ซึ่งหมายถึง
 ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงอิทธิพลของสื่ออย่างเข้าใจตนเองและเข้าใจสื่อที่วัดและประเมินจาก

แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ซึ่งประกอบด้วย 4 คุณลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่

1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 1.1) การเข้าถึงสื่อได้ตรงตามจุดประสงค์ 1.2) การพิจารณาถึงแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

2) ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 2.1) การจดจำและสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในสารได้ และ 2.2) การทราบถึงจุดประสงค์โดยทั่วไปของการสื่อสารในสื่อ

3) ความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สารในสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 3.1) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกันได้ 3.2) การบอกหรือการอธิบายแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารได้ 3.3) การบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารในสื่อได้อย่างมีหลักหลักฐาน หรือหลักการแนวคิด ข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุสมผล

4) ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4.1) การตัดสินความน่าเชื่อถือของสารในสื่อได้อย่างมีแนวคิดหลักการที่สมเหตุสมผลมารับ 4.2) การตัดสินประโยชน์ของสื่อ และ 4.3) การบอกถึงผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว คนรอบข้างหรือสังคมจากการบริโภคสารในสื่อ นั้น ๆ

5. ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการใช้รูปแบบฯ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน ปรัชญาหรือร่วมกันคิดพิจารณาตามหลักเหตุผล โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. การใช้คำถามของผู้สอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดที่นำไปสู่กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการ

2.3 บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน ตามรูปแบบการเรียนการสอน PC Model

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือที่เรียกว่า PC Model เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูได้ใช้กระบวนการความร่วมมือ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด ร่วมกันคิดค้นวิเคราะห์ วิจัย หาคำตอบอย่างมีเหตุผล เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยผู้สอนและผู้เรียนต้องแสดงบทบาทสำคัญที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

บทบาทโดยทั่วไปของผู้สอน

1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. เป็นผู้คอยสนับสนุน เสริมแรงในทางบวก ในการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้
3. เป็นผู้คอยช่วยเหลือให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
4. เป็นผู้กระตุ้นให้มิเรียนได้แสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมของการทำงานกลุ่มที่พึงประสงค์ ได้แก่ การฟังพาดและเกื้อกูลกันในเชิงบวก การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็นกันและกัน
5. เป็นผู้กระตุ้นกระบวนการคิดให้เกิดแก่ผู้เรียน เช่น การใช้คำถาม การสร้างประเด็นชวนคิด
6. เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดได้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

บทบาทโดยทั่วไปของผู้เรียน

1. มุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ
2. แลกเปลี่ยนความคิด ผลของการคิดกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกตามเหตุผล (ตามความสมเหตุสมผล) อย่างไม่มีอคติ
3. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มศักยภาพ
4. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการทำงานกลุ่ม ได้แก่ การทำงานอย่างช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนในกลุ่ม การให้คำแนะนำปรึกษาหารือซึ่งกันละกัน และการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เช่น การสื่อสารอย่างถนอมน้ำใจ การไม่ด้อยค่าความคิด ข้อเสนอแนะของเพื่อนในกลุ่ม
5. หมั่นใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาระหว่างการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ขั้นตอนหลักและ 5 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียมการ (Preparing)

ขั้นที่ 2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge)

ขั้นที่ 3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience)

3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues)

3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding)

3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting)

3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของสื่อ (Appraising)

ขั้นที่ 4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating)

ขั้นที่ 5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting)

ขั้นที่ 6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณออกมาในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) เป็นลักษณะของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมทั้งกระบวนการจัดและดำเนินกิจกรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม	1. ชี้แจงรายละเอียดที่จำเป็นต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 2. แจงกฎ กติกา การปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ - การจัดแบ่งกลุ่มต้องคละเทศ เพื่อเป็นการฝึกเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยไม่จำกัดเพศ - สมาชิกในกลุ่มมี 3-4 คน เพราะเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม - สมาชิกทุกคนต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานกันอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องยินดีรับหน้าที่นั้น ๆ ที่ได้รับการมอบหมาย	1. จัดแบ่งกลุ่มทางการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจตามกติกาของการจัดกลุ่ม 2. จัดแบ่งหน้าที่ ภาระงาน ความรับผิดชอบภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมและชัดเจน

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>2. ขั้นให้ประสบการณ์ ความรู้ (Providing Knowledge) เป็นลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหา แนวทางแนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน 2. ผู้สอนสร้างประเด็นชวนคิดตามสถานการณ์และบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเนื้อหาร่วมกับผู้เรียน 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ถาม โดยผู้สอนเป็นผู้ตอบคำถามและกระตุ้นกระบวนการคิด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกิจกรรมในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น 2. หมั่นใช้กระบวนการคิดพิจารณาวิเคราะห์เนื้อหาตลอดระยะเวลาการร่วมกิจกรรม 3. ใช้คำถามที่สะท้อนออกมาซึ่งผลของการคิดอย่างมีวิจาร์ณผ่าน/ที่สอดคล้องกับเนื้อหาต่าง ๆ
<p>3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience) เป็นลักษณะของการร่วมกันคิด ร่วมกันลงมือปฏิบัติจริงเพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จที่ต้องการร่วมกัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน <ul style="list-style-type: none"> - อำนวยความราบรื่นในการทำกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน - กระตุ้นกระบวนการคิด และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดในทิศทางที่ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามแต่ละขั้นตอนอย่างเต็มศักยภาพ 2. ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยน สนับสนุน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของสมาชิกทุกคนในทีม 3. คิด พิจารณาตามกระบวนการของแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผลการเรียนรู้ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด
<p>3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มสนใจ เพื่อหาข้อสรุป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตการณ์ และพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปต่อยอดในขั้นตอนอื่น ๆ ของประเด็นต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้น ๆ พิจารณาว่าเป็นประเด็นสนใจของกลุ่ม 2. หากผู้เรียนมีข้อสงสัยในการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดงเหตุผล ความน่าสนใจ ในประเด็นที่ตนสนใจต่อกลุ่ม 2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันระบุประเด็นที่สนใจของกลุ่ม

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ร่วมกัน โดยสืบค้น ศึกษา ค้นคว้านั้น เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความกระจ่างในประเด็นต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มมีความสนใจ ร่วมกัน</p>	<p>คัดเลือกประเด็นที่สนใจ ผู้สอน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความกระจ่าง</p>	<p>(สมาชิกกลุ่มร่วมกันตัดสินใจและ ยอมรับและสนใจประเด็นที่เป็นมติ กลุ่ม)</p>
<p>3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding) เป็นขั้นตอนของการรวบรวม ข้อมูลตามประเด็นที่สนใจจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้ง การทำความเข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียน</p> <p>1.1 ให้คำปรึกษา หากผู้เรียนมี ข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ</p> <p>1.2 หากผู้เรียนหลงประเด็น หรือเข้าใจผิดในประเด็นใด ประเด็นหนึ่ง ผู้สอนจะทำหน้าที่ ในการป้องกันความรู้หรือ แนวคิดที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน</p>	<p>1. ผู้เรียนแต่ละคนรวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ ตามประเด็นที่ กลุ่มสนใจ แล้วนำมาร่วมกัน</p> <p>2. สมาชิกทุกคนทำความเข้าใจ ในเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้ว นำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันตามแต่ ละแหล่งข้อมูล</p> <p>3. จัดบันทึกสาระ เนื้อหาสำคัญใน แต่ละแหล่งข้อมูลที่สมาชิกทุกคน ในกลุ่มร่วมกันสรุปออกมา</p>
<p>3.3 วิเคราะห์และตีความ ข้อมูล (Analyzing and Interpreting) เป็นขั้นตอน ของการนำข้อมูลต่าง ๆ มา ตีความตามเนื้อหาและบริบท แวดล้อม แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อดูผลของข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกใน การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้ คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการ ตีความข้อมูลและวิเคราะห์ในทาง ที่ถูกต้องหรือเป็นไปได้ในทิศทางที่ ควรจะเป็น</p>	<p>1. สมาชิกทุกคนในกลุ่มนำข้อมูลที่ ตนได้ และข้อมูลที่สรุป จากแต่ละ แหล่งข้อมูลมารวมกันตีความและ วิเคราะห์ข้อมูลถึง</p> <p>1.1) ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น</p> <p>1.2) กลวิธีการใช้ภาษา</p> <p>1.3) จุดประสงค์ของการสื่อสาร</p> <p>1.4) ความสมเหตุสมผลของเนื้อหา จากแต่ละแหล่ง</p> <p>1.5) การเปรียบเทียบข้อมูล เดียวกันแต่ต่างแหล่งข้อมูลถึงความ สอดคล้องตรงกัน</p> <p>1.6) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ</p>

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising)</p> <p>เป็นขั้นตอนของการร่วมกันร่วมกันอภิปรายลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่ ผ่านข้อมูลสนับสนุนและความสมเหตุสมผลของกระบวนการคิด และองค์ประกอบแวดล้อมอื่น ๆ</p>	<p>1. เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล</p>	<p>1. สมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมกันอภิปรายและลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งแต่ละแหล่งว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล ข้อมูลแต่ละแหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหน ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ</p>
<p>4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating)</p> <p>เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาออกแบบเป็นชิ้นงานในลักษณะต่าง ๆ ที่สื่อออกมาถึงองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ</p>	<p>1. กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานร่วมกับกลุ่มออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ</p> <p>2. ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้กลุ่มของผู้เรียนสร้างผลงานออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด</p>	<p>1. ร่วมกันสร้างผลงานที่แสดงออกมาซึ่งองค์ความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มศักยภาพ</p>
<p>5. ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) เป็นขั้นที่นำผลงานที่สร้างสรรค์จากองค์ความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้มานำเสนอ</p>	<p>1. พิจารณากระบวนการนำเสนอและเนื้อหาที่ผู้เรียนนำเสนอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตามความเหมาะสม</p> <p>2. ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้น</p>	<p>1. นำเสนอเนื้อหาความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ</p> <p>2. ร่วมกันวิเคราะห์อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ตามบริบทกับเพื่อนสมาชิกกลุ่มเดียวกัน และเพื่อนต่าง</p>

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มของผู้เรียน	กระบวนการคิดอย่างมี วิจาร์ณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน (ทั้งสมาชิกในกลุ่มที่นำเสนอ และระหว่างกลุ่ม) ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ประเด็นที่ผู้เรียนนำเสนอ	กลุ่ม 3. ใช้คำถามที่แสดงถึงการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณที่สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกกลุ่มอื่นนำเสนอ หากมีข้อสงสัยในประเด็นนั้น ๆ 4. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ระบบกระบวนการทำงานของตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
6. ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion) เป็นขั้นของการร่วมกับสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับ พร้อมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรม	1. ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และแบ่งปันแนวคิด ประสพการณ์ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองของผู้สอนกับผู้เรียน 2. อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกมาซึ่งความรู้ในการร่วมสรุปผลได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ	1. สมาชิกทุกคนในกลุ่มและในห้องเรียนร่วมกับสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับ อาจมีการอภิปรายประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติม พร้อมทั้งสรุปองค์ความรู้รวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ 2. สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปองค์ความรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ PC Model

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 ชั้นเตรียมการ (Preparing)	รวมระยะเวลา 30 นาที
--	---------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้เข้าใจถึงแนวทางการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทัศนคติ ความคิดของผู้เรียนก่อนร่วมกิจกรรม

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงรายละเอียดในการร่วมกิจกรรมที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (PC Model)

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่มและแบ่งหน้าที่การทำงาน ความรับผิดชอบภายในกลุ่มในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ (PC Model)

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้เรียนรับฟังรายละเอียดที่จำเป็นต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ

3.1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน

3.2 ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ กติกา การปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้

3.2.1 การจัดแบ่งกลุ่มต้องมีการคละความสามารถของผู้เรียน และอาจมีการคละเพศของผู้เรียนตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการฝึกเรียนรู้แบบร่วมมือโดยไม่จำกัดเพศ และเป็นการเรียนรู้แบบเพื่อช่วยเพื่อนร่วมกันเรียนรู้

3.2.2 การจัดสมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน เพราะเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถกระจายภาระงานต่าง ๆ ได้ตามหน้าที่อย่างเหมาะสมและเท่าเทียม

3.2.3 สมาชิกทุกคนต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานกันอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องยินดีรับหน้าที่นั้น ๆ ที่ได้รับการมอบหมาย

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. ชี้แจงรายละเอียดที่จำเป็นต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 2. แจงกฎ กติกา การปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การจัดแบ่งกลุ่มต้องชัดเจน เพื่อเป็นการฝึกเรียนรู้แบบร่วมมือโดยไม่จำกัดเพศ - สมาชิกในกลุ่มมี 3-4 คน เพราะเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม - สมาชิกทุกคนต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานกันอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องยินดีรับหน้าที่นั้น ๆ ที่ได้รับการมอบหมาย 	1. จัดแบ่งกลุ่มทางการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจตามกติกาของการจัดกลุ่ม 2. จัดแบ่งหน้าที่ ภาระงาน ความรับผิดชอบภายในกลุ่มอย่างเท่าเทียมและชัดเจน

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 PowerPoint Presentation

5.2 เอกสารชี้แจงรายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ (Constructing Knowledge)	รวมระยะเวลา 3 ชั่วโมง
--	------------------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสร้างองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหา แนวทาง แนวคิดและทฤษฎีที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้มีองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้ภาษา

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้มีองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ เช่น

แนวคำถาม

3.1.1 เวลานั้นนักศึกษาต้องการให้เพื่อนชื่อของที่นักศึกษาชาย นักศึกษาจะมีวิธีการพูดอย่างไรให้เพื่อนอย่างซื่อสัตย์นั้น ๆ

3.1.2 ถ้าเพื่อนของนักศึกษามีอารมณ์เศร้า นักศึกษาจะพูดปลอบใจเพื่อนอย่างไร

3.1.3 เวลานั้นนักศึกษาดูข่าวจากโทรทัศน์ นักศึกษาเชื่อหรือไม่ เพราะอะไร

3.2 ผู้สอนสร้างประเด็นชวนคิด ตามสถานการณ์และบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตัวอย่าง

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=SqNLMw9BgtM>

แนวคำถาม จากข้อความข้างต้น นักศึกษาคิดว่าผู้เขียนใช้ข้อความอย่างไรในการจูงใจผู้อ่าน และนักศึกษาเชื่อหรือไม่ เพราะอะไร

3.3 ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการจัดประสบการณ์ความรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์สร้างองค์ความรู้จากสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม โดยดำเนินการดังนี้

3.3.1 ผู้เรียนจัดกลุ่มตามที่แบ่งไว้ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มละ 4-5 คน เรียกว่ากลุ่มหลัก (Main Group)

3.3.2 หลังจากนั้นผู้เรียนกำหนดหมายเลขของตัวเองตามความสมัครใจ โดยเริ่มจากหมายเลข 1 – 4 หรือ หมายเลข 1 – 5 ตามจำนวนสมาชิก

3.3.3 เมื่อผู้เรียนทราบหมายเลขประจำตัวของตนเองแล้ว ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารตามหมายเลขของตนเอง ดังนี้

เอกสารหมายเลข 1 การพินิจ การรับสาร

เอกสารหมายเลข 2 การพินิจ สาร

เอกสารหมายเลข 3 การพินิจ กลวิธีการใช้ภาษา

เอกสารหมายเลข 4 การพินิจ สื่อ

3.3.4 หลังจากนั้นให้ผู้เรียนที่มีหมายเลขเดียวกัน ได้รับเอกสารชุดเดียวกัน ไปร่วมกลุ่มกันเพื่อเป็นกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group)

3.3.5 แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ตามประเด็นในเอกสารที่ได้รับ โดยใช้เวลา 15 นาที ในการศึกษาด้วยตนเอง และอีก 15 นาที เพื่อการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มพร้อมกับการจดบันทึกองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับลงในเอกสารของตนเอง

3.3.6 หลังจากนั้น ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) กลับเข้ากลุ่มหลัก (Main Group) ของตนเอง และให้สมาชิกแต่ละคนได้สลับกันนำเสนอพร้อมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในส่วนต่าง ๆ ที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ โดยใช้เวลาประเด็นละ 15 นาที

3.3.7 เมื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครบทุกประเด็นแล้ว ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นความรู้ที่ได้ในแต่ละประเด็นจากการแลกเปลี่ยนจากสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) ในหัวข้อต่าง ๆ

3.3.8 สมาชิกแต่ละคนออกมานำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ของตนเอง พร้อมกับพูดคุยแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมจากเพื่อผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน	1. ร่วมกิจกรรมในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
2. ผู้สอนสร้างประเด็นชวนคิด ตามสถานการณ์และบริบทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2. หมั่นใช้กระบวนการคิดพิจารณาวิเคราะห์เนื้อหาตลอดระยะเวลาการร่วมกิจกรรม
3. ผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเนื้อหาพร้อมกับผู้เรียน	3. ใช้คำถามที่สะท้อนออกมาซึ่งผลของการคิดอย่างมีวิจารณ์ผ่าน/ที่สอดคล้องกับเนื้อหาต่าง ๆ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ถาม โดยผู้สอนเป็นผู้ตอบคำถามและกระตุ้นกระบวนการคิด	4. ร่วมกิจกรรมกลุ่มตามภาระหน้าที่อย่างตั้งใจ

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

- 5.1 PowerPoint Presentation
- 5.2 เอกสารหมายเลข 1 การพินิจ การรับสาร
- 5.3 เอกสารหมายเลข 2 การพินิจ สาร
- 5.4 เอกสารหมายเลข 3 การพินิจ กลวิธีการใช้ภาษา
- 5.5 เอกสารหมายเลข 4 การพินิจ สื่อ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Practicing Group Work Experience)	รวมระยะเวลา 6 ชั่วโมง 30 นาที
--	--

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเองในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ร่วมกันระดมสมองผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณเพื่อค้นหาคำตอบของประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. จุดประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาตามบริบทและสภาพจริงของการใช้ภาษาในปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการวิเคราะห์สื่อเพื่อการรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบัน

3. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. เป็นผู้อำนวยการความสะดวกทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน 1.1 อำนวยความราบรื่นในการทำกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน 1.2 กระตุ้นกระบวนการคิด และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดในทิศทางที่ถูกต้อง	1. ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามแต่ละขั้นตอนอย่างเต็มศักยภาพ 2. ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยน สนับสนุน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของสมาชิกทุกคนในทีม 3. คิด พิจารณาตามกระบวนการของแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผลการเรียนรู้ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

4.1 เอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3.1 ระบุประเด็นที่สนใจ (Identify issues)	ระยะเวลา 30 นาที
---	------------------

1. สารสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลความสนใจของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นร่วมกันอภิปรายถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน หรือที่ทางกลุ่มสนใจ พร้อมทั้งร่วมกันสรุปประเด็นความสนใจของกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นพร้อมเหตุผลประกอบ แล้วนำมาสู่การหาข้อสรุปร่วมกันอย่างเป็นมติเอกฉันท์กลุ่มถึงประเด็นที่กลุ่มมีความสนใจศึกษาสืบค้นข้อมูล

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถระบุประเด็นสนใจของกลุ่มโดยกระบวนการแลกเปลี่ยนความเห็น และพิจารณาหาข้อสรุปร่วมกัน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่มตามที่ได้ร่วมกันจัดกลุ่ม

3.2 ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มร่วมกันรับฟังและสอบถามข้อสงสัยในการร่วมกิจกรรมฯ จากผู้สอน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สร้างความเข้าใจในกระบวนการตั้งประเด็นสนใจ การสืบค้นข้อมูล การรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าข้อมูล และการบันทึกข้อมูลลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

3.3 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอและประเด็นสนใจจากสมาชิกแต่ละคน โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายประเด็นสนใจ

3.4 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผล “ประเด็นสนใจ” ของกลุ่มตัวเองมากลุ่มละ 1 ประเด็นสนใจ ระบุเหตุผลประกอบการตัดสินใจของกลุ่ม พร้อมทั้งเขียนข้อมูลลงในแบบเอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. สังเกตการณ์ และพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปต่อยอดในขั้นตอนอื่น ๆ ของประเด็นต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้น ๆ พิจารณาว่าเป็นประเด็นสนใจของกลุ่ม</p> <p>2. หากผู้เรียนมีข้อสงสัยในการคัดเลือกประเด็นที่สนใจ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความกระจ่าง</p>	<p>1. เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดงเหตุผล ความน่าสนใจ ในประเด็นที่ตนสนใจต่อกลุ่ม</p> <p>2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันระบุประเด็นที่สนใจของกลุ่ม (สมาชิกกลุ่มร่วมกันตัดสินใจและยอมรับและสนใจประเด็นที่เป็นมติกลุ่ม)</p>

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 เอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3.2 รวบรวมและทำความเข้าใจข้อมูล (Collecting and Understanding)	ระยะเวลา 2 ชั่วโมง
--	---------------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทุกคนภายในกลุ่มร่วมกับสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสนใจของทางกลุ่ม จากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลโดยใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่ม หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. จุดประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสนใจของกลุ่ม
- 2.2 เพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจและสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาตามประเด็นสนใจ
- 2.4 เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจของจุดประสงค์พื้นฐานของสารที่อยู่ในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่สนใจ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์ สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เป็นต้น

3.2 ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาว่าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเข้าถึงนั้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร และเพราะอะไร โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย

3.3 ผู้เรียนนำเสนอหาข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมและพิจารณาแล้วว่าแหล่งข้อมูลนั้น ๆ มีความน่าเชื่อถือเพียงพอมาได้มาทำความเข้าใจร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่อ้างถึงในเนื้อหาข้อมูลจากข้อมูลแต่ละแหล่งข้อมูล

3.4 ผู้เรียนบันทึกข้อมูลความเข้าใจ ข้อสรุปเนื้อหาที่ได้ในแต่ละแหล่งลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>1.1 ให้คำปรึกษา หากผู้เรียนมีข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ</p> <p>1.2 หากผู้เรียนหลงประเด็น หรือเข้าใจผิดในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการปรับองค์ความรู้หรือแนวคิดที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน</p>	<p>1. ผู้เรียนแต่ละคนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ตามประเด็นที่กลุ่มสนใจ แล้วนำร่วมกัน</p> <p>2. สมาชิกทุกคนทำความเข้าใจในเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันตามแต่ละแหล่งข้อมูล</p> <p>3. จัดบันทึกสาระ เนื้อหาสำคัญในแต่ละแหล่งข้อมูลที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันสรุปออกมา</p>

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 เอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

<p>ขั้นตอนที่ 3.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูล (Analyzing and Interpreting)</p>	<p>ระยะเวลา 2 ชั่วโมง</p>
---	---------------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และตีความตามเนื้อหาและบริบทแวดล้อม ซึ่งเป็นลักษณะของการวิเคราะห์และตีความทั้งในด้านของกลวิธีการใช้ภาษาและการวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นของการสื่อสารในเนื้อหาสารต่าง ๆ ที่กลุ่มของผู้เรียนได้รวบรวมมา

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ ในสารที่อยู่ในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รวบรวมมา

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ออกจากกันได้

2.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะถึงความสมเหตุสมผล-ความไม่สมเหตุสมผลของสารจากสื่อในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลมารองรับ

2.4 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของสารที่อยู่ในสื่อจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนรวบรวมมาได้

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 สมาชิกในกลุ่มนำเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมา ร่วมกันพิจารณาถึงกลวิธีการใช้ภาษาที่ปรากฏในสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมาว่า มีการใช้กลวิธีการใช้ภาษารูปแบบใดบ้าง และเป็นประเภทใด

1.2 บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลวิธีการใช้ภาษาลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรมพร้อมกับการให้เหตุผลประกอบการพิจารณาของกลุ่ม

1.3 ผู้เรียนนำข้อความสารที่ปรากฏในสื่อจากแหล่งต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณาอภิปรายว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น

1.4 บันทึกผลการพิจารณาข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น ลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรมพร้อมกับการให้เหตุผลประกอบการพิจารณาของกลุ่ม

1.5 ผู้เรียนนำข้อความซึ่งเป็นสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ โดยร่วมกันอภิปรายแสดงความเห็นภายในกลุ่ม

1.6 บันทึกผลการพิจารณาถึงความสมเหตุสมผล - ความไม่สมเหตุสมผล ลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรมพร้อมกับการให้เหตุผลประกอบการพิจารณาของกลุ่ม

1.7 ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาข้อมูลโดยภาพรวมของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ถึงจุดประสงค์ที่เป็นนัยแฝงของการสื่อสารว่าคืออะไร แล้วนำไปบันทึกในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรมพร้อมกับการให้เหตุผลประกอบคำตอบ

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการตีความข้อมูลและวิเคราะห์ในทางที่ถูกต้องหรือเป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น	1. สมาชิกทุกคนในกลุ่มนำข้อมูลที่ตนได้ และข้อมูลที่สรุป จากแต่ละแหล่งข้อมูลมาร่วมกันตีความและวิเคราะห์ข้อมูลถึง <ol style="list-style-type: none"> 1.1) ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น 1.2) กลวิธีการใช้ภาษา 1.3) จุดประสงค์ของการสื่อสาร 1.4) ความสมเหตุสมผลของเนื้อหาจาก

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
	<p>แต่ละแหล่ง</p> <p>1.5) การเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันแต่ต่างแหล่งข้อมูลถึงความสอดคล้องตรงกัน</p> <p>1.6) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ</p>

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 เอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3.4 ประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูล (Appraising)	ระยะเวลา 2 ชั่วโมง
--	--------------------

1. สารสำคัญ

เป็นขั้นตอนของการร่วมกันร่วมกันอภิปรายลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ว่าควรเชื่อหรือไม่ ผ่านข้อมูลสนับสนุนและความสมเหตุสมผลของกระบวนการคิด และองค์ประกอบแวดล้อมอื่น ๆ รวมถึงการตัดสินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของสารในสื่อ นั้นโดยภาพรวม การประเมินถึงประโยชน์ของสารในสื่อ และการบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารในสื่อ นั้น ๆ

2. จุดประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- 2.2 เพื่อให้ผู้เรียนประเมินถึงประโยชน์ของสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 สมาชิกทุกคนในกลุ่มนำเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

1.1.1 สมาชิกทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของข้อมูลในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แต่ละแหล่ง

1.1.2 สมาชิกทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

1.1.3 สมาชิกทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงผลกระทบต่อการใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นทั้งผลกระทบในด้านบวกและด้านลบในมิติต่าง ๆ

1.2 จัดบันทึกผลการอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ พร้อมกับเหตุผลประกอบการพิจารณาลงในเอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. เป็นผู้คอยสังเกตการณ์ และให้คำแนะนำผู้เรียนให้เกิดการประเมินตัดสินคุณค่าของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล	1. สมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมกันอภิปรายและลงมติความเห็น ตัดสินข้อมูลจากแหล่งแต่ละแหล่งว่าควรเชื่อหรือไม่อย่างไร จริงเท็จมากน้อยแค่ไหนตามความสมเหตุสมผล ข้อมูลแต่ละแหล่งให้เนื้อหาใดบ้างที่สอดคล้องกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงและข้อมูลจากแหล่งนั้น ๆ ให้ข้อมูลที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร และมากน้อยแค่ไหน ผ่านความสมเหตุสมผล กลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสม การสอดคล้องเชื่อมโยง และความเป็นจริงที่ปรากฏ

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 เอกสารบันทึกการทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Productive Creating)	รวมระยะเวลา 3 ชั่วโมง
--	-----------------------

1. สารสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานจากการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาออกแบบเป็นชิ้นงานในลักษณะต่าง ๆ ที่สื่อออกมาถึงองค์ความรู้นั้น ๆ ที่ผู้เรียนได้รับ เพื่อเผยแพร่ส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้อง (ที่ผ่านกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองโดยละเอียดรอบคอบจากทางกลุ่มแล้ว

ซึ่งเป็นเนื้อหาที่น่าสนใจ) เกี่ยวกับประเด็นสนใจของทางกลุ่มออกสู่สาธารณชนให้บุคคลอื่นได้ทราบ โดยผ่านผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น PowerPoint Presentations, หนังสือเล่มเล็ก, แผ่นพับ หรือ E-Books เป็นต้น ซึ่งผลงานเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่มตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่าน กระบวนการกลุ่มสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันปรึกษาหารือถึงการสร้างสรรค์ผลงานตามองค์ความรู้ที่ได้รับจากการสืบค้น คิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกระบวนการกลุ่มตามประเด็นสนใจของกลุ่ม

3.2 สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันสร้างผลงาน โดยต้องมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้เห็นอย่างชัดเจน และรับผิดชอบทำหน้าที่ของตนให้เต็มศักยภาพ โดยผลงานที่ออกมาอาจอยู่ในรูปแบบของ PowerPoint Presentation, หนังสือเล่มเล็ก, โปสเตอร์ หรือ E-Books เป็นต้น

3.3 สมาชิกทุกคนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยของผลงานกลุ่ม หากพบว่ามีข้อผิดพลาดให้ช่วยกันปรับปรุงแก้ไข หรือหากพิจารณาแล้วว่าผลงานที่สร้างขึ้นต้องการส่วนเพิ่มเติมใดให้ช่วยการสร้างสรรค์ผลงานเพิ่มเติมให้มีคุณภาพตามที่กลุ่มต้องการ

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานร่วมกับกลุ่มออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ 2. ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้กลุ่มของผู้เรียนสร้างผลงานออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด	1. ร่วมกันสร้างผลงานที่แสดงออกมาซึ่งองค์ความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มศักยภาพ

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 PowerPoint Presentation

5.2 เอกสารอื่น ๆ ที่ผู้เรียนได้ออกแบบขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 ชั้นนำเสนอผลงาน (Presenting)	รวมระยะเวลา 2 ชั่วโมง
---	------------------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้นำผลงานที่สร้างขึ้นจากข้อมูลองค์ความรู้ที่กลุ่มได้รับจากการลงมือปฏิบัติมานำเสนอร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนในกลุ่มอื่น ๆ และอาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข้อมูลความรู้ และเป็นการขยายความคิดในมิติอื่น ๆ ระหว่างกัน โดยมีฐานข้อมูลหรือประเด็นการสนทนาที่มาจากข้อมูลผลงานและการนำเสนอของกลุ่มที่เป็นผู้นำเสนอผลงาน

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและองค์ความรู้ที่ได้รับจากกระบวนการกลุ่มด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามหัวข้อประเด็นสนใจจากผลงานที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเอง โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาประมาณ 10 นาที สำหรับการนำเสนอผลงาน โดยมีประเด็นสำคัญในการนำเสนอดังนี้

3.1.1) แนวคิดในการเลือกประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ เนื้อหาที่นำเสนอมีความน่าสนใจอย่างไร

3.1.2) วัตถุประสงค์สำคัญของการสื่อสารจากผลงานที่สร้างขึ้นคืออะไร และใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างไรให้สัมฤทธิ์ผล

3.1.2) ประโยชน์ของการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อรายบุคคล สังคม หรือประเทศชาติ

3.1.3) ประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละกลุ่ม

3.2 หลังจากที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานตามประเด็นสนใจของตนเองแล้ว เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง ซึ่งเป็นผู้เรียนในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนรายละเอียดที่สนใจต่าง ๆ ระหว่างกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการพูดคุยอภิปรายและเป็นผู้ร่วมแลกเปลี่ยนตามโอกาสและสถานการณ์ โดยในการอภิปรายแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยประเด็นที่ใช้ในการอภิปรายมีดังนี้

3.2.1) ผลงานที่นำเสนอมีความน่าสนใจหรือไม่ อย่างไร

3.2.2) จุดเด่น และจุดที่สามารถพัฒนาปรับปรุงต่อยอดเพิ่มเติมได้คืออะไร และมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร

3.2.3) ประเด็นอภิปรายอื่น ๆ เพิ่มเติม

3.3 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มชี้มนำเสนอผลงาน และผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปราย เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบทุกกลุ่ม

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. พิจารณากระบวนการนำเสนอ และเนื้อหาที่ผู้เรียนนำเสนอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตามความเหมาะสม</p> <p>2. ผู้สอนใช้คำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดแก่ผู้เรียน (ทั้งสมาชิกในกลุ่มที่นำเสนอ และระหว่างกลุ่ม) ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ประเด็นที่ผู้เรียนนำเสนอ</p>	<p>1. นำเสนอเนื้อหาความรู้ของกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ</p> <p>2. ร่วมกันวิเคราะห์อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ตามบริบทกับเพื่อนสมาชิกกลุ่มเดียวกัน และเพื่อนต่างกลุ่ม</p> <p>3. ใช้คำถามที่แสดงถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกกลุ่มอื่นนำเสนอ หากมีข้อสงสัยในประเด็นนั้น ๆ</p> <p>4. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ระบบกระบวนการทำงานของตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม</p>

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 PowerPoint Presentation

5.2 เอกสารอื่น ๆ ที่ผู้เรียนได้ออกแบบขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นสรุปผลกิจกรรม (Conclusion)	รวมระยะเวลา 1 ชั่วโมง
--	------------------------------

1. สาระสำคัญ

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการค้นหาจุดร่วมสำคัญของแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อจากภาพรวมของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนสรุป

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับจากประสบการณ์การร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทางการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสลับกันพิจารณาผลงานของกลุ่มอื่น ๆ โดยกลุ่มที่ 1 สลับผลงานกับกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 2 สลับกับกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 3 สลับกับกลุ่มที่ 4 ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนผลงานกลุ่มสุดท้ายจะถูกสลับไปยังกลุ่มที่ 1 ซึ่งมีประเด็นในการร่วมกันพิจารณาดังนี้

3.1.1 ผลงานที่นำเสนอใช้กลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบและประเภทใดบ้าง เพราะอะไร จึงคิดเช่นนั้น และทำไมผู้สร้างผลงานจึงเลือกใช้กลวิธีทางภาษาประเภทดังกล่าว

3.1.2 ผลงานที่เกิดขึ้นจากการใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวมีความเหมาะสมกับบริบทหรือวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.3 ผลงานที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

3.1.4 ผลงานที่นำเสนอมีประโยชน์หรือไม่อย่างไร

3.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันบันทึกผลงานพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ลงใน “แบบบันทึกผลการพิจารณาผลงาน”

3.3 หลังจากนั้น ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการพิจารณา พร้อมกับร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมกับกลุ่มเจ้าของผลงานในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 อาจารย์ผู้สอนเพิ่มเติมประเด็นเพิ่มเติม ตามองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้นำเสนอ

4. บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และแบ่งปันแนวคิด ประสบการณ์ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองของผู้สอนกับผู้เรียน</p> <p>2. อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกมาซึ่งความรู้ในการร่วมสรุปผลได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. สมาชิกทุกคนในกลุ่มและในห้องเรียน ร่วมกันสรุปองค์ความรู้โดยภาพรวมที่ได้รับ อาจมีการอภิปรายประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เพิ่มเติม พร้อมทั้งสรุปองค์ความรู้รวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้</p> <p>2. สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปองค์ความรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถ</p>

5. สื่อประกอบการทำกิจกรรม

5.1 PowerPoint Presentation

5.2 แบบบันทึกการพิจารณาผลงาน

ตอนที่ 4 ตัวอย่างการวัดและการประเมินผลตามรูปแบบฯ PC Model

แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู พัฒนาโดยว่าที่ร้อยตรีศิริติ นันทพงษ์

1. จากข้อความข้างล่างนี้ ให้นักศึกษาศึกษาวิเคราะห์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ที่มา : <https://twitter.com/yingnuic9/status/1040391776496828416?lang=el>

- 1.1 จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทใด

ตอบ

- 1.2 ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร

ตอบ

.....

1.3 เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภtdังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร

ตอบ

1.4 นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภtdังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

2. จากข้อความข้างล่างนี้ ให้นักศึกษาศึกษาวิเคราะห์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

เคล็ดลับวัดฤกษ์มงคล
เสริมดวงชะตา-อวงจุ้ย
กึ่งศาสตร์ไทย-จีน จากตำราโบราณ ...

คนที่เกิดวันอังคาร

.....
เทวดาประจำวันเกิดทรงกระบือเป็นพาหนะ
วัดฤกษ์มงคล เสริมดวงชะตา คือ รูปปั้น หรือ รูปภาพพระนาค
วาง/ติดผนังบูชาไว้ที่บ้าน
เชื่อว่าเสริมความอุดมสมบูรณ์เข้าสู่บ้านได้
การทำบุญเสริมดวงชะตาบารมี
คือ ให้หว่าน 8 ผล โดยถวายไว้ที่โต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป
ที่บ้าน หรือ ไปถวายที่วัดก็ได้
เพื่อปรับดวงเสริมมงคลชีวิตตน

โดย อ.ฮันนี่ แห่งดวง Live

ที่มา :

[https://horoscope.trueid.net/detail/](https://horoscope.trueid.net/detail/52KwN44VJ3N2)

52KwN44VJ3N2

2.1 จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้คำประเภtdังกล่าว

ตอบ

2.2 ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้คำประเภtdังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร

ตอบ

2.3 เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้คำประเภติดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร

ตอบ

2.4 นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้คำประเภติดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและจุดประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

3. จากข้อความข้างล่างนี้ ให้นักศึกษาศึกษาวิเคราะห์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ที่มา : https://web.facebook.com/nida.mppm13/photos/a.418377464938257/1560420397400619/?type=3&rdc=1&_rdr

1.1 จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด

ตอบ

1.2 ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภติดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร

ตอบ

1.3 เพราะเหตุใดผู้ส่งสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภติดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร

ตอบ

1.4 นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

4. จากข้อความข้างล่างนี้ ให้นักศึกษาศึกษาวิเคราะห์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลฯ

เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565

ที่มา :

<https://themomentum.co/the-most-impressed-point-in-untrust-goverment-debate-feb-2020/>

2.1 จากโจทย์สถานการณ์การใช้ภาษาข้างต้น มีการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทใด

ตอบ

2.2 ทำไมนักศึกษาจึงคิดว่าเป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าว หรือมีจุดสังเกตอย่างไร

ตอบ

2.3 เพราะเหตุใดผู้สื่อสารจึงใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวในการสื่อสารกับผู้รับสาร

ตอบ

2.4 นักศึกษาคิดว่าการใช้กลวิธีการใช้ภาพพจน์ประเภทดังกล่าวเหมาะสมกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพรู พัฒนาโดยว่าที่ร้อยตรีกิริติ นันทพงษ์

ประเด็นพิจารณา “การลดน้ำหนัก”

ความอ้วนเป็นปัญหาสุขภาพที่เป็นได้ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ และเป็นสาเหตุให้เกิดโรคร้ายแรงตามมา รวมทั้งยังทำให้หมดความมั่นใจในรูปร่างอีกด้วย ผู้ที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์จึงพยายามลดความอ้วนด้วยวิธีการควบคุมอาหารและออกกำลังกาย ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาานานน้ำหนักจึงจะลดลง ทำให้คนจำนวนมากลดน้ำหนักไม่สำเร็จ เพราะท้อไปก่อนหรือไม่สามารถทำตามได้ในชีวิตประจำวันด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การไม่มีเวลาออกกำลังกาย การไม่สามารถควบคุมอาหารได้ตามที่ต้องการ หรือเหตุผลปัจจัยอื่น ๆ ที่มาเกี่ยวข้อง

ดังนั้นหลายคนจึงมองหาวิธีลดความอ้วนด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งการลดอาหาร การจำกัดประเภทของอาหาร การปรับเวลายานอาหาร การออกกำลังกาย วิธีการวิทยาศาสตร์ เช่นการผ่าตัด การใช้ยาคุมน้ำหนักหรืออาหารเสริมต่าง ๆ ซึ่งได้มีสื่อหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ออกมาให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับ “ความอ้วน” และ “การลดน้ำหนัก” ไว้อย่างหลากหลายและมากมาย ซึ่งผู้รับสารจำเป็นต้องรู้เท่าทันเพื่อความปลอดภัยในสุขภาพของตนเอง

กิริติ นันทพงษ์

ผู้เขียน

ตอนที่ 1 โจทย์สถานการณ์ “การลดน้ำหนัก”

กระดาศคำตอบ แหล่งข้อมูล

การเข้าถึง/ลิงก์ <https://www.factorycosmetic.com/5-%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%88%E0%B>

ประเภทของข้อมูล โฆษณา “ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร”

5 สารสกัดจากธรรมชาติ ส่วนประกอบหลักในอาหารเสริมลดน้ำหนัก

สาระความรู้สุขภาพดี

ปัญหาของคนที่น้ำหนักตัวมาก ๆ และไม่สามารถลดน้ำหนักด้วยการออกกำลังกายหรือการควบคุมอาหารได้ อาหารเสริมลดน้ำหนัก ถือเป็นตัวช่วยที่กินแล้วได้ผลทำให้น้ำหนักลดลงได้ตามที่ต้องการ แต่หลายคนอาจเข้าใจผิดและคิดว่าอาหารเสริมลดน้ำหนักคือยา เมื่อทานแล้วอาจมีผลข้างเคียง ความเป็นจริงอาหารเสริมลดน้ำหนักส่วนใหญ่มีส่วนประกอบจากสารสกัดที่ได้จากธรรมชาติ มีอะไรบ้างบทความนี้มีคำตอบ

5 สารสกัดจากธรรมชาติ ส่วนประกอบในอาหารเสริมลดน้ำหนัก

1. สารสกัดจากผลส้มแขก

ผลส้มแขก มีสารอาหารสำคัญที่ช่วยยับยั้งการทำงานของ เอ็นไซม์ช่วยย่อยไขมันส่วนเกินที่เข้าไปสะสมอยู่ตามส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น บริเวณหน้าท้อง ต้นแขน น่อง สะโพก และส่วนอื่นๆของร่างกาย แต่จะนำไขมันเหล่านั้นไปใช้เป็นพลังงานแทน ทำให้ลดความอ้วนได้อย่างเห็นผล

2. สารสกัดจากเมล็ดกาแฟ

สารสกัดจากเมล็ดกาแฟ เป็นสารสกัดจากธรรมชาติที่นิยมใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์อาหารเสริม เพื่อลดน้ำหนัก เพราะมีคุณสมบัติพิเศษช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเผาผลาญพลังงานจากอาหารที่เราทานเข้าไป ทำให้ไม่มีไขมันส่วนเกินสะสมอยู่ตามส่วนต่างๆของร่างกาย

3. สารสกัดจาก ผงบุก

สารสกัดจากผงบุก มีคุณสมบัติพิเศษช่วยลดการดูดซึมไขมันและน้ำตาลเข้าสู่กระแสเลือด และเร่งการเผาผลาญที่ติดการควบคุมน้ำหนัก ทำให้เป็นสารสกัดจากธรรมชาติที่นิยมนำไปเป็นส่วนประกอบสำคัญในผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนัก

4. สารสกัดจากถั่วขาว

ถั่วขาวเป็นพืชที่ให้สารสกัดจากธรรมชาติ มีคุณสมบัติที่โดดเด่นคือทำหน้าที่ ยับยั้งการทำงานของเอ็นไซม์ได้มากถึง 50 %

5. สารสกัดจากสาหร่ายทะเลแคมป์

สาหร่ายทะเลแคมป์ เป็นสารสกัดจากธรรมชาติ ช่วยในการสร้างไทรอยด์ฮอร์โมน เพื่อทำหน้าที่เผาผลาญไขมัน โปรตีนและคาร์โบไฮเดรตในร่างกายของเรา ทำให้ปราศจากไขมันส่วนเกินที่เป็นสาเหตุสำคัญทำให้เป็นโรคอ้วน

อาหารเสริมลดน้ำหนักถือเป็นตัวช่วยสำคัญทำให้คนที่น้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน มีหุ่นสวยสมส่วน แต่การทานอาหารเสริมลดน้ำหนักเพื่อให้ได้ผลดี ควรศึกษาข้อมูลสินค้า ทราบสารสกัดที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ และบริษัทผู้ผลิต ที่ระบุไว้ในฉลากอย่างละเอียด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่มีคุณภาพ ติดต่อเราได้ที บีวดีเวลล์ เอ็กซ์เพิร์ต, (Beautywell Exper)

Call Center 02-030-9988, Line ID : @borntas (อย่าลืมพิมพ์@นะคะ), Facebook :

www.facebook.com/borntas, Website : www.FactoryCosmetic.com

ประเด็นพิจารณา

1. วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของสารในแหล่งข้อมูลนี้ คืออะไรและเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

แหล่งข้อมูลที่ 1 จุดประสงค์โดยทั่วไปของสารในสื่อคือ

เพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

2. สารสำคัญของสาร/เนื้อหาในแหล่งข้อมูลนี้คืออะไร

สารสำคัญ

3. ให้นักศึกษาแยกแยะข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)

ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น	หมายเหตุ

4. ให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความสมเหตุสมผล และความไม่สมเหตุสมผลของข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบ (อย่างน้อย 4 คำตอบ)

ข้อมูล	สมเหตุสมผล	ไม่สมเหตุสมผล	เหตุผลประกอบ

--	--	--	--

5. ให้นักศึกษาบอกถึงจุดประสงค์นัยแฝงของสารในสื่อจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมการให้เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น

นัยแฝงของการสื่อสาร

.....

เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น

.....

6. ให้นักศึกษาตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการตัดสิน ว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น

ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ

เพราะ

.....

7. ให้นักศึกษาตัดสินว่าข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลนี้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์

เพราะ

.....

8. ให้นักศึกษาบอกถึงผลกระทบต่อการรับรู้ข่าวสารในสื่อจากแหล่งนี้ พร้อมบอกเหตุผลประกอบคำตอบ ว่าทำไมถึงมองว่าเป็นเช่นนั้น

ผลกระทบ คือ

.....

.....

เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

.....

.....

ตอนที่ 2 การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับ “การลดน้ำหนัก”

ประเด็นพิจารณาเพิ่มเติม

จากประเด็นพิจารณาข้างต้น “การลดน้ำหนัก” หากนักศึกษาต้องการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งใดบ้าง (ให้นักศึกษาลงมือสืบค้นจริง) และแหล่งข้อมูลที่ได้มานั้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร (ให้นักศึกษาสืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่คิดว่าน่าเชื่อถือ 2 แหล่งข้อมูล และคิดว่าไม่น่าเชื่อถือ 2 แหล่งข้อมูล พร้อมแสดงเหตุผลประกอบว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น)

แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาเข้าถึง แหล่งที่ 1 (ระบุ ประเด็น/หัวข้อ/พาดหัว) คือ

.....

.....

การเข้าถึง/ลิงก์

.....

เนื้อหาเกี่ยวกับ

ผลการศึกษา แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

แหล่งข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ

เพราะ.....

.....

.....

แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาเข้าถึง แหล่งที่ 2 (ระบุ ประเด็น/หัวข้อ/พาดหัว) คือ

.....

การเข้าถึง/ลิงก์

.....

เนื้อหาเกี่ยวกับ

.....

ผลการศึกษา แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

แหล่งข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ

เพราะ.....

.....

แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาเข้าถึง แหล่งที่ 3 (ระบุ ประเด็น/หัวข้อ/พาดหัว) คือ

.....

การเข้าถึง/ลิงก์

.....

เนื้อหาเกี่ยวกับ

.....

ผลการศึกษา แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

แหล่งข้อมูลมีความไม่น่าเชื่อถือ

เพราะ.....

.....

.....

เอกสารหมายเลข ค.3

ผลการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบ ๆ ของผู้เรียนกลุ่ม
ตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษา
และการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู

คนที่	การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้คำ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาพพจน์ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้โวหาร (8 คะแนน)		รวม (24 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	2	8	2	7	2	8	6	23
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
2	3	7	3	6	5	7	11	20
	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
3	2	8	2	6	2	7	6	21
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
4	3	6	1	5	2	6	6	17
	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี
5	5	8	2	8	4	8	11	24
	ดี	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
6	4	8	2	8	6	8	12	24
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
7	3	6	3	8	3	6	9	20
	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดีมาก
8	2	7	2	8	2	7	6	22
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
9	2	5	2	8	3	7	7	20
	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก

คนที่	การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้คำ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาพพจน์ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้โวหาร (8 คะแนน)		รวม (24 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
10	2	5	1	6	2	6	5	17
	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี
11	2	8	5	8	5	8	12	24
	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
12	2	6	2	8	4	7	8	21
	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
13	2	7	2	6	2	7	6	20
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
14	5	8	2	8	3	8	10	24
	ดี	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
15	2	7	2	6	4	7	8	20
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดี	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
16	4	8	2	7	3	7	9	22
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
17	3	7	1	6	1	8	5	21
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
18	2	6	2	7	4	8	8	21
	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
19	4	5	3	5	2	6	9	16
	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี
20	2	7	2	6	2	7	6	20
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
21	3	8	2	7	2	7	7	22
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
22	4	8	2	8	3	8	9	24

คนที่	การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้คำ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาพพจน์ (8 คะแนน)		การวิเคราะห์ กลวิธีการใช้โวหาร (8 คะแนน)		รวม (24 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
23	2	5	2	6	2	6	6	17
	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี
24	2	8	2	8	2	7	6	23
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
25	4	8	1	7	5	8	10	23
	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
26	2	5	1	4	0	6	3	15
	พอใช้	ดี	พอใช้	ปานกลาง	ปรับปรุง	ดี	ปรับปรุง	ดี
M	2.84	6.96	2.08	6.92	3.00	7.16	7.92	21.04
SD	1.03	1.14	0.81	1.04	1.29	0.75	2.18	2.41
ระดับ	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจรรณญาณสูงกว่าก่อนเรียน โดยความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในภาพรวมก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 7.92$, $SD = 2.18$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 21.04$, $SD = 2.41$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 โดยเมื่อพิจารณาความสามารถรายด้าน พบว่าความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำ ก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.84$, $SD = 1.03$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดี ($M = 6.96$, $SD = 1.14$) ความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาพพจน์ ก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.08$, $SD = 0.81$) หลังเรียนอยู่ในระดับดี ($M = 6.92$, $SD = 1.04$) และความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหาร ก่อนเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 3.00$, $SD = 1.29$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 7.16$, $SD = 0.75$)

เอกสารหมายเลข ค.4

ผลการส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วย
รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อ

คนที่	ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ (12 คะแนน)		ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)		รวม (40 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	2	8	2	6	0	8	4	9	8	31
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปรับปรุง	ดี	ปานกลาง	ดี	ปรับปรุง	ดี
2	2	8	5	7	0	8	4	9	11	32
	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปรับปรุง	ดี	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี
3	2	8	4	8	2	11	4	10	12	37
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
4	2	8	5	8	1	10	0	12	8	38
	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปรับปรุง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
5	2	8	3	8	7	12	6	12	18	40
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
6	2	8	3	7	6	11	6	11	17	37
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
7	2	8	4	8	7	12	6	12	19	40
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
8	2	8	2	7	0	10	5	10	9	35
	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปรับปรุง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
9	5	8	2	8	0	11	6	10	13	37
	ดี	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปรับปรุง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
10	5	8	4	7	7	11	5	10	21	36

คนที่	ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ (12 คะแนน)		ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)		รวม (40 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
11	6	8	4	8	5	12	7	12	22	40
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
12	7	8	3	6	7	10	6	10	23	34
	ดีมาก	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
13	8	8	4	6	6	10	4	9	22	33
	ดีมาก	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดีมาก
14	5	8	3	6	5	11	4	9	17	34
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	ดีมาก
15	2	8	3	8	5	12	6	11	16	39
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
16	7	8	3	6	1	7	5	9	16	30
	ดีมาก	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี
17	7	8	4	7	4	12	4	11	19	38
	ดีมาก	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
18	5	8	3	7	3	11	2	10	13	36
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
19	5	8	2	8	4	11	2	10	13	37
	ดี	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก
20	6	8	5	8	6	11	3	12	20	39
	ดี	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
21	6	8	3	8	6	12	3	12	18	40
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
22	6	8	3	8	7	10	6	10	22	36
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก

คนที่	ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ (8 คะแนน)		ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ (12 คะแนน)		ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ (12 คะแนน)		รวม (40 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
23	3	8	3	8	4	9	3	9	13	34
	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดีมาก
24	6	8	4	8	7	12	4	12	21	40
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
25	6	8	3	7	6	11	5	11	20	37
	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก
26	2	8	4	7	4	10	5	9	15	34
	พอใช้	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดี	พอใช้	ดีมาก
<i>M</i>	5.08	8.00	3.31	7.38	4.77	10.69	4.00	10.38	17.15	36.46
<i>SD</i>	2.10	0.00	0.90	0.79	2.55	1.36	1.60	1.17	4.55	2.91
ระดับ	ดี	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก	ปานกลาง	ดีมาก

จากตารางข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงระดับคะแนนความสามารถการรู้เท่าทันสื่อ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($M = 17.15$, $SD = 4.55$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 36.46$, $SD = 2.91$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสามารถย่อยต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านของการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู จะเห็นได้ว่า ความสามารถย่อยด้านที่ 1 ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ มีระดับความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีระดับความสามารถอยู่ในระดับดี ($M = 5.08$, $SD = 2.10$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 8.00$, $SD = 0.00$) ความสามารถในด้านที่ 2 ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาของสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.31$, $SD = 0.90$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 7.38$, $SD = 0.79$) ความสามารถด้านที่ 3 ความสามารถในการวิเคราะห์และตีความสารในสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 4.77$, $SD = 2.55$) และหลัง

เรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 10.69$, $SD = 1.36$) และความสามารถด้านที่ 4 ความสามารถในการประเมินผลตัดสินสื่อ ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 4.00$, $SD = 1.60$) และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 10.38$, $SD = 1.17$)

ภาคผนวก ง
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารหมายเลข ง.1

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

AF 04-03

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา
 เลขที่ 91 ถนนเทศบาล 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 โทรศัพท์ 0 7321 2863 ต่อ 131
 E-mail: scphyl.irb@yala.ac.th Website: http://www.yala.ac.th/IRB-SCPHYL/

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชื่อโครงการวิจัย	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู		
รหัสจริยธรรมการวิจัย	SCPHYLIRB-2565/135		
ผู้วิจัยหลัก	ว่าที่ร้อยตรีกรีต นันทพงษ์		
สังกัด	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร		
วิธีการพิจารณา	Expedited		
วันที่ส่ง	19 ตุลาคม 2565	วันที่พิจารณา	21 ตุลาคม 2565
วันที่รับรอง	28 พฤศจิกายน 2565	วันหมดอายุ	28 พฤษภาคม 2566

เอกสารที่รับรอง

1. โครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงข้อมูลอาสาสมัครวิจัย
4. เอกสารแสดงความยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าว
5. ประวัตินักวิจัย/คณะนักวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามระเบียบแนวทาง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ:

1. กำหนดส่งรายงานความก้าวหน้า แบบฟอร์ม AF 03-19
2. กำหนดส่งรายงานสิ้นสุดโครงการ 28 มิถุนายน 2566 แบบฟอร์ม AF 03-20
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัยหลังได้รับการรับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติปรับรายละเอียด และ AF 07-02
4. หากดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลารับรอง แบบฟอร์ม AF 03-18 ให้นักวิจัยขออนุมัติขยายระยะเวลา

ศาสตราจารย์ ดร. อิงกรณี

(นางสาววิชากรณ์ อินทรชุตี)

เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(นายอวิรุทธ์ สิงห์กุล)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(หนังสือรับรองมีปริมณฑลสัญลักษณ์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา)

เอกสารหมายเลข ง.2

เอกสารการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของผู้วิจัย

Certificate of Completion

National Research Council of Thailand (NRCT) and Forum for Ethical Review Committee in Thailand (FERCIT)

Certify that

Kirati Nantapong

Has completed the ON-LINE RESEARCH ETHICS TRAINING
Course หลักสูตรหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำหรับนักศึกษา/นักวิจัย

Date approved
(21/07/2564)

Date expired
(21/07/2567)

S. Songsivilai

(Professor Dr.Sirirug Songsivilai)
Secretary-General
National Research Council of Thailand

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ร้อยตรีกีรติ นันทพงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	12 เมษายน 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดตรัง
วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาโท Master of Art Education (M.A.Education) Specialized Area in Higher Education, Outstanding Grade ณ Savitribai Phule Pune University (University of Pune) ระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) ภาษาไทย, เกียรตินิยมอันดับ 1 ณ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง ห้องเรียนพิเศษ No paper วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนกลมศรี จังหวัดตรัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 26 หมู่ 5 ตำบลกะลาเส อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง 92150
ผลงานตีพิมพ์	Nantapong, K. (2019). Learning Styles between International and Indian Students. International Journal of Research And Analytical Reviews, 6(2), 728-732. Somoon, Ph., Chupradit, Th., Chuicomwong, N., & Nantapong, K. (2021). Curriculum Administration Model to Develop Potential for Children with Special Needs toward High Performance, Proceeding of the 8th International Conference on Education: ICE 2021 (pp. 153-167). Faculty of Education, Silpakorn University กีรติ นันทพงษ์. (2564). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง สำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์. วารสารนานาชาติ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 144-172. (TCI กลุ่ม 2)

กิริติ นันทพงษ์. (2564). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. วารสารนานาชาติ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(3), 26-54. (TCI กลุ่ม 2)

กิริติ นันทพงษ์. (2564). การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(3), 14-18. (TCI กลุ่ม 2)

วรางคณา คุ่มสุข, เบญจรัตน์ เปรมปรีสุข, ชนาภัทร์ สุทธิพันธ์, รติ จิรนิรัตติย์ และกิริติ นันทพงษ์. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 25(4), in press. (TCI กลุ่ม 1)

ทรรศนัย โกวิทยากร และกิริติ นันทพงษ์. (2566). ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนด้วยชุดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง นวัตกรรมแห่งการศึกษายุคใหม่ สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน, 17(2), in press. (TCI กลุ่ม 1)

กิริติ นันทพงษ์ และทรรศนัย โกวิทยากร. (2565). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนการออกเสียงและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(3), in press. (TCI กลุ่ม 2)